

اتاق تبریز

نشریه اتاق بازرگانی، صنایع، معادن و کشاورزی تبریز

شماره ۱۳ - فروردین، اردیبهشت، خرداد ۱۴۰۲

مهارت‌ورم

با آثار و گفتاری از:

یونس ژانله، مسعود بنابیان، رضا جعفری، صمد حسن زاده، سید باقر شریف‌زاده، یونس اکبری‌پور پایدار، بشیر جعفری
مهدی امینی، سید یوسف حسینی، امید اسمعیل ظفر، نوید امجد، محمد ایرانی، ساسان نیک‌رفتار خیابانی، جعفر ساعی‌نیا، سناز شهابی
رنا باقرزاده کریمی، محمدرضا ناهیدی، جواد راستی، امین طبقچی نوبهار، جواد باغبانپور، علیرضا فضل‌زاده، مهدی برقی اسکویی، محمد سعید کرم‌زاده

۴۸۳- نصیراللهی

نماینده رسمی مدیران خودرو در استان آذربایجان شرقی

تبریز، میدان ساعت، خیابان امام، روبروی موزه آذربایجان
تبریز، میدان ساعت، خیابان ارتش جنوبی، روبروی کانون وکلا
تبریز، کیلومتر ۵ جاده تهران، ۵۰۰ متر مانده به سه راهی اهر

آدرس شعبه MVM

آدرس شعبه Fownix

آدرس مرکز خدمات پس از فروش

شماره تماس MVM

شماره تماس Fownix

شماره مرکز خدمات پس از فروش

وبسایت:

پیج اینستاگرام:

مدیران خودرو

FOWNIX

نصیراللهی - FAR

۰۴۱-۳۳۳ ۳۳۳ ۶۲

۰۴۱-۳۳۱۳ ۵۰۳۳

۰۴۱-۳۶۳۷ ۲۸۱۸

بسم الله الرحمن الرحيم

اتاق بازرگانی، صنایع، معادن و کشاورزی تبریز
TEHRAN CHAMBER OF COMMERCE, INDUSTRIES, MINES & AGRICULTURE

اتاق تبریز

نشریه اتاق بازرگانی، صنایع، معادن و کشاورزی تبریز

شماره ۱۳ - فروردین، اردیبهشت، خرداد ۱۴۰۲

صاحب امتیاز:

اتاق بازرگانی، صنایع، معادن و کشاورزی تبریز

مدیر مسئول:

مسعود بنابیان

سر دبیر:

سانان نیک رفتار خیابانی

همکاران:

ساناز شهابی، جعفر ساعی‌نیا، امین طبقچی، رعنا باقرزاده
کریمی، علی ولی‌زاده فرد، امیر ملک‌زاده، فرانک نوروزی،
اولدوز اقدم ارسی، هادی ناصری

نشانی:

تبریز، خیابان ارتش شمالی، شماره ۶۵، اتاق بازرگانی، صنایع،
معادن و کشاورزی تبریز

تلفن:

۳۵۲۶۴۱۱۱ (۰۴۱)

تلفن سفارش آگهی:

۳۵۲۶۴۱۱۳ - ۳۵۲۶۴۱۰۱ (۰۴۱)

وب سایت: www.tzccim.ir

تلگرام: @tzccim

اینستاگرام: @tzccim

توضیحات مجله:

نشریه اتاق تبریز از تمامی صاحبان اندیشه، و قلم در حوزه‌های
مربوطه مقاله می‌پذیرد. از ارسال‌کنندگان مطالب درخواست
می‌شود شرح کوتاهی از مشخصات فردی، سوابق علمی و
تحصیلی، سوابق اجرایی، تالیفات و ترجمه‌های خود را به
همراه عکس به نشانی ایمیل news@tzccim.ir ارسال کنند.
آراء و نظرات چاپ شده در نشریه لزوماً بیانگر دیدگاه نشریه
اتاق تبریز نیست.

نشریه اتاق تبریز در ویرایش مطالب دریافتی آزاد است.

سخن مدیرمسئول

معیشت و تورم؛ بزرگ‌ترین چالش‌های مردم

پرونده: مهار تورم

گفتگو با رئیس اتاق: بازار شاه‌کلید اصلی رشد تولید است

اقتصاد ایران و معضل تورم

گفتگو با رئیس اتاق بازرگانی قم: سیاست‌های دولت با شعار سال همسو نیست

اقتصاددانان داخلی و خارجی در مورد تورم ایران چه می‌گویند؟

مهار تورم از دید هیئت نمایندگان اتاق بازرگانی تبریز

گفتگو با استاد اقتصاد دانشگاه آزاد تبریز: دولت نقش رقیب صنعت را دارد تا حامی

حکایت تولیدکنندگان استان از سال‌های مه‌آلود صنعت در ایران

مقالات

اهمیت استقلال بانک مرکزی

آسیب‌شناسی و راهکارهای مهار تورم و رشد تولید

بررسی تاریخی تورم در ایران

کمال درویش منجی اقتصاد ترکیه

تورم از دیدگاه «میلتون فریدمن»: نوبلیست اقتصاد

آیا ایران ابرتورم را تجربه می‌کند؟

آیا تورم در ایران میل به سه رقمی شدن دارد؟

سیاست نفتی ایران در دهه پنجاه و بیماری هلندی

پرونده: مالیات بر عایدی سرمایه

جلسه بررسی مصوبات مجلس در حوزه سرمایه‌گذاری

بررسی چالش‌های طرح مالیات بر عایدی سرمایه از دید کارشناسان

مالیات بر عایدی سرمایه از نگاه فعالان اقتصادی و اساتید اقتصاد

اتاق تبریز در گذر روزگار

مجلس تجار تبریز

معرفی کتاب

اخلاق تولید پول

دانش بنیان

گفتگو با یک کارآفرین و فعال حوزه دانش بنیان

گفتگو

گفتگو با سرپرست تیم مهندسی شرکت بکو

رویدادها و عملکرد اتاق بازرگانی تبریز

رویدادها

بخش بین الملل

شورای گفتگوی دولت و بخش خصوصی

کمیسیون‌های مشورتی

دوره‌های آموزشی

روابط عمومی - گواهی مبدا

کارنه تیر - پنجره واحد کسب و کار - صدور کارت

گزارش تصویری

۳

۴

۵

۸

۱۲

۱۵

۱۸

۲۵

۲۸

۳۱

۳۲

۳۴

۳۷

۴۲

۴۴

۴۵

۴۶

۴۷

۵۰

۵۱

۵۴

۵۷

۵۸

۵۹

۶۶

۶۷

۶۸

۶۹

۷۰

۷۱

۷۳

۷۴

۸۹

۹۰

۹۲

۹۹

۱۰۰

۱۰۱

۱۰۲

هیئت رئیسه و هیئت نمایندگان

دوره دهم

اتاق بازرگانی، صنایع، معادن و کشاورزی تبریز

یونس ژائله
رئیس

رضا جعفری
دبیر

قاسم قوبدل
خزانه دار

جمشید برزگر
نائب رئیس

مسعود بنابیان
نائب رئیس

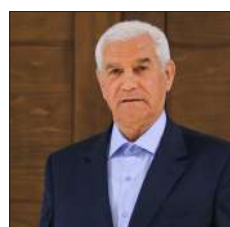
سید باقر شریف زاده
عضو هیئت نمایندگان

احد عظیم زاده
عضو هیئت نمایندگان

صمد حسن زاده
عضو هیئت نمایندگان

احمد فتاح زاده اسکویی
عضو هیئت نمایندگان

بشیر جعفری
عضو هیئت نمایندگان

یونس اکبریور پایدار
عضو هیئت نمایندگان

نوید امجد
عضو هیئت نمایندگان

امید اسمعیل ظفر
عضو هیئت نمایندگان

سید یوسف حسینی
عضو هیئت نمایندگان

مهدی امینی
عضو هیئت نمایندگان

سخن مدیر مسئول

مسعود بنابیان

معیشت و تورم؛ بزرگ‌ترین چالش‌های مردم

«سرمایه‌گذاری» حلقه مفقوده «تولید» است که طی سالیان اخیر در کشور کمتر و کمتر شده است. در شرایطی که چرخه تولید، تامین، توزیع و فروش ۵۰ تا ۶۰ درصد مشمول تورم می‌شود، سرمایه‌ها بیشتر راهی بازارهای غیرمولد از جمله طلا و دلار می‌شوند تا از کاهش ارزش پول جلوگیری شود. پس طبیعی است که این شرایط نه تنها به «مهار تورم» کمکی نکند، بلکه «رشد تورم» را در پی خواهد داشت.

نامگذاری سال ۱۴۰۲ به نام «مهار تورم، رشد تولید» نشان داد که باید هرچه سریع‌تر فکری به حال حمایت از تولید کرد. ایجاد امید و اعتماد در مردم و عدم دخالت در ساختارهای اقتصادی توسط مجلس با چاشنی حمایت از بخش خصوصی به عنوان سنگر نخست تولید؛ مهم‌ترین خواسته‌هایی است که در این سال می‌تواند مطرح باشد و اگر تورم را به‌عنوان یک بیماری پنجاه ساله در نظر بگیریم، با برنامه‌ریزی میان مدت برای کنترل تورم و از همه مهم‌تر کوچک شدن بدنه دولت و کاهش هزینه‌های جاری دولت، تا حدی می‌توان تورم را کنترل کرد.

معیشت و تورم؛ بزرگ‌ترین چالش‌های مردم طی حداقل یک دهه گذشته بوده که زندگی را برای اقشار مختلف جامعه سخت کرده است. بهبود وضعیت اقتصادی به‌قدری در سال‌های اخیر اهمیت پیدا کرده که طی چندین سال گذشته، شعار انتخاب شده طی ۱۲ سال اخیر توسط رهبری به صورت مستقیم و غیرمستقیم به موضوع اقتصاد و معیشت مردم مربوط شده است. نامگذاری سال ۱۴۰۲ به نام «مهار تورم، رشد تولید» به‌خوبی نشان می‌دهد که اقتصاد کشور در چه روزهای سختی قرار دارد. در این روزهای سخت، تنها مهار تورم امکان‌پذیر نخواهد بود؛ چراکه در کنار آن، رشد تولید نیز باید و باید صورت بگیرد؛ چراکه مهار تورم بدون رشد تولید تقریباً غیرممکن است.

در اقتصاد کشوری که ۹۰ درصد آن در انحصار دولت است، بخش خصوصی یک تله بار بسیار سنگینی را برای کوچک‌تر نشدن سفره‌های مردم به دوش می‌کشد و باید اذعان کرد بخش خصوصی به عنوان موتور محرک اقتصاد در کشور، نقش اساسی در عملیاتی شدن شعار سال خواهد داشت.

مهار تورم

رئیس اتاق تبریز:

بازار شاه‌کلید اصلی رشد تولید است

شعار سال ۱۴۰۲ مبنی بر مهار تورم و رشد تولید، به دو مسأله اصلی اقتصاد اشاره دارد، از یکسو ضعف در مدیریت شرایط اقتصادی کشور و تورم در جامعه و از سوی دیگر قوت بخش خصوصی در ایران که علیرغم تمام سختی‌ها، همواره سرپا ایستاده است. اما اینکه شعار سال ۱۴۰۲ تا چه حد قابلیت تحقق دارد؟ بحثی است که باید از خاک‌خورده‌های صنعت پرسید. به این بهانه پای صحبت با یونس ژانله، رئیس اتاق بازرگانی، صنایع، معادن و کشاورزی تبریز و یکی از بزرگترین کارآفرینان کشور نشستیم.

● در ابتدا نقبی داشته باشیم به شعار سال «مهار تورم و رشد تولید»؛ از نظر شما این شعار تا چه حد تحقق‌یافتنی است؟
در چهار سال اخیر نرخ متوسط تورم در اقتصاد ایران در دامنه ۴۰ درصد بوده است، این درحالی است که متوسط نرخ تورم در ۵۰ سال گذشته حدود ۲۰ درصد بوده و این جهش تورمی آثار منفی در معیشت مردم داشته است. در ابتدای سال جاری حذف ارز ترجیحی و در ادامه افزایش نرخ ارز در تشدید تورم سال گذشته موثر بوده و پیش‌بینی می‌شود در سال جدید و عبور از برخی اصلاحات اقتصادی در صورت اتخاذ سیاست‌های مناسب ارزی و تجاری تورم

در دامنه پایین‌تری قرار گیرد.
همانطور که در شعار سال ۱۴۰۲ مهار تورم در کنار ارتقا و رشد تولید مطرح شده، دولت نیز همزمان با برنامه‌های کنترل تورم در حوزه تجارت خارجی و نظام پولی و ارزی، بایستی موضوع افزایش سطح تولید که در یک دهه اخیر دغدغه رهبر انقلاب نیز بوده مورد توجه ویژه دولت و بخش خصوصی قرار گیرد.
رشد تولید در نظام اقتصادی ایران به یک چالش حیاتی تبدیل شده است. در یک دهه اخیر میزان رشد اقتصادی ایران بسیار پایین بوده و بر این اساس باید یک برنامه مدون جهش تولید با هماهنگی بخش خصوصی و دولت وضعیت فعلی تولید در صنایع بالا

دست و پابین دست اجرایی شود. در این بین موضوعاتی مانند تسهیل فضای کسب و کار، تسهیل صدور مجوزها که چند سالی است در دستور کار قرار گرفته می‌تواند به فضای انحصاری که در برخی صنایع ایجاد شده پایان دهد. متأسفانه یکی از چالش‌های اقتصاد ایران انحصاری و غیررقابتی بودن در برخی بخش‌ها است که به یک مانع مهم در مسیر ارتقا تولید در ایران منجر شده است.

● نرخ رشد نقدینگی در کشور از نرخ رشد تولید بیشتر است، این امر چه تاثیری در فعالیت بخش خصوصی دارد؟

نرخ رشد نقدینگی به خاطر بانک‌های ما و فشاری که برای پرداخت سود سپرده‌ها (بدون وجود درآمدهای واقعی) دارند است که باعث افزایش نرخ رشد نقدینگی در کشور می‌شود. در این زمینه سیاست‌های بانک مرکزی و مجلس در عمل نتوانسته است، موجب حفظ و ثبات بازار ارز در کشور شود. دولت و بانک مرکزی باید نرخ افزایش نقدینگی را کنترل کنند اما به دلیل عدم موفقیت در این مهم، طی چند سال گذشته شاهد کاهش شدید ارزش پول ملی هستیم. منابع بانکی عملاً در اختیار حوزه صنعت نیست و باید به سمت تولید و تجارت سوق داده شود، تا ارزش افزوده به کشور بازگردد. در حقیقت هزینه‌های ما بیشتر از درآمدهای ما است و کسری بودجه و عدم استفاده از منابع، باعث می‌شود شاهد افزایش هنگفت هزینه‌ها باشیم.

واقعیت این است که در شرایط تحریمی، اگر حوزه واردات به‌درستی مدیریت نشود، مشکلات ما دوچندان خواهد شد. چنانچه متأسفانه طی سال‌های اخیر شاهد افول شاخص‌های متعددی در حوزه فضای کسب و کار هستیم.

● شاه کلید اصلی رشد تولید در کشور از دید شما چیست؟

در ایران بخش خصوصی بسیار فعال، قوی و با انگیزه‌ای وجود دارند، فقط کافی است تا فضا را برای فعالیت این افراد آماده کنیم. اکنون وقت امتحان نیست، بلکه زمان آن است که به شرکت‌هایی که امتحان خود را پس داده‌اند، اعتماد کنیم.

از نظر من شاه کلید اصلی رشد تولید «بازار» است؛ تولید

زمانی می‌تواند رشد کند که بازار کشش خرید کالای شما را داشته باشد، همین امر می‌تواند باعث رشد تولید شود. اگر شما محصولی را تولید کنید که بازار به آن نیاز ندارد، طبیعتاً محصول شما به مرور از بین خواهد رفت و به مرور انگیزه برای ادامه کار وجود نخواهد داشت، اما اگر بازار مناسب برای کالاهای تولیدی وجود داشته باشد، به دنبال آن شاهد رشد و حرکت خواهیم بود. مسئله بعدی این است که ما باید بررسی کنیم چرا در بازار مشتری محصولی کم است و بایستی عوامل دخیل در این راستا ریشه‌یابی شود. در این زمینه می‌توان به دو عامل درونی و بیرونی اشاره کرد؛ عامل درونی به بی‌کیفیتی و قیمت تمام شده محصول ما باز می‌گردد و اینکه آیا این محصول در بازار جهانی تقاضا دارد یا نه! اما عوامل بیرونی در واقع ناشی از سیاست‌ها و دستورالعمل‌های دولت است که در زمینه بیزینس تاثیرگذار است. در این رابطه دولت می‌تواند با ایجاد محدودیت موجب سرکوب یک مجموعه تولیدی شده یا برعکس با حمایت‌های ویژه از یک محصول، آن را به شکوفایی برساند. بنابراین دولت باید سیاست‌های خود را برای تمام تولیدکنندگان به گونه‌ای تنظیم کند تا یک گروه چاق و گروه دیگر لاغر نشود.

● اگر بخواهید از یک عامل، به‌عنوان اصلی‌ترین مشکل بخش اقتصاد در ایران نام ببرید، آن چیست؟

از نظر من مشکل اصلی ما این است که به هیچ وجه در کشور ثبات اقتصادی نداریم. این امر انگیزه سرمایه‌گذاری و مدرنیزه کردن کارخانجات را از صاحبان آن گرفته است. با افزایش متوالی نرخ ارز سرمایه‌گذاران ترجیح می‌دهند پول خود را در این قسمت، بخواهند تا در آینده سود ۵۰ درصدی به دست بیاورند، چرا که در بخش تولید ما نمی‌توانیم به این سود برسیم. مورد دیگر اینکه اقتصاد ما ثبات ندارد و این امر خطرناک است؛ ثبات اقتصادی باعث می‌شود که سرمایه‌گذاری در کشور به صفر برسد، لذا ثبات و امنیت اقتصادی مهم‌ترین شاخصه‌های تولید هستند. اگر ثبات باشد اما سرمایه‌گذار از امنیت اقتصادی برخوردار نباشد، به‌طور حتم دچار مشکل خواهد شد.

● آیا تسهیلات بانکی در حوزه تولید و صادرات، متناسب با شرایط تورمی کشور است؟

و ببینیم به چه میزان و به کدام تولید باید بیشتر توجه شود. تدوین برنامه جامع توسعه کشور از لحاظ افزایش تولید بهره‌وری، صادرات و ... بدون تنظیم و تقسیم منابع کشور ممکن نیست. به همین منظور ضروری است تا نرم افزار جامعی تدوین شود که به وضوح نشان دهد کدام بخش به چه میزان ارزش افزوده وارد کشور کرده است. به عبارت ساده تر باید به درختی که میوه بیشتری می دهد، کود بدهیم. برای درختی که خشکیده هر اندازه هم هزینه کنیم، زنده نمی شود.

وقتی شما کالایی با کیفیت مناسب تولید می کنید و محصول قابل قبول به بازار عرضه می شود، به مرور زمان با پوشش نقاط ضعف و خرید ماشین آلات مجهزتر، فروش بیشتر می شود. همچنین با به حداقل رسیدن ضایعات و افزایش استفاده از نیروی ماهر و باسواد، بسته‌بندی مناسب و قیمت مناسب، زمینه افزایش خط تولید فراهم می‌شود و در این صورت شرکت های ایرانی می‌توانند، جزو چندین برند برتر دنیا شوند.

تصور کنید ما در فضای کسب و کار، ماشین آلات، ثبات اقتصادی و مواد اولیه به اندازه کافی را داریم، اما اگر به مولفه نیروی انسانی ماهر و باانگیزه توجه نکنیم، باز هم شکست خواهیم خورد. عدم تناسب بین افزایش درآمد نیروی انسانی با میزان تورم و به عبارتی سرکوب درآمدی، انگیزه کار را از نیروی انسانی می‌گیرد، در این صورت ما نمی‌توانیم فرصت و هزینه کافی برای افزایش مهارت و آموزش نیروی کار داشته باشیم، در نتیجه تمام نقشه‌های راه ما از بین می‌رود.

واقعیت این است که بهترین ماشین آلات، امکانات و بازار، بدون وجود نیروی انسانی با انگیزه بی‌تاثیر است. کارگری که فکر نان شب و خوراک و پوشاک فرزندش است، نمی‌تواند برای کارخانه مفید واقع شود. بنابراین نیروی انسانی باید از اولویت‌ها باشد و خواسته‌های آن تامین شود، اگر نیروی کار از درآمد خود راضی نباشد، برای کسب درآمد بیشتر به کشورهای همسایه مثل عراق مهاجرت می‌کند. ■

عدم تناسب بین افزایش درآمد نیروی انسانی با میزان تورم و به عبارتی سرکوب درآمدی، انگیزه کار را از نیروی انسانی می‌گیرد، در این صورت ما نمی‌توانیم فرصت و هزینه کافی برای افزایش مهارت و آموزش نیروی کار داشته باشیم، در نتیجه تمام نقشه‌های راه ما از بین می‌رود.

همانطور که می‌دانید، منابع کل کشور ما هفت هزار همت است و این منابع باید در جایی تخصیص یابد که ارزش افزوده بالاتر و تولید ثروت بیشتری ایجاد کند، چه در حوزه تولید و چه در حوزه تجارت که به عنوان لوکوموتیو و پیشران بخش تولید را به گردش درمی‌آورد. در صورتی که ما در بخش تجارت، لوکوموتیوهای قوی ایجاد کنیم که بتواند کالای تولید شده در ایران را تحت نظر، تولید و در جهان عرضه کند، در این صورت موفق می‌شویم. با این حال اکنون مدتی است که مقوله صادرات چندان مورد توجه قرار نگرفته است، یعنی بودجه‌ای که در بانک‌ها برای صادرات در نظر گرفته شده است، به اندازه کافی نیست. ما باید ببینیم برای خریداران محصولات ایرانی چه برنامه‌ای داریم و در این زمینه اعتبار تخصیص دهیم.

واقعیت این است که در کشور تاکنون قدم چندان موثری برای توسعه صادرات صورت نگرفته است، ما اگر می‌خواهیم صادرات ۱۰۰ میلیارد دلاری داشته باشیم، باید حداقل برای این کار ۲۰ میلیارد دلار (معادل یک‌هزار همت) اعتبار در نظر بگیریم. این منابع را در اختیار صادرکنندگان بگذاریم تا بتوانند مواد اولیه مورد نیاز محصول خود را تامین و پس از آن، از قبل صادرات کالاهای خود، به کشور ارز تزریق کنند. بانک‌ها باید به صادرکنندگانی که امتحانشان را پس داده‌اند، اعتماد کنند. در این صورت است که می‌توانیم شاهد افزایش فروش محصولات ایرانی در بازار جهانی باشیم.

● بهبود شرایط مالی حوزه تولید چگونه میسر می‌شود؟

ما در ابتدا باید برای هر تولید برنامه داشته باشیم و ببینیم آیا اصلاً این تولید را باید انجام بدهیم یا نه! یعنی باید دید در قبال یک محصول، پولی به کشور باز می‌گردد یا نه؟! محصولی باید تولید شود که چه در بازارهای داخلی و چه در بازارهای خارجی بازار بیشتری داشته باشد. سرمایه این نوع بیزینس خود به خود تضمین شده است. ما باید بر اساس منابع هفت هزار همتی کشور، نقشه راه تعریف کنیم

اقتصاد ایران و معضل تورم

مروری بر گزارش اقتصادی متغیرهای پولی و تورم
«آکادمی دانایان»

جعفر ساعی نیا

کارشناس ارشد اقتصاد دانشگاه علم و صنعت

تورم یکی از مهم‌ترین شاخص‌های اقتصاد کلان است که کشورهای مختلف در سال‌های اخیر موفق به کنترل آن شده‌اند، اما ایران همچنان با این مشکل قدیمی، دست‌وپنجه نرم می‌کند. تورم یا همان افزایش سطح عمومی قیمت‌ها در اقتصاد، شاخصی است که تمام افراد جامعه به‌طور مستقیم آن را حس می‌کنند و ارتباط مستقیمی با سطح رفاه مردم و فعالیت‌های اقتصادی دارد. همچنین نوسانات نرخ تورم به عنوان شاخص نااطمینانی بر فعالیت‌های بنگاه‌های اقتصادی تأثیر دارد. افزایش نوسانات نرخ تورم موجب کاهش قدرت پیش‌بینی نرخ تورم آینده، توسط فعالان اقتصادی و افزایش نااطمینانی نسبت به آینده می‌شود. در اهمیت این شاخص می‌توان به این نکته اشاره کرد که در اکثر کشورهای دنیا، سیاستمداران معمولاً با وعده‌های مبارزه با تورم در انتخابات شرکت می‌کنند و پیروز می‌شوند. در این یادداشت مروری تحلیلی بر گزارش اقتصادی متغیرهای پولی و تورم، آکادمی دانایان خواهیم داشت.

مقدمه

اقتصاد ایران پنج دهه است که تورم دو رقمی را تجربه می‌کند و به جز محدود سال‌هایی، همواره بحران تورم و افزایش قیمت‌ها بالای جان مردم و دغدغه اصلی سیاست‌گذاران بوده است. تورم در اقتصاد ایران نه آن اندازه زیاد است که رفع و علاج آن با تکیه بر دانش علم اقتصاد را به سیاست‌گذاران تحمیل کند (همانند ترکیه در سال ۲۰۰۱) و نه آن اندازه کم است که آثار رفاهی و نااطمینانی آن معضلی برای اقتصاد نباشد. به

این تورم، تورم مزمن می‌گوییم؛ تورمی که سال‌هاست اقتصاد ایران را عذاب می‌دهد و گویا امیدی به رهایی از آن نیز وجود ندارد. اقتصاد ایران در مقایسه با سایر کشورهای دنیا در مقابله با تورم بسیار ضعیف عمل کرده است. تورم مزمن و دورقمی در اقتصاد ایران همواره وجود داشته است. علاوه بر آثار رفاهی که مصرف‌کننده با آن مواجه است، با ایجاد احساس عدم اطمینان گسترده در کسب و کارها، امکان سرمایه‌گذاری و توسعه را از آنها سلب کرده است.

فزاینده تغییر وضعیت می‌دهد. میانگین تورم ایران در این دوره ۳۴ درصد است. این درحالی است که تورم ۱۱ ماه ابتدایی سال ۱۴۰۱، فراتر از ۴۷ درصد بوده است. بررسی روند پنج دهه گذشته نشان می‌دهد، اقتصاد ایران همواره با تورمی دو رقمی، مزمن و با نوسانات بالا مواجه بوده است.

مقایسه تورم ایران با سایر کشورها

در دو دهه گذشته، روند تورم در اکثر کشورهای دنیا نزولی شده است؛ هرچند بحران‌هایی مثل بحران ۲۰۰۸ یا بحران کرونا و جنگ اوکراین باعث بالا رفتن تورم شده است، لیکن رژیم تورم در این کشورها همچنان تک رقمی یا در محدوده ۱۰ درصد است. در سال‌های گذشته کشورهای بسیاری توانسته‌اند بر معضل تورم‌های بالا و پرنوسان غلبه کنند. در حالی که در سال ۱۹۹۴، ۹۱ کشور تورم دو رقمی و ۴۹ کشور تورم مزمن داشته‌اند، در سال ۲۰۲۱ تنها ۱۳ کشور با تورم دو رقمی و ۸ کشور با تورم مزمن مواجه بوده‌اند.

اگر از سال ۱۹۸۰ تاکنون کشورها را بر اساس تعداد سال‌هایی که تورم دو رقمی داشته‌اند، مرتب کنیم، شش کشور اول عبارت‌اند از: ایران (۳۷ سال)، سودان (۳۶ سال)، غنا (۳۵ سال)، مالاوی و ترکیه (۳۰ سال) و کنگو (۲۹ سال). اگر در همین دوره زمانی کشورهایی که دچار تورم مزمن بوده‌اند را بررسی کنیم، یعنی کشورهایی را که سه سال متوالی منتهی به سال مورد نظر تورم بالای ۱۰ درصد داشته‌اند، باز ایران در رده دوم قرار می‌گیرد. فهرست این کشورها به ترتیب عبارت‌اند از: سودان (۳۳ سال)، ایران (۳۱ سال)، غنا (۲۹ سال)، ترکیه (۲۷ سال)، کنگو (۲۶ سال) و اکوادور (۲۳ سال). در سال‌های گذشته برخی کشورها ابرتورم را تجربه کرده‌اند: زیمبابوه، ونزوئلا، سودان جنوبی، سودان، لبنان، کنگو، بلاروس و آنگولا نمونه کشورهایی هستند که در سال‌های بعد از سال ۲۰۰۰، تورم بالای ۱۰۰ درصد داشته‌اند.

هزینه‌های رفاهی تورم

اگر افزایش درآمدهای خانوار به اندازه افزایش قیمت‌ها نباشد، قدرت خرید خانوارها یا درآمد واقعی خانوار که با تورم تعدیل شده است، کاهش می‌یابد. درآمد واقعی معیاری برای حفظ استاندارد زندگی و رفاه است. در نتیجه، در شرایط تورمی رفاه خانوارها کاهش می‌یابد. معمولاً افزایش قیمت‌ها به صورت همسان نیست؛ قیمت برخی کالاها و خدمات مانند کالاهای قابل مبادله روزانه تغییر می‌کند؛ برخی دیگر مانند دستمزدها که طبق قراردادها تعیین می‌شود، در طول مدت قرارداد ثابت می‌ماند و در اصطلاح اقتصادی «چسبندگی» دارد. در هر محیط تورمی، افزایش نابرابر قیمت‌ها به ناچار قدرت خرید برخی از مصرف‌کنندگان را کاهش می‌دهد و این فرسایش درآمد واقعی، یکی از بزرگترین هزینه‌های تورم است.

سیر تاریخی تورم در اقتصاد ایران

میانگین تورم بلند مدت ایران از سال‌های ۱۳۳۹ تا ۱۴۰۰، ۱۶ درصد است. با افراز دوره‌های تاریخی ایران می‌توان میانگین تورم را در دوره‌های مختلف بررسی کرد. میانگین تورم در دوره ۱۳۳۹ تا ۱۳۴۸ (دوره اتخاذ استراتژی جایگزینی واردات) تک رقمی است. سال‌های ۱۳۴۹ تا ۱۳۵۷ با بالا رفتن قیمت نفت و افزایش درآمدهای نفتی همزمان بود، این سال‌ها با ورود گسترده دولت به بنگاه‌داری و افزایش قابل توجه مخارج دولت و به تبع آن کسری بودجه دولت توأم بود و میانگین تورم در این دوره ۱۲ درصد است. اگرچه تورم سال ۱۳۵۶ یکی از قله‌های تورم ادوار تاریخی ایران است.

دوره بعدی، دوره انقلاب و جنگ است. در این دوران شاهد تمرکز کامل مدیریت دولت بر اقتصاد، کاهش قابل توجه تولید نفت خام و افزایش کسری بودجه پایدار هستیم. میانگین تورم در این دوره ۲۰ درصد است. دوره چهارم، دوران اصلاحات اقتصادی و سیاسی تا قبل از شروع برنامه سوم توسعه، یعنی سال‌های ۱۳۶۹ تا ۱۳۷۸ است. در این دوران، تورم ایران همچنان صعودی است و میانگین آن ۲۳ درصد است. تورم ۴۹ درصدی سال ۱۳۷۴ اوج تورم تاریخی ایران بوده است. دوره پنجم سال‌های ۱۳۷۹ تا ۱۳۹۶ است. این دوره با شروع برنامه سوم توسعه و ممنوعیت استقراض مستقیم از بانک مرکزی و ثبات درآمدهای نفتی شروع می‌شود. افزایش درآمدهای نفتی (اواخر دهه هشتاد)، بیماری هلندی اقتصاد ایران، تحریم‌های بین‌المللی در نیمه اول دهه نود و امضای برنامه اقدام جامع مشترک (برجام) در این دوره قرار دارند. در این دوره، تورم به صورت میانگین ۱۶ درصد است. اگرچه اثرات تحریم‌های ابتدای دهه نود با تشدید ساختارهای معیوب اقتصاد، تورم‌های بالا و در حدود ۳۰ درصدی را به اقتصاد ایران تحمیل کرده است، اما در ادامه با ثبات سال‌های برجام، تورم ایران دوران باثبات‌تری را تجربه کرده است. الگوی تورم از سال ۱۳۹۷ به بعد تغییر شکل داده و رژیم تورمی کشور از نرخ تورم نسبتاً بالا به نرخ تورم

اگر از سال ۱۹۸۰ تاکنون کشورها را بر اساس تعداد سال‌هایی که تورم دو رقمی داشته‌اند، مرتب کنیم، شش کشور اول عبارت‌اند از: ایران (۳۷ سال)، سودان (۳۶ سال)، غنا (۳۵ سال)، مالاوی و ترکیه (۳۰ سال) و کنگو (۲۹ سال)

از دیگر آثار رفاهی تورم، اثر متفاوت بر روی قرض‌دهندگان و وام‌گیرندگان است. تورم قدرت خرید دریافت‌کنندگان و پرداخت‌کنندگان نرخ‌های بهره ثابت را به صورتی متفاوت تحت تأثیر قرار می‌دهد. قرض‌دهندگان در این شرایط متضرر و وام‌گیرندگان منتفع می‌شوند. وام‌گیرنده‌ای که با نرخ ثابت ۱۸ درصد وام تجاری دریافت می‌کند، از تورم ۴۰ درصدی سود می‌برد، زیرا نرخ بهره واقعی (نرخ بهره اسمی منهای نرخ تورم) او منفی است. به شرطی که درآمد وام‌گیرنده با تورم افزایش یابد، پرداخت این بدهی برای او آسان‌تر می‌شود. این شرایط سبب می‌شود، قدرت خرید برخی مردم در طول دوره تورمی افزایش و برخی کاهش یابد.

چگونگی شکل‌گیری تورم مزمن در اقتصاد ایران

اقتصاد ایران سال‌هاست با مشکلات متعددی دست به گریبان است. اگرچه این مشکلات همه در یک سال و در یک دوره ایجاد نشده، اما چون در طول زمان رفع نشده، مشکل بعدی هم به آن افزوده شده است. تا آنجا که امروز برخی از این مشکلات به صورت فاجعه‌ای چهره نموده و کلیت اقتصاد ایران را تهدید می‌کنند. در تمام این شش دهه، به جای پرداختن به سازوکارهای ایجادکننده و حل مشکلات، با تلاش بر سرکوب قیمت ارز و ریال، سعی شده تا آثار مشکلات موقتاً پاک شود؛ در نهایت، اتخاذ این رویه به انباشت و تعمیق طیف

وسعی از مشکلات انجامیده است. اقتصاد ایران، اقتصادی نفتی است. در دهه چهل شمسی، با اتخاذ استراتژی جایگزینی واردات، صنعت ایران رشد قابل توجهی داشته است؛ این رشد با افزایش درآمدهای نفتی در دهه پنجاه متوقف شد. نحوه هزینه‌کرد درآمدهای نفتی در آن سال‌ها و ایجاد انتظارات عمدتاً مصرفی از دولت و تعریف نقش فراهم آورنده منابع برای دولت در اقتصاد، شرایطی را به وجود آورد که تا امروز آثار آن سایه بر اقتصاد ایران افکنده است.

کسری ساختاری بودجه در اقتصاد ایران از این سال‌ها شروع می‌شود. نقش دلارهای نفتی در تشدید این کسری بودجه انکارناپذیر است، به طوری که عدم تقارن مخارج مصرفی دولت در دوره‌های افزایش و کاهش درآمدهای نفتی، به قاعده‌ای در اقتصاد ایران تبدیل شده است. یعنی، افزایش مخارج دولت در دوره‌های افزایش قیمت نفت و عدم امکان کاهش هزینه و تعهدات دولت در دوره‌های کاهش قیمت نفت، شرایطی را ایجاد کرده که کسری بودجه ساختاری نامیده می‌شود. علاوه بر کسری یادشده، کاهش شدید تولید نفت در سال ۱۳۵۹، و افزایش مخارج دولت در سال‌های ابتدایی انقلاب و دهه شصت، همراه با کاهش شدید قیمت نفت در سال ۱۳۶۵، کسری بودجه نهادینه‌شده‌ای را در اقتصاد ایران به وجود آورده است. اثر این کسری بودجه و روش‌های تأمین مالی آن از پایه پولی، چرخه‌ای را پدید آورده است که

افزایش مخارج دولت در دوره‌های افزایش قیمت نفت و عدم امکان کاهش هزینه و تعهدات دولت در دوره‌های کاهش قیمت نفت، شرایطی را ایجاد کرده که کسری بودجه ساختاری نامیده می‌شود

ایجاد تورم و فضای پرنوسان سبب ایجاد ناطمینانی در بازار هم می شود. ناطمینانی، مخاطره سرمایه گذاری را به شدت افزایش می دهد. در فضای پرمخاطره، افق سرمایه گذاری کوتاه مدت می شود و فعالیت های نامولد یا واسطه گری رونق می گیرد. به علاوه، عدم انجام سرمایه گذاری های بلندمدت آینده رشد اقتصادی را به خطر می اندازد.

می یابد. حاصل اعمال این سیاست آن است که کالاهای قیمت گذاری شده به صورت نسبی ارزان می شوند و تقاضای این کالاها افزایش می یابد. این افزایش تقاضا در حالی اتفاق می افتد که تولیدکنندگان نیز با کاهش قیمت های نسبی انگیزه افزایش تولید را از دست می دهند. انگیزه نداشتن تولیدکنندگان برای افزایش تولید در پاسخ به تقاضا سبب کاهش سهم کالاهای تولید داخل در بازار محصولات می شود. در چنین حالتی، بازار محصول داخلی مختل شده و تخصیص بهینه منابع با مشکل مواجه می شود.

با توجه به این که در حال حاضر تورم سپد مصرفی خانوارهای کم درآمد از خانوارهای پردرآمد بیشتر است، افزایش سطح قیمت ها، درآمد حقیقی خانوارهای آسیب پذیر را بیشتر تحت تأثیر قرار می دهد؛ این به معنی کاهش توان خانوار برای حضور در بازار محصول و در نتیجه کاهش تقاضا برای کالاها و خدمات از سوی این خانوارهاست. ایجاد تورم و فضای پرنوسان سبب ایجاد ناطمینانی در بازار هم می شود. ناطمینانی، مخاطره سرمایه گذاری را به شدت افزایش می دهد. در فضای پرمخاطره، افق سرمایه گذاری کوتاه مدت می شود و فعالیت های نامولد یا واسطه گری رونق می گیرد. به علاوه، عدم انجام سرمایه گذاری های بلندمدت آینده رشد اقتصادی را به خطر می اندازد.

دلیل اصلی تورم مزمن اقتصاد ایران است. در ایران افزایش قیمت نفت و متعاقب آن عملکرد انبساطی مالی دولت که به طور مستقیم یا غیرمستقیم از فروش ارزهای نفتی تأمین می شود، موجب افزایش تقاضا و نرخ تورم شده است. وقتی به علت عرضه بیشتر ارزهای نفتی، نرخ ارز حقیقی کاهش می یابد، اقتصاد کشور دچار بیماری هلندی می شود. از طرف دیگر، کاهش قیمت نفت اغلب به افزایش یا در مواردی جهش نرخ ارز اسمی و نرخ تورم می انجامد و حتی در دوره تکانه منفی قیمت نفت، میزان جهش نرخ ارز و سرعت زیاد گذر آن، باعث تشدید فشارهای تورمی می شود. از این رو نوسانات قیمت نفت و درآمدهای نفتی، در هر دو دوره کاهش یا افزایش آن، در نهایت به بروز تورم در اقتصاد ایران منجر می شود.

در ادوار مختلف تاریخی ایران، همواره در چنین شرایطی، دولت ها به جای رفع موانع کسری ساختاری بودجه و مشکلات نهادی اقتصاد ایران، به مبارزه با افزایش قیمت ها پرداخته اند، و تولیدکنندگان و توزیع کنندگان بنگاه های خصوصی را به عنوان مقصران اصلی گرانی معرفی کرده اند. جهت مقابله با افزایش قیمت ها (تورم) و با هدف حمایت از اقشار آسیب پذیر و مصرف کنندگان، قیمت گذاری اعمال و برای محصولات سقف قیمت تعیین شده است. در نتیجه، این سقف برای مدت زمانی ثابت می ماند یا کمتر از تورم افزایش

گفتگو: ساسان نیک رفتار خیابانی

رئیس اتاق بازرگانی قم: سیاست‌های دولت با شعار سال همسو نیست

محمد ایرانی؛ رئیس اتاق بازرگانی قم معتقد است: سیاست‌های دولت با شعار سال همسو نیست و آشفته‌گی در نظام پولی و بانکی کشور، موجب سیاست‌های انقباضی شده است که این امر مغایر با رشد تولید خواهد بود.

● با توجه به اینکه حوزه صنعت در ایران دغدغه‌های مخصوص به خود را دارد، شما آینده اقتصاد ایران را در این بخش چگونه ارزیابی می‌کنید؟

ایران کشور صنعتی نیست و ماشین‌آلات خود را از کشورهای دیگر تامین می‌کند، اگر در حوزه صنعت، ماشین‌آلات بروز رسانی نشود، دچار استهلاک و فرسودگی می‌شوند. از عواملی که در زمینه تامین تجهیزات و نیازهای بخش صنعت و رفع مسائل و مشکلات آنها می‌تواند نقش‌آفرینی کند، ارتباطات موثر بین کشورها است. اگر ما بتوانیم ارتباط خوبی را با کشورهای همسایه و همچنین کشورهای توسعه یافته برقرار کنیم، طبیعتاً بسیاری از نیازهای ما در بخش صنعت برای تامین و تجهیز ماشین‌آلات جدید و به‌روز برطرف می‌شود.

به عقیده من بخش صنعت امروزه در حال پرداخت هزینه‌های بسیاری برای تعمیر و نگهداری ماشین‌آلات خود است.

در حال حاضر، حوزه صنعت در ایران با چالش‌ها و دغدغه‌های مخصوص به خود روبرو است و بررسی آینده اقتصادی ایران در حوزه صنعت نیازمند توجه به عوامل متعددی است. سرمایه‌گذاری در حوزه صنعت از اهمیت بالایی برخوردار است. برنامه‌ریزی دقیق، جذب سرمایه داخلی و خارجی، تسهیلات بانکی مناسب و حمایت مناسب دولت از جمله عواملی هستند که می‌توانند زمینه را برای سرمایه‌گذاری در

حوزه صنعت فراهم کنند. صنعت ایران باید بتواند با رقبای بین‌المللی خود رقابت کند. برای این منظور، نیازمند بهبود فناوری‌ها، کیفیت محصولات و خدمات، به‌روزرسانی فرایندها و افزایش بهره‌وری است. همچنین، تسهیلات صادرات و استفاده از تجارب کشورهای پیشرفته می‌تواند به افزایش توانایی رقابتی کمک کند.

همچنین ارتقاء صنایع پایین دستی و توسعه بخش‌های فرآوری و تولید محصولات با ارزش افزوده بالا می‌تواند رشد اقتصادی را تحریک کند. ایجاد زنجیره تامین متناسب و تسهیلات، برای تحقق توسعه فناوری و توجه به نیازهای بازار داخلی و خارجی از جمله مسائل مهم در این زمینه هستند. در نظر گرفتن مدیریت صحیح منابع طبیعی و توجه به پایداری محیط زیست در حوزه صنعت بسیار اهمیت دارد. استفاده از منابع انرژی تجدیدپذیر، بهره‌برداری بهینه از منابع طبیعی و کاهش آلاینده‌ها از جمله چالش‌هایی هستند که صنعت باید در آینده فکری به حال آن بکند.

با توجه به رشد فناوری‌های نوین، توسعه صنعت هوشمند و انعطاف‌پذیر می‌تواند نقش مهمی در رشد اقتصادی ایران داشته باشد. اتوماسیون، هوش مصنوعی، اینترنت اشیا و سایر فناوری‌های نوین می‌توانند به بهبود عملکرد و کاهش هزینه‌ها در صنعت کمک کنند.

با ارتقای موارد فوق و ایجاد بستر مناسب برای رشد و توسعه صنعت در ایران، آینده اقتصادی این

مواد اولیه و نیروی کار، نقش مهمی در ایجاد حالت تورمی دارد. عواملی مانند افزایش قیمت نفت، تورم پنهان و کاهش تولید در برخی صنایع، موجب افزایش هزینه‌ها و در نتیجه افزایش قیمت محصولات می‌شوند.

در این بین سیاست‌های مالی و اقتصادی نامناسب می‌توانند تورم را تشدید کنند. عدم کنترل صحیح اقتصاد و عدم اتخاذ تدابیر مناسب برای کاهش افزایش نرخ تورم، می‌تواند به ایجاد حالت تورمی منجر شود. از طرفی تغییرات ناپایدار در نرخ ارز نیز می‌تواند تورم را تشدید کند. در شرایطی که ارزش پول ملی نسبت به ارز خارجی کاهش می‌یابد، هزینه واردات افزایش یافته و این امر تأثیر مستقیمی بر قیمت محصولات داخلی دارد. در نتیجه، بر اساس تحلیل شرایط فعلی، جامعه در حالت تورمی قرار دارد.

● **بخش خصوصی چه بهایی برای حفظ بقا خود در اقتصاد تورم‌زده ایران داده است؟**

بخش خصوصی بهای زیادی تاکنون پرداخته است و یکی از عوامل آن این است که هلدینگ‌های بزرگ و تأثیرگذار در کشور ظاهراً خصوصی هستند، اما باطن آنها وابسته به دولت است. در این حالت طبیعتاً همیشه شرکت‌های خصولتی یا شبه‌دولتی رقیب بخش خصوصی شده‌اند و چون ارتباطات زیادی هم با دولت دارند، از این ارتباطات استفاده کرده و عمدتاً در تصمیم‌گیری‌ها موفق‌تر عمل می‌کنند.

حوزه می‌تواند روشن‌تر و پر امیدتر باشد. البته، لازم به ذکر است که موفقیت در حوزه صنعت نیازمند همکاری بین دولت، بخش خصوصی، دانشگاه‌ها و سایر نهادهای مرتبط است.

● **از دیدگاه شما اقتصاد ایران اکنون در چه شرایطی قرار دارد؟ (تورم، رکود یا رکود تورمی)**

واقعیت این است که اقتصاد کشور ما به دلیل تحریم‌های داخلی و خارجی، غیر قابل پیش‌بینی است. شرایط اقتصادی فعلی، منجر به بروز رکود شدیدی در بازار داخلی شده است. از طرفی همه ما می‌دانیم برای تأمین تجهیزات و تأمین تکنولوژی به‌روز در بخش صنعت، نیازمند اصلاح روابط با برخی از کشورهای صاحب تکنولوژی هستیم تا بر اساس آن بتوانیم آیتم‌های اقتصادی را به سمت رشد و بالندگی سوق دهیم. سیاست‌های اجرایی دولت نشان می‌دهد که ما در شرایط فعلی از تورم انتزاعی استفاده می‌کنیم؛ یعنی فقط می‌توانیم پیش‌بینی کنیم که ممکن است در آینده تورم شدیدتر باشد. یکی از عوامل اصلی تورم، رشد نامتوازن پول در مقابل منابع و تولیدات است. در شرایط فعلی، افزایش نامتعادل در تولید و تقاضا، همراه با افزایش چاپ پول توسط بانک مرکزی، منجر به افزایش قیمت‌ها و کاهش ارزش پول ملی شده است. افزایش هزینه‌های تولید، از جمله قیمت انرژی،

کشور ما از لحاظ مواد اولیه بسیار غنی است و فعالان اقتصادی بر این باور هستند که اگر منابع دولت برای حمایت از بخش خصوصی درست و با مدیریت به این بخش هدایت شود، بخش خصوصی می‌تواند با فراوری مواد اولیه و سوق دادن محصول به محصول نهایی با ارزش افزوده بالا، سودآوری کلانی را برای کشور به همراه آورد.

به نظر می‌رسد اگر سیاست‌های اصل ۴۴ قانون اساسی در بخش خصوصی‌سازی کاملاً در برنامه ششم و هفتم پیاده شود، جایگاه بخش خصوصی نه تنها تقویت، بلکه مسیر اصلی خود را پیدا می‌کند و بخش دولتی قدرت خود را به مرور زمان از دست خواهد داد و نهایتاً بخش خصوصی می‌تواند به شکوفایی رشد و بالندگی اقتصاد کشور کمک کند.

● از نظر شما مهار تورم و رشد تولید در این شرایط محقق شدنی است؟ (اگر بله تا چه میزان؟ و اگر نه به چه دلیل؟)

مهار تورم یک ضرورت است اما تحقق آن به سیاست‌های بانک مرکزی بر می‌گردد. اگر می‌خواهیم تورم مهار شود، سیاست‌های بسته پولی باید درست تعریف شده و مسیر روند تسهیلات باید مدیریت گردد تا از مسیر صحیح خود بیرون نرود. اینکه آیا ما می‌توانیم تورم را کنترل کنیم یا نه! باید بگویم بله. البته به شرطی که سیاست‌های دولت اینگونه باشد که تقدینگی را بسیار هدفمند شده و منضبط به سمت تولید حرکت دهد.

آنچه که در کشور ما تعریف شده، پرداخت تسهیلات برای تامین ماشین‌آلات و سرمایه در گردش است، اما این نگاه باید به سمت روش‌های تامین مالی مثل LC داخلی، گواهی اعتبار مولد و تکمیل زنجیره ارزش حرکت شود، که طبیعتاً اصلاح شرایط فعلی زمانبر خواهد بود، از سویی دیگر بخشی از جامعه با این تغییر مسیر مقاومت می‌کند، اما من می‌گویم که امکان‌پذیر است و با برنامه‌ریزی و استمرار برای تحقق تامین اهداف بخش صنعت، پس از یک مدت به شکوفایی خواهیم رسید.

● در حال حاضر سیاست‌های دولت تا چه میزان با شعار سال همسو است و کدام سیاست یا طرح دولت بزرگترین تاثیر را در افزایش یا کاهش تورم داشته است؟

دولت جناب آقای رئیسی چندان نتوانسته است، سیاست‌های خود را با شعار سال همسو کند، از این نظر که یک آشفته‌گی در نظام بانکی و پولی وجود دارد و بلافاصله با کاهش تورم، سیاست‌هایی که اتخاذ می‌شود، سیاست‌های انقباضی است که شاید تورم را کاهش دهد، اما مطمئناً رشد تولید را به شدت متوقف می‌کند.

اگر ما بخواهیم رشد تولید داشته باشیم، باید به صورت کنترل شده منابع را به سمت تولید راهنمایی کنیم تا انگیزه‌ای برای بازارهای کاذب مثل دلای‌ها و سفته بازی‌ها باقی نماند. کشور ما از لحاظ مواد

اولیه بسیار غنی است و فعالان اقتصادی بر این باور هستند که اگر منابع دولت برای حمایت از بخش خصوصی درست و با مدیریت به این بخش هدایت شود، بخش خصوصی می‌تواند با فراوری مواد اولیه و سوق دادن محصول به محصول نهایی با ارزش افزوده بالا، سودآوری کلانی را برای کشور به همراه آورد. بنابراین کشور ما نیازمند این است که علاوه بر هدایت منابع مالی به سمت بخش خصوصی، سیاست‌های اصلی صادراتی خود را نیز با قدرت دنبال کند تا نهایتاً دستاوردهای این سیاست، کنترل تورم و رشد اقتصاد باشد. ■

بخش خصوصی بهای زیادی تاکنون پرداخته است و یکی از عوامل آن این است که هلدینگ‌های بزرگ و تاثیرگذار در کشور ظاهراً خصوصی هستند، اما باطن آنها وابسته به دولت است. در این حالت طبیعتاً همیشه شرکت‌های خصوصی یا شبه دولتی رقیب بخش خصوصی شده‌اند و چون ارتباطات زیادی هم با دولت دارند، از این ارتباطات استفاده کرده و عمدتاً در تصمیم‌گیری‌ها موفق‌تر عمل می‌کنند.

اقتصاددانان داخلی و خارجی در مورد تورم ایران چه می گویند؟

چکیده مقالات: زینب رضازاده

واکنش پنجمین اقتصاددان بزرگ جهان به نرخ تورم در ایران

رابرت لوکاس

تورم باشد و همین نیز گوهری گرانقدر برای ایرانیان است. حال لوکاس بر اینها مهر تایید می‌زند و در عین حال باور دارد که اگر سیاستمداران نقش واقعی بانک‌های مرکزی را درک کنند، کنترل تورم و پایداری آن در سطوح نازل بسی آسان خواهد بود. البته از آن سو اقتصاددانان حوزه اقتصاد سیاسی هستند که باور دارند، سیاستمداران و دولتمردان به نقش پول و بانک مرکزی واقفند، اما این آگاهی به این نتیجه مطلوب نمی‌رسد و کنش نهایی دولت بر مبنای تابع مطلوبیتی است که در آن چاپ پول کمترین اهمیت را دارد. به هر رو با وجود این توصیه‌ها، کمترین انتظاری که می‌توان از تصمیم‌گیرندگان داشت، آن است که اگر آگاهی نسبت به پول و تورم وجود دارد، بگذارند تا اقتصاد ایران از این بیماری مهلک نجات یابد.

لوکاس که در سال ۱۹۹۵ به واسطه بسط و توسعه نظریه «انتظارات عقلانی» موفق به دریافت جایزه نوبل شد، در سه دهه گذشته همواره جزو مهم‌ترین نظریه‌پردازان علم اقتصاد بوده و به همین دلیل عنوان اثرگذارترین اقتصاددان زنده جهان به این اقتصاددان آمریکایی اطلاق می‌شود.

«شما نیاز به بانک مرکزی مستقل دارید و دولتی که رویکردش را نسبت به بانک مرکزی تغییر دهد».

شاید بارها و بارها در همین ستون سخن از این رانندیم که پول ایجادکننده رشد اقتصادی نیست. تاکید کرده‌ایم که با گفتن اینکه می‌توان نقدینگی را به سمت تولید رهنمون کرد، تنها بر تورم می‌افزاییم و رشدی در پی آن نیست. نوشته‌ایم که ابزار پولی تنها می‌تواند کنترل‌کننده

آیا ابرتورم در پیش است؟!

سیامک قاسمی

می‌کند. سرعت رشد بخش پول یا بخش تورم‌زای نقدینگی به ۷۰ درصد رسیده است. این افزایش شدید ناشی از افزایش قابل توجه انتظارات تورمی، سهم پول یا بخش داغ نقدینگی از کل نقدینگی را به ۲۵ درصد رسانده است که بالاترین در ۱۰ سال اخیر است. رشد شدید پایه پولی، کسری بودجه قابل توجه، رشد شدید بخش پول نقدینگی و ادامه بی‌اعتمادی و انتظارات تورمی و ادامه افزایش قیمت دلار، اقتصاد ایران را بیشتر از هر زمان دیگری، اگر شوک مثبت به اقتصاد وارد نشود، در آستانه تورم‌های سه‌رقمی و شاید ابرتورم قرار داده است».

سیامک قاسمی در یادداشتی در فضای مجازی با طرح این سوال که آیا ابرتورم در پیش است، به آمار رشد نقدینگی و پایه پولی اشاره کرده و نوشته است: «آمارهای با تاخیر زیاد منتشر شده از وضعیت نقدینگی و پایه پولی در پایان دی‌ماه ۱۴۰۱، اطلاعات مهم و خطرناکی دارد.

سرعت رشد پایه پولی به ۳۸ درصد و نقدینگی به ۳۴ درصد رسیده است. معنای این شکاف بی‌سابقه این است که دولت به شدت مشغول چاپ پول است و کسری بودجه را از محل قرض گرفتن شدید از بانک‌ها و مجبور کردن آنها به استقراض از بانک مرکزی جبران

نامه سرگشاده ۶۱ اقتصاددان کشور به مردم ایران

۶۱ اقتصاددان کشور در نامه‌ای سرگشاده به مردم ایران نسبت به شرایط اقتصادی و اجتماعی کشور و سیاست جراحی اقتصادی واکنش نشان داده و ریشه مشکلات اقتصادی امروز را در عوامل غیر اقتصادی دانسته‌اند.

در این بیانیه که به امضای برخی از چهره‌های آکادمیک اقتصادی نزدیک به نهادگرایان رسیده، نام محمد ستاری‌فر، اقتصاددان و رییس اسبق سازمان برنامه و بودجه، محمد حسین شریف‌زادگان استاد دانشگاه بهشتی و وزیر اسبق رفاه، بهروز هادی زنوز استاد دانشگاه علامه طباطبائی و حجت‌الله میرزایی از همین دانشگاه نیز دیده می‌شود.

به گفته آن‌ها «مارپیچ افزایش نرخ ارز- تورم، کشور را در معرض خطر بروز تورم سه رقمی و افسار گسیخته قرار داده است.» ضمن آنکه «فساد گسترده و سقوط سرمایه اجتماعی، تقویت مناسبات رانتی به ویژه در عرصه تجارت خارجی و بازارهای مالی، افت شدید سرمایه‌گذاری در طول دو دهه گذشته همراه با تورم شدید، چشم‌انداز آینده اقتصاد ایران را تیره کرده و به خروج ناگزیر فزاینده، خسارت‌بار و غیرقابل جبران سرمایه‌های مالی و فکری به کشورهای مختلف جهان انجامیده است.» از دیدگاه این اقتصاددانان «وضعیت اقتصادی ایران براساس مجموعه گسترده‌ای از شواهد، بسیار نگران‌کننده است و چشم‌اندازی برای بهبود و برون‌رفت از آن نیز وجود ندارد.»

حجت‌الله میرزایی

بهروز هادی زنوز

محمدحسین شریف‌زادگان

محمد ستاری‌فر

علی فتیری

سیدمرتضی افشار

امیرعلی بخشی

زهرا اکبری

مهدی بازویی

سهراب دل‌انگیزان

فهرت‌الله امام‌وردی

مصطفی شریف

رابطه نرخ بهره و تورم

کاهش قیمت اوراق قرضه و افزایش نرخ بهره بازار می‌گردد. یکی از مکانیزم‌های اثرگذاری نرخ بهره بر نرخ تورم، هزینه استفاده از سرمایه است.

افزایش نرخ بهره -> افزایش هزینه استفاده از سرمایه -> افزایش هزینه‌های تولید.

رابطه بین نرخ بهره اسمی و حقیقی یکی دیگر از مکانیزم‌های ارتباط بین نرخ بهره و نرخ تورم است، از لحاظ تئوریک رابطه بین نرخ بهره اسمی و نرخ تورم مثبت است.

برخی دیگر از مطالعات بر این تاکید دارند که رابطه بین نرخ بهره و تورم همواره و برای دوره‌های زمانی مختلف برقرار نیست یا رابطه معنی‌دار قوی بین این دو متغیر وجود ندارد. طبق نتایج آزمون والد، می‌توان استدلال کرد که تورم علت نرخ بهره نیست.

یعنی نرخ بهره علت تورم است و با افزایش نرخ بهره، تورم افزایش خواهد یافت و اثرات تجربی افزایش نرخ تورم وارد عمل خواهد شد.

تغییرات نرخ بهره اثرات قابل توجهی روی تصمیم‌گیری عاملان اقتصادی دارد و به عنوان یکی از متغیرهای سیاست‌گذاری کلان مطرح است. نرخ تورم یکی از متغیرهای اساسی مرتبط با نرخ بهره است.

در خصوص ارتباط نرخ بهره و نرخ تورم در کشورهای اسلامی، متخصصان معتقدند که افزایش نرخ بهره سبب افزایش هزینه‌های تولید و موجب افزایش سطح قیمت‌ها و نرخ تورم می‌شود. از سوی دیگر تئوری‌های اقتصادی دلالت بر این دارد که افزایش نرخ تورم موجب افزایش نرخ بهره خواهد شد.

در بررسی رابطه بین نرخ تورم و بهره بیشتر، آزمون‌های انجام شده عمدتاً با استفاده از علت‌گرنجی است که دارای ایراداتی است و بهتر است از آزمون علیتی جدیدتر مثل «هیسائو» استفاده شود و به جای داده‌های سری زمانی از مطالعات پانل دیتا استفاده شود.

با افزایش سطح قیمت‌ها، اولین متغیر تأثیرپذیر، بالانس حقیقی پول است. براساس تعادل والرسی برای اینکه در اقتصاد تعادل برقرار شود، بروز مازاد تقاضای پول در بازار، سبب ایجاد مازاد عرضه در بازار اوراق می‌شود و سبب

عوامل پولی و غیر پولی

وضعیتی که در آن سطح عمومی قیمت‌ها به طور بی‌رویه یا نامتناسب و مداوم افزایش یابد، وضعیت تورمی نامیده می‌شود.

با استفاده از یک سیستم معادلات همزمان، تأثیر رشد پول، شکاف نسبی تولید، رشد نرخ ارز بازار موزی، انتظارات تورمی و تورم وارداتی به عنوان عوامل موثر بر تورم مورد بررسی قرار گرفته است. عرضه پول در هدایت سطح قیمت‌ها نقش عمده دارد و عاملی است که بیشترین تأثیر را بر سطح قیمت‌ها می‌گذارد. در سال ۲۰۰۰ با استفاده از داده‌های فصلی در دوره زمانی ۱۳۶۸-۱۳۷۶ و با در نظر گرفتن عدم تعادل بازار پول، ارز و کالا، یک مدل تجربی ترسیم شده است. نتایج حاصل از مدل مذکور حاکی از آن است که همراهی معناداری بین نرخ رشد تولید و ارزش‌های وقفه‌دار وجود دارد.

نظریه‌های موجود درباره تورم را می‌توان به چهار گروه عمده تقسیم کرد:

نظریه پولی، نظریه فشار تقاضا، نظریه فشار هزینه و نظریه ساختاری.

طرفداران نظریه پولی معتقدند که بروز تورم تنها ناشی از نرخ رشد بالا و دائمی عرضه پول می‌باشد و تنها راه مهار تورم، افزایش قانونمند و با ثبات عرضه پول با نرخ برابر یا اندکی بیش از رشد متوسط تولید است.

طرفداران نظریه فشار تقاضا معتقدند علت ریشه‌ای تورم، فزونی تقاضای موثر بر آن در شرایط اشتغال کامل است و تنها راه کنترل تورم، توسل به سیاست‌های تحدید یا سیاست‌های تنظیم تقاضا می‌باشد.

نظریه فشار، هزینه تورم را ناشی از عدم تعادل بخش عرضه اقتصادی می‌داند، به این صورت که کارگران و صاحبان صنایع تلاش می‌کنند تا با افزایش دستمزدها و قیمت سایر عوامل تولید، سهم خود را از درآمد ملی افزایش دهند. ساختارگرایان نیز رشدهای بنیادین تورم را در ساختارهای ناموزون اقتصادی جستجو می‌کنند. به عقیده این عده کشش ناپذیری عرضه‌ای، در بخش‌های کلیدی اقتصاد به عنوان علت عمده تورم تلقی می‌شود و به تغییرات ساختاری عمده مانند تغییر در سیستم تولید، ساختار اقتصادی و توزیع درآمد برای مقابله با تورم عقیده دارند.

بر اساس نظریه پول گرایان، رشد نقدینگی تنها عامل بروز تورم در جامعه است.

عوامل عمده تعیین کننده تغییرات عرضه پول و نقدینگی بخش خصوصی در ایران عبارتند از: تغییرات در خالص دارایی‌های خارجی سیستم بانکی، خالص بدهی بخش دولتی به سیستم بانکی و اعتبارات بانکی به بخش خصوصی.

تجربه ۴ دهه تورم دورقمی در اقتصاد ایران و خصوصاً پایدار شدن آن، ناشی از مشکلات ساختاری، هزینه مبادله بالا، محدودیت‌های اعمال شده بر بازار و شکل‌گیری بازارهای موزی، به خصوص بازار ارز است که بروز انتظارات تورمی را انکار ناپذیر می‌سازد.

رشد نقدینگی و نرخ ارز از جمله عوامل پولی موثر بر تورم در ایران است. علاوه بر عوامل پولی شکاف تولید از جمله عوامل ساختاری موثر بر تورم است. رشد نقدینگی اساسی‌ترین عامل بروز تورم در کشور ما است که بیشتر به دلیل کسری بودجه‌های پیاپی دولت از طریق پولی کردن بوهب (نشر پول) صورت گرفته و موجب تورم می‌شود و به تبع آن تورم کاهش قدرت خرید مردم را به دنبال دارد.

سهم تغییرات نرخ ارز در بروز تورم ۶.۲ درصد است و با اتخاذ سیاست یکسان‌سازی ارز، کاهش پاداش ریسک بازار ارز موجب کاهش سهم تغییرات ارز بر بروز تورم می‌گردد.

در کل می‌توان گفت، تورم در کشور ما ریشه در عدم تعادل‌های اساسی در نظام اقتصادی و اجزای آن دارد.

تعادل مالی دولت

افزایش رشد پول بدون ایجاد رشد واقعی تولید سبب ایجاد تورم می‌شود. **مفهوم مالیات تورمی:** به بیان ساده اضافه مخارج دولت با کم مصرف

کردن افراد جامعه جبران می‌شود. پس تورم موجب انتقال مقداری از منابع افراد به طرف دولت می‌گردد. پس تورم درست مثل مالیات عمل می‌کند.

تبیین الگوی مالیات تورمی: رابطه رشد پول و ایجاد درآمد مالیات تورمی برای دولت به صورت یک فرم درجه دوم و دارای نقطه حداکثر است. تعیین میل تورمی سرعت گردش پول $ITAX\ INF = B + B_1$ به نوعی تامین مالی کسری بودجه با چاپ پول تورم‌زا است.

کسری بودجه به عنوان یک عامل برون‌زا باعث متوسل شدن دولت به کسب درآمد مالیات تورمی است. به این دلیل دولت مجبور می‌شود منابعی را از بانک مرکزی استقراض کند، اما این منابع قادر به تامین تمام کسری‌ها نیست. در نتیجه دولت همواره باید در نظر داشته باشد که در چه قسمت از منحنی درآمد لافر قرار دارد. اگر در قسمت راست آن باشد، می‌تواند با تجدید نظر در عملکرد خویش همان سطح از درآمد را با میزان تورم کمتری داشته باشد.

بر این اساس دولت در طول دوره درآمد مالیات تورمی، توانسته ۴۵ درصد از کسری‌های بودجه را تامین مالی کند، اما چاپ پول نقد فقط ۳۵ درصد از کل کسری‌های بودجه دولت را تامین کرده است.

انتظار تحقق تورم یک رقمی، نیازمند سیاست‌های کنترل کسری بودجه دولت با تاکید بر کاهش هزینه‌ها و افزایش درآمدهای مالیاتی، کنترل حجم پول، خصوصی‌سازی، اصلاحات ساختاری، کاهش سهم نفت در تولید کشور و عزم ملی است.

با توجه به اینکه مقابله با تورم به صورت صریح در قانون پولی و بانکی کشور نیز ذکر شده است و نظر به اهمیت موضوع در قانون، گفته می‌شود که هدف بانک مرکزی حفظ ارزش پول (داخلی و خارجی) کشور است.

با توجه به تورم دورقمی حال حاضر می‌توان از تجربیات چند کشور برای نیل به رسیدن به تورم یک رقمی استفاده کرد. کشورهایی چون روسیه، برزیل، تاجیکستان، اوکراین و ترکیه که از تورم‌های بالای دو رقمی به تورم در سطوح پایین رسیده‌اند.

برای رسیدن به تورم یک رقمی تلاش همه‌جانبه در تمامی بخش‌های اقتصاد ایران ضرورت دارد. شایان ذکر است در این میان همانند همه کشورهایی که تورم بالا را تجربه کرده‌اند، نقدینگی نقش بسیار مهمی در این زمینه دارد. البته با توجه به رشد نقدینگی که موجب افزایش تقاضا و رشد قیمت‌ها می‌شود، این اثرگذاری نیز با تاخیر حداقل یک ساله صورت می‌گیرد. کسری بودجه‌ها از طریق انتشار اوراق قرضه دولتی با اعمال مشوق‌های مناسب از طریق فروش به مردم تامین می‌شود، تا نه تنها از افزایش پایه پولی جلوگیری گردد، بلکه هزینه‌های بهره‌ای کسری بودجه نیز که در نهایت باید از سوی مردم پرداخت شود، مشخص باشد.

پولی کردن کسری بودجه، نتیجه‌ای جز افزایش تورم در سال‌های بعد از آن ندارد و آن نیز به صورت کاهش رفاه ناشی از افزایش قیمت‌ها بر دوش اقشار پایین درآمدی خواهد بود.

برخی از راهکارهای مناسب برای حرکت به سوی تورم یک رقمی عبارتند از: اتخاذ سیاست‌های مالی انقباضی، اعاده اعتماد به پول ملی، بهبود محیط کسب و کار، بهبود انتظارات، استقلال بانک مرکزی و تعامل با دنیای خارج و بهبود روابط.

مهار تورم از دید هیئت نمایندگان اتاق بازرگانی تبریز

تورم در اقتصاد ما یک بیماری ۵۰ ساله است

مسعود بنابیان؛
نائب رئیس اتاق تبریز

هم چنین باید اذعان کرد، قیمت کالاها روز به روز افزایش می یابد، اما چون قدرت خرید مردم ثابت است، دوباره فروش کمتر می شود. علیرغم اینکه حقوق کارگران و کارمندان افزایش می یابد اما با این حال باید گفت، این مبلغ افزایش یافته، یک سوم تورم است و هر سال قدرت کاهش یافته و در نهایت سبد خانوار کوچکتر می شود.

ما باید قبول کنیم بیماری تورم پنجاه ساله با روش های قبلی قابل درمان نیست و ما نمی توانیم آنها را مهار کنیم. اما با برنامه ریزی میان مدت برای کنترل تورم و از همه مهمتر کوچک شدن بدنه دولت و کاهش هزینه های جاری دولت، تا حدی می توان تورم را کنترل کرد. دولت ما بسیار بزرگ، با کمترین بهره وری و کارایی، تعداد پرسنل زیاد و هزینه های جاری بالا است و بهتر است بسیاری از امور به بخش خصوصی تفویض شود. در این صورت دولت با کسری بودجه مواجه نمی شود و مجبور به چاپ پول بدون پشتوانه نیز نمی شود. وگرنه با تشکیل سازمان حمایت از مصرف کننده و تعزیرات و شورای رقابت که هرکدام تشکیلات عریض و طولی هستند که تا امروز هم نتیجه خاصی در کنترل تورم نداشته اند، کاری پیش نمی رود. این نهادها نه تنها نتوانسته اند، این گرانی را مهار کنند، بلکه باعث افزایش هزینه ها نیز شده اند.

باید به دنبال روش های علمی بر اساس علم اقتصاد باشیم و تجربه کشورهای دیگر را در کنترل تورم الگو قرار دهیم و از تکرار روش های نخنما و قدیمی که تا بحال نتیجه نداده اند، پرهیز کنیم.

دولت برنامه علمی و عملیاتی ارائه دهد، عامل اصلی تورم، کسری بودجه دولت است و بدون کنترل و برنامه ریزی برای دخل و خرجش هیچ راهکاری پاسخگو نیست

تورم در اقتصاد ما یک بیماری ۵۰ ساله است، حتی به جز چند دوره مقطعی حتی در اواخر دوران پهلوی نیز شاهد تورم دو رقمی در کشور بوده ایم و این اواخر نیز تورم بالای ۵۰ و ۶۰ درصدی را تجربه کردیم، به خصوص مسکن، اقلام اساسی و...

باید بگویم تورم خود معلول است و علت نیست! و یکسری عوامل دیگر موجب تورم می شوند. مثلاً ناترازی و کسری بودجه باعث می شود، تورم رخ دهد و دولت و مجلس برای تامین کسری بودجه، اقدام به چاپ پول بدون پشتوانه کرده یا از بانک ها استقراض کنند و همین امر کنترل تورم را سخت می کند.

تنها راه کنترل تورم، تراز شدن بودجه و هماهنگی دخل و خرج دولت است. به همین منظور باید بدنه دولت کوچک شده و به تبع آن هزینه هایش نیز کمتر شود، اما عملاً در چشم انداز امسال، هیچ حرکتی در راستای افزایش درآمد و کاهش هزینه ها نمی بینیم. در این شرایط انتظار کنترل تورم و کاهش آن، بیشتر آرزو است.

تورمی که در مملکت ما رخ می دهد، ناشی از عرضه و تقاضا نیست، بلکه ناشی از سیاست های غلط اقتصادی است و به نوعی مالیات پنهان محسوب می شود.

افرادی که در حوزه تولید و صنعت فعالیت دارند، در این شرایط با افزایش هزینه های جاری و مشکل تامین مواد اولیه روبرو هستند و برای تداوم و گسترش فعالیت های خود نیازمند افزایش سرمایه در گردش هستند، اما با سیاست انقباضی بانک ها در عمل چنین امری امکان پذیر نمی شود. در شرایطی که چرخه تولید، تامین، توزیع و فروش ۵۰ تا ۶۰ درصد مشمول تورم می شود، وقتی تولید کننده کالایی را فروخته، دیگه نمی تواند آن را جایگزین کند، در نتیجه سرمایه اش کمتر شده و به دلیل عدم تزریق نقدینگی، منجر به کاهش و تولید می شود.

زخم عمیق جراحی اقتصادی دولت رئیس بر اقتصاد و بخش خصوصی

رضا جعفری؛
دبیر هیئت رئیسه اتاق تبریز

در بخش خصوصی نیست، بلکه منشأ آن را باید در سیاست گذاری های کلان حاکمیت جستجو کرد. (دولت تنها ۲۰ درصد در این زمینه نقش دارد و ۸۰ درصد مربوط به تصمیم های حاکمیت است).

حاکمیت باید با نگاه واقع بینانه نوین و امروزی به اقتصاد نظر کند و رفاه مردم، افزایش سرانه درآمدی و منافع ملی کشور را در اولویت قرار دهد، گرچه تا امروز

در سال های اخیر جراحی اقتصادی دولت رئیسی در اردیبهشت ۱۴۰۱، بدون لحاظ نیازهای بخش تولید ضربه سهمگینی به اقتصاد و بخش خصوصی وارد کرد. سیاست انقباضی بانک ها و عدم اعطای تسهیلات به بخش تولیدی، بر خلاف شعارها، دقیقاً آب به آسیا تورم ریخت.

ریشه مشکلات اقتصادی کشور از جمله تورم

دردی دارد، صرفاً درد منافع ملی است. تولید کنندگان ما در این شرایط اقتصادی به قیمت جان، عمر، نفس و همه چیز خود واحدهای تولیدی‌شان را سرپا نگه داشته‌اند.

در شرایطی که جامعه در حالت رکود تورمی قرار دارد، مهار تورم، توهمی بیش نیست. با این حال اگر اقتصاد ما اقتصادی پویا و فعال باشد، حتی با وجود تورم باز هم می‌توان به آینده امیدوار بود.

واقعیت این است که تورم چاره و درمانی ندارد، اما دولت از طریق حمایت عملی از تولیدکننده و پایین آوردن قیمت‌ها می‌تواند تا حدودی اثرات آن را کاهش دهد، همانگونه که در کشور ترکیه شاهد هستیم که علیرغم وجود تورم، صادرات رشد قابل توجهی داشته است. دولت با سیستم‌های مناسب مانند دیپلماسی فعال و سازنده و افزایش تعامل می‌تواند تا حدودی کاهش ارزش پول ملی را جبران کند.

در عمل چنین چیزی ندیده‌ایم. همچنین دولت باید با جهان ارتباط موثر برقرار کند. نمی‌دانم مشکل ما با آمریکا چیست که حتی ژاپنی که فاجعه هیروشیما را تجربه کرده یا ویتنامی که بارها و بارها شاهد قتل عام مردمش به دست آمریکا بوده، همچنان با این کشور در تعامل هستند و یا از در دوستی وارد شده‌اند، اما ما همچنان تمایل به ارتباط با این آمریکا نداریم.

مشکل دیگر این است که سیاست خارجی ما به انرژی هسته‌ای گره زده شده است و همین امر مانع دیگری بر سر راه تعامل مناسب با کشورهای دیگر است. اگر قرار بود انرژی هسته‌ای به تولید برق کشور کمک کند که نباید شاهد این همه خاموشی و هشدار در خصوص مصرف برق می‌بودیم، پس در واقع نه‌تنها دردی از دردهای ما دوا نشده، بلکه سدی بر راه اقتصاد کشور ایجاد کرده است.

مسلم است که تولیدکننده عاشق وطن و خاک کشور بوده و خود را مدیون خون تمام شهیدان می‌داند و اگر

با برنامه‌ریزی می‌توان نرخ تورم را تا حدی کاهش داد

است؟ چرا مردم نجیب و فرهیخته کشور با بودن اینهمه درآمدهای ملی نمی‌توانند به جهت عدم صحیح مدیریت صنعت کشور در رفاه زندگی کنند؟

وقتی زیر ساختارهای کشور به‌طور صحیح بررسی و به‌صورت کارشناسی علمی مدیریت نشود، هیچگونه نمی‌توان به پیشرفت و اصلاح ناترازی‌های موجود اقتصادی امید داشت. در صورت نبود استراتژی و برنامه راه علمی و کارشناسی شده، هیچوقت نمی‌توان به پیشرفت صنعت کشور امیدوار گردید. آیا واقعا وقت آن نرسیده که دولت محترم با استفاده از ظرفیت‌های داخلی و استفاده از تجربیات صنعتگران موفق و بنام کشور نسبت به حل موضوعات زیر ساختی کشور اقدام نماید؟

اگر در بعضی مقاطع پیشرفت‌هایی در بعضی از حوزه‌ها دیده می‌شود، جای بسیار خوشحالی است ولی آن هم در آینده نزدیک اگر بدون برنامه‌ریزی و بدون مطالعه انجام شود، برای کشور و مخصوصاً استان تهدیدی جدی خواهد بود. به‌عنوان مثال توسعه صنایع فولاد در استان بدون تحقیقات کارشناسی، مشکلات زیست محیطی و بحران آب را در آینده تشدید خواهد کرد. نمونه بارز آن استان اصفهان می‌باشد که به‌دلیل توسعه صنایع فولادی و عدم مدیریت صحیح و کارشناسی با مشکلات عدیده روبه‌رو شده و به‌خاطر بدی آب و هوا قابل زندگی نمی‌باشد. تمامی ملت ما و به‌تبع آن فعالان بخش خصوصی با علم به این که ما یک ایرانی هستیم و به کشورمان تعصب داریم مشکلات کشورمان را درک نموده و همیشه در کنار نظام برای حل مشکلات بوده‌اند و همیشه همراه با نظام برای سربلندی کشور عزیزشان تلاش نموده‌اند، اما آیا واقعا در مقابل اینهمه مشکلات حوزه تولید، دولتمردان

مقام معظم رهبری چندین سال است که به عناوین متفاوت شعار سال را در حوزه توسعه، اقتصاد و تولید اعلام می‌فرمایند و این نشانگر آگاهی، آینده‌نگری و تشویق و الزام به مدیریت کشور برای رعایت شعار هر ساله می‌باشد که باید برای تحقق آن برنامه‌ریزی مدون و تلاش بیشتری انجام شود. به نظر می‌رسد اگر دولت در برنامه‌های اقتصادی کشور به‌صورت علمی و کارشناسی شده و از تجربیات گذشته‌ها استفاده کند، می‌توان نرخ تورم و رکود اقتصادی را حداقل در این میزان نگه داشت یا تا حدی کاهش داد. پس این امر لزوم استفاده از تجارب صنعتگران و کارشناسان با تجربه در حوزه‌های مختلف اقتصادی و صنعتی را می‌طلبد و دولت محترم میبایستی از تجارب صنعتگران در حوزه‌های مختلف اقتصادی استفاده نموده و برای خود طرح و برنامه مدونی در نظر بگیرد.

ملت نجیب و شریف ایران به جهت داشتن عرق ملی و تعصب به کشور خودشان همیشه سرآمد کشورهای جهان و مخصوصاً منطقه بوده‌اند. کشور ما با داشتن معادن غنی نفت، گاز، مس، طلا و نقره و تمامی سنگ‌های تزئینی و قیمتی و معادن دیگر و نیز دارا بودن انسان‌های توانمند، غیرتمند و با ضریب هوشی بالاتر نسبت به تمامی کشورها، چرا باید به‌خاطر نبود مدیریت صحیح و کارشناسی شده از مزایای این سرمایه‌های عظیم بی‌ بهره‌مانند؟

چرا کشور ایران بر روی عظیم‌ترین منابع گازی و نفتی جهان قرار گرفته و به‌دلیل ضعف مدیریت و عدم استفاده از دانش روز دنیا نمی‌تواند از درآمدهای فرآوری در این حوزه به نحو بهتر استفاده نماید و مجبور به خام فروشی

صمد حسن زاده؛
عضو هیئت نمایندگان اتاق تبریز

که تامین کسری بودجه با تصویب بعضی قوانین از جمله اخذ مالیات، عوارض، جریمه و نیز افزایش نرخ ارز، امری محال و دور از ذهن می‌باشد؛ چون اِعمال هر یک از این سیاست‌ها خود عامل رشد تورم و رکود اقتصادی شدیدتر می‌شود. گرفتن مالیات از سرمایه و مسکن اولاً موجب افزایش تورم و ایجاد دل‌سردی و ناامنی در سرمایه‌گذاری حوزه مسکن خواهد بود. دوماً سرپناه زندگی برای مردم ضروری و موضوعی نیست که از خارج بتوان وارد نمود و در نهایت نگرانی در حوزه سرمایه‌گذاری مسکن باعث توقف ساخت و ساز و به تبع آن تعطیلی حوزه صنایع وابسته به مصالح ساختمانی و نیز بیکاری هزاران نفر می‌شود که باید دولت به این‌ها بیمه بیکاری پرداخت کند.

جناب آقای وزیر محترم اقتصاد و وزیر محترم مسکن و شهرسازی توجه داشته باشید که تمامی مسکن‌سازی و سرمایه‌گذاری‌ها در مناطقی مثل فرشته، زعفرانیه و نیاوران نمی‌باشد، بلکه اسلامشهر و نازی‌آباد، شهریار و حاشیه‌نشینی کلیه استان‌ها که اکثراً از داشتن یک سرپناه ۴۰ متری محروم هستند، نیز تحت تاثیر قوانین قرار می‌گیرد و باید به این موضوع توجه بیشتر و تدبیر اساسی گرفته شود.

امید داریم کلیه مسئولین محترم نظام با همسویی کامل در کنار یکدیگر با تعامل بیشتر با یک استراتژی مشخص و کارشناسی شده، با تقویت برنامه‌های دیپلماسی کشور و اصلاح روابط بین‌المللی و ارتباط با دنیای اقتصادی، با حفظ کلیه ارزش‌های ملی و اقتدار جمهوری اسلامی ایران، حمایت‌های لازم و منطقی از بخش خصوصی برای ایجاد امنیت و توسعه سرمایه‌گذاری و پیشرفت و شکوفایی کشور عزیزمان قدم‌های موثری بردارند.

قدیمی در جهت حل مشکلات کارخانجات تولیدی برداشته‌اند؟ آیا واقعا با وجود اینهمه قوانین دست‌وپا گیر گمرکی، ارزی، مالیاتی و بیمه‌ای، قدمی برای حل این مشکلات برداشته شده است؟ وقتی بخش خصوصی تمامی اعتبار، سرمایه و زندگی خود را وقف تولید نموده تا با ایجاد اشتغال مولد و جلوگیری از افزایش نرخ بیکاری، باعث رشد اقتصادی و افزایش سرانه ملی گردد، مستحق اینهمه بی‌مهری می‌باشد؟ واقعا موجب تأسف است و این شرایط در شأن ملت ایران نیست که با این همه امکانات برای تامین حداقل‌های زندگی محروم بماند. در این راستا بخش خصوصی مثل همیشه نهایت تلاش خود را برای حفظ ارزش‌های ملی و عمل به کلیه آرمان‌های امام راحل، در تمام طول زندگی، سرمایه و آبروی خود را برای حفظ اقتدار کشور جمهوری اسلامی به طبق اخلاص می‌گذارد، ولی در آخر نمی‌تواند مشکلات جاری خود را به‌درستی مدیریت نمایند.

امروزه در کشورهای اقتصادی دنیا، افزایش یک درصد تورم یک فاجعه بزرگی به صنعت کشور و کل جامعه تحمیل می‌کند و باعث رکود اقتصادی شدید آن کشور می‌شود. متأسفانه مسئولین محترم نظام به جهت تامین منافع قشر محدود و مشخص جامعه که از درون دولت همکاری می‌شود، تورم کشور را به جای کنترل و کاهش، روز به روز افزایش می‌دهند. آیا با این شرایط امکان کنترل رکود و تورم کشور ممکن است؟

دولت محترم آقای رئیسی نهایت تلاش خود را برای رسیدن کشور به شرایط اقتصادی مطلوب و کاهش نرخ تورم انجام می‌دهد، ولی واقعا بدون استفاده از کارشناسان علمی و بدون استفاده از نظرات صنعتگران انجام این امور دور از ذهن به‌نظر می‌رسد. باید توجه داشته باشیم

علت و معلول؛ نرخ ارز یا تورم؟

افزایش بی‌رویه نرخ ارز و تورم، همه‌آحاد جامعه را تحت‌الشعاع قرار داده و فعالان اقتصادی و تولیدکنندگان را نه تنها با نگرانی، بلکه با بی‌برنامگی نیز مواجه ساخته است.

تا وقتی که علت و معلول درست تشخیص داده نشوند، با صدور بخشنامه‌های ارزی جز اینکه تولید و صادرات دچار سردرگمی بیشتر شده و به افزایش نرخ ارز و تورم دامن زده شود، نمی‌توان انتظار کاهش نرخ ارز و تورم را داشت.

زمانی که سیاست‌های پولی به ابزاری برای پوشش ناکارآمدی‌ها (عدم بهرهوری و کارایی) یا تامین هزینه‌های سیاسی به کار گرفته می‌شود، به این معنی است که نه تنها از آنها به‌عنوان ابزار پولی بسیار قوی برای تعادل قیمت‌ها با کالاها استفاده نشده، بلکه حجم پول به متغیری وابسته تبدیل شده که به‌طور مستمر به نیازهای دولت‌ها قفل شده است. این نیاز

سید باقر شریف زاده؛

عضو هیئت نمایندگان اتاق تبریز

مستمر در بنیان‌های خود چیزی به جز رشد ناکارآمدی و رشد هزینه‌های سیاسی نبوده و نیست، بنابراین وقتی عدم کارایی به‌طور مستمر افزایش می‌یابد، نیاز به نقدینگی برای دولت برای جبران عدم کارایی‌ها بیشتر می‌شود و این خود متغیر وابسته حجم پولی را وابسته‌تر می‌کند. اینجاست که رابطه تولید و حجم پول به هم می‌خورد و به دنبال خود تورم ایجاد می‌کند. حال هر چه این ناکارآمدی بیشتر شود، حجم پول و به دنبال آن تورم بیشتر خواهد شد. این دلیل عمده‌ای است که به‌رغم شناخت سیاست‌گذار از سیاست‌های پولی، عملاً نمی‌تواند کاری برای تورم انجام دهد.

واقعیت این است که دولت‌ها حجم نقدینگی را بزرگ کرده‌اند تا مشکلات خود را حل کنند؛ اما همین حجم نقدینگی با بزرگ‌تر شدن، خود به مشکل بزرگ‌تری تبدیل شده است. هم‌اکنون نقدینگی از نظر اندازه و رشد بسیار بزرگ‌تر از توانایی دولت‌ها شده و

به سرمایه‌های اجتماعی، می‌توان امیدوار بود که ماشین چاپ نقدینگی توقف کرده، تورم کاهش یافته و نهایتاً نرخ ارز قیمت واقعی و حتی کاهش خود را (تک نرخی) پیدا کند و سرمایه‌های اجتماعی ارتقا یابد. در غیر اینصورت باید شاهد تورم بیش از این باشیم، در غیر این صورت، با انجام سایر اقدامات پیشگیرانه از سوی دولت (نه الزاماً درست) برای کنترل تورم، اقتصاد ایران با رکود مواجه می‌شود که این خود کسری بودجه دولت را به دلیل عدم توانایی در وصول مالیات‌ها بیشتر می‌کند.

یکی از دلایل رشد تورم فزاینده در کشور است (که در دو سال گذشته به بالاترین نرخ از زمان جنگ جهانی دوم رسیده است).

بنابراین تغییر رویه اساسی و بنیادین در جهت کاهش کسری بودجه، در قالب کوچک شدن حجم بدنه دولت برای افزایش کارایی و بهره‌وری، تغییر سیاست‌های داخلی و خارجی برای کاهش نیاز به نقدینگی، اصلاح اساسی بودجه‌بندی و توزیع آن، افزایش درآمدهای ارزی در قالب افزایش فروش نفت و میعانات گازی (حداقل در مقطع فعلی)، افزایش صادرات در تعامل با دنیا (رفع تحریم‌ها) و تک نرخی کردن ارز و ارج نهادن

دولت اقتصاد را به دست فعالان واقعی بسپارد

این امر عملاً با مشکلات عدیده‌ای دست به گریبان است، به نظر من دولت نباید در فعالیتهای اقتصادی حضور زیادی داشته باشد و باید آن را به دست فعالان واقعی اش بسپارد، در این صورت شاهد رشد و بالندگی اقتصاد کلان خواهیم بود.

در این حالت تحقق شعار سال شدنی است، اما مستلزم پیاده‌سازی راه‌های علمی و عملی است. استفاده از ظرفیت‌های مردم در اقتصاد، نخبه‌گرایی، حمایت از سرمایه‌گذاران (هم داخلی و هم خارجی)، فرهنگ‌سازی مصرف کالاهای داخلی و بهبود کیفیت و ایجاد فضایی رقابتی برای تولید، می‌توانند راهکارهای مناسبی در این زمینه باشند. به نظرم بهره‌گیری از تجارب کشورهای موفق در امر کنترل تورم، به‌روزرسانی اقتصادی همسو با جهان، کوچک‌سازی دولت و عدم دخالت‌های بی‌مورد دولت در اقتصاد می‌تواند در این زمینه راهگشا باشد.

با توجه به پتانسیل‌های موجود و فعالیت بخش خصوصی در حوزه اقتصاد در ایران، چشم‌انداز مناسبی پیش‌روی کشور قرار دارد، به شرطی که شرایط و فاکتورهای تأثیرگذار در امر اقتصاد همسو با فرایندهای این حوزه باشد. در چرخه اقتصادی چند حالت وجود دارد که رونق اقتصادی بهترین آنهاست.

به نظر بنده اقتصاد ایران در حالت رکود تورمی قرار دارد؛ چرا که در شرایط رکود تورمی، رشد اقتصادی بسیار کند شده و قیمت‌ها رو به افزایش می‌رود و همین امر عوارض جبران‌ناپذیری را به دنبال خواهد داشت. رشد نقدینگی و به دنبال آن عدم رشد تولید ناخالص داخلی، افزایش لجام گسیخته قیمت‌ها و کاهش ارزش پول ملی از صدمات این وضعیت هستند.

در حال حاضر بخش خصوصی زیر بار فشار ناشی از عدم توازن در بازارهای اقتصادی بسیار نحیف شده و عدم همراهی بخش دولتی در جهت تسهیل امور، باعث شده تا فعالان اقتصادی هزینه‌های سنگینی برای بقا بپردازند. از این رو بسیاری از فعالان بخش خصوصی در سال‌های اخیر از بازار حذف شده یا در حال حذف هستند.

واضح است که عرضه پول و رشد نقدینگی به جهت اینکه پشتوانه ارزی و ذخایر طلائی مناسبی نداشته، باعث رشد تورم شده است و ادامه این روند می‌تواند فشار تورمی بیشتری را به پیکره بیمار اقتصاد ایران وارد آورد.

سیاست‌های اقتصادی دولت نیز در رابطه با مهار تورم، از نظر خودشان شدنی بوده و به‌نوعی کمک حال بخش خصوصی است، اما در میدان اقتصادی

احمد عظیم‌زاده؛

عضو هیئت نمایندگان اتاق تبریز

مهار تورم ممکن نیست مگر با رشد تولید!

مهار تورم ممکن نیست، مگر با رشد تولید؛ و رشد تولید میسر نمی‌شود مگر با افزایش ارتباطات بین‌المللی و تثبیت قیمت ارز. پیش شرط تمام اینها نیز ایجاد ثبات اقتصادی و سیاسی است و این شاید تنها راه نجات اقتصاد ایران باشد.

این یک اصل است که هرچه در حوزه تولید ارزش افزوده ایجاد کنیم، به مرور زمان تورم کاهش می‌یابد. به همین دلیل است که دولت باید توجه ویژه‌ای به رشد ناخالص داخلی داشته باشد، با این حال متأسفانه تاکنون مسئولان آن چنان که

یونس اکبرپور پایدار؛

عضو هیئت نمایندگان اتاق تبریز

جدید به کشور فراهم می‌شود، در نتیجه هم قیمت نهایی محصولات کاهش می‌یابد و هم کیفیت تولیدات رشد می‌کند؛ به تبع آن دوباره از طریق صادرات، ارز وارد کشور شده و در نهایت تورم به کمترین حد خود می‌رسد. با این حال یکی از الزامات تحقق این چرخه اقتصادی، ایجاد روابط سیاسی و دیپلماتیک با کشورهای دیگر است. یکی از سیاست‌های اشتباه اقتصادی دولتها طی سالهای اخیر، اتخاذ سیاست انقباضی در حوزه اقتصادی است که اقتصاد ایران را به حالت فرورار درآورده است. به عبارت دیگر ما هیچ‌گاه نتوانسته‌ایم تورم را مهار کنیم و قیمت دلار، گاه از هزار تومان به چهار هزار تومان و گاه از سی هزار تومان به پنجاه هزار تومان رسیده است و اینگونه سیاست‌های انقباضی باعث شده است که تورم از کنترل خارج شود.

قیمت نهایی محصول نسبت به بازارهای جهانی بیشتر است و همین امر مانع رقابت در بازارهای جهانی می‌شود. ورود تکنولوژی‌های جدید هم، نیازمند افزایش ارتباطات است.

ببینید هزینه انرژی در کشور همسایه ما ترکیه بسیار بالاست در مقابل ما به منابع ارزان انرژی دسترسی داریم، با این حال هزینه تمام شده محصولات ترکیه، ارزان‌تر از ایران است و این به دلیل بهره‌مندی از دانش و ماشین‌آلات است. چندین سال است که در کشور ما هیچ سرمایه‌گذاری انجام نشده است و به طور جدی نیازمند سرمایه‌گذاری در حوزه تولید هستیم. در حالت کلی باید بگویم همه چیز به صورت زنجیروار به هم متصل است؛ اگر قیمت ارز کنترل شود، توان صادراتی ما قابل برنامه‌ریزی است. اگر صادرات افزایش یابد، امکان ورود تکنولوژی‌های

تحقق شعار سال با این مدیریت امکان پذیر نیست

عدم تنش با کشورهای همسایه، مُهره‌چینی دقیق مدیران ارشد، انتخاب نمایندگان مجلس و توجه به تجربه و علوم دانش‌آموختگان دانشگاه‌های دولتی، توجه به علم روز دنیا، محافظت از نخبگان کشور، باز کردن فضا برای روزنامه‌نگاران، باز کردن فضا برای سرمایه‌داران ایران که در خارج از کشور هستند و حتی عدم حمایت از افراد ریاکار چاپلوس باید در گزینش‌ها (چه در پست‌های کارشناسی، چه در پست‌های مدیریتی و چه در مقامات ارشد) در ارتباط است، اما در حال حاضر خلاف این رویه در حال وقوع است. به عبارتی سیاست و طرح دولت در راستای افزایش تورم هم بخش خصوصی و هم بخش دولتی کشور در این حالت، بهای سنگینی برای تداوم فعالیت‌های خود پرداخت می‌کنند؛ بخش دولتی از جیب ملت و بخش خصوصی هم از رونق و پیشرفت کشور.

اقتصاد چه در حوزه صنعت و چه سایر حوزه‌ها، دغدغه مهم و اساسی کشور است. با توجه به اینکه اقتصاد با دیپلماسی، مدیریت و دانش کافی در ارتباط تنگاتنگ قرار دارد، با شرایط امروز جامعه، امکان بروز رونق اقتصادی و امیدوار کننده، چندان عملی نخواهد بود.

واقعیت این است که تحقق شعار سال «مهار تورم و رشد تولید» نیز با این شرایط و با این مدیریت امکان‌پذیر نیست. شعار امسال نیز همانند شعارهای سال‌های گذشته فقط در سربرگ‌ها نوشته خواهد شد و مدیران کشور بیشتر تمایل به پیگیری کارهای روزمره دارند، تا آسیمی به مسئولیتشان وارد نشود. چنانچه در عمل نیز می‌بینیم که در عرض ۲۰ سال گذشته به زیر ساخت‌ها و پروژه‌های کلان کشور که باعث رشد اقتصادی و باز شدن گره مشکلات می‌شود، پرداخته نشده است. کنترل تورم مستقیماً با نحوه روابط بین‌المللی،

بشیر جعفری؛

عضو هیئت نمایندگان اتاق تبریز

جای دولت و بخش خصوصی باید عوض شود

همانطور که می‌دانید، در علم اقتصاد، قیمت‌ها تابعی از عرضه و تقاضا هستند، در شرایط فعلی بازار که نیاز کشور به ارز زیاد است، اما در تامین آن محدودیت داریم، یکی از سیاست‌های اشتباه اقتصادی دولت، تخصیص ارز با قیمت پایین‌تر از بازار به مردم بود، این امر قابل درک نیست که در زمان کمبود ارز که صادرکنندگان با مشکل تامین ارز مواجه هستند، دست صادرکنندگان را ببندیم، و در عوض ارز را در اختیار افرادی غیر تولیدکننده قرار

واقعیت این است که در حال حاضر بخش خصوصی تاوان برخی تصمیمات و سیاست‌های نادرست دولت را می‌دهد و اگر چاره‌ای برای فعالان اقتصادی اندیشیده نشود، به جرأت می‌گویم که بخش خصوصی نفس‌های آخرش را می‌کشد. رونق تولید و صادرات با شعارهای پوپولیستی میسر شدنی نیست. متأسفانه اقتصاد ما کاملاً دستوری است و با اقتصاد دستوری هم نمی‌توان کاری پیش برد.

سید یوسف حسینی؛

عضو هیئت نمایندگان اتاق تبریز

خلق الساعه و یکسری اقدامات دیگر، به نوعی فعالیت واحدهای تولیدی و تجاری را با محدودیت مواجه کرده است. از طرف دیگر دولت می تواند با تفویض اختیارات به بخش خصوصی، بدنه خود را کوچک کرده و به جای کار اجرایی، با سهولت بیشتری به امور نظارت کند. به معنای دیگر باید جای دولت و بخش خصوصی عوض شود؛ بخش خصوصی بزرگ شده و دولت کوچکتر شود، در این شرایط راه برای فعالان اقتصادی هموارتر می شود.

دهیم. باید گفت شعار «مهار تورم، رشد تولید» کاملاً به موقع مطرح و از بطن جامعه استخراج شده است و از دید من قابلیت اجرایی نیز دارد، اما تحقق این شعار، نیازمند همت دولت و پیگیری بخش خصوصی است. دولت می تواند با توجه ویژه به بخش تولید صادرات محور، و تسهیل گری در امور مربوط به این حوزه کمک شایانی به رونق اقتصادی کشور انجام دهد. در حال حاضر صدور بخشنامه های

کلید مهار تورم در دست دولت است

تولیدات خود را گسترش داده و به تبع آن در جامعه اشتغالزایی می کنیم، اما در عمل ما هیچ نقطه امنی برای خود متصور نیستیم.

رشد تولید قطعا می تواند تا حد زیادی به اقتصاد کشور سامان ببخشد، اما با شعار دادن، هیچ گاه تولید رشد نکرده است، بلکه باید حمایت های عملی از بخش خصوصی صورت بگیرد. در غیر این صورت هیچ سیاستی و هیچ دستوری، نمی تواند چرخ تولید را به حرکت دریاورد.

زمانی که واحدهای تولیدی در این شرایط بد اقتصادی به مشکل می خورند، برای رفع آن، به ستاد تسهیل رفع موانع تولید مراجعه می کنند، تا با مساعدت بانک ها و دستگاه های اجرایی بتوانند، ادامه فعالیت دهند، اما در عمل متأسفانه بانک ها و ادارات دولتی، بدون در نظر گرفتن قانون، امکان تصمیم گیری جهت مساعدت به واحدهای تولیدی را ندارند.

انتظار ما از دولت این است که برای حل مشکل واحدهای تولیدی حداقل بخش هایی از قانون را خم کرده و اختیارات لازم را به مدیران، جهت حل مشکلات، مساعدت و اقدامات لازم بدهد.

مهار تورم تنها و تنها به دست دولت امکان پذیر است و غیر از دولت کسی نمی تواند در شرایط فعلی کاری انجام دهد.

تورم، در حال حاضر اصلی ترین دغدغه واحدهای صنعتی است، چرا که اجازه هرگونه برنامه ریزی برای آینده را از ما صلب کرده است. اگر امروز تورم مهار شود، فعالان اقتصادی می توانند با فراغ خاطر به تهیه و تامین مواد اولیه بپردازند و بدون هیچ نگرانی به تولید و عرضه محصولات در بازارهای داخلی و خارجی بپردازند. اما این مهم محقق نمی شود مگر با عزم دولت برای کنترل قیمت ها، در واقع این دولت است که باید از بخش خصوصی حمایت کند چه از طریق ایجاد ثبات اقتصادی و سیاسی و چه از طریق ایجاد شرایط ثابت.

در حال حاضر ما در کنار تمام مشکلات تولید، با بخشنامه های خلق الساعه نیز درگیر هستیم. ممکن است طی چند ماه، بارها و بارها، در یک امر خاص چندین بخشنامه صادر شود و همین امر موجب عقب گرد تولیدکنندگان خواهد شد. من تولیدکننده اگر امروز با خیال آسوده بتوانم قیمت تمام شده محصول خود را تخمین بزنم، به راحتی

مهدی امینی؛

عضو هیئت نمایندگان اتاق تبریز

مهار تورم با واقعیت های امروز جامعه، تنها در حد شعار می ماند

پیش شرط کاهش تورم در ابتدا برداشتن تحریم ها است. بخش عظیمی از تورم موجود در کشور به دلیل همین تحریم ها است. زمانی که قیمت ارز در ایران افسار گسیخته است و قیمت جهانی محصولات ایرانی، نسبت به دیگر کشورها بالاتر تمام می شود، طبیعتاً بازار ما را پس خواهد زد. حدود ۱۵ سال است که هیچ تکنولوژی و ماشین آلات جدیدی به بسیاری از بخش های تولید وارد نشده است.

با توجه به واقعیت های امروز جامعه، رشد بی رویه نقدینگی و... در سال جاری و احتمالاً سال های بعد در حد شعار باقی می ماند. باید قبول کنیم که تورم با اقتصاد دستوری، کنترل شدنی نیست. اقتصادی که همه چیزش از بازار بورس تا ارز و... دستوری باشد، راه به جایی نمی برد. زمانی که ارزش پول ملی از بین رفته است، مهار تورم در عمل امکان پذیر است. «اقتصاد آزاد» یکی از راهکارهای عملی برای کاهش نرخ تورم است.

امید اسمعیل ظفر؛

عضو هیئت نمایندگان اتاق تبریز

با این حال برای بقای بخش خصوصی ما مجبور به یافتن راهی برای ورود به بازارهای جهانی و به دنبال آن ترزریق ارز به جامعه هستیم. ورود به بازارهای جهانی و تحقق برجام، تنها راه ورود ما به بازارهای جهانی است. بدون ارتباط با سایر کشورها، تولیدکنندگان ما محکوم به شکست هستند و امیدواریم روزی سایه ویروس منحوس تحریم از سر مملکت برداشته شود.

در برهه‌ای از زمان که شرایط کشور به دلیل توافقات برجام، بهتر شده بود، در جامعه تورم کاهش داشت، اما خروج آمریکا از برجام و مسائل ناشی از آن، مشکلات عدیده‌ای برای ما ایجاد کرد. وقتی فکر تولیدکننده مدام درگیر نوسانات قیمتی و فشارهای جهانی است، دیگر مجالی برای برنامه‌ریزی برای آینده باقی نمی‌ماند. اوضاع اقتصاد ما از سال ۱۳۹۵ دقیقاً به این منوال است.

دولت توان یا اراده‌ای برای رشد تولید و مهار تورم ندارد

می‌شود برای اجرایی شدن و تحقق شعار سال که هرگز خروجی آن را بصورت داده و اطلاعات قابل بررسی و پایش شاهد نبوده‌ایم. آمار و ارقام دو دهه گذشته چنین می‌نمایاند که رکود، رشد اقتصادی منفی، سردرگمی بخش خصوصی در سیاست‌های ناکارآمد مالیاتی و گمرکی، رانت‌های دولتی، عدم شفافیت و بسیاری از موارد اینچنینی باعث شده تا عمده سهم اقتصاد ایران، متعلق به دولت یا شرکت‌های بزرگ با مالکیت و تصدی بخش دولتی، خصولتی و یا وابسته به نهادهای عمومی باشند، تا بخش خصوصی واقعی و این ترجمان اقتصاد دولتی است و بخش خصوصی هر روز کوچک و کوچکتر می‌شود. حذف تدریجی بخش خصوصی نتیجه و ثمره ضعف مدیریتی و وضع و اجرای قوانین ناکارآمد طی این سال‌ها بوده است.

بنابراین اگر پرسیده شود که سیاست‌های اخیر دولت تا چه حد با شعار سال مطابق و همسو است، باید جواب تحلیلی این سوال را باید پایان سال داد، اما با رصد افزایش نرخ ارز، تغییر مکرر سیاست‌های پولی و بانکی، سردرگمی بخش خصوصی در بین این اتفاقات و التهاب ایجاد شده به واسطه عدم شفافیت و نبود امنیت اقتصادی، به راحتی می‌توان دریافت که دولت توان یا اراده‌ای برای رشد تولید و مهار تورم ندارد.

با توجه به شرایط حاکم بر جامعه، به‌طور اجمالی و مختصر می‌توان به سه محور مهم و کلیدی در زمینه مهار تورم اشاره کرد: در نخستین گام، اهتمام دولت و مجلس بر کنترل هزینه‌ها و افزایش بیش از پیش انضباط مالی دولت جهت کاهش و پرهیز از کسری بودجه، گام دوم کنترل حجم نقدینگی متناسب با رشد اقتصادی و در گام سوم به‌عنوان یک استراتژی جامع جهت تثبیت، بکارگیری دستگاه دیپلماسی کشور در راستای منافع اقتصادی و افزایش حداکثری economic connectivity که متضمن رشد اقتصادی و امنیت پایدار کشور باشد.

تحلیل اقتصاد ایران در برهه‌ای که در آن قرار داریم، به جهت تنش و عدم قطعیت‌های موجود در حوزه‌های مختلف، ترکیبی از تورم، رکود و رکود تورمی است، برای مثال در حوزه خودرو چهار تورم هستیم، در عرصه بازار مسکن با رکود تورمی و در بخش‌های زیر ساختی با رکودی چشمگیر روبه رو هستیم. در واقع باید پذیرفت که هم اکنون شرایط ابر بحران بر اقتصاد ایران حاکم است. چرا که از یک طرف با مشکلات به هم تنیده و چند عاملی طرفیم و از طرف دیگر با تعدد بحران‌ها، کلیدی‌ترین سوال شاید این باشد که بازه و تلورانس تاب‌آوری هر یک از بخش‌های اقتصادی در این شرایط به چه شکل می‌تواند باشد.

همانطور که می‌دانید، عموماً شعار سال بر اساس اهداف کلیدی و نیازهای اساسی کشور و حساسیت‌های اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی به عنوان راهبردی کلان ابلاغ می‌شود تا مجموعه کشور در آن مسیر قرار گیرند. برای تحقق شعار سال عزمی ملی برنامه اجرایی جامعی لازم است. باید نظاره‌گر بود و دید تا چه اندازه مهار تورم و شعار سال با اراده مسئولان و متولیان هم‌راستا است، چون متأسفانه آمار و ارقام افزایش قیمت‌ها حاکی از حرکت در مسیر تحقق شعار سال نیست.

دولت با اتخاذ سیاست‌ها و تصمیم‌های شتاب‌زده در عمل از یکسو در مسیر رشد تورم حرکت می‌کند و از سوی دیگر در بخش تولید با ایجاد حلقه‌های مالیاتی و دستورالعمل‌های دست و پاگیر فعالیت تولیدکنندگان را در عرصه صنعت و خدمات گند می‌کند که این نیز در جهت افزایش رکود می‌باشد.

شایسته بود همزمان با طرح شعار سال راهکارهای آن را هم به‌صورت جامع همچون یک سند استراتژی می‌داشتیم تا تکالیف همه بخش‌ها، اعم از فعالین اقتصادی، دولتی و خصوصی، مردم، دولت و نهادهای عمومی در آن تعیین و تبیین می‌شد. البته طبق روال معمول وقتی شعار سال اعلام می‌شود در دولت و مجلس ستادی تشکیل

نوید امجد؛

عضو هیئت نمایندگان اتاق تبریز

در گفتگو با استاد اقتصاد دانشگاه آزاد تبریز مطرح شد؛

دولت نقش رقیب صنعت را دارد تا حامی

گفتگو: فرانک نوروزی

محمدرضا ناهیدی؛ استاد اقتصاد دانشگاه آزاد تبریز بر این باور است که دولت در انجام اقدامات حمایتی، تبدیل به یک رقیب برای بخش خصوصی شده است تا حامی آن.

• حوزه صنعت در ایران دغدغه‌های مخصوص به خود را دارد، شما آینده‌ی اقتصادی ایران را در حوزه‌ی صنعت چگونه ارزیابی می‌کنید؟

ببینید صنعت ایران سالهاست که دچار افزایش هزینه‌های تولید است، در بحث هزینه‌های تولید یک سری از متغیرها اقتصادی هستند، مثلاً بهای انرژی، بهای عوامل تولید... اما یک سری از متغیرها غیر اقتصادی هستند، مثل تحریم!

وقتی تحریم اتفاق می‌افتد، تولید کننده تمامی عوامل تولید را از مسیرهای دیگر با چندین برابر قیمت تهیه می‌کند و این امر باعث افزایش هزینه‌های تولید می‌شود. با افزایش هزینه‌های تولید؛ عرضه کم شده و به تبع آن تولید هم کاهش می‌یابد و نهایتاً اتفاقی که امروزه شاهد آن هستیم، روی می‌دهد.

در مقیاس کوچکتر، در استان خودمان، تعداد زیادی واحد صنعتی داریم که یا تعطیل هستند یا با حداقل ظرفیت خود فعالیت می‌کنند، چون هزینه‌ها بالاست. پس این کسب و کارها نیاز به حمایت دارند؛ سالهاست که تحت عناوین مختلف، حمایت از تولید مطرح است، اما برای حمایت واقعی از تولید، به دولتی نیاز است که نقش حامی را ایفا کند، یعنی دولت در صنعت حضور داشته باشد و جویای مشکلات تولیدکنندگان بوده و برای حل این مشکلات تلاش کند.

با این حال دولت ما با حضور در عرصه صنعت، بعد از پیگیری مشکلات در این حوزه، خود نیز به

یک بنگاه اقتصادی تبدیل شده و رقیب جدیدی برای صنعتگران می‌شود و از آنجایی که دولت مالک منابع است، بخش خصوصی قادر به رقابت با آن نخواهد بود. پس این مفهوم حمایت نیست! این «تیشه به ریشه‌ی صنعت زدن است»

ما نیاز به دولتی داریم که طی سال‌ها به جای عنوان کردن جملات حمایتی برای بخش صنعت، واقعاً دوست‌دار و حامی صنعت بوده و رفاه مردم برایش حائز اهمیت باشد.

اگر دولت با این رویکرد وارد صنعت شود، در بدینانه‌ترین حالت با توجه به پتانسیل‌های اقتصادی ایران، در عرض چهار سال صنعت ایران قابل ترمیم است. اما اگر این اتفاق نیفتد که تاکنون نیز نیفتاده است، در واقع دولت نقش رقیب دارد تا حامی... این رویکرد باعث اتفاقاتی جالبی نخواهد شد و سال به سال شاهد پسرقت صنعت خواهیم بود.

• از دید شما جامعه‌ی مادر شرایط فعلی در کدام یک از حالات رکود، تورم یا رکود تورمی قرار دارد؟

بله جامعه ما تورم دارد، آن هم از نوع تورم رکودی! در علم اقتصاد به این نوع تورم، تورم از نوع فشار هزینه گفته می‌شود. خب منظور از فشار هزینه چیست؟ یعنی همان هزینه‌های تولید که با افزایش هزینه‌های تولید، عرضه کاهش می‌یابد و طبق خط عرضه و تقاضا، عرضه به سمت چپ شیف‌ت می‌شود و در نقطه تعادلی جدید، هم شاهد قیمت بالاتر خواهیم بود و هم سطح تولید!

جامعه ما تورم دارد، آن هم از نوع تورم رکودی! در علم اقتصاد به این نوع تورم، تورم از نوع فشار هزینه گفته می‌شود. خب منظور از فشار هزینه چیست؟ یعنی همان هزینه‌های تولید که با افزایش هزینه‌های تولید، عرضه کاهش می‌یابد و طبق خط عرضه و تقاضا، عرضه به سمت چپ شیف‌ت می‌شود و در نقطه تعادلی جدید، هم شاهد قیمت بالاتر خواهیم بود و هم سطح تولید!

تورم باید سیاست‌های تعدیل اقتصادی طرف عرضه اجرا شود، همزمان کاهش سطح نقدینگی اتفاق بیفتد و در نهایت نرخ نقدینگی با نرخ رشد اقتصادی متناسب شود. اینها اقداماتی هستند که می‌توانیم در قسمت عرضه انجام دهیم، اگر این اقدامات همین امروز انجام بگیرد، زمان‌بر است. شاید ۵ سال شاید ۱۰ سال اما به طور قطعی بیش از ۱۰ سال طول نمی‌کشد تا این تورم مهار شود.

مهار تورم نیز به این معنی نیست که نرخ قیمت‌ها کاهش یابد، بلکه به معنی ثبات قیمت‌هاست که خود نیز متناسب با شرایط ما نیست. اتفاق مناسب با معاش مردم ما این است که قیمت‌ها کاهش یابد اما خب فعلا اولویت با ثبات قیمت‌ها است.

افزایش تولید نیز با توجه به صحبت‌های پیشین با حمایت دولت امکان‌پذیر است، به عبارتی دولت باید آستین بالا بزند و واقعا حامی تولید شود.

● بخش خصوصی چه بهایی برای حفظ بقای خود داده و می‌دهد؟

برای بخش خصوصی، سالهای اخیر بسیار سخت گذشته است، با توجه به اینکه هزینه‌های تولیدی هر روز بالا می‌رود و کاغذبازی‌ها و اخذ مجوز کسب وکار، بسیار بسیار کار سختی شده است، فعالان اقتصادی دیگر توانی برای ادامه دادن ندارند. از آن سو نیز تولیدکنندگان خصوصی متوجه بالارفتن نرخ بهره بانکی می‌شوند و عملا نرخ سود تولید شاید کمتر از نرخ سود بانکی هم باشد، بنابراین ترجیح

خواهیم بود و هم سطح تولید! سطح تولید پایین نشان دهنده‌ی رکود، و قیمت بالا نشان دهنده‌ی تورم است. بدترین نوع تورم که بین اقتصادها می‌تواند خود را نشان دهد، همین تورم رکودی است که مثل یک دام اقتصادیست... اما به معنی این نیست که یک پدیده جدید است!

از زمانی که «آدام اسمیت» حدود قریب ۳۰۰ سال قبل، علم اقتصاد را تعریف کرد، انواع کشورها این نوع تورم را تجربه کرده‌اند و هرکدام با راهکارهای مختلفی به مدد علم اقتصاد شرایط را مدیریت کرده‌اند. در واقع علم اقتصاد به ما راهکارهای مختلفی در چنین موقعیت‌هایی ارائه می‌دهد.

البته در برخی موارد حل بعضی مشکلات پیچیده است، در این اوضاع باید سیاست‌های تعدیلی اجرا شود. اما در ایران تاکنون متوجه این شده‌ایم که نه به علم اقتصاد احترام قائلیم و نه آن را به رسمیت می‌شناسیم.

این علم را یا قبول نداریم یا از افراد متبحر در این حوزه کمک نمی‌گیریم یا اینکه تنها مشورت می‌خواهیم ولی به گفته‌هایشان عمل نمی‌کنیم.

● از نظر شما تحقق شعار سال «مهار تورم و رشد تولید» در این شرایط محقق شدنی است؟ اگر بله تا چه حد؟ و اگر نه، چرا؟

بله تحقق شعار سال میسر است، اما برای مهار

مهار تورم نیز به این معنی نیست که نرخ قیمت‌ها کاهش یابد، بلکه به معنی ثبات قیمت‌هاست که خود نیز متناسب با شرایط ما نیست. اتفاق مناسب با معاش مردم ما این است که قیمت‌ها کاهش یابد اما خب فعلا اولویت با ثبات قیمت‌ها است.

دست و پنجه نرم می‌کنیم حتی کشورهایی که اکنون دارای شاخص HDI (شاخص توسعه انسانی) بالایی هستند، در طول تاریخ مشکلات این چنینی داشته‌اند، اما آنها را حل کرده و الگویی برای دیگر اقتصادها شده‌اند. باید به علم اقتصاد احترام گذاشت، همچنین باید به اقتصاددانان احترام گذاشت. ما در کشورمان اقتصاددان‌های مهمی داریم که می‌توانیم از دانش آنها بهره بگیریم.

● و در نهایت از نظر شما چه راهکار عملی برای کنترل تورم وجود دارد؟

نقدینگی در کشور ما سرگردان است. این نقدینگی یا به سمت فعالیت‌های مولد اقتصادی می‌رود یا فعالیت‌های غیرمولد. اگر به سمت فعالیت‌های مولد کسب و کار برود، اثراتش شامل همه شده و به طور اتوماتیک جیب همه مردم پر می‌شود، پس تورم را احساس نخواهیم کرد و قدرت خرید مردم کاهش نخواهد یافت.

اما اگر این پول سمت فعالیت‌های غیرمولد برود، (همان دلالی یا سفته بازی)، اثر درآمندی نخواهد داشت، اما تورم اتفاق افتاده و در نتیجه باعث کاهش قدرت خرید مردم خواهد شد، دقیقاً همان اتفاقی که در جامعه شاهدش هستیم. قدرت خرید تمامی اقشار جامعه کاهش می‌یابد، حتی سفره اقشار نسبتاً مرفه نیز به مرور کوچکتر می‌شود. پس بنابراین در ابتدا نقدینگی باید کنترل شده و چاپ پول با پشتوانه اتفاق بیفتد، سپس از فعالیت‌های غیرمولد (سفته بازی) جلوگیری شود و در نهایت نرخ رشد نیز افزایش یابد. و در پایان باید ذکر شود که ما با عینک اقتصادی به این موضوع نگاه کردیم، که باید از عینک سیاست نیز توسط متخصصین بررسی شود تا به نتیجه مطلوبی برسیم. ■

می‌دهند بنگاه اقتصادی خود را تعطیل کرده و با سرمایه‌گذاری آن در بانک، زندگی آسان‌تری را سپری کنند.

اما در این میان تعداد بسیاری از کارکنان بنگاه اقتصادی بیکار می‌شوند و این امر تأثیر خود را بر روی منحنی کار اقتصاد خواهد گذاشت. همچنین واردات بی‌رویه محصولات که قیمت پایینی هم دارند، باعث کاهش تقاضای تولیدکنندگان در بخش خصوصی شده و در نتیجه شاهد کاهش سهم صنعت در GDP هستیم ... سهم کشاورزی هم که مدت‌ها قبل کم شده است و رفته رفته سهم خدمات بیشتر می‌شود! البته افزایش سهم خدمات اتفاق بدی نیست، اگر در خدمت صنعت همان کشور باشد، اما خدمات ما در خدمت صنایع کشورهایی مثل ترکیه، چین و ... هستند.

● سیاست‌های اخیر دولت را تا چه حد با شعار سال مطابق و همسو می‌بینید؟ و از دید شما کدام سیاست یا طرح دولت بزرگترین تأثیر را در افزایش یا کاهش تورم دارد؟

طی سالهای اخیر شعارهای مختلفی در حوزه رشد صنعت داشتیم، اما هیچ یک از آنها محقق نشده است، اما در رابطه با شعار امسال، برای مهار تورم باید نقدینگی کنترل شود تا جایی که نرخ رشد نقدینگی و نرخ رشد اقتصادی تقریباً همسو و برابر شوند، در خصوص رشد تولید و افزایش آن نیز پیشتر ذکر شد که دولت باید نقش حمایتی داشته و دست تولیدکننده را گرفته و دست از دستوری بودن اقتصاد بردارد.

علم اقتصاد نیز راهکارها و الگوهای بسیاری برای حل مشکلات ارائه می‌دهد. البته باید بگویم ما تنها کشوری نیستیم که با مشکلات اقتصادی

حکایت تولیدکنندگان استان از سال‌های مه‌آلود صنعت در ایران

اقتصاد ایران بیش از چندین سال است که دیگر رونق سابق را ندارد. علیرغم اینکه همه اذعان داریم ایران کشوری دارای توان تولیدی و تجاری بالا است، اما در عمل شاهدیم که تولیدکنندگان، چه بهایی برای به فعل رساندن این توان پرداخت می‌کنند. مشکلات حوزه صنعت آنچنان زیاد است که پای درد دل هر کارآفرینی که بنشیند، حرف جدیدی برای گفتن دارد. با توجه به اینکه شعار سال ۱۴۰۲ با محوریت مهار تورم و رشد تولید مطرح شده است، ضروری دانستیم تا با تعدادی از اعضای اتاق تبریز در خصوص شرایط تحقق این شعار گپی بزنیم. در ادامه بخش کوچکی از دغدغه‌های حوزه صنعت را می‌شنویم.

گزارش: هادی ناصری

تولیدکنندگان بیشتر به سمت فعالیت‌های خدماتی مایل شده‌اند

حسن صدیقی؛ شرکت نسوز آذر شهاب

مشکل تولیدکنندگان این است که علاوه بر تحریم‌های خارجی، تحریم‌های داخلی هم بر ما اعمال می‌شود. در حالی که مجموعه‌های مادر در تامین نیازهای خود با چالش مواجه هستند، تصمیمات نادرست در مورد کنترل ارز نیز باعث ایجاد مشکل در واردات مواد اولیه و ادامه تولید شده است. وجود رانت بیش از حد، کم‌کاری بانک‌ها در مورد تامین ارز و قفل بودن تسهیلات بانکی باعث نابودی ذوق تولیدکننده شده است. تامین ارز از بانک مرکزی از یک پروسه کوتاه مدت به ۶۰ الی ۷۰ روز افزایش یافته که باعث ایجاد نوسانات در قیمت محصول می‌شود. علاوه بر مشکل ارز، نرخ کرایه از ابتدای سال ۳۰ درصد افزایش یافته است. با توجه به این مشکلات، تولیدکنندگان بیشتر به سمت فعالیت‌های خدماتی مایل شده‌اند و در این شرایط ادامه فعالیت واحدهای تولیدی تا آخر سال سخت به نظر می‌رسد.

با مشکل تقاضا در بازار مواجه هستیم

محمد حسین چاوشی؛ مجموعه خوراک دام
نیر و سپهند

طبق سیاست‌هایی که دولت به کار گرفته، دست واسطه‌ها کوتاه شده است، اما در مقابل وام گرفتن و وارد کردن ماشین‌آلات با تکنولوژی روز سخت شده است. همچنین در شرایط فعلی و تورم، ما با مشکل تقاضا در بازار مواجه هستیم.

چالش عدم ثبات در قیمت‌ها

جواد فشنگچی؛ شرکت تولیدی آرد اطهر مراغه

طی سال‌های اخیر ثبات قیمتی چه در مواد اولیه و چه

با کمبود نیروی کار مواجهیم مرتضی غفاری رفیع؛ شرکت جهان بلور

در کالای تولید شده وجود ندارد و همین امر باعث می‌شود، در بازار رقابتی وجود نداشته باشد و در نتیجه مشتری از دست می‌رود. همچنین عرضه در بازار کم و تقاضا زیاد است و به همین دلیل نرخ‌ها افزایش یافته و موجب نوسان در قیمت می‌شود.

با توجه به وقوع گرانی‌های اخیر در نتیجه تورم در جامعه، عملاً حقوقی که به کارگران داده می‌شود، کفاف هزینه‌های زندگی را نمی‌دهد. پرداخت حقوق پایین به کارگران باعث می‌شود؛ این افراد به سمت شغل آزاد سوق پیدا کنند و به تبع آن ما واحدهای تولیدی با کمبود نیروی کار مواجه هستیم.

مهار تورم به عنوان شعار باقی خواهد ماند سید یونس صدیق بطحائی؛ شرکت شورچین

واقعیت این است که تورم، تولید و اشتغال را کم‌رنگ کرده و در این شرایط بیشتر، واسطه‌ها سود می‌برند. بانک مرکزی هم اعطای تسهیلات را متوقف کرده و به شدت در تامین مواد اولیه با مشکل مواجه هستیم. متأسفانه در عمل هیچ حمایتی از سمت دولت وجود ندارد و بخش اعظم تسهیلات به سمت بنگاه‌های بزرگ می‌رود.

سیاست‌های اقتصادی نادرست، باعث ایجاد نابسامانی در قوانین صادرات و واردات شده است. بحث حمل کالا و تعویض پی‌درپی حامل کالا نیز هزینه هنگفتی بر دوش تولیدکنندگان گذاشته است.

همچنین با حذف سیاست‌های تشویقی دولت از سال ۸۹، انگیزه گسترش فعالیت از تولید کنندگان گرفته شده است.

با توجه به وضع موجود، مهار تورم به عنوان شعار باقی خواهد ماند و عملی نمی‌شود؛ چنانچه شاهد هستیم تیم دولت فعلی تاکنون نتوانسته‌اند، شعار سال را دنبال کنند.

خانواده خود را تامین کنند، بنابراین به مشاغل دیگر روی می‌آورند و به همین دلیل کارگر در کشور کمیاب شده است، ما تولید کنندگان نیز از پرداخت حقوق حدود ۸ میلیون تومانی به کارگران مان شرمند ایم و با ادامه این روند شاید در آینده مجبور شویم، کارگر وارد کنیم.

تورم ناشی از رفتار مردم نیست بلکه تابعی از سیاست‌های دولت است
غلامعلی قویدل؛ شرکت بهدانه دشت‌ناز

مسئله تورم ناشی از رفتار مردم نیست، بلکه تماماً در دست دولت است. تنها در صنف ما تورم بالای ۴۵ درصد است. با این وضع، صادرات نسبت به قبل سخت‌تر شده است و رقبا در عرصه جهانی جای ما را گرفته‌اند و باتوجه به قوانین، ادامه فعالیت در صنف ما دشوارتر شده است.

تورم قابل مهار است اما با مدیریت
محمد اکبری‌زاد ارجمند؛ شرکت پوشش‌های مصنوعی آرتا

تورم قابل مهار است اما با مدیریت. در واقع تورم یک عامل بازدارنده در جامعه است و همچنین دلیل اصلی عدم ثبات در خرید و فروش به شمار می‌رود. در این شرایط هم خریدار و هم فروشنده، هر دو ضرر می‌کنند. این عدم ثبات آسیب‌زننده است و تمامی آمار و ارقام تولید را زیر و رو می‌کند. در این حالت حوزه تولید نمی‌تواند توسعه یابد.

با کاهش نرخ دلار نیز قیمت‌ها کاهش نمی‌یابد
محمد ولیزاده، شرکت شکلات‌سازی زیبا

مشکل تامین ارز یکی از عوامل بروز تورم است، اما با کاهش نرخ دلار نیز قیمت‌ها کاهش پیدا نمی‌کنند. عقد قرارداد با وجود تورم بسیار مشکل شده است و حل معضل تورم، فقط در دست دولت است با این حال مسلماً مهار تورم با شعار حل نمی‌شود و دولت باید در عمل همت خود را نشان دهد.

تولید سراسر ضرر است
ایوب پیرامون؛ شرکت صنایع پترو پیرامون تبریز

در وضعیتی که قیمت‌ها مدام رو به افزایش بوده و هزینه‌ها به صورت سرسام‌آوری بالا رفته‌اند، تولید دیگر سودی ندارد و سراسر ضرر است. در سال‌های اخیر

خرید مواد اولیه برای تولیدکنندگان به چالش تبدیل شده است

عباس حاتمی؛ شرکت بهاران شیمی جلفا

ثابت نبودن قیمت‌ها و نوسانات موجود در بازار یکی از مشکلات اساسی تولیدکنندگان است، به‌طوریکه، بی‌ثباتی در تامین ارز، عملاً خرید مواد اولیه را برای ما به یک چالش بزرگ تبدیل کرده است. هم‌چنین طی سال‌های اخیر، کرایه حمل و نقل شدیداً افزایش یافته و به دغدغه‌های ما اضافه شده است.

بی‌ثباتی قیمت‌ها آفت بزرگ اقتصادی
حمید شفاعی نهند؛ صنایع پلاستیک تک ظرف آذربایجان

در شرایطی که ما در تامین مواد اولیه مشکل داریم، عدم ثبات در قیمت‌ها در بازار دست ما تولیدکنندگان را محدودتر کرده است. چگونه می‌توان در شرایطی که نرخ مواد اولیه روز به روز تغییر می‌کند، برای فعالیت تولیدی برنامه‌ریزی کرد؟!

قیمت مواد اولیه و مشکل تامین ارز، تولید را فلج کرده است

حبیب رحیم نژاد؛ مجموعه پیچ مهره سازان صنعتی

از طرفی قیمت گران مواد اولیه، عدم اعطای تسهیلات بانکی و عدم تامین ارز، در عمل واحدهای تولیدی را فلج کرده است. از طرف دیگر نیز باید قبول کنیم که حقوق کارگر پایین است و ترجیح می‌دهد شغل آزاد، با درآمد بالا داشته باشد.

وضعیت اقتصادی ایران نباید این گونه باشد
جعفر عباسی؛ شرکت پلی ورد آف ارس فری زون

اگر در کشوری تولید نباشد، نمی‌توان به زندگی ادامه داد، پس به هر طریق ممکن باید تعداد کارخانه‌ها افزایش یابد. با کمی حساب و کتاب کاملاً معلوم می‌شود که وضعیت اقتصادی کشور در حالت کلی نباید این گونه باشد، این میزان از تورم به هیچ‌وجه منطقی نیست، شاید دلیل اصلی این تورم، سر کار نبودن افراد باسواد است، در حال حاضر علیرغم اینکه افراد باسواد و آگاه نیز در حوزه کاری خود تلاش می‌کنند، باز به نتیجه‌ای نمی‌رسند.

این وضعیت تورم عملاً قابل مهار نیست، ولی اگر دولت بخواهد آن را کنترل کند، باید دست تولیدکننده را بازتر بگذارد. در این اوضاع اقتصادی کارگران نیز نمی‌توانند، نیازهای

نوسانات ارز باعث ضرر به شرکت‌های تولیدی می‌شود

جلیل هاشمی؛ خودروسازی اسنا

در شرایطی که ما به‌سختی مواد اولیه خود را تامین می‌کنیم، یکی از مشکلات اساسی شرکت‌های تولیدی، نوسانات قیمت دلار است که سبب تحمیل هزینه‌های زیادی به بخش خصوصی شده است.

پروژه طولانی و سخت تهیه مواد اولیه و ورود آن به کشور توسط بروکراسی سختگیرانه اداری ادارات کل گمرک و استاندارد، در عمل باعث کاهش تولید و افزایش هزینه‌های واردات می‌شود. بنابراین تصحیح بروکراسی اداری گمرک، استاندارد و... می‌تواند به بهبود وضعیت تولیدی کشور کمک کند.

قیمت دستوری دولت، موجب برهم زدن تعادل بازار می‌شود

کریمی؛ شرکت الماس آذر سهند

قیمت دستوری دولت، موجب برهم زدن تعادل بازار شده و سود تولید کننده را کاهش می‌دهد. علاوه بر این کاهش سهمیه مواد اولیه دولتی تولید کننده را مجبور می‌کند تا بخش عظیمی از مواد اولیه خود را از بازار آزاد به قیمت بیشتر تهیه کند.

متأسفانه وجود ابهام در آینده کشور و بی ثباتی در سیاست‌های کلان کشوری، باعث شده است که تولیدکنندگان امید خود را از دست بدهند.

بحران در بازار نیروی کار ساده و تخصصی مسعود محبّل امامی؛ کارخانجات مهر سهند

وجود تورم بالا در کالاهای اساسی باعث می‌شود که نیروی کار نتواند از پس تامین هزینه‌های زندگی خود برآید، در نهایت این امر منجر به کاهش بهره‌وری نیروی کار می‌شود. به همین دلیل ما با بحران در بازار نیروی کار ساده و تخصصی مواجه هستیم و همین امر باعث شده است که کارخانجات نتوانند با حداکثر ظرفیت خود کار کنند.

دخاله دولت در قیمت‌گذاری کالاهای اساسی نیز موجب برهم زدن آرامش بازار شده و در پی آن، تعادل عرضه و تقاضا در بازار به‌هم خورده است.

اعمال سیاست‌های انقباضی در بخش پولی کشور نیز موجب شده است که بانک‌ها تعامل خوبی با تولیدکنندگان نداشته باشند و سوق دادن منابع مالی به سوی بخش‌های نامولد در جامعه، باعث تضعیف روز افزون تولید کشور شده است.

صادرات نسبت به قبل سخت تر شده و مشکلات ارزی نیز چندین برابر شده‌اند و تنها راه مهار تورم، ایجاد ثبات در قیمت‌ها است.

تولیدکننده آرامش فکری ندارد رضا فهمی؛ شرکت والا تجارت به‌پرور

مهم‌ترین شاخصه تولید، آرامش در بازار و آرامش فکری تولیدکننده است که عملاً چنین چیزی در کشور ما وجود ندارد. وضعیت موجود مخصوصاً طی دو سال اخیر بحرانی شده و تمامی برنامه‌های توسعه در حوزه صنعت به‌هم خورده است. بنابراین به هیچ‌وجه نمی‌توان از توسعه سخن گفت.

در شرایطی که ما در عقد قراردادهای مشکل داریم و در عرصه تولید هم با مشکل مالی و هم با مشکل معنوی مواجه هستیم، شاهدیم که هر روز توجه‌های اقتصادی بیشتر و بیشتر می‌شوند.

تورم زمانی حل می‌شود که به جای خروج ارز، ورود ارز به کشور داشته باشیم. کنترل تورم با افزایش تولید نیز میسر است.

تورم باعث محو شدن کسب و کارها می‌شود مجید عباس‌پور؛ گروه صنعتی عباس‌پور آدرین

دولت اگر واقعا بخواهد، مهار تورم قابل حل است، در این مورد اراده دولت شرط لازم است و به دلیل دولتی بودن بیشتر کارخانه‌ها، می‌توان نتیجه گرفت همه چیز دولتی شده است. با شروع سال جدید به طور میانگین شاهد تورم ۲۵ درصد در مواد اولیه بوده‌ایم، در این صورت نمی‌توان انتظار کاهش قیمت‌ها را در بازار داشت. در نتیجه تقاضا کاهش می‌یابد و به مرور زمان تورم باعث محو شدن کسب و کارها می‌شود.

تجارت آزاد؛ بهترین راه مهار تورم حسن پیرسا؛ شرکت الماس آذر سهند

مشکل تورم چندین دهه است که در کشور وجود دارد، ولی در چند سال اخیر به طرز عجیبی شتاب گرفته است. تورم از یکسو باعث افزایش قیمت تمام شده کالا شده و در زمینه صادرات، توان رقابتی ما را در کشورهای همسایه کاهش داده است و از سوی دیگر باعث کاهش قدرت خرید مردم شده است.

بهترین راه برای کاهش تورم در بخش تولیدی، گشایش بازارها و تجارت آزاد است.

مقالات

جعفر ساعی نیا
کارشناسی ارشد رشته اقتصاد از
دانشگاه علم و صنعت

اهمیت استقلال بانک مرکزی

کسری بودجه ساختاری، اقتصاد و بنگاه‌داری دولتی و عدم
استقلال بانک مرکزی مهم‌ترین مشکلات اقتصاد ایران

آیا چاپ پول پدیده جدیدی است؟

بررسی تاریخ اقتصادی نشان می‌دهد تا قبل از ایجاد نهادی به نام بانک مرکزی، دولت‌ها نقش انتشار پول را به عهده داشتند. دولت‌ها با استفاده از امتیاز نشر پول، هر زمان که با کاهش درآمد یا کمبود نقدینگی در خزانه روبه‌رو می‌شدند، با افزایش حجم پول در گردش، به تورم دامن می‌زدند. این موضوع از لحاظ تاریخی بحث جدیدی نیست؛ به گونه‌ای که شواهد تاریخی نشان می‌دهد اولین استفاده از این روش به سده اول میلادی به روم باستان بازمی‌گردد. امپراطوری روم که به واسطه مشکلات داخلی و جنگ‌های خارجی با کمبود بودجه مواجه شده بود، با کاهش مقدار طلای استفاده‌شده در سکه و جایگزینی آن با نقره و مس اقدام به افزایش حجم سکه کرد. این اتفاق در نهایت موجب تورم شد؛ به گونه‌ای که امپراطوری مجبور به وضع سقف قیمتی شد. کارشناسان تاریخ یکی از دلایل سقوط امپراطوری روم غربی را بی‌ارزش شدن پول معرفی می‌کنند.

کارشناسان تاریخ
یکی از دلایل سقوط
امپراطوری روم غربی
را بی‌ارزش شدن پول
معرفی می‌کنند.

در جهان امروز دولت‌ها به دلیل تکفل هزینه‌های بودجه‌ای تمایل به خرج کردن منابع به میزان بیش از درآمدها دارند. لذا همواره بر بانک‌های مرکزی برای اخذ وام فشار آورده و توجه زیادی به اثرات تورمی ناشی از این امر ندارند. در واقع به‌رغم اینکه مطابق ملاحظات تجربی و نظری اقتصاد کلان، تنظیم سیاست‌های پولی از جمله حجم عرضه پول باید متناسب با اهدافی چون رشد اقتصادی و ثبات سطح عمومی قیمت‌ها انجام پذیرد، مشکلات مالی دولت‌ها بر این ملاحظات فایق آمده و در نتیجه کارکرد سیاست‌های پولی را با مخاطره جدی مواجه ساخته است. به همین دلیل تجربه تاریخی درباره روابط بین دولت و بانک مرکزی منجر به شکل‌گیری نظریه استقلال پیرامون روابط بین دولت و بانک مرکزی شده است. این نظریه در قانون‌های پولی و بانکی بسیاری از کشورهای پیشرفته یا در حال توسعه متجلی شده و از سوی نهادهای اقتصادی و پولی و مالی بین‌المللی به صورت یک توصیه عمومی مورد تأکید قرار می‌گیرد.

چرا استقلال؟

موضوع استقلال بانک‌های مرکزی در دنیا، همواره از اهمیت برخوردار بوده است؛ به‌گونه‌ای که استقلال بانک مرکزی در اکثر کشورها، منجر به سهولت کنترل تورم توسط سیاست‌گذار پولی می‌شود. در صورتی که بانک مرکزی مستقل از دولت نباشد، دولت به راحتی می‌تواند با افزایش ترانزنامه بانک مرکزی (چاپ پول) اقدام به استقراض از بانک مرکزی کند. استقراضی که اثراتش با تورم به جامعه تحمیل می‌شود. با وجود چنین امکان آسانی برای حل مشکلات مخارج دولت انگیزه‌ای برای اصلاح ساختار مالی و اقتصادی ندارد.

موانع چیست؟

بانک‌های مرکزی در دنیا، دو مسئولیت بزرگ دارند؛ یکی سیاست‌گذاری پولی و ارزی است، یکی هم نظارت بر فعالیت بانک‌ها. در کشورهایی که به استقلال مناسب برای بانک‌های مرکزی رسیده‌اند، بانک مرکزی، بر اساس شرایط و استانداردهای اقتصادی حجم نقدینگی را کنترل می‌کند و اجازه نمی‌دهد، دولت ریسک زیادی داشته باشد یا اسکناس بدون پشتوانه چاپ کند یا استقراض از بانک مرکزی داشته باشد. در کشورهای در حال توسعه، صحبت از استقلال بانک مرکزی، زیاد شنیده می‌شود، اما در عمل چون اقتصاد در این کشورها دولتی است، نهایتاً بانک مرکزی این کشورها، به کارگزار دولت تبدیل می‌شود. به بیان دیگر صندوق دولت محسوب می‌شود.

وقتی ساختار اقتصادی درست باشد و مسئولیت دولت برای پرداخت حقوق‌ها و هزینه‌های بی‌مورد حذف شود، رفتار بنگاه و بانک‌ها درست می‌شود و بانک مرکزی هم به راحتی می‌تواند نظارت کند.

اقتصاد ایران و عدم استقلال بانک مرکزی

در کشور ایران با وجود بخش بسیار بالایی سهم اقتصاد دولتی، بانک مرکزی نمی‌تواند در برابر خواسته‌های دولت مقاومت کند، چراکه با وجود مشکلات بودجه‌ای در شرکت‌های دولتی در صورت عدم تأمین پول امکان فلج شدن دولت کشور وجود دارد. در این وضعیت تلاش برای کنترل تورم و نقدینگی از سوی بانک مرکزی بی‌فایده است. بانک مرکزی در راه مقاومت در برابر ساختار و فشارهای دولتی بر نظام بانکی کشور، کاری دشوار در پیش دارد. در حقیقت وقتی اقتصاد کشور خصوصی باشد، موضوع برعکس می‌شود. وقتی ساختار اقتصادی درست باشد و مسئولیت دولت برای پرداخت حقوق‌ها و هزینه‌های بی‌مورد حذف شود، رفتار بنگاه و بانک‌ها درست می‌شود و بانک مرکزی هم به راحتی می‌تواند نظارت کند. اقتصاد ایران به دلیل ساختاری که دارد، همواره با کسری بودجه قابل توجهی مواجه بوده است. در این شرایط و ساختار اقتصادی، بانک مرکزی، نمی‌تواند بگوید من مستقل هستم و اجازه نمی‌دهم از نظام بانکی و بانک مرکزی استقراض کنید، پول بدون پشتوانه منتشر نمی‌کنم و همچنین بدهی‌ها و اوراق قبل را هم که منتشر کرده‌اید، باید برگردانید. این کسری بودجه عمیق باعث می‌شود، در صورت استقلال بانک مرکزی به یکباره دولت با مشکلات عمیق مالی مواجه شود. از طرفی با وجود منابع بی‌پایان چاپ پول، دولت انگیزه جدی برای اصلاح ساختار مالی ندارد. یکی از موثرترین روش‌ها در این مواقع اصلاح همزمان ساختار مالی، خروج دولت از بنگاهداری و استقلال گام‌به‌گام بانک مرکزی است.

جواد راستی
پژوهشگر ارشد اقتصاد سیاسی توسعه

آسیب شناسی و راهکارهای مهار تورم و رشد تولید

تورم به معنی وجود پول بیش از کالا و خدمات جامعه است

در رابطه:

پول و شبه پول * سرعت گردش پول = کالا و خدمات موجود * قیمت

اگر پول و شبه پول بدون افزایش کالا و خدمات یا بیش از افزایش آن‌ها افزوده شود یا باید سرعت گردش پول کم شود یا قیمت افزایش یابد تا این رابطه دوباره برقرار شود.

چنین پول افزوده‌ای را پول بدون پشتوانه می‌گویند و از سه راه وارد جامعه می‌شود:

الف - دولت کسری بودجه را با استقراض از بانک مرکزی جبران می‌کند.

ب - بانک‌ها خلق پول می‌کنند.

ج - دولت با صدور کالاهای خام مانند نفت، ارز زیادی بدست آورده و آن‌را برای بدست آوردن پول داخلی به بانک مرکزی می‌فروشد و هزینه جاری می‌کند و آن ارز در اختیار بانک مرکزی بیش از نیاز بازار داخلی است.

از سال ۱۳۸۸ مبنا و محور نام‌گذاری سال‌ها توسط مقام معظم رهبری، بر اساس مسائل اقتصادی بوده است.

سال‌هاست که مشکل ردیف اول کشور، موضوعات اقتصادی و به عبارت دقیق‌تر، ضعیف شدن معیشت و رفاه مردم است و پرواضح است که یکی از علل اصلی افزایش خط فقر و فقیرتر شدن مردم، تورم افسار گسیخته است. تورمی که حداقل در دهه‌های اخیر، در اکثر سال‌ها دو رقمی بوده است. از طرفی برای گشایش در مسائل اقتصادی عوامل مهم داخلی و خارجی متعددی موثر هستند که یکی از آنها؛ رشد، پیشرفت و توسعه در حوزه‌ی تولید کشور است.

برای بررسی علل افزایش تورم در کشور و همچنین بررسی راهکارهای رشد تولید، فاکتورهای زیادی دخیل هستند که ضرورت دارد هر کدام به صورت دقیق و بر مبنای اصول علمی و عملی مورد توجه قرار گیرند. در این مقاله سعی خواهد شد نگاه جامعی به هر دو موضوع و ارتباط آن‌ها با یکدیگر داشته باشیم.

شدیم و پس از آن، از سال ۹۷ به بعد، مستمراً تورم‌های بسیار بالا را تجربه کرده‌ایم و اینک با تورمی سنگین‌تر دهه جدید را آغاز کرده‌ایم. تورم اقتصاد ایران که در سال ۹۶، ۶/۹ درصد بود و در سال ۹۷ به ۳/۳۱ درصد رسید. در سال ۹۸ به ۲/۴۱ درصد و در سال ۹۹ هم به ۱/۴۷ درصد رسید. هدف از مرور آمارها این است که این مهم را فراموش نکنیم که این وضعیت که تورم در چند سال پشت‌سرهم دهه نود بالای ۳۰ درصد باشد و هر سال مقدار قابل توجهی هم افزایش پیدا کند، هیچ وقت در اقتصاد ما تجربه شده است.

اما در دهه بعدی، بر اساس اعلام مرکز آمار ایران، نرخ تورم دوازده ماهه منتهی به اسفند ماه ۱۴۰۰ در عدد ۲/۴۰ درصد به ثبت رسید. در سال بعدی نیز بر اساس آخرین گزارش مرکز آمار ایران، نرخ تورم سالانه کالاها و خدمات مصرفی خانوارهای کل کشور بر اساس سال پایه ۱۴۰۰ در اسفند ماه سال ۱۴۰۱ به عدد ۸/۴۵ درصد رسید. حال اگر بازه زمانی بررسی را در مقیاس ماه قرار دهیم، می‌بینیم که تورم در فروردین ماه سال ۱۴۰۲ نیز، سیر نگران‌کننده‌ای دارد.

در این مجال لازم است به دو عامل مؤثر بر نقدینگی و پایه پولی اشاره‌ای شود:

مورد نخست، سازوکارهای مهم اقتصادی است که نقدینگی را به تورم مرتبط می‌کند و دیگری سازوکارهای سیاسی است که روی حجم نقدینگی اثر می‌گذارد. تعداد سال‌هایی که رشد نقدینگی بالای ۳۰ درصد بوده خیلی بیشتر از تعداد سال‌هایی است که تورم بالای ۳۰ درصد بوده است.

یعنی سال‌های زیادی داشتیم که رشد نقدینگی خیلی بالا بوده اما تورم به آن اندازه افزایش نیافته است و اتفاق نگران‌کننده‌ای را در آن مقطع خاص مشاهده نمی‌کنیم. به طور مثال در سال‌های نیمه اول دهه ۱۳۵۰ که قیمت نفت خیلی افزایش پیدا کرد و سال‌های میانی دهه ۱۳۸۰ که در این مقطع هم شاهد افزایش شدید قیمت نفت بودیم، رشد نقدینگی بیشتر از ۳۰ درصد بود و در مقطعی به بالای ۴۰ درصد هم رسید، اما تورم آن قدر افزایش پیدا نکرد.

آیا فشار اقتصادی چند ساله اخیر تماماً ناشی از تورم بوده است؟

فشار اقتصادی و معیشتی که این روزها عمده مردم بالادست دهک‌های پایین درآمدی با آن مواجه هستند ناشی از حداقل سه متغیر است که تورم «افزایش سطح عمومی قیمت‌ها» ملموس‌ترین آنهاست. طی یک دهه گذشته درآمد سرانه هر ایرانی به طور «متوسط ۳۷ درصد» کاهش پیدا کرده است.

واقعیت این است که ما در کوتاه‌مدت در خطر هستیم و به جای اینکه بگوئیم در چند سال آینده اقتصاد کشور به کدام سو می‌رود، باید توجه کنیم در ماه‌های پیش رو و در کمتر از یک سال آینده، ممکن است گرفتار چه وضعیتی شویم؟

تورم دو عارضه مهم در اقتصاد دارد:

نخست: باعث تشدید نابرابری می‌شود این موضوع بیشتر در حوزه اقتصاد هنجاری قرار می‌گیرد، این به معنی بی‌توجهی علم اقتصاد به آن نیست.

دوم: آثار منفی تورم بر رشد اقتصادی است که کاهش تولید از تبعات اصلی این عارضه است.

زمانی که تورم در اقتصاد دو رقی می‌شود، خصوصاً از مرز ۱۰ درصد پا به فراتر می‌گذارد در این هنگام کم‌کم نقش مخرب آن در رشد اقتصادی تشدید می‌شود.

تورم با نسبت و ارقام بالا باعث می‌شود عوامل و عناصر تولید اقتصاد همچون خلاقیت‌ها و توان کارآفرینی به جای فعالیت‌های حقیقی اقتصادی؛ صرف سفته‌بازی و تبدیل مکرر پول به دارایی‌ها و کالاها شود، ضمن اینکه با ایجاد عدم اطمینان و افزایش نرخ بهره اسمی موجب کاهش سرمایه‌گذاری در سرمایه‌های فیزیکی، انسانی، دانشی و اجتماعی می‌شود. به عبارت دیگر باعث کاهش سرمایه‌گذاری یعنی کاهش رشد بلندمدت اقتصاد است. با کاهش رشد اقتصادی، وسوسه خلق پول توسط حکمرانی برای کاهش نگرانی و رفع مشکلات افراد جامعه فراهم می‌شود، این رویکرد دگر بار سبب تداوم و تشدید تورم می‌شود.

به معنای دیگر، این رویکرد موتور دور باطل اثر منفی تورم بر توزیع درآمد و رشد اقتصادی را بار دیگر به کار می‌اندازد که همه این عارضه‌ها، ضد مبانی توسعه‌یافتگی هستند.

در مقطع کنونی در شرایط بسیار خاصی از نظر تورم قرار داریم. چون تورم سال‌های اخیر و به ویژه تورم سال‌های پیش رو، از اساس با تجربه تورم در گذشته اقتصاد ایران متفاوت است.

واقعیت این است که ما در کوتاه‌مدت در خطر هستیم و به جای اینکه بگوئیم در چند سال آینده اقتصاد کشور به کدام سو می‌رود، باید توجه کنیم در ماه‌های پیش رو و در کمتر از یک سال آینده، ممکن است گرفتار چه وضعیتی شویم؟

بنابراین باید یک بار دیگر روی موضوع تورم تمرکز کنیم، چون از این ناحیه خطرات زیادی جامعه ما را تهدید می‌کند.

در این مجال، نگاهی به روند تورم از انتهای دهه ۴۰ تاکنون می‌اندازیم؛ از سال ۱۳۳۸ تا قبل از ورود به دهه ۱۳۹۰ وقتی آمارهای اقتصادی را بررسی می‌کنیم، می‌بینیم در طول ۵۲ سال، فقط ۲ سال تورم بالای ۳۰ درصد داشته‌ایم که سال‌های ۷۳ و ۷۴ بوده است. در سال ۷۳ تورم ۳۵ درصد و در ۷۴ تورم نزدیک به ۵۰ درصد. اما در طول دهه ۱۳۹۰ به تنهایی ۴ سال تورم بالای ۳۰ درصد داشته‌ایم. در سال ۹۲ با تورم نزدیک به ۳۵ درصد مواجه

«نرخ تورم در ۵ ساله» اخیر متوسط «حدود ۴۰ درصد» بوده و «ضریب جینی به بالای ۴/۰» رسیده است.

یعنی همزمان با افزایش سطح عمومی قیمت‌ها، هم یک اقتصاد کوچک شده است و هم سهم افراد به شکل نامتوازن تغییر کرده است. پس فشار اقتصادی کنونی صرفاً محصول تورم نیست، بلکه برآیند این تغییرات است که فشار معیشتی کنونی را رقم زده است.

عوامی که موجب بروز تورم رکودی می‌شوند معمولاً از جنس شوک‌های برون‌زای اقتصادی هستند. تغییرات قیمت انرژی، سقوط ناگهانی یک منبع مهم در تأمین زنجیره عرضه «مثل درآمد نفت برای ایران» یا تغییرات شدید نرخ ارز برای کشورهای با سطح حساسیت بالا به مراودات خارجی از این جمله‌اند.

در ایران تکرار وقوع شوک‌های برون‌زا از ناحیه فروش نفت، قیمت ارز و واردات، تورم رکودی و جهشی با منشاء شوک هزینه را از واقعه‌ای منحصر به مقاطع معدود، به یک عادت تکرارشونده تبدیل کرده است.

این نوع از تورم علاوه بر جهش در قیمت‌ها و افزایش هزینه‌های زندگی، به کاهش درآمد سرانه و در نتیجه فشار معیشتی مضاعف منجر می‌شود.

کنترل تورم یک هدف میانی و غیرغایی است: هدف اصلی در اقتصاد «افزایش رفاه اقتصادی» است که خود را در شکل «افزایش قدرت خرید» نشان می‌دهد. قدرت خرید متغیری حقیقی است که در دل خود نسبتی از درآمد به هزینه‌ها را نشان می‌دهد.

بنابراین اگرچه تورم با قدرت خرید ارتباط دارد اما دو مقوله جدا از یکدیگرند. یعنی می‌توان حالتی را متصور شد که برخلاف وجود یک تورم بالا، قدرت خرید ثابت بماند و حتی افزایش یابد. چرا که تورم در عین حال که هزینه‌ها را متأثر می‌کند، می‌تواند درآمدها را نیز متأثر کند و اگر این دو تناسب یکسانی داشته باشند تغییری در قدرت خرید ایجاد

نمی‌شود «هر چند در عمل این اتفاق به صورت متقارن رخ نمی‌دهد و هزینه گروه‌هایی بیش از درامدشان متأثر می‌شود».

بنابراین در بحث مهار تورم باید دقت کرد که تورم را از آن جهت که آسیب‌زاست باید کنترل کرد. اساساً تورم پایین به خودی خود یک هدف غیرغایی و متوسط است که خود به دنبال تمهید «ثبات» با هدف «عملکرد بهتر بخش حقیقی» اقتصاد است.

در نتیجه زمانی کنترل تورم موفقیت‌آمیز است که بتواند اهداف غایی یعنی «ثبات اقتصادی» و «افزایش قدرت خرید» را محقق کند.

تورم بسته به ماهیت آن هزینه‌های متفاوتی دارد؛ اثرات تورم‌های ناشی از افزایش تقاضا با اثرات تورم‌هایی که به دنبال افزایش هزینه و شوک سمت عرضه حادث می‌شود، تفاوت دارد.

همچنین اثرات ناشی از یک تورم بالا ولی باثبات و پیش‌بینی‌پذیر با اثرات ناشی از یک تورم شوک وار و جهشی با نوسان بالا تفاوت دارد.

لذا هر کدام از انواع تورم، راهکارهای متناسب با خود را می‌طلبد. تورمی که ناشی از شوک عرضه است را نمی‌توان با سیاست‌های طرف تقاضا کنترل کرد، بنابراین اگر در شناخت هزینه‌های هر نوع از انواع تورم خطائی صورت گیرد ممکن است راه حل نیز دچار خطا شود.

هر چند تورم‌های ملایم و باثبات نیز هزینه‌هایی دارند اما هزینه‌هایی که به اختلال و آسیب در اقتصاد منجر می‌شود عمدتاً ناشی از تورم‌های شوک‌وار و غیرقابل پیش‌بینی است.

این نوع تورم به تغییر شدید در توزیع درآمد و ثروت میان دهک‌های مختلف منجر می‌شود. به واسطه تیره شدن چشم‌انداز آینده، سرمایه‌گذاری را در اقتصاد کاهش می‌دهد.

● ● ●
کنترل تورم یک هدف میانی و غیرغایی است: هدف اصلی در اقتصاد «افزایش رفاه اقتصادی» است که خود را در شکل «افزایش قدرت خرید» نشان می‌دهد. قدرت خرید متغیری حقیقی است که در دل خود نسبتی از درآمد به هزینه‌ها را نشان می‌دهد.

امین طبقتچی نوبهار
پژوهشگر اقتصاد سیاسی

بررسی تاریخی تورم در ایران

افزایش دستمزد و سایر نهاده‌های تولیدی، به‌ویژه حامل‌های انرژی، کاهش ارزش پول و نیز کاهش بهره‌وری. - **عوامل ساختاری اقتصاد؛** مانند رشد نامتوازن بخش‌های مختلف اقتصادی، وابستگی درآمدهای دولت به درآمدهای ناشی از بخش نفت، کاهش ناپذیری عرضه در بخش کشاورزی، ماهیت و پیامدهای راهبردی صنعتی شدن با تکیه بر الگوی جانشینی واردات و محدودیت‌های موجود در عرضه نهاده‌های تولیدی، مانند نیروی کار ماهر، مواد اولیه، حمل و نقل و انرژی و محدودیت‌های موجود در تجارت خارجی.

در اقتصاد ایران ساختار هزینه‌ای و درآمدی دولت به گونه‌ای است که وضعیت مالی دولت را با نوعی ابهام و بی‌ثباتی مواجه می‌سازد. یکی از ویژگی‌های اصلی نظام مالی دولت، اتکای بیش از حد آن به درآمدهای ارزی

تورم همواره از اصلی‌ترین مصائب کشورهای در حال توسعه بوده است. تورم یکی از عوامل اثرگذار بر توزیع نابرابر درآمد و ثروت، فشار اقتصادی بر دهک‌های ضعیف جامعه، بروز نااطمینانی در اقتصاد، کاهش افق‌های سرمایه‌گذاری و در پی آن کاهش رشد اقتصادی است. تورم بالا و بی‌ثبات، علاوه بر آثار زیانبار مذکور موجب خدشه‌دار شدن اعتبار سیاست‌گذاران کلان اقتصادی به‌ویژه بانک مرکزی شده و تداوم آن می‌تواند موارد حاد بی‌ثباتی سیاسی را در کشور موجب شود.

نگاهی به علل تورم در ایران از سه منظر

- **فشار تقاضا؛** مانند افزایش عرضه پول و سیاست‌های انبساط مالی به‌ویژه کسری بودجه دولت.
- **فشار هزینه؛** مانند شوک‌های طرف عرضه،

تورم در ایران: ۱۸۰ هزار درصد پس از انقلاب
داده‌های آماری رسمی در ایران نشان می‌دهد که نرخ تورم تجمیعی در اقتصاد ایران از سال ۱۳۵۸ تا پایان سال ۱۳۹۹ به حدود ۱۸۰ هزار درصد رسیده است. بانک مرکزی ایران هنوز میزان تورم در ۱۳۹۹ را اعلام نکرده، اما اگر نرخ تورم این سال را رقم ۳۶۰۴ درصد اعلام شده توسط مرکز آمار ایران در نظر بگیریم، تورم تجمیعی چهار دهه پس از انقلاب ۱۷۹،۵۸۳ درصد می‌شود.

نمودار و جدول زیر نرخ تورم شاخص سالانه بهای کالا و خدمات را در فاصله سال‌های ۱۳۱۵-۱۳۹۹ نشان می‌دهد:

سال	شاخص بهای کالاها و خدمات مصرفی	نرخ تورم
۱۳۵۸	۰.۱۵۳	۱۱.۴
۱۳۵۹	۰.۱۹	۲۳.۵
۱۳۶۰	۰.۲۳۴	۲۲.۸
۱۳۶۱	۰.۲۷۸	۱۹.۲
۱۳۶۲	۰.۳۱۹	۱۲.۸
۱۳۶۳	۰.۳۵۵	۱۰.۵
۱۳۶۴	۰.۳۷۹	۶.۹
۱۳۶۵	۰.۴۶۸	۲۳.۷
۱۳۶۶	۰.۵۹۷	۲۷.۷
۱۳۶۷	۰.۷۷	۲۸.۹
۱۳۶۸	۰.۹۰۳	۱۷.۴
۱۳۶۹	۰.۹۸۴	۹
۱۳۷۰	۱.۱۸۹	۲۰.۷
۱۳۷۱	۱.۴۸	۲۴.۴
۱۳۷۲	۱.۸۱۴	۲۲.۹
۱۳۷۳	۲.۴۵۶	۳۵.۲
۱۳۷۴	۳.۶۶۵	۴۹.۴
۱۳۷۵	۴.۵۲	۲۳.۲
۱۳۷۶	۵.۲۹۸	۱۷.۳
۱۳۷۷	۶.۲۵۸	۱۸.۱
۱۳۷۸	۷.۵۱۶	۲۰.۱
۱۳۷۹	۸.۴۶۳	۱۲.۶
۱۳۸۰	۹.۴۲۷	۱۱.۴
۱۳۸۱	۱۰.۹۱۵	۱۵.۸
۱۳۸۲	۱۲.۶۲۴	۱۵.۶
۱۳۸۳	۱۴.۵۴۴	۱۵.۲
۱۳۸۴	۱۶.۰۴۸	۱۰.۴
۱۳۸۵	۱۷.۹۵۵	۱۱.۹
۱۳۸۶	۲۱.۲۶۵	۱۸.۴
۱۳۸۷	۲۶.۶۶	۲۵.۴
۱۳۸۸	۲۹.۵۳۷	۱۰.۸
۱۳۸۹	۳۳.۱۸۸	۱۲.۴
۱۳۹۰	۴۰.۳۲۱	۲۱.۵
۱۳۹۱	۵۲.۶۳۵	۳۰.۵
۱۳۹۲	۷۰.۹۱۶	۳۴.۷
۱۳۹۳	۸۱.۹۴۸	۱۵.۶
۱۳۹۴	۹۱.۷۱۴	۱۱.۹
۱۳۹۵	۱۰۰.۰	۹
۱۳۹۶	۱۰۹.۶	۹.۶
۱۳۹۷	۱۴۳.۸۴۲	۳۱.۲
۱۳۹۸	۲۰۳.۱۵	۴۱.۲
۱۳۹۹	۲۹۸.۸۵۸	۴۷.۱
۱۴۰۰	۴۳۷.۰۴۲	۴۶.۲
۱۴۰۱	۶۴۰.۲۲۵	۴۶.۵

سال	شاخص بهای کالاها و خدمات مصرفی	نرخ تورم
۱۳۱۵	۰.۰۰۴	-
۱۳۱۶	۰.۰۰۴	۲۱.۲
۱۳۱۷	۰.۰۰۴	۸.۸
۱۳۱۸	۰.۰۰۴	۸
۱۳۱۹	۰.۰۰۴	۱۳.۸
۱۳۲۰	۰.۰۰۸	۴۹.۵
۱۳۲۱	۰.۰۱۲	۹۶.۲
۱۳۲۲	۰.۰۲۸	۱۱۰.۵
۱۳۲۳	۰.۰۲۸	۲.۷
۱۳۲۴	۰.۰۲۴	-۱۴.۴
۱۳۲۵	۰.۰۲	-۱۱.۵
۱۳۲۶	۰.۰۲۴	۶.۶
۱۳۲۷	۰.۰۲۴	۱۱.۱
۱۳۲۸	۰.۰۲۸	۲.۳
۱۳۲۹	۰.۰۲	-۱۷.۲
۱۳۳۰	۰.۰۲۴	۸.۳
۱۳۳۱	۰.۰۲۴	۷.۲
۱۳۳۲	۰.۰۲۸	۹.۲
۱۳۳۳	۰.۰۳۲	۱۵.۵
۱۳۳۴	۰.۰۳۲	۱.۷
۱۳۳۵	۰.۰۳۶	۸.۸
۱۳۳۶	۰.۰۳۶	۴.۴
۱۳۳۷	۰.۰۳۶	۱
۱۳۳۸	۰.۰۴۴	۱۳
۱۳۳۹	۰.۰۴۸	۷.۹
۱۳۴۰	۰.۰۴۸	۱.۶
۱۳۴۱	۰.۰۴۸	۰.۹
۱۳۴۲	۰.۰۴۸	۱
۱۳۴۳	۰.۰۵۲	۴.۵
۱۳۴۴	۰.۰۵۲	۰.۳
۱۳۴۵	۰.۰۵۲	۰.۸
۱۳۴۶	۰.۰۵۲	۰.۸
۱۳۴۷	۰.۰۵۲	۱.۵
۱۳۴۸	۰.۰۵۲	۳.۶
۱۳۴۹	۰.۰۵۶	۱.۵
۱۳۵۰	۰.۰۵۶	۵.۵
۱۳۵۱	۰.۰۶	۶.۳
۱۳۵۲	۰.۰۶۹	۱۱.۲
۱۳۵۳	۰.۰۷۷	۱۵.۵
۱۳۵۴	۰.۰۸۵	۹.۹
۱۳۵۵	۰.۱۰۱	۱۶.۶
۱۳۵۶	۰.۱۲۵	۲۵.۱
۱۳۵۷	۰.۱۳۷	۱۰

حاصل از نفت و گاز همراه با لختی هزینه‌های جاری است. بیش‌برآوردی درآمدها در کنار کم‌برآوردی هزینه‌های جاری در بودجه کشور، به روایی عادی در بودجه‌نویسی‌های سالانه تبدیل شده است. کسری بودجه ناشی از این خطای استراتژیک که نتیجه محتوم آن استقرار دولت از بانک مرکزی، افزایش پایه پولی، با ضریب فزاینده مربوطه افزایش نقدینگی در کشور است، یکی از عمده‌ترین دلایل بروز تورم ساختاری در ایران است.

مطالعات انجام گرفته در این حوزه نشان می‌دهند، اثر تزریق نقدینگی به اقتصاد کشور در یک دوره ظاهر نمی‌شود؛ بلکه در دوره‌های بعدی نیز اثر آن تداوم می‌یابد. این امر اولاً بیانگر آن است که کنترل حجم پول در زمان حال می‌تواند به کنترل قیمت‌ها در زمان آتی بینجامد، ثانياً چون آثار تورمی ناشی از اعمال سیاست‌های پولی در یک دوره ظاهر نمی‌شود، لذا اتخاذ سیاست پولی فعال توسط بانک مرکزی توصیه نمی‌گردد.

نتایج مطالعات گوناگون حکایت از آن دارد که آثار رشد پول بر رشد اقتصادی، پس از مدتی از بین می‌رود (به صفر می‌رسد)، لکن آثار آن بر تورم پایدار بوده و نهایتاً شوک پولی انبساطی، خود را به شکل تورم بالاتر نمایان می‌کند.

با توجه به ماهیت بی‌ثبات قیمت نفت و درآمدهای نفتی کشور، بررسی‌ها حکایت از آن دارند که هر دو شوک مثبت و منفی نفتی، منجر به افزایش تورم در ایران شده است. اعمال سیاست‌های انبساطی مالی در زمان گشایش درآمدهای ارزی و تامین کسری بودجه پدیده آمده ناشی از کمبود منابع ارزی توسط بانک مرکزی که منجر به افزایش پایه پولی می‌شود، دلیل بروز تورم در شرایط مذکور است، لذا ضرورت وجود حساب ذخیره ارزی و پایبندی به اهداف تشکیل آن، از این منظور کاملاً قابل دفاع است.

اثر باز بودن اقتصاد بر میزان تورم داخلی باید از دو منظر مورد ملاحظه قرار گیرد. از یک طرف هر چه اقتصاد ایران بازتر باشد، انتظار می‌رود اثرپذیری تورم از ادوار تجاری داخلی کمتر شده و تورم نوسانات کمتری داشته باشد و از طرف دیگر افزایش قیمت نسبی کالاهای وارداتی همانند شوک عرضه در اقتصاد عمل کرده و تورم را افزایش می‌دهد. لذا مطالعه آثار پیوستن ایران به سازمان تجارت جهانی با تمرکز بر آثار تورمی یا ضد تورمی آن موضوعیت دارد.

از ویژگی‌های بارز تورم در ایران پایداری آن است. پایداری بدین معنا که وقتی میزان تورم از روند میانگین خود منحرف می‌شود، برای مدتی طولانی در وضعیت جدید باقی می‌ماند. به بیان دیگر چنانچه نرخ تورم از سطح هدف‌گذاری شده توسط مقامات پولی منحرف شود، حداقل چندین فصل طول می‌کشد تا به سطح مطلوب خود باز گردد. بنابراین پایداری تورم مانع کاهش آن به سطوح قابل کنترل خواهد شد.

از این رو بررسی روند تاریخی تورم و کشف علل آن می‌تواند راهگشا باشد.

خدمات مصرفی بهترین وضعیت را به ثبت رسانده و نرخ تورم در این دهه فقط به میزان ۱۵.۸ درصد افزایش یافته است.

مهم‌ترین دلیل افزایش شتابان نرخ تورم در دهه ۷۰ خورشیدی از اجرای سیاست‌های موسوم به سیاست‌های «تعدیل اقتصادی» است که پس از پایان جنگ هشت ساله ایران و عراق در دستور کار قرار گرفت و با افزایش نسبی قیمت‌ها همراه بود، شوک در بازار ارز و افزایش شدید قیمت انواع ارز و تأثیر آن بر دیگر بازارها و قیمت‌ها را می‌توان بزرگترین عامل افزایش شدید تورم در این دهه دانست که همین جهش نرخ تورم سبب شد تا سیاستگذاران برنامه تعدیل ساختاری را ناتمام رها کند، هرچند که رکورد تاریخی تورم سالانه از زمان ثبت نرخ تورم نیز در سال ۱۳۷۹ با ثبت تورم ۴۹.۴ درصدی رقم خورد.

تورم دهه ۹۰ خورشیدی عموماً ناشی از رشد نقدینگی و پایه پولی است که ریشه اصلی آن را باید در چگونگی تأمین منابع ریالی دولت جست‌وجو کرد، ضمن آنکه تحمیل تنگنای مالی از مسیر اعمال تحریم‌های نفتی و بانکی در تشدید این وضعیت اثر قابل توجهی بر جای گذاشتند.

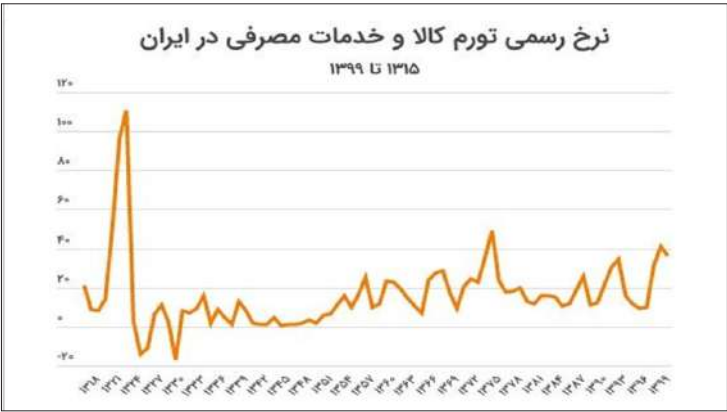
دهه ۴۰ خورشیدی: استثنای تاریخ اقتصاد ایران

کمترین نرخ تورم در میان ۸ دهه مورد بررسی در دهه ۴۰ خورشیدی رقم خورد که تورم ابتدا تا انتهای این ده سال ۱۵.۸ درصد بود که رقمی باورنکردنی و رکوردی تاریخی در اقتصاد ایران است.

دهه ۴۰ خورشیدی را بدون شک می‌توان یک استثنای تاریخی در اقتصاد ایران به حساب آورد، در تمام سال‌های این دهه نرخ تورم کمتر از ۵ درصد بود که در دیگر سال‌های این دوره زمانی ۸۵ ساله تکرار نشد.

دهه ۴۰ در دیگر شاخص‌های کلان اقتصادی نیز دهه‌ای بی‌تکرار بود تا آنجا که «دهه طلایی» ایران لقب گرفت. برقراری ثبات سیاسی در این دهه، هماهنگی تئوریک و وحدت رویه بین مدیران ارشد اقتصادی از جمله دلایل اصلی عملکرد چشمگیر اقتصاد ایران در دهه ۴۰ خورشیدی بود. ضمن آنکه رقابت بین دو قطب سیاسی در جهان باعث شد تا برنامه مدرنیزاسیون و صنعتی‌سازی ایران که در قالب برنامه‌های سوم و چهارم عمرانی تدوین شده بود از ظرفیت‌های هر دو سوی این قدرت استفاده کند. انضباط مالی و ثبات درآمدهای نفتی در این دوره نیز منابع لازم برای پیشبرد این ایده‌ها را برای کسانی همچون علینقی عالیخانی، مهدی سمیعی، محمدعلی صفی‌اصفیا، رضا نیازمند و دیگر کارگزاران اقتصادی آن دوران فراهم آورد.

هرچند که با افزایش ناگهانی درآمدهای نفتی، تعهد به برنامه‌ریزی و الزام به انضباط مالی از دست رفت و با برکناری تیم هماهنگ اقتصادی دولت در دهه ۴۰، آن روند در دهه ۵۰ تکرار نشد و رویه‌ای دیگر در اقتصاد ایران آغاز شد که نتیجه از دست رفتن دستاوردهای دهه پیشین بود.

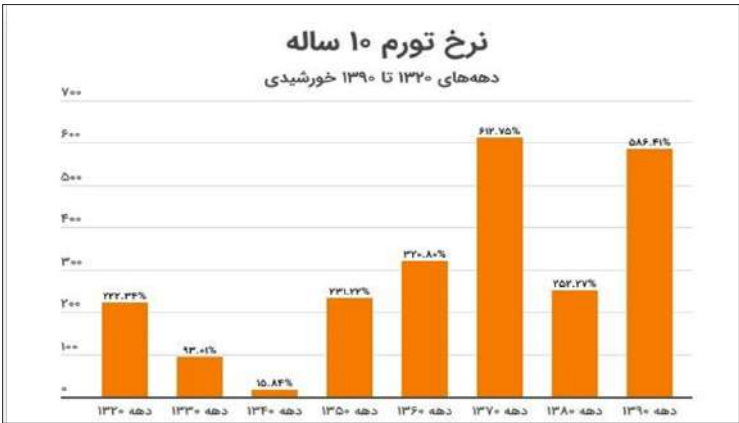

بر اساس اعلام بانک مرکزی از شاخص تورم در این دوره زمانی، بالاترین نرخ تورم تاریخی در اواخر جنگ جهانی دوم ثبت شده در سال ۱۳۲۲ رقم خورد که نرخ تورم سالانه ۱۱۰.۵ درصد اعلام شد. پایین‌ترین نرخ تورم سالانه نیز در این دوره زمانی مربوط به سال ۱۳۲۹ خورشیدی است که بانک مرکزی نرخ تورم این سال را منفی ۱۷.۲ درصد گزارش کرد.

بررسی و تحلیل داده‌های آماری بانک مرکزی از تورم در ایران نشان می‌دهد از دهه ۱۳۲۰ خورشیدی به این سو که اعداد و ارقام مربوط به نرخ تورم در ایران ثبت و ضبط شده است، دهه ۱۳۷۰ خورشیدی با تجربه نرخ تورم تجمیعی ۶۱۳ درصدی رکورددار بالاترین نرخ تورم در این دوره زمانی است.

پس از دهه ۷۰ خورشیدی بالاترین نرخ تورم مربوط به دهه ۹۰ است که با فاصله اندکی در جایگاه دوم ایستاده است.

نمودار زیر تورم تجمیعی ده ساله را از دهه ۱۳۲۰ تا دهه ۱۳۹۰ خورشیدی نشان می‌دهد:

در میان دهه‌های مختلف بررسی شده، دهه ۴۰ خورشیدی از نظر افزایش سطح عمومی قیمت کالاها و

محاسبه شده که طول عمر آنها بیش از دو سال بوده است.

کارنامه تورمی جمهوری اسلامی

اما تورم در سال‌های پس از انقلاب ۵۷ و در دوره دولت‌های مختلف در ارتفاعی کاملاً متفاوت در نوسان بود. پایین‌ترین میانگین نرخ تورم سالانه در میان دولت‌های مختلف چهار دهه اخیر، مربوط به دوره دو دولت محمد خاتمی رقم خورد که اندکی کمتر از ۲۲ درصد رقم خورد. نرخ تورم تجمیعی در دوره هشت ساله ریاست جمهوری محمد خاتمی نیز ۱۷۴.۴ درصد به ثبت رسید.

ثبات نسبی در سیاست‌های دولت، تجربه سیاست تنش‌زدایی با جهان بیرون و انجام اصلاحات اقتصادی از جمله دلایل محدود ماندن دامنه نوسان نرخ تورم در این دوره به حساب می‌آید.

دامنه محدود نوسان نرخ تورم در این دوره با تغییر دولت و بر سر کار آمدن محمود احمدی‌نژاد به کلی رها شد و افزایش نرخ تورم شتابان شد.

رها شدن مهار انضباط مالی دولت و افزایش هزینه‌های دولت از یک سو که با رشد درآمدهای نفتی همراه شده بود، نرخ تورم را به سطوح بالاتری سوق داد. اما در میان دولت‌های دوره حاکمیت جمهوری اسلامی، بالاترین نرخ تورم تجمیعی متعلق به دولت اکبر هاشمی رفسنجانی است که تورمی بیش از ۴۰۰ درصدی به جا گذاشت. میانگین سالانه نرخ تورم در دولت‌های هاشمی رفسنجانی به ۵۰ درصد بالغ شد که رقمی بی‌سابقه بود. به طوریکه نه قبل و نه پس از آن دوره تکرار نشد.

تورم پیش از انقلاب

بررسی تغییرات نرخ تورم در دولت‌های مختلف نیز خالی از لطف نیست، در میان دولت‌های پیش از انقلاب بهمن ۵۷ به جز دولت امیرعباس هویدا که نزدیک به سیزده سال دوام داشت، بقیه نخست وزیران، دولت‌هایی چندان طولانی مدت نداشتند.

در فاصله سال‌های ۱۳۱۵ تا ۱۳۵۷ تنها دوره نخست‌وزیری ۵ نفر بیشتر از دو سال بود.

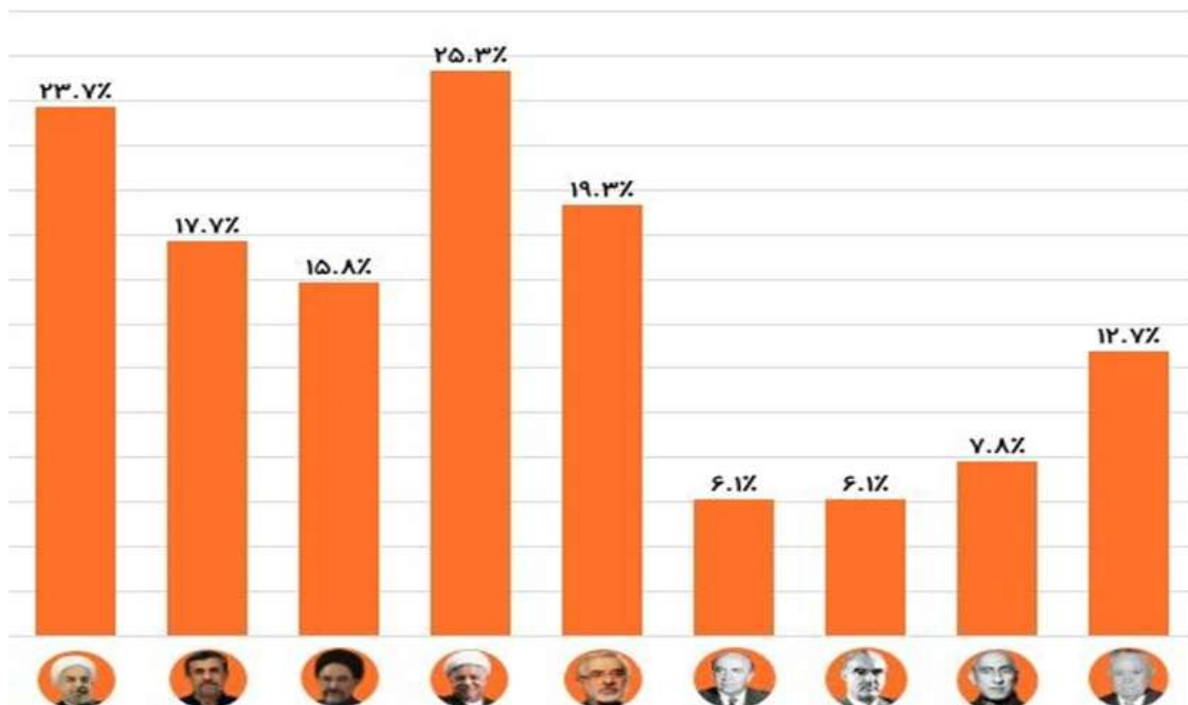
میانگین نرخ تورم سالانه در دوره ۱۳ ساله ۱۳۴۴ تا ۱۳۵۵ که امیرعباس هویدا بر سر کار بود ۶.۱ درصد بود. میانگین تورم سالانه در سال‌های ۱۳۳۶ تا ۱۳۳۸، یعنی دوران نخست‌وزیری منوچهر اقبال نیز ۶.۶ درصد بود. اقبال در فروردین ۱۳۳۶ سر کار آمد و تا شهریور ۱۳۳۹ نخست‌وزیر بود.

محمد مصدق نیز در فاصله اردیبهشت ۱۳۳۰ تا مرداد ۱۳۳۲، نخست وزیر ایران بود. نرخ تورم در سال‌های ۱۳۳۰ و ۱۳۳۱ طبق آمار ۸.۳ و ۷.۲ درصد بوده است.

در فاصله دی ماه ۱۳۲۴ تا آذر ۱۳۲۶ احمد قوام سر کار بود. اگر تورم سال‌های ۱۳۲۵ و ۱۳۲۶ را به حساب قوام بنویسیم میانگین نرخ تورم در دوران نخست‌وزیری او به منفی ۴ درصد می‌رسد.

در دوران رضا شاه هم تنها آمار تورم سه سال دولت محمود جم در دست است. طبق آمار بانک مرکزی میانگین نرخ تورم در سال‌های ۱۳۱۶ تا ۱۳۱۸، ۱۲.۷ درصد است. نمودار زیر کارنامه تورمی پیش و پس از انقلاب را نشان می‌دهد. در این نمودار میانگین نرخ تورم تنها در دولت‌هایی

میانگین نرخ تورم سالانه در دولت‌ها پیش و پس از انقلاب

مدت و کسری بودجه دولت و رشد نقدینگی (رشد نقدینگی باعث رشد سریع تقاضا برای کالاها و خدمات در جامعه می‌شود و چون در کوتاه مدت عرضه کالا و خدمات محدود است، این امر منجر به ایجاد تورم در اقتصاد می‌شود). مهمترین عوامل بلندمدت موثر بر نرخ تورم بوده‌اند. کسری بودجه دولت از محل کاهش منابع (به‌خاطر کاهش صادرات نفت و فرآورده‌ها و محصولات پتروشیمی و همچنین کاهش قیمت آنها) و هم از محل افزایش مخارج (به‌خاطر افزایش هزینه‌های بخش سلامت و همچنین هزینه‌های جبران خسارات مردم و بخش تولید ناشی از کرونا) تشدید کرده است. از طرف دیگر، شیوع کرونا در تشدید روند فزاینده نرخ ارز هم موثر بوده است. ■

نمودار مقابل نرخ تورم تجمیعی ۸ ساله را در دولت‌های جمهوری اسلامی ایران نشان می‌دهد. بررسی تغییرات نرخ تورم در چهار دهه اخیر نشان می‌دهد که به جز چهار سال که نرخ تورم تک رقمی شده و البته در سه سال آن در آستانه دو رقمی بودن در محدوده ۹ درصد باقی مانده است در مابقی سال‌های پس از انقلاب اسلامی، این شاخص دو رقمی بوده و معضل تورم بالا، مزمن و پایدار به عنوان یکی از معضلات اساسی اقتصادی، لاینحل باقی مانده است.

علل تورم در دولت‌های پس از انقلاب

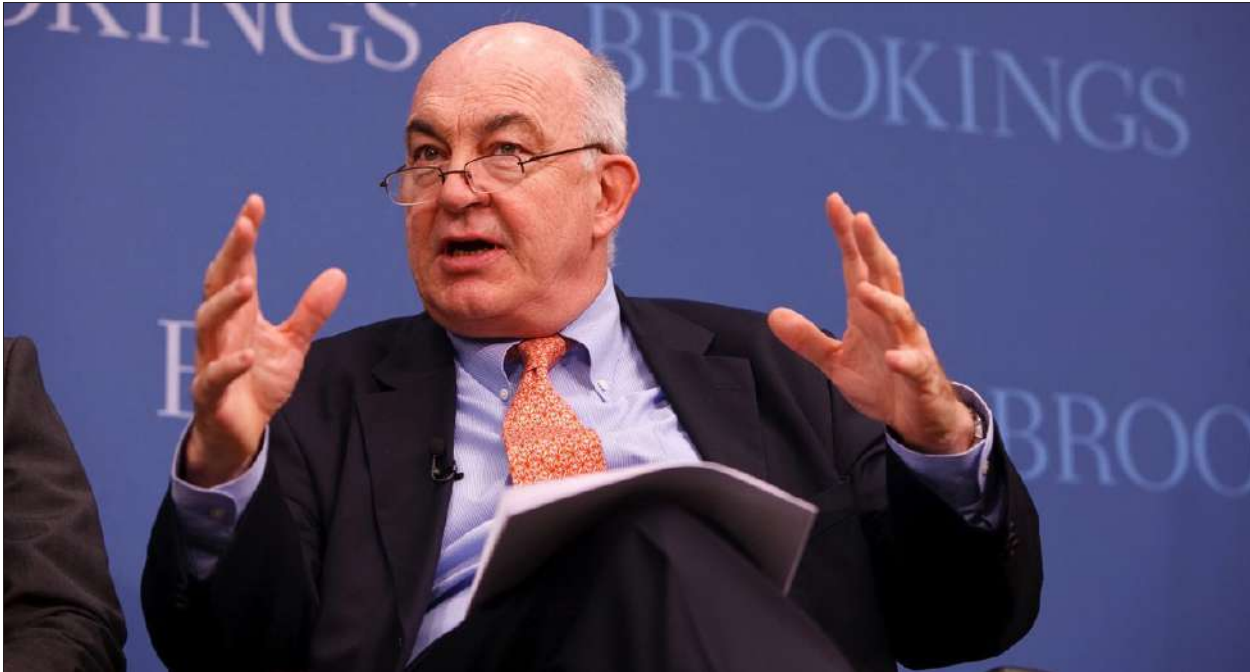
در دولت‌های پس از انقلاب طی هشت سال ریاست جمهوری اکبر هاشمی رفسنجانی تورم بیش از ۴۰۰٪ بوده است که بیشترین تورم به ثبت رسیده برای یک رئیس‌جمهور است. بازسازی و هزینه‌های پس از جنگ از جمله دلایل تورم بالا در این دوره است، کشورهای جنگ‌زده به طور معمول پس از اتمام جنگ شاهد تورم‌های بالا هستند. همچنین تورم رقم خورده در دوران هشت ساله سیدمحمد خاتمی با اختلاف از سایر روسای جمهور پایین‌تر است.

در دوره ریاست جمهوری احمدی‌نژاد عدم توفیق دولت در انتقال نقدینگی به بخش تولید و عدم کاهش فشار ناشی از تقاضا، افت سرمایه‌گذاری در بخش‌های مولد به دلیل افزایش ریسک سرمایه‌گذاری در کشور، چرخش تجاری از اروپا به آسیا، تاسیس ۱۳ بانک جدید، اعمال تحریم‌های بی‌سابقه از سوی غرب، طرح‌های بی‌فایده مانند هدفمندی یارانه‌ها و ... از دلایل تورم افسارگسیخته در دوره تصدی احمدی‌نژاد است.

در دوره روحانی، افزایش نرخ ارز مهمترین عامل کوتاه

کمال درویش منجی اقتصاد ترکیه

توزیع شده در اقتصاد تلاش می کردند. اگرچه سیاست‌های اصلاحی دهه ۸۰ در دوره «تورگوت اوزال» توانسته بود این وضعیت را تا حدودی تغییر دهد؛ اما اقتصاد ترکیه در دهه ۹۰ بار دیگر به عرصه کشمکش‌های سیاسی برای جذب رانت دولتی تبدیل شده بود. کشمکش سیاسی در تصمیمات اقتصادی ترکیه در این سال‌ها به حدی زیاد بود که دوره تصدی‌گری برخی از وزارتخانه‌ها در این کشور عملاً به کمتر از یک سال تقلیل یافته بود. این شرایط پراصطکاک باعث شده بود تا کمتر کسی هزینه سیاسی انجام اصلاحات اقتصادی در این کشور را بپذیرد. اما تیم اقتصادی جدید، با درک این مساله که راه‌حلی جز تقبل این هزینه سیاسی وجود ندارد، وارد میدان سیاست‌گذاری در ترکیه شد.

کمال درویش در تشریح روزهای ابتدایی حضور در سمت وزیر اقتصاد عنوان می‌کند که در آن زمان سیاست‌گذاران ترکیه با دوراهی مواجه بودند؛ ادامه وضعیت جدید و صرف نکردن سرمایه سیاسی یا تقبل هزینه‌های سیاسی و شروع تغییرات اساسی در سیاست‌گذاری اقتصادی.

وقتی ترکیه گرفتار ابرتورم بود، نظامی‌ها قدرت پنهان بودند و دعوای سیاسی بالا گرفته بود، «بولنت اجویت» نخست‌وزیر ترکیه، دست به دامان یک اقتصاددان شد که در بانک جهانی فعالیت می‌کرد؛ کمال درویش.

در اواخر دهه ۹۰ میلادی یکی از مهم‌ترین مسائل پیش‌روی سیاست‌گذاران وقت ترکیه، اقتصاد «رانت‌جو» بود. نهادینه شدن گرایش به رانت، نه تنها اقتصاد بلکه بنیان‌های اجتماعی این کشور را نیز تخریب کرده بود. در نتیجه تیم جدید اقتصادی در نخستین گام تصمیم به اجرای سیاست‌های اصلاحی برای تغییر این روند فرساینده گرفت. آن چیزی که این برنامه اصلاحی به دنبال آن بود «تغییر از یک جامعه رانت‌جو به اقتصادی مدرن، شفاف، و بدون امتیازات ویژه سیاسی بود».

دولت‌های ترکیه از دهه ۶۰ تلاش می‌کردند تا به توزیع منابع، بیش از آنچه به دست می‌آورد، بپردازد. طی این سال‌ها بخش خصوصی در اقتصاد ترکیه به جای رقابت سازنده در بازار برای به دست آوردن سهم بیشتر از رانت

درویش راه حل دوم را انتخاب کرد. در آن زمان بسیاری از افراد به درویش توصیه می‌کردند تا تمام اعتبار سیاسی خود را به یکباره خرج نکند، اما به عقیده درویش استمرار شرایط آن روزهای ترکیه به منزله نابودی اعتبار سیاست‌گذاران بود. بنابراین باید با اتخاذ تصمیم‌های درست و اجرای صحیح این تصمیم‌ها به جامعه القا کرد که تیم سیاست‌گذار جدید، به اجرای اصلاحات اقتصادی اصرار دارد و درصدد در اختیار گرفتن کنترل شرایط است. به این ترتیب اصلاحات اقتصادی به سرعت در این کشور طراحی و اجرا شد. به خصوص اینکه شرایط بحرانی این امکان را به وجود آورده بود که پارلمان بدون فوت وقت با تصمیمات معقول اقتصادی موافقت کند. به این ترتیب در کمتر از یک سال حدود ۲۰ قانون مختلف از جمله قانون استقلال بخشی به بانک مرکزی، قانون اصلاح تجارت، قانون مدیریت بخش دولتی و قانون بانکداری در این کشور مطابق با اصلاحات اقتصادی به تصویب رسید. نهادهای تنظیم‌گر مستقل ایجاد شده نیز به سرعت، نفوذ انگیزه‌های سیاسی در چرخش صحنه اقتصادی را کم‌رنگ کرد. به این ترتیب در پایان سال ۲۰۰۱ تیم جدید اقتصادی به مهم‌ترین هدف خود دست پیدا کرده بود؛ اطمینان عمومی نسبت به نتیجه‌بخش بودن تغییرات و اصلاحات ساختاری. دستاوردی که سنگ‌بنای ساختمانی بود که تکنوکرات‌های حاکم بر اقتصاد وقت ترکیه به دنبال احداث آن بودند. ساختمانی که شالوده آن کماکان تحت تأثیر تکانه‌های ناشی از کشمکش‌های سیاسی بود.

در ادامه به طور خلاصه فضای حاکم بر اقتصاد ترکیه و نقش کمال درویش به عنوان منجی اقتصاد ترکیه را مرور می‌کنیم؛

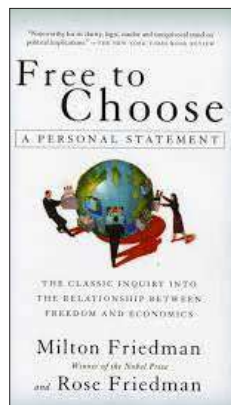
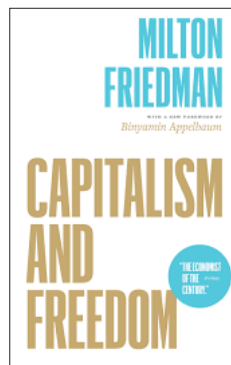
تورم، بحران ارزی، ارز چند نرخ و اقتصادی دولتی، مجموعه بیماری‌هایی بود که همسایه ایران، حدود سه دهه پیش با آن دست‌وپنجه نرم می‌کرد. ترکیه در دهه ۹۰ میلادی هرگز تورم زیر ۵۰ درصد نداشت و با بحران ارزی و بدهی شدیدی مواجه بود. همچنین با فعالیت بالای

در کمتر از یک سال حدود ۲۰ قانون مختلف از جمله قانون استقلال بخشی به بانک مرکزی، قانون اصلاح تجارت، قانون مدیریت بخش دولتی و قانون بانکداری در این کشور مطابق با اصلاحات اقتصادی به تصویب رسید. نهادهای تنظیم‌گر مستقل ایجاد شده نیز به سرعت، نفوذ انگیزه‌های سیاسی در چرخش صحنه اقتصادی را کم‌رنگ کرد. به این ترتیب در پایان سال ۲۰۰۱ تیم جدید اقتصادی به مهم‌ترین هدف خود دست پیدا کرده بود.

بانک‌های دولتی و کسری بودجه، اقتصاد ترکیه، مریض رو به قبله بود. رشد اقتصادی ۱۹۹۱ تا ۲۰۰۱ به حدود صفر درصد رسید. ترکیه همچنین در سال‌های ۱۹۹۴ و ۲۰۰۱ دو بحران ارزی را تجربه کرد. در این دوران وام‌های پی‌درپی دولت ترکیه از منابع بین‌المللی و مشکلاتی که بر سر تسویه این وام‌ها ایجاد شده بود، کشور را با تهدید عدم پرداخت وام از سوی نهادهای بین‌المللی مواجه کرد. در چنین شرایطی، سکنداری بانک مرکزی به کمال درویش پیشنهاد شد. کمال درویش شرط می‌کند، تنها در صورتی می‌آید که وزیر خزانه‌داری شود و عملاً سایر اعضای تیم اقتصادی مخصوصاً رئیس بانک مرکزی را خودش انتخاب کند. در آن زمان کمال درویش بیش از دو دهه سابقه کار در بانک جهانی را داشت و از این نظر صاحب شرایط ویژه‌ای بود. روابط ویژه بین‌المللی آقای وزیر باعث شد تا به رغم بدهی‌های قبلی این کشور، ترکیه موفق به دریافت وام جهانی از بانک جهانی شود و تحت هدایت برنامه اصلاحی نهادهای بین‌المللی، برنامه‌های اصلاحی را پیش ببرد. در کمتر از ۹ ماه تورم ۷۰ درصدی ترکیه به کمتر از ۱۰ درصد رسید. کمال درویش هدف خود را تغییر سیستماتیک اقتصاد، از یک اقتصاد رانت‌محور به یک اقتصاد مدرن و رقابتی اعلام کرد و گفت: «این بحران، فرصت این اصلاحات را فراهم کرده است».

کمال درویش در این دوران اصلاحات کلیدی را تا سال ۲۰۰۴ ادامه داد که می‌توان از آن به‌عنوان «اصلاح و کاهش مخارج دولت و مبارزه با کسری بودجه» نام برد. این تلاش‌ها به کسری بودجه محدود نماند و شامل اقداماتی مانند افزایش استقلال نهادها در سیاست‌گذاری پولی، واگذاری شرکت‌های بزرگ دولتی به بخش خصوصی، اصلاحات نهادی با هدف نقش بازار در اقتصاد، بازسازی ساختار بانک‌های دولتی و کاهش بار بخش عمومی در اقتصاد می‌شد. اصلاحات کمال درویش تا حد زیادی راه را برای توسعه اقتصاد ترکیه باز کرد و توانست آن را از شرایط بغرنج دهه ۹۰ میلادی خارج کند. ■

تورم از دیدگاه «میلتون فریدمن»؛ نوبلیست اقتصاد

تورم به زبان ساده عبارت است از افزایش دائم و بی‌رویه سطح عمومی قیمت کالاها و خدمات که در نهایت به کاهش قدرت خرید و نابسامانی اقتصادی منجر می‌شود و دلالت بر وضعیتی دارد که در آن تقاضای پولی برای محصول، نسبت به تولید رشد می‌کند، وضعیتی که در نبود کنترلی موثر، به صورت افزایش بهای یک واحد از کالای تولید شده آشکار می‌شود. تورم معمولاً با افزایش واقعی یا بالقوه سطح عمومی قیمت‌ها یا به سخن دیگر، با کاهش قوه خرید واحد پولی همراه است.

بسیاری از اقتصاددانان نظریه پرداز در باب قیمت‌ها و تورم، آن را پدیده‌ای پولی معرفی می‌کنند.

«میلتون فریدمن» یکی از معروف‌ترین و تاثیرگذارترین اقتصاددانان دهه‌های پایانی قرن بیستم، برخلاف «کینز» (که حجم پول را عمدتاً از زاویه تاثیرگذاری آن بر نرخ بهره مورد توجه قرار می‌داد)، بر این نکته تأکید ورزید که دوره‌های تجاری و تورم عمدتاً ریشه در مسائل پولی دارند و تنها از طریق سیاست‌گذاری پولی مناسب و رسیدن به مقدار بهینه پول در جامعه است که می‌توان این معضلات را برطرف کرد.

او با بررسی یک قرن تاریخ پولی ایالات متحده آمریکا (۱۹۶۰-۱۸۶۷)، تاثیر اقتصاد پولی را بر اقتصاد واقعی یعنی رشد تولید، اشتغال و به‌طور کلی رونق و رکود فعالیت‌ها نشان داد. سیاست‌های پولی دولت‌های انگلیس و آمریکا در دهه ۱۹۸۰، آشکارا متأثر از نظریه پولی فریدمن و توصیه‌های عملی وی بود و به نتایج درخشانی از جهت پایین آوردن نرخ تورم و کنترل دوره‌های تجاری انجامید. این سیاست‌های ضدتورمی که محور اصلی آن، کنترل نقدینگی است، در دهه ۱۹۹۰ در دیگر کشورهای دنیا از جمله در جوامع تورم‌زده آمریکای لاتین به کار بسته شد و به نتایج مشابهی رسید. از این رو می‌توان گفت که موفقیت بزرگ جوامع امروزی در کنترل فرایندهای تورمی به میزان زیادی مرهون اندیشه‌های اصیل و جسورانه میلتون فریدمن است.

فریدمن در نوشته‌های متعدد خود درباره پول، بر این نکته تأکید می‌ورزد که تورم همیشه و همه جا یک علت بی‌واسطه دارد و آن افزایش سریع مقدار پول نسبت به حجم تولیدات واقعی کالاها و خدمات است.

به عقیده فریدمن، مسئله اصلی این است که چرا مقدار پول، سریع‌تر از تولید، در بخش واقعی اقتصاد، افزایش می‌یابد. او پاسخ روشنی به این پرسش می‌دهد و می‌گوید: «امروزه تغییرات مربوط به پول نتیجه سیاست دولت‌ها است».

او با اشاره به وضعیت ایالات متحده آمریکا در دهه ۱۹۷۰ بر این نکته تأکید می‌ورزد که تورم در این کشور از واشنگتن نشأت می‌گیرد و نه از جای دیگر، اما چون دولت آمریکا همانند هر دولت دیگری، نمی‌خواهد مسئولیت سیاست‌های نادرست خود را به عهده بگیرد، ناگزیر عرب‌ها را متهم می‌کند که قیمت نفت را افزایش داده‌اند، یا رهبران سندیکاها را مسئول تورم قلمداد می‌کند که موجب افزایش دستمزدها شده‌اند. البته در مواردی نیز سودجویی صاحبان صنایع یا حوادث طبیعی مانند خشکسالی، عامل تورم معرفی می‌شوند. به

عقیده فریدمن همه اینها بهانه‌های بی‌پایه و اساس‌اند و هیچ کدام رابطه واقعی و معنی‌داری با تورم ندارند. همه این عوامل مختلف صرفاً روی قیمت‌های نسبی اثر می‌گذارند؛ یعنی قیمت نفت در مقایسه با محصولات دیگر، یا میزان دستمزدها در یک رشته فعالیت اقتصادی نسبت به بخش‌های دیگر.

تورم افزایش سطح عمومی قیمت‌ها است و عامل ایجاد کننده آن در واقع خود دولت است. حال سوال اینجاست که چرا و چگونه دولت موجب افزایش سطح عمومی قیمت‌ها (تورم) می‌شود.

به عقیده فریدمن سه دلیل اصلی برای سیاست‌های تورم‌زایی دولت‌ها می‌توان ذکر کرد؛ اولی که قرن‌ها قدمت دارد، عبارت است از اینکه دولت وقتی در یک وضعیت اضطراری قرار می‌گیرد که مجبور است هزینه‌های خود را افزایش دهد، بدون اینکه بتواند رسماً و صراحتاً مالیات‌ها را زیاد کند، اقدام به اخذ نوعی مالیات غیر مستقیم از طریق تورم می‌کند. تورم نوعی مالیات است که ویژگی‌های خاصی دارد، یعنی تنها شکل مالیات است که دولت می‌تواند آن را بدون موافقت مردم یا نمایندگان آنها اخذ کند. دلیل دوم تورم به موضوعی کاملاً جدید، یعنی ایجاد اشتغال کامل مربوط می‌شود. دولت برای رسیدن به اشتغال کامل، تقاضای کل را از طریق سیاست‌های مالی و پولی انبساطی افزایش می‌دهد و این خود نوعی ایجاد عامدانه تورم است.

سومین دلیل افزایش بیش از حد مقدار پول است که به تصمیمات اشتباه بانک‌های مرکزی مربوط می‌شود. مسئولان بانک‌های مرکزی متأسفانه بر اساس تئوری‌های نادرست تصمیم‌گیری می‌کنند، آنها تصور می‌کنند که وظیفه آنها کنترل نرخ بهره است، در حالی که وظیفه اصلی بانک‌های مرکزی در واقع کنترل حجم پول است. آنها با تلاش خود در جهت پایین آوردن نرخ بهره، تورم را دامن می‌زنند و نتیجتاً و نهایتاً نرخ‌های بهره افزایش می‌یابند. به عقیده فریدمن بدون کاستن از حجم پول و پایین آوردن نرخ تورم، همه تلاش‌ها در جهت پایین نگه داشتن نرخ بهره بی‌نتیجه خواهد بود.

فریدمن در جایی دیگر در مورد تورم می‌نویسد: افزایش قیمت‌ها علت تورم نیست، نشانه آن است. تورم نتیجه افزایش حجم پول است. کنترل قیمت‌ها تورم را علاج نمی‌کند اما اگر اثری داشت، مثل درمانی بود که از بیماری بدتر است. کنترل قیمت‌ها شبیه این است که وقتی دمای کوره بالا رفت، دماسنج را بشکنیم و دهانه کوره را ببندیم و بگذاریم مشتعل بماند. نتیجه، پایین آمدن دمای کوره نیست، بلکه انفجار است.

همچنین فریدمن در مورد تورم و ظهور دولت‌های کمونیستی چنین می‌نویسد: تورم یک بیماری است، یک بیماری خطرناک و گاه نابودکننده است، بیماری‌ای است که اگر به موقع به آن رسیدگی نشود، می‌تواند یک جامعه را نابود کند. برای نمونه، آذربایجان در روسیه و آلمان پس از جنگ جهانی اول، یعنی زمانی که قیمت‌ها از یک روز به روز دیگر در بعضی مواقع حتی بیشتر از دو برابر می‌شدند، زمینه‌های کمونیسم را در یک کشور و زمینه‌های ناسیونال سوسیالیسم را در کشور دیگر به‌وجود آوردند. ■

آیا ایران ابرتورم را تجربه می‌کند؟

شواهد آماری ارائه‌شده در گزارش متغیرهای پولی و تورم در «آکادمی دانایان»، در کنار نبود دورنمایی روشن از وضعیت اصلاحات اقتصادی، سه سناریو را درباره آینده اقتصاد ایران محتمل می‌کند:

۱_ اتفاقات چند سال اخیر، سرریز تمام ناترازی‌ها و عدم تعادل‌های اقتصاد کلان ایران است که همراه با انتظارات تورمی مردم، امکان ابتکار عمل را از سیاست‌گذاران گرفته است. هر اصلاح اقتصادی و سیاستی در وضعیت جاری ایران، به تصمیم‌گیری‌های سخت سیاسی گره خورده است. از این رو خوش بینانه‌ترین و نامحتمل‌ترین سناریو، انجام اصلاحات اقتصادی است. گذار به تورم پایین و پایدار، مستلزم نهادینه‌سازی سیاست‌گذاری و مدیریت صحیح است. اتخاذ سیاست‌های هدف‌گذاری نرخ تورم، استقلال بانک مرکزی، تصویب و اجرای قاعده مالی و اصلاح ساختار بودجه دولت، راهکارهایی است که در بیش از ۹۰ کشور دیگر اجرا شده و منجر به حصول تورم‌های تک رقمی شده است. در صورت این رخداد، پیش‌بینی می‌شود تورم در یک بازه زمانی پنج ساله کاهش یابد و به سطح تورم‌های معمول در دنیا برسد.

۲_ ماندگاری شرایط موجود، یعنی تورم بین ۴۰ تا ۵۰ درصد (هرچند نامطلوب) به عنوان محتمل‌ترین سناریو، ارزیابی می‌شود. در این سناریو، سطح تورم در اقتصاد ایران در سطحی معادل دو تا سه برابر روند ۵۰ سال گذشته است. ترکیه، پرو، رژیم صهیونیستی، برزیل، بلاروس و آنگولا کشورهایی هستند که شرایطی مشابه را تجربه کرده‌اند. این سناریو در بلندمدت نمی‌تواند، ادامه یابد و حالت گذری است که یا به انجام اصلاحات اقتصادی منجر می‌شود، یا به فروپاشی ریال و اقتصاد.

۳_ بدبینانه‌ترین سناریو، سناریویی است که در ماه‌های گذشته احتمال وقوع آن تقویت شده است. اگر در ماه‌های آتی تغییر روندی صورت نگیرد، تمامی شواهد حاکی از آن است که ایران با سرعت در حال حرکت به سمت ابرتورم است. پیش‌بینی تورم در شرایطی که چرخه تورمی فعال شده باشد، امری محال است. بررسی داده‌های تورم سودان (۲۰۲۰)، لبنان (۲۰۲۱)، ونزوئلا (۲۰۱۵)، زیمبابوه (۲۰۱۹)، کنگو (۱۹۹۱)، بلاروس (۱۹۹۳) و سایر کشورهایی که ابرتورم را تجربه کرده‌اند، نشان می‌دهد که چرخه ابرتورم چرخه‌ای فزاینده است و ظرف یک یا دو سال، تورم‌های بلندمدت زیر ۲۰ درصد، ناگهان به بالای ۱۰۰ درصد افزایش می‌یابند. ■

جواد باغبانپور
دکترای اقتصاد

آیا تورم در ایران میل به سه رقمی شدن دارد؟

بازدهی بالای سایر بازارهای موازی با بازار پول، همچنان پول خود را نزد بانک‌ها سپرده‌گذاری کنند یا به صورت سکه و طلا، دلار و مسکن سرمایه‌گذاری کنند که بازدهی آنها از بازدهی منفی نگهداری پول به صورت سپرده بیشتر است؟ بنابراین بانک‌ها جهت جبران نقدینگی خود، مجبور به استقراض از بانک مرکزی خواهند بود که این به مثابه چاپ پول توسط دولت است.

از نظر اقتصاددانان تورم می‌تواند منشأ متفاوتی داشته باشد. اصلی‌ترین دلایل تورم را اقتصاددانان در سه دسته می‌بینند: تورم ناشی از فشار تقاضا، تورم ناشی از فشار هزینه و تورم ساختاری. در ایران به دلایل متفاوتی تورم ناشی از سه منشأ اما با درجات اثرگذاری متفاوت است. به عنوان مثال، سیاست‌گذاری در حوزه افزایش اشتغال با انجام سیاست انبساط پولی و همچنین افزایش بدهی از بخش‌های تأمین اجتماعی و بانک‌ها که تورم ناشی از طرف تقاضا را ایجاد کرده است. افزایش حداقل حقوق و دستمزد در هر سال و همچنین تحریم‌های آمریکا تورم ناشی از فشار هزینه و در نهایت عوامل ساختاری اقتصاد، مانند رشد نامتوازن بخش‌های مختلف اقتصادی، وابستگی درآمدهای دولت به درآمدهای ناشی از بخش نفت، کشتش ناپذیری عرضه در بخش کشاورزی، ماهیت و پیامدهای راهبردی صنعتی شدن با تکیه بر الگوی جانشینی واردات و محدودیت‌های موجود در عرضه نهادهای تولیدی مانند نیروی کار ماهر، مواد اولیه، حمل و نقل و انرژی و محدودیت‌های موجود در تجارت خارجی است که موجب افزایش و ماندگاری تورم مزمن در ایران شده است.

تورم یکی از عوامل اثرگذار بر توزیع نابرابر درآمد و ثروت، فشار اقتصادی بر دهک‌های ضعیف جامعه، بروز نااطمینانی در اقتصاد، کاهش افق‌های سرمایه‌گذاری و در پی آن کاهش رشد اقتصادی است. تورم بالا و بی‌ثبات، علاوه بر آثار زیانبار مذکور موجب خدشه‌دار شدن اعتبار سیاست‌گذاران کلان اقتصادی به ویژه بانک مرکزی شده و تداوم آن می‌تواند موارد حاد بی‌ثباتی سیاسی را در کشور موجب شود. کسری بودجه مزمن، رشد کم سابقه پایه پولی، رشد شدید نقدینگی (که در طول ده سال گذشته بی‌سابقه بوده است)، به همراه انتظارات تورمی ایجاد شده، اقتصاد ایران را در آستانه ابرتورمی و تورم‌های سه رقمی قرار داده است. ■

از آنجایی که پول در همه معاملات از جمله سرمایه‌گذاری در کالاهای فیزیکی و ابزارهای مالی استفاده می‌شود، عرضه پول برای اقتصاد و بازارهای مالی بسیار مهم است. تسریع رشد عرضه پول معمولاً منجر به فعالیت اقتصادی قوی‌تر و قیمت‌های بالاتر می‌شود، در حالی که کاهش سرعت رشد عرضه پول (یا کاهش) معمولاً منجر به ضعیف‌تر شدن فعالیت اقتصادی و کاهش قیمت‌ها می‌شود. با این حال، تأثیر تغییرات در عرضه پول همیشه موقتی است. به عنوان مثال، اگر تسریع رشد عرضه پول همیشه منجر به «اقتصاد قوی‌تر» می‌شود، پس چرا همیشه رشد عرضه پول را تسریع نکنیم؟ پاسخ کوتاه این است که چیزی به نام ناهار رایگان در علم اقتصاد وجود ندارد. همانطور که «لودویگ فون میزس»، یکی از بزرگترین اقتصاددانان و نظریه‌پردازان پولی در تاریخ، در مورد مزیای اقتصادی اسطوره‌ای خلق پول از هوا اشاره کرد: «اگر واقعاً دولت می‌توانست با پس انداز، انباشت اعتبار (پول ارزان) را جایگزین انباشت کالاهای سرمایه‌ای کند، هیچ فقری در جهان وجود نداشت».

ایجاد پول از هوا نه تنها استانداردهای زندگی را بهبود نمی‌بخشد، بلکه در واقع استانداردهای زندگی را کاهش می‌دهد. این به این دلیل است که تغییرات در عرضه پول، اقتصاد را به صورت مصنوعی دچار چرخه‌های اقتصادی می‌کند و افزایش عرضه پول موجب کاهش نرخ بهره شده و منابع کمیاب را به سمت پروژه‌های بد (کم‌بازده) سوق خواهد داد. همانطور که میزس اشاره می‌کند: «حرکت موج‌مانندی که بر اقتصاد تأثیر می‌گذارد، تکرار دوره‌های رونق است که دوره‌های رکود بعد از آن را به ارمغان خواهد آورد که این نتیجه تلاش‌هایی است که بارها و بارها تکرار می‌شوند تا نرخ بهره ناخالص بازار را از طریق گسترش اعتبار کاهش دهند».

با نگاهی به آمارهای منتشر شده توسط بانک مرکزی در اواخر دی ماه ۱۴۰۱، سرعت رشد پایه پولی به ۳۸ درصد و سرعت رشد نقدینگی به ۳۴ درصد رسیده است. این آمار نشان از روی آوردن دولت به استقراض از بانک‌ها جهت جبران کسری بودجه دارد. بانک‌ها از کجا منابع نقدینگی خود را تأمین می‌کنند؟ در شرایط فعلی و با پیش افتادن تورم از نرخ بهره واقعی، چقدر از افراد جامعه پول خود را نزد بانک‌ها به صورت سپرده نگه می‌دارند؟ آیا عوامل ترجیح می‌دهند با وجود

سیاست نفتی ایران در دهه پنجاه و بیماری هلندی

سیاست محمدرضا پهلوی در قبال نفت، مبتنی بر تولید هرچه بیشتر و افزایش بهای آن بود و پیگیری چنین سیاستی موجب شد که اواسط دهه ۱۳۴۰، نفت به عنوان مهم‌ترین شاخص اقتصادی تک‌محصولی ایران، جایگاه تعیین‌کننده و سرنوشت‌سازی در امور داخلی و خارجی ایران کسب کند. در همین اثنا، روزنامه اطلاعات به نقل از روزنامه‌ها و خبرگزاری‌های خارجی نوشت که «شرکت ملی نفت ایران» از لحاظ درآمد در ردیف دوم پس از شرکت «داچ رویال» قرار دارد. در این سال‌ها نیازمندی روزافزون کشورهای غربی به نفت خلیج فارس از یک سو و وابستگی ایران به ارز ناشی از فروش نفت برای توسعه اقتصادی و اجتماعی، محمدرضا شاه را به اتخاذ موضع‌گیری‌های سخت‌تر در مقابل «کنسرسیوم» (ائتلاف شرکت‌های نفتی بین‌المللی) واداشت.

طی ۱۸ سال (۱۳۳۳-۱۳۵۱) که از فعالیت کنسرسیوم در ایران می‌گذشت، به دلیل مسائل و مشکلات مختلفی که

در امور فنی و اداری و مالی پیش آمد، دولت ایران متوجه وجود نقایصی در مقررات قرارداد کنسرسیوم شد؛ به عبارت دیگر بر اثر «نقض مکرر قرارداد»، تجدید یا ابطال آن ضرورت یافته بود. شاه به این امر تأکید ورزید که «مواد قرارداد باید منافع ما را به بهترین وجه تأمین می‌کردند، حال آن‌که این اتفاق نیافتاده است». محمدرضا شاه درباره علت ضرورت تجدیدنظر در قرارداد ۱۳۳۳ گفت: «ایران به لحاظ تاریخی، سیاسی، اقتصادی و نظامی نیرومندترین کشور خاورمیانه است و کاملاً قادر است منافع ملی خود را حفظ کند و صنعت نفت را «مستقلاً» اداره نماید». شاه با ارائه دو پیشنهاد که اولی؛ ادامه حیات قرارداد ۱۳۳۳ تا پایان مدت قرارداد یعنی تا سال ۱۳۵۸ با شرط افزایش میزان صادرات به ۸ میلیون بشکه در روز و تعهد کنسرسیوم مبنی بر درآمد بیشتر ایران از هر بشکه در مقایسه با کشورهای حوزه خلیج فارس و دومی انعقاد قرارداد جدید بر اساس شرایط بین‌المللی و مالکیت واقعی

کشورهای عربی علیه آمریکا و کشورهای اروپایی حامی اسرائیل حادث شد. برخلاف ادعای محمدرضا شاه و زکی ایمانی مبنی بر این که افزایش قیمت نفت مخلوق فکر آن‌ها بوده، در واقع سناریوی سیاستمداران آمریکایی برای جلوگیری از افزایش بی‌رویه مصرف نفت در آمریکا بود که می‌توانست امنیت انرژی این کشور را در سال‌های آینده به مخاطره افکند و همچنین به منظور وارد کردن ضربه بر قدرت اقتصادی ژاپن و کشورهای اروپایی صورت گرفت.

در هر حال درآمد ایران از فروش نفت که قبل از بحران نفت حدود ۲ میلیارد دلار بود، در سال ۱۳۵۳ به ۵/۱۸ میلیارد و در سال ۱۳۵۴ با قدری افزایش به بیش از ۹/۱۸ میلیارد دلار رسید. ولی واقعیت امر چیز دیگری بود و با بازگشت دلارهای نفتی به کشورهای غربی و فشار ایالات متحده به کشورهای عربی و ایران برای خرید تسلیحات و کالاهای مصرفی، اروپاییان به صنایع خود رونق بخشیدند و به ویژه ایالات متحده توانست در حد قابل توجهی تراز تجاری خود را متوازن سازد. در هر صورت نفت ایران برای کشورهای صنعتی بسیار حیاتی بود و با قطع آن اقتصاد صنعتی اروپا، آمریکا، اسرائیل و ژاپن به خطر می‌افتاد. این مسئله از سندی سری در ۱۲ دی ۱۳۵۵ که وزارت خارجه آمریکا برای سفارت آمریکا در تهران ارسال داشت، مشهود است. در این سند آمده است: «ایران برای ما یک منبع نفتی مستقل است. ایران در سال‌های ۴-۱۹۷۳ برخلاف اعراب در تحریم حمل و نقل نفت به اسرائیل شرکت نکرد و صدور نفت خود را ادامه داد».

با انتخاب جیمی کارتر به ریاست جمهوری ایالات متحده در ۳۰ دی ۱۳۵۵ که «سیاست تثبیت بهای نفت» را در رأس برنامه‌های خود قرار داده بود، دور جدیدی از روابط ایران با شرکت‌های نفتی و کشورهای صنعتی به ویژه آمریکا آغاز شد. این سیاست کارتر با سیاست شاه مبنی بر «افزایش مستمر بهای نفت» در تضاد آشکار بود. دولت ایران در پاسخ به این سیاست، کوشید تا از اصرار درباره لزوم افزایش قیمت نفت و مرتبط ساختن آن با کالاهای اساسی تولیدشده در کشورهای صنعتی دست بردارد. محمدرضا شاه در جواب حمایت دولت آمریکا از دولت متبوعش، در سفر وزیر امور خارجه آمریکا در اردیبهشت ۱۳۵۶ به ایران، با «طرح تعدیل بهای نفت» سایر کشورهای عضو اوپک را به حیرت انداخت و اعلام کرد ایران در کنفرانس آینده اوپک در کاراکاس از تثبیت بهای نفت برای یک سال پشتیبانی خواهد کرد.

ایران بر نفتش خواهد بود و شرکت‌های خارجی مشتریان ایران شناخته خواهند شد.

با توجه به شرایط مساعد بین‌المللی برای کشورهای عضو «اوپک»، شرکت‌های نفتی ناگزیر تن به مصالحه دادند و پیشنهاد دوم شاه را پذیرفتند. قرارداد جدید بین شاه و نمایندگان کنسرسیوم در شهر «سن موریتس سوئیس» جایی که شاه تعطیلات زمستانی‌اش را می‌گذراند، امضا شد و در ۳۰ تیر ۱۳۵۲ به تصویب مجلس شورای ملی و در ۶ مرداد همان سال به تایید مجلس سنا رسید.

از مفاد جالب توجه قرارداد جدید به گفته هویدا در مجلس شورای ملی؛ «پس از ۲۳ سال به دلیل مدیریت و کنترل کامل عملیات نفتی، "قانون ملی کردن صنعت نفت" در حد کامل به اجرا درخواهد آمد». طبق قرارداد جدید، درآمد هر بشکه نفت برابر درآمد کشورهای حاشیه خلیج فارس خواهد بود و یک شرکت جدید التأسيس ایرانی تمام وظایف کنسرسیوم را برعهده خواهد گرفت و در صورت نیاز به تکنولوژی و متخصصان، یک شرکت پیمانکار بر طبق قوانین ایران و با ملیت ایرانی عهده‌دار آن خواهد بود.

باید یادآور شد که تصویب قانون نفت و آمادگی دولت ایران برای عقد قرارداد جدید نفتی با پیمانکاران همزمان با جنگ اکتبر ۱۹۷۳ اعراب و اسرائیل بود که به تحریم نفتی یک‌ساله انجامید. جنگ اعراب و اسرائیل زمینه سیاسی بسیار مناسبی برای کشورهای عربی تولیدکننده نفت فراهم آورد تا از نفت به عنوان سلاح سیاسی علیه کشورهای اروپایی و ایالات متحده آمریکا استفاده کنند. تحریم نفتی کشورهای صنعتی جهان از سوی کشورهای عربی با این امید انجام گرفت که با استفاده از اهرم‌های فشار بتوانند اسرائیل را به خروج از فلسطین وادارند.

در پی شوک اول نفتی، ظرف مدت کوتاهی بهای نفت در بازارهای جهانی به بیش از ۴ برابر افزایش یافت. افزایش قیمت نفت ظاهراً ناشی از نیاز ارزی ایران و کشورهای عربی به خرید تسلیحات و تامین طرح‌های صنعتی بود ولی در واقع افزایش سرمایه‌گذاری‌های شرکت‌های بزرگ نفتی در سایر منابع انرژی و هزینه‌های سنگین این سرمایه‌گذاری‌ها افزایش قیمت نفت را توجیه می‌کند و سودهای هنگفتی نصیب شرکت‌های بزرگ نفتی کرد.

شوک دوم نفتی اکتبر ۱۹۷۳ ظاهراً در نتیجه تحریک

خود را به انجام رساند و سبب کاهش روابط ایران با کشورهای مختلف جهان به پایین‌ترین سطح شد.

عوارض بیماری هلندی (یک مفهوم اقتصادی است که تلاش می‌کند رابطه بین بهره‌برداری بی‌رویه از منابع طبیعی و رکود در بخش صنعت را توضیح دهد. این مفهوم بیان می‌دارد که افزایش درآمد ناشی از منابع طبیعی می‌تواند اقتصاد ملی را از حالت صنعتی بیرون بیاورد. این اتفاق به علت کاهش نرخ ارز و یا عدم افزایش آن در حد نرخ تورم صورت می‌گیرد، که بخش صنعت را در رقابت ضعیف می‌کند. در حالی که این بیماری اغلب مربوط به اکتشاف منابع طبیعی می‌شود، می‌تواند به «هر فعالیت توسعه‌ای که نتیجه‌اش ورود بی‌رویه ارز خارجی می‌شود» مربوط شود؛ مانند نوسان شدید در قیمت منابع طبیعی و کمک اقتصادی خارجی) در ایران از همان ابتدای شروع صادرات نفت، در اقتصاد کشور بروز کرد. افزایش درآمدهای نفتی در اوایل دهه ۱۳۵۰ و شیوه هزینه‌کردن آن‌ها از سوی دولت و توجه به آن می‌تواند برای اقتصاد ایران عبرت‌انگیز باشد.

شتاب‌زدگی در هزینه‌کردن درآمدهای عظیم نفتی با نادیده گرفتن اصول مسلم علم اقتصاد باعث بروز بیماری در اقتصاد کشور شد. تبعات بروز این بیماری در اقتصاد کشور افزایش نرخ تورم، افزایش قیمت مسکن، کاهش حجم فعالیت‌های تولیدی و به دنبال آن افزایش نرخ بیکاری است که تمامی آن‌ها در کنار هم به کاهش نرخ رشد اقتصادی و تخریب زیرساخت‌های صنعتی اقتصاد انجامید.

سال ۱۳۵۲ قیمت نفت در بازارهای جهانی به‌طور بی‌سابقه‌ای افزایش یافت، در نتیجه درآمدهای نفت و گاز به‌طور سرسام‌آوری رشد کرد. این منابع عظیم مالی که به یکباره در اختیار دولت قرار گرفت، برخی مسئولان حکومتی وقت، به ویژه شاه را به این فکر انداخت که می‌توان ایران را ژاپن خاورمیانه کرد. افزایش شدید درآمدهای نفتی در سال‌های ۱۳۵۲ و ۱۳۵۳ این خوش‌بینی را به خیال‌پردازی جاه‌طلبانه و ناموجه تبدیل کرد. نتیجه این جاه‌طلبی و فقدان مبنای کارشناسی، هدر رفتن گسترده و بی‌سابقه منابع مالی، افزایش شدید تورم، لطمه خوردن به بخش خصوصی نوپا به علت واردات با نرخ ارز پایین و نهایتاً دولتی‌ترشدن بیش از پیش نظام اقتصادی ایران بود. به موازات افزایش سرمایه‌گذاری‌های دولتی در بخش‌های مختلف اقتصادی که موجب دخالت دولت در تمامی ابعاد اقتصادی شد.

در پایان به عنوان نتیجه این بحث می‌توان گفت که سیاست نفتی حکومت ایران در این دوره مبتنی بر ادامه صدور نفت به تمامی کشورهای جهان به ویژه کشورهای غربی از یک سو و سعی در افزایش قیمت به منظور کسب درآمدهای بیشتر برای تأمین هزینه‌های فوق‌العاده بالای تسلیحاتی به منظور افزایش توان نظامی ایران در سطح منطقه و مخارج طرح‌های اقتصادی و اجتماعی بلندپروازانه محمدرضا شاه از سوی دیگر بود.

شاه هیچ‌گاه از نفت به مثابه ابزاری سیاسی استفاده نکرد و نفت فقط به عنوان ابزار هزینه‌کرد اقتصاد دولتی در جهت اهداف مورد نظر بود. این سیاست تا زمان روی کار آمدن کارتر ادامه داشت و با تغییر سیاست آمریکا مبنی بر تثبیت قیمت نفت، او مجبور به تغییر سیاست نفتی خود و هماهنگی با سیاست نفتی آمریکا شد. تثبیت قیمت نفت به معنای کاهش قیمت نفت و در نتیجه کاهش درآمدهای ارزی بود و به‌طور مستقیم بر طرح‌های پیش‌بینی‌شده تأثیر گذارد و باعث شد بسیاری از آن‌ها متوقف گردند. از سویی این کاهش درآمد سبب کاهش یا حذف تسهیلات دولتی نیز شد. این دگرگونی‌ها مشکلات جدیدی را برای دولت ترانشید و زمینه سقوط حکومت را فراهم آورد و باعث ایجاد نارضایتی‌ها در میان مردم، اعتصاب‌های گسترده کارگران و کارمندان پالایشگاه نفت آبادان در پاییز ۱۳۵۷ و نقطه عطفی در روابط نفتی با کشورهای طرف معامله شد. در دی ۱۳۵۷ فروش نفت خام ایران کاملاً متوقف شد، کمبود واقعی نفت در بازار جهانی بروز کرد و تولید اوپک به ۳/۲۸ میلیون بشکه در روز رسید یعنی ۳ میلیون بشکه کمتر از شهریور ۱۳۵۷ افت نمود. در چنین شرایطی حتی عربستان سعودی هم نمی‌توانست بین عرضه و تقاضا تعادل برقرار سازد. سلسله اتفاقاتی که بر اثر تکوین انقلابی جدید در ایران، واکنش‌های توأم با اضطراب بازار بین‌المللی را بر می‌انگیخت موجب افزایش قیمت مجدد نفت گردید و مناسبات کشورهای تولیدکننده نفت و مصرف‌کننده را تغییر داد.

بهای نفت خام از هر بشکه ۵/۱۴ دلاری طی چند ماه به ۳۲ دلار رسید و قیمت نفت خام مرغوب تا ۴۱ دلار توسط اوپک تعیین قیمت شد. این سناریو در نهایت به تضعیف اقتصادی و سیاسی حکومت کمک کرد طوری که ایران روزانه بین ۶۵ تا ۶۸ میلیون دلار ضرر می‌کرد و نمی‌توانست تعهدات نفتی

مالیات بر عایدی سرمایه

جلسه بررسی مصوبات مجلس در حوزه سرمایه‌گذاری برگزار شد با محوریت طرح مالیات بر عایدی سرمایه

جلسه بررسی مصوبات تأثیرگذار مجلس در حوزه سرمایه‌گذاری با حضور نمایندگان مجلس شورای اسلامی، اساتید اقتصاد دانشگاه تبریز، مدیران ارشد اقتصادی استان و اعضای هیئت نمایندگان اتاق تبریز برگزار شد.

اسلامی در حوزه اقتصاد و سرمایه‌گذاری تصمیم‌گیر است به نظر من تا اطلاع ثانوی و تا بهبود وضعیت اقتصادی اجرای قانون عایدی بر سرمایه متوقف شود چرا که باعث خروج سرمایه و تشدید ابر تورم پیش‌رو می‌شود. رئیس اتاق بازرگانی خاطرنشان کرد: با وجود اینکه ۸ تا ۹ درصد اقتصاد کشور در استان ما متمرکز است اما سرمایه در گردش به میزان کافی تزریق نمی‌شود. وی ادامه داد: در سال ۲۰۲۲ مبلغ ۲۸۴ میلیارد دلار نقدینگی وارد کشور ترکیه شده است که بخشی از این مبلغ مربوط به سرمایه‌گذاران ایرانی است چرا که ایران امنیت اقتصادی ندارد. یونس ژائله در پایان تأکید کرد: بهبود اقتصاد کشور نیازمند اصلاحات عملیاتی است و ما از تیم دانشگاه تبریز

● تا اطلاع ثانوی، اجرای قانون عایدی بر سرمایه متوقف شود
رئیس اتاق بازرگانی، صنایع، معادن و کشاورزی تبریز در این جلسه با بیان اینکه دولت ضعیف‌ترین عملکرد را در حوزه اقتصاد داشته است، اظهار کرد: هدف از تشکیل این جلسه استفاده از نظرات اساتید اقتصادی و طرح و بررسی مشکلات در حضور نمایندگان است. یونس ژائله افزود: با بررسی چالش‌های سرمایه‌گذاری در استان باید ببینیم که چه اتفاقی در حال رخ دادن است که به جای پیش‌روی به سمت و سوی شعار سال، در سمت عکس آن یعنی مهار تولید و رشد تورم حرکت می‌کنیم. ژائله گفت: با توجه به این که مجلس شورای

رئیس سازمان صمت، ناترازی برق را یکی از موانع گسترش حوزه تولید در آذربایجان شرقی عنوان کرد. صابر پرنیان گفت: واحدهای تولیدی استان مدام در حال گسترش فعالیت‌های خود هستند، اما به دلیل عدم تأمین برق کافی، در مضیقه هستند. وی از برگزاری جلسه‌ای با وزیر نیرو در این زمینه خبر داد.

● تنها حوزه ای که عملکرد دولت خوب است، اخذ مالیات است

نائب رئیس اتاق بازرگانی تبریز گفت: تنها حوزه‌ای که عملکرد دولت خوب است، اخذ مالیات است. مسعود بناییان در این جلسه با بیان این مطلب گفت: بهتر است دولت و مجلس واقعیت‌ها را شفاف مطرح کنند، از دید من مالیات بر عایدی سرمایه نه نفعی برای رشد تولید دارد و نه در کنترل و مهار تورم موثر است، و تنها دلیل مطرح شدن آن، تأمین هزینه‌های دولت است. وی با تأکید بر اینکه تنها حوزه‌ای که دولت توانسته خود را کارآمد نشان دهد، اخذ مالیات است، گفت: دولت در سال گذشته موفق به اخذ بیش از ۱۰۰ درصد مالیات‌ها شده است، اما در زمینه‌های دیگر مانند آموزش، بهداشت و رفاه همچنان با مشکل مواجه است. بناییان با اشاره به اینکه سهم صنعت از اقتصاد ایران ۴۰ درصد بوده اما در مقابل سهم صنعت از پرداخت مالیات در کشور ۶۰ درصد است، گفت: این دو آمار خود نشانگر واقعیت حوزه صنعت در کشور ما هستند و به همین دلیل است که فرار سرمایه در کشور و بخصوص در استان ما زیاد است.

وی در پایان بر ضرورت ساماندهی فضای کسب و کار در استان و تشکیل اتاق فکر در این زمینه تأکید کرد.

● مالیات بر عایدی سرمایه در اقتصاد تورم‌زده معنا ندارد

عضو هیئت نمایندگان اتاق بازرگانی تبریز، اخذ

تقاضا داریم که پیشنهادات اقتصادی خود را ارائه دهند تا به دست تصمیم‌گیران برسد.

● طرح مالیات بر عایدی سرمایه به نفع بخش خصوصی است

نماینده مردم تبریز، اسکو و آذرشهر در مجلس شورای اسلامی گفت: هدف طرح مالیات بر عایدی سرمایه به نفع بخش خصوصی است. محمدرضا تاج‌الدینی اضافه کرد: اصل این طرح دفاع از واحدهای صنعتی و تولیدی، قطع دست سوداگران از بازار و هدایت سرمایه‌ها به سمت تولید است. وی رسیدن به عدالت مالیاتی را از دیگر اهداف این طرح عنوان کرد.

● به جای توجیه باید به حرف تولیدکنندگان گوش کنیم

نماینده مردم تبریز، اسکو و آذرشهر در مجلس تأکید کرد: نمایندگان مجلس باید به جای توجیه عملکرد دولت و مجلس، به حرف تولیدکنندگان گوش کنند. مسعود پزشکیان ادامه داد: هر طرحی در حوزه صنعت، حتی اگر مثبت و کارشناسی شده باشد، در نهایت به بخش خصوصی مربوط می‌شود، بنابراین باید در ابتدا نظر آنها را پرسیده و رضایت آنها را جلب کنیم.

● جایگاه بخش خصوصی برای دولت مهم است

رئیس سازمان و مدیریت برنامه‌ریزی آذربایجان شرقی، بر ضرورت و اهمیت وجود بخش خصوصی تأکید کرد. محمد فرشکاران در این جلسه گفت: اگر بخش خصوصی فعال نباشد، عملکرد دولت هم تضعیف می‌شود.

وی با تأکید بر همت دولت در اجرای برنامه‌های مرتبط با رشد بخش تولید گفت: ما باید تصمیماتی اخذ کنیم که هم دولت راضی باشد و هم خواسته‌های بخش خصوصی محقق شود.

● ناترازی برق یکی از موانع گسترش حوزه تولید در آذربایجان شرقی

یونس ژائله:

با بررسی چالش‌های سرمایه‌گذاری در استان باید ببینیم که چه اتفاقی در حال رخ دادن است که به جای پیش‌روی به سمت و سوی شعار سال، در سمت عکس آن یعنی مهار تولید و رشد تورم حرکت می‌کنیم. به نظر من تا اطلاع ثانوی و تا بهبود وضعیت اقتصادی اجرای قانون عایدی بر سرمایه متوقف شود.

تورمی شکل بگیرد، ناخودآگاه مردم سرمایه‌های خود را به سمت مسیری سوق می‌دهند که در آینده سرمایه خود را چندین برابر کنند، بنابراین باید قبول کنیم تا دولت انضباط مالی نداشته باشد، نمی‌توان از جامعه و بخش خصوصی انتظار انضباط مالی داشت.

وی به بحث عدم شفافیت حساب‌های بانکی نیز اشاره کرد و گفت: عدم ایجاد شفافیت و تجمیع حساب‌های بانکی، یکی دیگر از عواملی است که مانع از برخورد با اخلاط‌گران در نظام اقتصادی می‌شود.

کریمی با اشاره به اجرای طرح مولدسازی دارایی‌های دولت گفت: اگر این طرح بدون نگرش آمایش سرزمینی و بی‌توجه به شائبه‌های مطرح شده، اجرایی شود، شاهد تکرار بحث خصوصی‌سازی خواهیم بود.

وی در پایان خواستار چکش‌کاری تمامی لایحه‌ها و مصوبات مطرح شده در مجلس و همچنین استفاده از نظر کارشناسان و متخصصین در این زمینه شد.

● با اخذ مالیات بر عایدی سرمایه، بخش

خصوصی ضعیف‌تر می‌شود

خزانه‌دار اتاق بازرگانی تبریز گفت: با اخذ مالیات بر عایدی سرمایه، بخش خصوصی ضعیف‌تر از قبل می‌شود.

قاسم قویدل در این جلسه گفت: اجرای طرح اخذ مالیات عایدی بر سرمایه، موجب تضعیف بیشتر بخش خصوصی می‌شود، چرا که با تداوم این روند، رغبت به سرمایه‌گذاری در حوزه تولید و صنعت کاهش می‌یابد. در این شرایط بازماندگان حوزه صنعت یا تهنشین می‌شوند، یا راهی هوا شده و با سرمایه‌های خود از کشور می‌روند.

● بدنه دولت باید کوچک شود

عضو هیات نمایندگان اتاق بازرگانی تبریز، بر ضرورت کوچک شدن بدنه دولت تأکید کرد.

سید باقر شریف‌زاده در این جلسه گفت: بدنه دولت بسیار بزرگ است و هزینه زیادی برای اداره آن هزینه می‌شود.

وی عدم بودجه‌بندی درست توسط دولت و نبود سیستم انضباطی در امور را از موانع توسعه اقتصادی در کشور عنوان کرد.

مالیات بر عایدی سرمایه را در اقتصاد تورم‌زده بدون توجیه دانست.

صمد حسن زاده، در این جلسه گفت: در کشور ما هیچ برنامه‌ای برای آینده به معنای علمی و جامع وجود ندارد؛ از طرفی متأسفانه سیاست‌های دولت طی دهه‌های اخیر، موجب بی‌اعتمادی مردم نسبت به حاکمیت شده است.

وی ادامه داد: این در شرایطی است که اعتماد ملی بزرگترین سرمایه برای سیاست‌های دولتی محسوب می‌شود.

حسن‌زاده با اشاره به بحث اخذ مالیات بر عایدی سرمایه گفت: وقتی ما در کشور تورم ۳۰ الی ۴۰ درصدی داریم، به منزله اخذ مالیات پنهانی از سرمایه‌گذاران محسوب می‌شود و در این شرایط اقتصادی اخذ مالیات دوباره، هیچ‌گونه توجیه اقتصادی ندارد.

وی همچنین به بحث نرخ ارز و مشکلات ناشی از آن اشاره کرد و گفت: دولت از یک سو برای واحدهای تولیدی ردیف اول ارز را به قیمت ۲۸ هزار و ۵۰۰ تومان و برای واحدهای تولیدی ردیف دوم ۳۹ هزار تومان می‌دهد اما عملاً امکان دسترسی به این ارز برای ما تولیدکنندگان غیر ممکن است.

حسن‌زاده با اشاره به شعار سال مهار تورم و پیشرفت تولید ابراز امیدواری کرد تا با برنامه‌ریزی دقیق بتوانیم در آینده گام‌های موثری در مسیر تولید برداریم.

● جولان انتظارات تورمی در جامعه

رئیس دانشکده‌ی اقتصاد و مدیریت دانشگاه تبریز، وجود انتظارات تورمی در جامعه را مانع سرمایه‌گذاری در بخش تولید دانست.

زهره کریمی در جلسه بررسی مصوبات تأثیرگذار مجلس در حوزه سرمایه‌گذاری با بیان این مطلب افزود: در بحث مالیات بر عایدی سرمایه یک نکته بسیار مهم وجود دارد و آن این است که وقتی در جامعه انتظارات

صمد حسن زاده:

وقتی ما در کشور تورم ۳۰ الی ۴۰

درصدی

داریم، به منزله اخذ

مالیات پنهانی از

سرمایه‌گذاران

محسوب می‌شود

و در این شرایط

اقتصادی اخذ

مالیات

دوباره، هی چگونه

توجیه اقتصادی

ندارد.

بررسی چالش‌های طرح مالیات بر عایدی سرمایه از دید کارشناسان

کرده است، باید دید این طرح می‌تواند موثر واقع شود، یا موجب تورم بیشتر خواهد شد. نگرانی اصلی بخش خصوصی نیز همین امر است.

نسرین درخشانی اضافه کرد: اگر تورم در حالت نرمال باشد، قطعاً اخذ مالیات بر عایدی سرمایه موجب کاهش سفته‌بازی و سوق سرمایه‌ها به سمت تولید می‌شود، ولی در عمل چنین شرایطی در جامعه وجود ندارد. بر اساس نظرات فعالان اقتصادی چندین ایراد بر این طرح وارد است که از جمله آن می‌توان به عدم در نظر گرفتن شرایط تورمی، استهلاک مسکن و خودرو، عدم توجه به سفته‌بازی در بورس کالا، مشروعیت و رسمیت دادن به خرید و فروش ارز و خروج سرمایه از کشور و ... اشاره کرد.

چالش‌های طرح مالیات بر عایدی سرمایه با حضور نمایندگان از اداره کل امور مالیاتی استان، اداره کل اقتصاد و دارایی، انجمن انبوه‌سازان استان و اتحادیه طلا و جواهر با هدف بررسی مزایا و معایب این طرح در اتاق بازرگانی تبریز برگزار شد.

مسئول دبیرخانه شورای گفتگوی دولت و بخش خصوصی استان با اشاره به اهمیت بررسی ابعاد مختلف طرح مالیات بر عایدی سرمایه گفت: دولت هدف از اخذ مالیات بر عایدی سرمایه را جلوگیری از سفته‌بازی و ورود سرمایه‌ها به بخش تولید عنوان می‌کند، اما در این شرایط که مسائل اقتصادی ناشی از تورم، فشار مضاعفی به بخش خصوصی و اقشار مختلف جامعه وارد

بین ۴۰ تا ۶۰ درصد افزایش می‌یابد. در این بین تعدادی پروژه مشارکتی و پیش‌فروش وجود دارند که سازمان راه و شهرسازی، پس از انجام مراحل قانونی، سند را به نام خریداران منتقل می‌کند و در این صورت پیش‌خریداران مشمول مالیات بر عایدی سرمایه می‌شوند، در حالی که هنوز نقل و انتقالی صورت نگرفته است.

وی افزود: به اعتقاد من مالیات بر عایدی سرمایه در بخش مسکن، چندان تأثیری در تولید مسکن ندارد، اما در حال حاضر چندین قانون مشکل‌دار در بخش مسکن

● اصل طرح خوب است، اما یک‌سری اشکالات دارد

رئیس انجمن انبوه‌سازان استان آذربایجان شرقی در این کارگروه گفت: در ابتدا باید بگوییم مالیات بر عایدی سرمایه، به نوعی مالیات بر سوداگری است، اصل طرح خوب است، اما یک‌سری اشکالات دارد.

محمد اسماعیل اکبری ادامه داد: به عنوان مثال در حوزه مسکن و بحث خرید و فروش، هرچه فاصله زمانی فروش با خرید نزدیکتر باشد، میزان مالیات اخذ شده

وجود دارد و اجرای این طرح در این شرایط چندان نتیجه‌بخش نخواهد بود.

● طرح مالیات بر عایدی سرمایه نیاز به چکش‌کاری دارد

نماینده اداره کل امور مالیاتی استان با بیان اینکه هدف اخذ مالیات بر عایدی سرمایه، کمک به بخش تولید و جلوگیری از سوداگری است، گفت: بر خلاف برخی مطالبی که گفته می‌شود، این طرح تمام سرمایه‌ها را شامل نمی‌شود، در حقیقت فعالیت‌های سوداگرانه در حوزه طلا، ارز، رمز ارز، مسکن و خودرو مشمول این مالیات می‌شوند و پس از اجرای این طرح، مبالغ قابل توجهی به بخش تولید تزریق می‌شود.

علی عباسپور تشریح کرد: اولین ملکی که فروخته می‌شود، معاف از مالیات است، خودرو یا طلایی (تا سقف ۲۰۰ گرم) که بیش از سه سال از زمان خرید آن‌ها بگذرد برای هر فرد و همچنین اراضی کشاورزی معاف از مالیات هستند.

وی تأکید کرد: هدف این طرح جلوگیری از ساخت و ساز مسکن نیست، اما درصدد هستیم تا مانع از جولان بنگاه‌داران و دلالان که قیمت واقعی مسکن را ۳۰ الی ۴۰ درصد بالا می‌برند، شویم.

عباسپور با اشاره به اینکه طرح مالیات بر عایدی سرمایه در ۱۸۷ کشور اجرا می‌شود، ادامه داد: گرچه باید بگوییم تورم این کشورها بالا نیست. ما باید قبول کنیم در شرایطی که در ساختار اقتصادی ما مشکل وجود دارد، این طرح باید قبل از اجرا در کمیسیون‌های تخصصی چکش‌کاری شود. این طرح ایراداتی هم دارد با این حال من خود طرح را مفید می‌دانم.

وی یکی از ایرادات طرح را عدم توجه به شرایط مختلف درآمدی در شهرهای مختلف دانست و افزود: این طرح نمی‌تواند با معیار واحدی تمام شهرها را شامل شود.

عباسپور گفت: این طرح محدودیتی برای خرید نگذاشته است، بلکه فرد می‌تواند با توجه به نرخ مالیات بر عایدی سرمایه، انتخاب کند که سرمایه‌اش را کجا بخواهد. با این حال همه می‌دانیم که در کشور اعتماد به بخش تولید و بورس کم است و دولت باید مسیر درست و کم‌خطر را برای سرمایه‌گذاری تعریف کند.

● مالیات بر عایدی سرمایه، سهم‌خواهی دولت از پول‌های مردم است

نماینده امور اقتصادی و دارایی استان در این نشست گفت: این طرح باید ریشه‌ای بررسی شود. ما دو نوع سرمایه داریم؛ سرمایه هوشمند و سرمایه غیرهوشمند. حال باید دید کدام سرمایه باید مشمول مالیات بر عایدی سرمایه شود و همچنین بررسی کرد کدام سرمایه تورم‌زا است. از نظر من پول غیر هوشمند که در دست افراد غیر

متخصص است، تورم ایجاد می‌کند.

علی نعمتی، هدف دولت از طرح مالیات بر عایدی سرمایه را جلوگیری از احتکار سرمایه، قطع زنجیره دلالتی و هدایت آن به سمت تولید دانست و افزود: علیرغم تمام موارد مطرح شده عملاً این اقدامات نتیجه‌بخش نخواهد بود، در اصل هدف پنهان دولت از این طرح، سهم‌خواهی از سرمایه‌های مردم است. به قول «کافکا»، دولتمردان قانون را نمی‌شکنند، فقط کمی خم می‌کنند. وی ادامه داد: علیرغم اینکه دولت می‌خواهد با نظارت و کنترل بر سرمایه‌ها، جلوی افزایش سوداگری در جامعه را بگیرد، با اجرای این طرح عملاً تنها سرمایه‌ها را حبس می‌کند. همه می‌دانیم ما در جامعه با بحران مدیریتی و بحران ساختار مواجه هستیم. متخصصان در حال خروج سرمایه‌های خود از کشور هستند و دست دولت هم از لحاظ مادی و معنوی خالی است، در این شرایط اخذ مالیات بر عایدی سرمایه اقدام معقولی به نظر می‌رسد، اما باید این سوال را پرسید، زمانی که مردم می‌توانند از سرمایه‌های خود در بخش‌هایی که نیاز به تخصص ندارند، و سود بیشتری نیز می‌دهد، استفاده کنند چرا باید به بخش پر ریسک تولید ورود کنند؟! آیا فردی که در ایجاد پول تخصصی ندارد، با اخذ مالیات بر سرمایه، به سمت تولید هدایت خواهد شد؟! مردم حق دارند پول‌های خود را در جایی سرمایه‌گذاری کنند که دارای امنیت بیشتری بوده و سود بیشتری به آنها بدهد. به عبارتی مردم مجبور هستند برای حفظ سرمایه خود به سمت بازار ارز، دلار، سکه، خودرو و مسکن بروند و اگر

علیرغم اینکه دولت می‌خواهد با نظارت و کنترل بر سرمایه‌ها، جلوی افزایش سوداگری در جامعه را بگیرد، با اجرای این طرح عملاً تنها سرمایه‌ها را حبس می‌کند.

خواهد رفت، اما واقعیت این است که مجرم جای دیگری است و ما برای فرد دیگری حکم صادر می‌کنیم. پورا قدم شریانی ادامه داد: ریشه تورم از تقدینگی است و همه ما می‌دانیم منشأ آن چیست، پس با اخذ مالیات بر عایدی سرمایه، در اصل قضیه هیچ اتفاقی نخواهد افتاد. تورم همچنان باقی می‌ماند و حتی شاید تشدید نیز شود.

وی گفت: در علم اقتصاد پول به سمتی می‌رود که سودآور باشد. در این شرایط اقتصادی من روزی را می‌بینم که قیمت کالاهای اساسی به طرز وحشتناکی بالا می‌رود. این طرح نتیجه‌ای جز رکود ندارد، چرا که وقتی مردم به سیاست‌های دولت و بازارهای داخلی اعتماد ندارند، در هر صورت به سمت تولید نخواهند رفت.

● طرح مالیات بر عایدی سرمایه چالش آفرین است

وکیل دادگستری و مشاور حقوقی در این جلسه با تأکید بر اینکه تصویب طرح مالیات بر عایدی سرمایه، چالش‌های متعددی به همراه دارد، گفت: وقتی گفته می‌شود این طرح در ۱۸۷ کشور دنیا اجرا می‌شود، قبل از آن باید دید آیا در کشورهای دیگر چنین تورم وحشتناکی وجود دارد؟!

موسی جداری سلامی با بیان این مطلب افزود: این طرح برای بنگاه‌های اقتصادی نیز مشکل آفرین است، چه برسد به مردم عادی که با نحوه سرمایه‌گذاری آشنایی ندارند.

● نگرانی بخش خصوصی از مدل ایرانی طرح مالیات بر عایدی سرمایه

ناصر امامی‌فرد؛ مشاور حقوقی اتاق بازرگانی تبریز در این کارگروه گفت: این طرح بیشتر جنبه توجیهی دارد که شامل کاهش تورم، جلوگیری از سوداگری و کسب درآمد برای دولت می‌شود. همگی بر این نکته اذعان داریم که حفره مخربی به نام تورم در اقتصاد ایران وجود دارد.

وی نگرانی اصلی بخش خصوصی را اجرای این طرح بر اساس مدل ایرانی دانست و افزود: ما در بیشتر موارد در قوانین مشکل نداریم، بلکه در اجرای آن به مسئله برمی‌خوریم. به همین دلیل قبل از آزمون و خطا باید به تجربیات کشورهای دیگر در این زمینه نگاه کرده و از آنها بهره ببریم.

امامی‌فرد، عدم تمایز بین عایدی بر سرمایه واقعی و غیر واقعی، عدم تمایز بین سرمایه سودده و زیان‌ده، تعدیلات مربوط به تورم، تعدیلات مربوط و استهلاک و... را از ایرادات این طرح دانست.

وی گفت: هنوز سازوکار دقیقی برای اجرای این طرح اندیشیده نشده است و تناقضات اساسی در اجرای آن وجود دارد. پیشنهاد من اخذ مالیات بر عایدی سرمایه واقعی است، نه مالیات بر ثروت و سود ناشی از تورم. ■

دولت می‌خواهد واقعاً در این زمینه کاری انجام دهد، باید شرایط مناسب برای سرمایه‌گذاری را فراهم کند نه اینکه از سود ناشی از تورم سهم‌خواهی کند.

● اول تورم را مدیریت کنید، بعد مالیات بگیرید

مصطفی بهنیا؛ مشاور دبیرخانه شورای گفتگوی استان در این کارگروه گفت: روال کاری در کشورهای توسعه یافته به گونه‌ای است که مالیات شرکت‌ها و فعالان اقتصادی، پایین بوده و در مقابل مالیات بر عایدی سرمایه بالا است. این یک روال عادی و منطقی است، به شرطی که همزمان با اخذ مالیات بر عایدی سرمایه، سایر شرایط نیز محیا باشد.

وی ادامه داد: ما ابتدا باید تورم را مدیریت کنیم و سپس به فکر اخذ مالیات باشیم. در شرایطی که افزایش درآمد و سرمایه‌های ما ناشی از تورم است و در عمل سودی نکرده‌ایم، اخذ مالیات بی‌مفهوم است. بهنیا گفت: این طرح مزایایی نیز دارد، اما اگر در اجرای آن، شرایط خاص جامعه در نظر گرفته نشود، بدتر تورم‌زا خواهد شد و حتی به خروج سرمایه‌های بیشتر از کشور می‌انجامد.

● مالیات بر عایدی سرمایه، نتیجه‌ای جز رکود ندارد

رئیس اتحادیه طلا و جواهر آذربایجان شرقی نیز در این کارگروه تأکید کرد: گفته می‌شود با اجرای این طرح، دست سودگران از بازار قطع و سرمایه‌ها به سمت تولید

ما ابتدا باید تورم را مدیریت کنیم و سپس به فکر اخذ مالیات باشیم. در شرایطی که افزایش درآمد و سرمایه‌های ما ناشی از تورم است و در عمل سودی نکرده‌ایم، اخذ مالیات بی‌مفهوم است.

مالیات بر عایدی سرمایه از نگاه فعالان اقتصادی و اساتید اقتصاد

مهدی برقی اسکویی؛
استاد اقتصاد دانشگاه تبریز

مسعود بناییان؛
نائب رئیس اتاق بازرگانی تبریز

اول تورمزدایی کنید بعد از سرمایه واقعی مالیات بگیرید

مالیات بر عایدی سرمایه یکی از پایه‌های مالیاتی است که در برخی از کشورها از سالیان گذشته برقرار بوده و سود حاصل از دارایی‌های غیر مولد از قبیل خرید و فروش سهام، ملک، زمین و... که به صورت مستقیم و غیرمستقیم با تولید در ارتباط نیستند، مشمول مالیات می‌شود. بنابراین سودی که از این منابع ایجاد می‌شود، سود حاصل از دارایی است. در شرایطی که تورم در کشور تک رقمی باشد، اتفاقاً اخذ مالیات بر عایدی سرمایه مناسب است، چرا که افراد و دارایی‌های آنها را به سمت تولید سوق داده و از سفته‌بازی جلوگیری می‌کند، ولی اگر تورم در کشوری بالا باشد، به دنبال آن تفاوت قیمت در زمان خرید و فروش اعمال می‌شود و صحیح نیست از این پول مالیات گرفت. البته می‌توان این مالیات را از سرمایه واقعی اخذ کرد، بنابراین ابتدا باید تورمزدایی بکنیم، بعد از سرمایه واقعی مالیات بگیریم.

اگر قرار است مالیاتی از سرمایه گرفته شود باید نرخ تورم در آن لحاظ شود

قبل از هر چیز ما باید تعریف سرمایه را بدانیم، با وجود تورمی که منشأ آن کسری بودجه دولت است و هر روزه ارزش سرمایه‌های ما کاهش پیدا می‌کند، آیا اخذ مالیات بر عایدی سرمایه درست است؟ اگر قرار است مالیاتی از سرمایه گرفته شود، باید نرخ تورم نیز در آن لحاظ شود، وگرنه این امر موجب خروج سرمایه از ایران یا هدایت سرمایه‌گذاری به سمت غیر مولد و به تبع آن به وجود آمدن اقتصاد زیرزمینی می‌شود که تبعات آن بیشتر از فرار مالیاتی است. مجلس بایستی واقع بینانه حرکت کند و نرخ تورم را از درآمد مردم کم کند. نیمی از آن چیزی که ما به عنوان درآمد در نظر می‌گیریم، شامل تورم است و این بحث ظریفی است که باید کارشناسان آن را بررسی کنند تا باعث خروج سرمایه و اجحاف در حق مردم نشود.

علیرضا فضل‌زاده؛
استاد اقتصاد دانشگاه تبریز

مهدی امینی؛
عضو هیئت نمایندگان اتاق بازرگانی تبریز

مجلس در تصویب طرح مالیات بر عایدی سرمایه، شتابزده عمل نکند

اخذ مالیات بر عایدی سرمایه در بسیاری از کشورهای جهان وجود دارد، اما دولت و مجلس نباید در اجرای این طرح شتابزده عمل کنند، چرا که با وجود مزایای متعددی که این طرح می‌تواند داشته باشد، اگر همین‌طور شتابزده تصویب شود، تبعاتی به دنبال خواهد داشت. با توجه به اینکه کشور ما در شرایط تورمی قرار دارد، قطعاً این طرح نیز باید سازوکارهای مخصوصی داشته باشد، تا مانع از تشدید تورم شود.

مالیات بر ارزش افزوده بزرگترین دغدغه واحدهای صنعتی است

مالیات یکی از پایه‌های اصلی اقتصاد است، اما زمانی که مالیات از درآمد واقعی اخذ شود، نه از درآمد ناشی از تورم. مالیات بر ارزش افزوده، بزرگترین دغدغه واحدهای صنعتی است. در دنیا مالیات بر ارزش افزوده پای صندوق‌های فروش است که در این حالت حتی اجناس قاچاق نیز، مجبور به پرداخت مالیات می‌شوند، اما در ایران ببینید مالیات از چه کسی گرفته می‌شود؟! از کسی که امروز واقعاً شناخته شده و به هیچ وجه به فرار مالیاتی فکر نمی‌کند!

اتاق تبریز در گذر روزگار

روایت شکل‌گیری نخستین نهاد مستقل مدنی به دست بازرگانان آذربایجان

مجلس تجار تبریز

بیست‌وپنج سال طول کشید تا بازرگانان ایرانی در جدال و بحث با نخستین تشکیلات دیوانی ایجاد شده برای اداره امور تجارت در کشور، نظر خود را به حکومت تحمیل کنند و ساختار مجلسی را پایه‌ریزی کنند که گام نخست و بنیان تشکیل اتاق تجارت در ایران شد. تجار توانستند با عبور از نظام سنتی ریاستی، از زیر سایه رئیس‌التجار، ملک‌التجار و تاجرباشی‌ها خارج شوند و به نظام مدرن مشورتی و انتخابی برسند. این مجلس نوعی تمرین و الگوبرداری برای سیاست‌گذاری عمومی در جامعه بود که به درکی از مفهوم مشروطیت و گرایش به ایجاد جنبش مشروطه و تغییر ساختار سیاسی کشور در سال‌های بعد انجامید. اما این نخستین مجلس نوین ایران، تنها یک‌سال دوام داشت؛ هرچند که زحمات و مرارت‌های زیادی برای آن کشیده شد. «مجلس وکلای تجار» نهادی بود که بازرگانان تبریز نیز نقشی ماندگار در آن داشتند.

وزارت تجار بالای جان تجار

در دوره قاجاریه برای اولین بار، بازرگانی ایران دارای تشکیلات تجارتی شد. پس از عزل میرزا آقاخان نوری در ۱۲۳۸ خورشیدی، ناصرالدین‌شاه از انتخاب صدراعظم خودداری نمود و با تأسیس تعدادی وزارتخانه (شورای دولتی)، کارها را بین وزرای آن‌ها تقسیم کرد و خود امضای

کلیه امور را به عهده گرفت. یکی از آن وزارتخانه‌ها «وزارت تجار ممالک محروسه ایران» بود که تصدی آن را به میرزا محمودخان ناصرالملک سپرد. برای نخستین بار در نظام دیوانی و حکومتی ایران در عصر قاجار، نهادی دولتی تأسیس شد تا سامان دادن به امور تجارت و تجار ممالک محروسه ایران را عهده‌دار شود.

در سال ۱۲۵۱ خورشیدی میرزا حسین خان مشیرالدوله که تا آن زمان سپهسالار اعظم بود، صدراعظم شد و سازمانی برای اداره امور کشور پیشنهاد داد که ناصرالدین شاه با آن موافقت کرد. این تشکیلات شامل ۹ وزارتخانه، از جمله «وزارت تجارت و زراعت» بود که سال بعد به «وزارت تجارت» تبدیل شد و کار آن به میرزا عبدالوهاب خان نصیرالدوله سپرده شد. این وزارتخانه کوچکترین وزارتخانه در زمان ناصرالدین شاه به شمار می‌رفت که دارای شش عضو ثابت و ۹ عضو مشورتی بود. تشکیلات آن از وزیر، نایب اول وزارت، سر رشته‌دارها، منشی‌ها و محررها تشکیل شده بود. وظیفه‌اش دفاع از حقوق گروهی تجار، جلوگیری از تعدی دیوانیان، فراهم آوردن وسایل توسعه تجاری و حمایت از منافع بازرگانان و رسیدگی به شکایات تجار با دریافت حق الزحمه بود؛ اما در عمل این نهاد دولتی تبدیل به محلی شد برای سرکشیه کردن تجار و مدخلی برای ارتزاق متصديان آن. وزارت تجارت که به شکایات‌های تجار رسیدگی می‌کرد، برای ثبت و رسیدگی به هر دعوای تجاری مبلغی به‌عنوان حق الزحمه می‌گرفت. مناصب وزارت نیز از طریق هدیه و پیشکش به دست می‌آمد و در واقع مایه درآمدی برای وزیر و متصديانش بود تا مصدري برای اصلاح امور تجاری.

نگرانی شاه و پذیرش خواست تجار

شاه که از اعتراضات مکرر و وضعیت آشفته تجارت به ستوه آمده بود خطاب به صدراعظم نوشت:

«جناب صدراعظم،

در خصوص وزارت تجارت هر کس میگوید بدهید به من. این تجار که گاو و گوسفند نیستند که برای دوشیدن شیر آن‌ها اسباب مداخل بشوند. برای مردم این عمل تجارت یک چیزی است که خیلی دقت لازم دارد، و خیلی اوقات صرف باید بشود در ترقی آن، خیلی دقت باید بشود در اصل کار تجار که روز بروز باعث اعتبار تجار و تجارت بشود. البته یک نفر در تهران و رؤسای مختلفه در سایر بلاد ایران لازم دارند که شاخص باشند به کارهای تجار برسد و عرایضشان را به عرض برسانند و جواب بگیرند. آنچه به خاطر ما می‌رسد اینست که تمام تجار معتبر و غیر معتبر حتی دلال‌ها را حاضر دربخانه بکنید و این حکم ما را به آن‌ها برسانید که ما طالب ترقی امور تجارت و تجار هستیم، و طالب اعتبار تجار و طالب ترقی و آسودگی تجار و طالب نظم کار تجارت و وصول مطالبات تجار، و اینکه احدی نتواند کلاه آن‌ها را بردارد، یا مالشان را بخورد. خودشان بنشینند و مجلس مشورت بزرگی منعقد کنند، هر طور ببینند این اراده‌های ما به عمل می‌آید در حق آن‌ها، و هر قسمی که باعث اطمینان و آسودگی عموم تجار است به عرض برسانند، همان‌طور

میرزا اسعدخان قزوینی وزیر تجارت

حکم شود. رئیس کل می‌خواهند و لازم است، کی را می‌خواهند، به عرض برسانند. متفقاً مهر نمایند که من بعد اگر شکوه از او بکنند، مورد سیاست و تنبیه شوند. رئیس کل نمی‌خواهند و لازم نیست پس اداره کارشان را به چه قسم مناسب می‌دانند؟ و یا از میان خودشان ریش سفید و رئیس در تهران و سایر بلدان قرار می‌دهند یا نه؟ هر چه می‌کنند و خیال دارند باید طوری متفقاً به عرض برسانند که هیچوقت خللی در آن بهم نرسد و مورد بحث و ایراد نشود. ضمناً شما از قول و وکالت تمام تجار عرض کنید و این کار البته تا یک هفته مهلت لازم دارد که مجالس متعدده کرده رأی خودشان را به عرض برسانند. لازم است شما همه تجار را خواسته این حکم را برسانید، بروند شور کنند و مجلس کرده ماجرا را زود عرض کنند.»

ناکارآمدی وزارت تجارت صدای اعتراض تجار را به هدایت حاج محمدحسن امین‌الضرب هر روز بلندتر می‌کرد. شور و مشورت تجار و نتیجه و پیشنهاد آن‌ها به اطلاع شاه رسید. ناصرالدین شاه نصیرالدوله را از وزارت تجارت عزل کرد و موافقت خود را با پیشنهاد تشکیل «مجلس وکلای تجار ایران» اعلام و در ۱۵ مرداد ماه ۱۲۶۳ دستور ایجاد آن را صادر کرد.

مجلس وکلای تجار نخستین اتاق تجارتنی و نهادی خودجوش به شمار می‌رود که تجار در سال ۱۲۶۳ خورشیدی برای بهره‌گیری از امتیازات اقتصادی و سیاسی ایجاد کردند. مجلس وکلای تجار در واقع الگوی جمع‌گرایی و شورا به جای مراجعه به فرد یا رئیسالتجار بود که شیوه سنتی متداول محسوب می‌شد. تجار در کنکاش خود چنین مصلحت دیدند که رئیس انتخاب نکنند زیرا هر رئیسی در پی تحصیل فایده شخصی خود بود، بنابراین از میان خود ۱۰ نفر از ریش سفیدان را برگزیدند و مجلس وکلای تجار پایتخت را تأسیس کردند. اساسنامه مجلس وکلای تجار در شش فصل تنظیم شد و ریاست آن به عهده حاج محمدحسن امین‌الضرب قرار گرفت. تعیین وکلا به صورت انتخابی نبود بلکه ریش سفیدان فهرستی از وکلا را تعیین می‌کردند و مشخص است نظام رأی‌گیری و قاعده اکثریت آرا موردنظر نبوده است. ساختار این مجلس به گونه‌ای بود که در هر یک از ولایات نیز مجلسی از ۱۰ تاجر برگزیده تشکیل می‌شد و نتایج تصمیمات خود را برای چانه‌زنی با حکومت و دربار به مجلس مرکزی اعلام می‌کرد. در واقع تجار به دنبال این بودند که وزارت تجارت در دستگاه دولتی، مجری و مطیع تصمیمات تجار باشد.

شک و تردیدها در مجلس تجار تبریز

مجلس وکلای تجار در تبریز که مهم‌ترین شهر تجاری ایران به شمار می‌رفت، نسبت به اغلب ولایات پرجمعیت

در خصوص وزارت تجارت هر کس میگوید بدهید به من. این تجار که گاو و گوسفند نیستند که برای دوشیدن شیر آن‌ها اسباب مداخل بشوند. برای مردم این عمل تجارت یک چیزی است که خیلی دقت لازم دارد، و خیلی اوقات صرف باید بشود در ترقی آن، خیلی دقت باید بشود در اصل کار تجار که روز بروز باعث اعتبار تجار و تجارت بشود. البته یک نفر در تهران و رؤسای مختلفه در سایر بلاد ایران لازم دارند که شاخص باشند به کارهای تجار برسد و عرایضشان را به عرض برسانند و جواب بگیرند.

مطلب منافی اراده همایونی است و احکام دولت را نمی‌توان به عهده تعویق گذاشت. انعقاد مجلس و منظم شدن آن را خبر بدهید.»

دو روز بعد در چهاردهم شهریور نمایندگان تجار مقیم تبریز انتخاب شدند و سرانجام مجلس تجار تبریز در روز چهارشنبه ۲۰ شهریورماه ۱۲۶۳ با فرمان ولیعهد قاجار افتتاح گشت.

مظفرالدین میرزا ولیعهد، حکمران آذربایجان به خلاف اغلب حکام دیگر، به همه جهت پشتیبان مجلس تجارت بود. او احکام مختلفی در راستای تشکیل این مجلس صادر کرد و محل مخصوص و موضع خاصی که درخور اجتماع وکلای تجار تبریز باشد معین کرد.

تعداد وکلای مجلس تبریز ۱۳ نفر بودند که ۹ نفر از میان تجار آذربایجانی و ۴ نفر از تجار دیگر ولایات مقیم تبریز انتخاب شدند. این انتخاب در دو مرحله صورت گرفت و در ابتدا ۲۶ نفر منتخبین تبریز را تشکیل می‌دادند که از یک ماه قبل برگزیده شدند. همین موضوع نشان دهنده تشتت و افتراق نظر در میان بازرگانان شهر بود که یکی از دلایل تعویق تصمیم‌گیری در این باب شده بود. این ۲۶ نفری که منتخبین تجار تبریز بودند به این شرح بودند:

« حاج محمدتقی طباطبائی ناظم‌التجار، حاج سیدمرتضی تاجر تبریزی، حاج محمدصادق مشیرالتجار، حاج میرزا ابراهیم امین‌التجار، حاج میرجعفر اسلامبولچی، حاج میرجعفر تاجر، حاج میرزا یوسف تاجر، حاج نصرالله شهباز، حاج قاسم تاجر، حاجی میرزا علی اکبر کاشی، حاج محمد تاجر الشهیر به بیت‌الله، حاج سیدمحمد تاجر، حاج کاظم طهرانچی، حاج اسدالله خطایی، حاج محمدحجیم اصفهانی، حاج میرهاشم تاجر، حاج سیدموسی تاجرخویی، حاج سیدحسین تاجر اصفهانی، حاج حسن ناصرالملک، حاج محمدحسین تاجر اردبیلی، حاج کریم تاجر، آقا میرزا احمد تاجر، سید محمد تاجر خویی، آقا میرزا حسن تاجر میلانی، حاج میراسماعیل صراف، حاج عبدالله صراف »
پیش از انتخاب نهایی وکلای تجار، در مردادماه سال ۱۲۶۳ هیئت منتخب بازرگانان تبریز (اعم از آذربایجانی و غیر آذربایجانی) به مجلس تجارت مرکزی در پایتخت نوشتند:

«امیدواریم من بعد که ربقه اختیار این دعاگویان در دست خودشان شد بر رونق تجارت افزوده شود و به پشتیبانی دولت به احداث پاره‌ای صنایع و اختراعات و بدایع و کارخانجات و کمپانی‌ها و غیره که مایه پیشرفت امر تجارت و وسعت طرق معیشت باشد بر آیند.»

به نظر می‌رسد از همان ابتدا تجار نگران بودند و در نامه خود تقاضا کردند که:

«در استحکام این بنیان که متضمن آسودگی عموم بندگان خدا است، امر مؤکد مقرر شود که مبادا

دست و دل شما نلرزد، مطمئن باشید و از روی اطمینان و خاطر جمعی مشغول شوید. قبلاً حضرات تجار تبریزی و قزوینی و سایرین را با خود مع فرمائید و این اتفاق نمایید. و این اتفاق، اتفاق است با جمیع ممالک محروسه، به سبب اینکه رشته تجار به یکدیگر بسته است. البته دور نیست که اختلاف بروز کند چه عقل‌ها و سلیقه‌ها مختلف است. دو روز بر خودتان لباس درویشی بپوشانید، اقدام فرمایید، به جان شما قسم است با آدم‌هایی طرف هستم که سرکار به آن‌ها نگاه نمیکند. اما مقصود انجام کار و تأمین رفاهیت عموم است. این وکلای تجار، وکیل مردم هستند. کسی که وکیل مردم شده باشد، باید از آب شب‌مانده پرهیز کند، نهایت تقوی را بجا بیاورد که دامنش را نتوانند آلوده به اتهامی بکنند. در واقع حکم این مجلس بطوری جاری خواهد شد که از جمیع حکومت‌ها امتیاز داشته باشد، و به ایجاد بانک و سایر کارهای خیر برخواهد آمد.»

اما قریب به یک ماه بعد زمانی که درنگ و تعلل تجار تبریز در تشکیل مجلس زیاده شد، مستوفی‌الممالک صدراعظم در ۱۲ شهریور ماه تلگرافی بدین مضمون به ولیعهد در تبریز فرستاد:

«در باب مجلس تجارت مشروحاً عرض شده در اغلب ممالک محروسه منعقد شده است. از آذربایجان خبری از انعقاد مجلس نرسیده. مقرر فرمایند اشخاصی که اسامی آن‌ها به انتخاب تجار معین است مجلس را مستقر و برقرار نمایند. کارگذاران حضرت مستطاب والاکمال تقویت رادر کارهای راجع به مجلس بفرمایند. جواب تلگراف در استقرار مجلس باید از لحاظ انور همایونی بگذرد.»

از سوی دیگر نیز مجلس مرکزی تجارت هم تلگراف عتاب‌آمیزی به ناظم‌التجار و حاج سیدمرتضی فرستاد و خطاب به تجار تبریز گفت:

«معلوم شد مجلس وکلای تبریز منعقد نشده. این

ایران، با تأخیر قابل توجهی تشکیل شد. در مورد دلایل این تأخیر و تعویق، گزارش مشخص و متقنی وجود ندارد؛ اما از خلال وقایع پس از تشکیل این مجلس می‌توان گمان برد که چه بر سر کار راه‌اندازی آن آمده است.

امین‌الضرب که انتظار داشت تجار تبریزی در تشکیل این مجلس، پیش‌قدم بوده و پیش از دیگر ولایات بر تشکیل آن همت کنند، در ۱۷ مردادماه ۱۲۶۳ تلگرافی خطاب به حاج محمدتقی طباطبائی ناظم‌التجار تبریز ارسال کرد و راجع به تأسیس مجلس تجار توصیه‌هایی کرد تا شاید راهگشای تجار تبریزی باشد. مضمون آن تلگراف نه تنها حکایت از هشجاری طبقاتی تجار داشت، بلکه نشانه‌ای از منطق سیاسی‌اش بود. او گفت:

«دست و دل شما نلرزد، مطمئن باشید و از روی اطمینان و خاطر جمعی مشغول شوید. قبلاً حضرات تجار تبریزی و قزوینی و سایرین را با خود جمع بفرمائید و اتفاق نمایید. و این اتفاق، اتفاق است با جمیع ممالک محروسه، به سبب اینکه رشته تجار به یکدیگر بسته است. البته دور نیست که اختلاف بروز کند چه عقل‌ها و سلیقه‌ها مختلف است. دو روز بر خودتان لباس درویشی بپوشانید، اقدام فرمایید با حضرات جمعاً گرم بگردید، کار از پیش برود. به جان شما قسم است با آدم‌هایی طرف هستم که سرکار به آن‌ها نگاه نمیکند. اما مقصود انجام کار و تأمین رفاهیت عموم است. این وکلای تجار، وکیل مردم هستند. کسی که وکیل مردم شده باشد، باید از آب شب‌مانده پرهیز کند، نهایت تقوی را بجا بیاورد که دامنش را نتوانند آلوده به اتهامی بکنند. در واقع حکم این مجلس بطوری جاری خواهد شد که از جمیع حکومت‌ها امتیاز داشته باشد، و به ایجاد بانک و سایر کارهای خیر برخواهد آمد.»

اما قریب به یک ماه بعد زمانی که درنگ و تعلل تجار تبریز در تشکیل مجلس زیاده شد، مستوفی‌الممالک صدراعظم در ۱۲ شهریور ماه تلگرافی بدین مضمون به ولیعهد در تبریز فرستاد:

«در باب مجلس تجارت مشروحاً عرض شده در اغلب ممالک محروسه منعقد شده است. از آذربایجان خبری از انعقاد مجلس نرسیده. مقرر فرمایند اشخاصی که اسامی آن‌ها به انتخاب تجار معین است مجلس را مستقر و برقرار نمایند. کارگذاران حضرت مستطاب والاکمال تقویت رادر کارهای راجع به مجلس بفرمایند. جواب تلگراف در استقرار مجلس باید از لحاظ انور همایونی بگذرد.»

از سوی دیگر نیز مجلس مرکزی تجارت هم تلگراف عتاب‌آمیزی به ناظم‌التجار و حاج سیدمرتضی فرستاد و خطاب به تجار تبریز گفت:

«معلوم شد مجلس وکلای تبریز منعقد نشده. این

به واسطه پاره‌ای اغراض خلل‌پذیر شود.»

ایرادهای رنگارنگ بر سر راه وکلای تبریز

پس از انعقاد مجلس در تبریز فشارها و کارشکنی‌ها ادامه یافت و منتخبین تجار، نگرانی خود را از مشخص نبودن نحوه مواجهه با مشکلات و اموری که به آن‌ها محول می‌شد به مجلس مرکزی ابراز کردند و نوشتند: «بذل مرحمت کنید در زود فرستادن دستورالعمل و کتابچه‌ای که مخصوص تکالیف حضرات وکلای تجار است. هم‌روژه امورات تازه‌ای روی می‌دهد که باید در مقام اصلاح برآمد. و نمیتوان من غیر بصیرت از قانون و قوانینی که مقرر داشته‌اند، عمل نمود. به واسطه تأخیر و دیر رسیدن دستورالعمل و کتابچه، لابد و به ناچار تحیر و سرگردانی است. انشاء الله عنقریب جواب مرحمت شده مستقلاً به شرایط تنظیمات و تأمینات در اوقات معینه خاصه به مجلس خواهیم رفت.»

در همین زمان مخالف‌خوانی‌ها آشکارتر شد. چگونگی انتخاب نمایندگان تجار مورد ایراد قرار گرفت. عده‌ای گفتند برخی از وکلا از پشتیبانی صنف تاجر برخوردار نیستند. پیشتر ناظم‌التجار خاطرنشان کرده بود باید قراری در تشخیص وکلا مقرر شود که مقبول و مسلم عامه باشد و حرفی بروز نکند. او خطاب به امین‌الضرب در تهران نوشت:

«از سیزده وکیل منتخب تبریز نه نفرشان از تجار تبریز می‌باشند و اهالی خودشان قبول ندارند. خاصه دو نفر، حاجی عبدالله صراف و حاجی میراسماعیل صراف که مطرود همه مردم هستند. وضع تبریز يك وضع غریبی است که از هیچ جهت مناسبت به سایر جاها ندارد. می‌باید با حکمت تمام با این سلوک و مسلوک داشت. و در این فقره هم که اظهار داشتند، بی‌حق نیستند و اصلاح آن لازم است تا حکومت را به صدا نیاورند. حاق مطلب این است باید وکلا اشخاصی باشند که مقبول و مرضی طبع تجار باشند.»

شیوه انتخاب وکلا در تبریز مورد ایراد قرار گرفت و مایه دردسر بسیاری شد. اختلافات موجود در میان وجوه تجار و صنوف دیگر از جمله صرافان که تأمین‌کنندگان بخشی از نیازهای مالی بازرگانان بودند، بار دیگر بروز یافت. شیوه انتخاب نمایندگان تجار در این مجلس باعث شد، پیشنهاد دیگری نیز شکل بگیرد که در کنار مجلس وکلای تجار مجلس دیگری با حضور عموم تجار تبریز منعقد شود تا در باب برخی اختلاف‌نظرها در بین طبقات بازرگانان و بازاریان و صرافان این شهر، شور و مشورت کنند تا شاید برخی تنش‌ها کاسته شود.

پس از مشخص شدن نام وکلای تجار تبریز و پیش از افتتاح مجلس، حاج محمدصادق مشیرالتجار که خود

از انتخاب نمایندگان تجار خرسندی نداشت و مخالف حضور تعدادی از صرافان در جمع منتخبین بود، خطاب به امین‌الضرب متذکر شد:

«در اجرای خیالات سرکار که همه به قانون ملت‌پرستی است، همه می‌کوشیم. اما این سیاهه وکلای تجار را باید به قاعده و قانونی کرد که مسلم کل باشد. بودن این صرافان در مجلس مایه اختلال خواهد گشت، زیرا اشخاص محترم را نمی‌توان تکلیف به قبول تحکم آن‌ها نمود. بایستی ترتیبی داد که کار مجلس تا آخر مستحکم باشد و بعد از زمان قلیلی مایه اختلال و اسباب گفتگوی اعظم شهر نشود. ممکن است لازم افتد که غیر از این مجلس وکلا، مجلس عموم تجار تشکیل شود که به این قضیه برسند.»

صدای بلند مخالفان در تبریز

دو ماه پس از تشکیل مجلس تجار کافی بود تا صدای مخالفان آن در تبریز بلندتر شود و در پاییز ۱۲۶۳ تنش‌ها در مواجهه با این نهاد نوپا به چشم بیاید. جبهه مخالف مجلس تجارت در این مرحله مرکب از سه عنصر بود، برخی بازرگانان که داوطلب نمایندگی آن مجلس بودند، و ظاهراً به حق خود را صالح‌تر از صرافان می‌دانستند. باید دانست همیشه طبقه بازرگان منزلت اجتماعی معتبرتری نسبت به جماعت صراف برای خویش می‌شناختند. عنصر دوم پاره‌ای تجار ورشکسته

حاج محمد حسن امین‌الضرب
رئیس و بنیانگذار مجلس وکلای تجار ایران
در سال ۱۲۶۳ خورشیدی

منع نمایند، التزام بگیرند که اگر بعد از این مداخله‌ای در کار تجار بکند تنبیه سخت شده از تأدیب او غفلت نمیشود.»

سستی تجار تبریز در مقابل سختی دیوار شرعی

۱۹ آبان ماه بود که از سوی امین‌الضرب از مجلس مرکزی تجار هم به ناظم‌التجار رئیس مجلس تبریز دستور رفت:

«حکم ولیعهد را اطاعت بکنید. مجلس را در کمال استقلال و استحکام منظم برپا کنید. مفسد و شورور به سزای خود رسیده و میرسد. طرف مقابل هر قدر شرارت نماید، شما به حلم و حوصله رفتار کنید. نفی همه از دخالت شد.»

از سوی دیگر حاج میرزا جواد مجتهد تبریز با معترضان دمساز شد. از یک‌سو مسئله «تقاص شرعی» و «برات غیرشرعی» را به میان کشیدند، از سوی دیگر طلاب مدرسه را علیه وکلای تجار برانگیزانند. در گزارشی که از تبریز برای مجلس مرکزی ارسال شد، آمده بود:

«بعضی اشخاص عوض طلب از املاک، تقاص کرده و برخی دیگر مطالبات خودشان را منتقل به اشخاص پر زور کرده‌اند و با تأویل شرعی، اسباب بهانه و عذر هم در دست دارند. فرضاً می‌گویند عوض طلب خود تقاص نموده‌اند و تقاص هم شرعی است. چنانکه در فقره برات هم همینکه می‌بینند موافق مقصود خودشان است، می‌گویند قرار تجارتی و معمول بازار است؛ و همینکه می‌بینند موافق صرفه و مقصود نیست آن‌وقت می‌گویند برات شرعی نیست. دیگر مواسات و مساوات را که عمده‌ترین قوانین شریعت مقدسه است، ملاحظه نمی‌کنند. و حال آنکه در صورت اتفاق هر ورشکستی و برات و غیره باید بطور و طرز مواسات با قرار عمومی که وکلا بی‌غرضانه خواهند گذاشت رفتار شده بی اعتدالی و زورمندی و تقاص و غیره موقوف و مرتفع شود. از اینرو پیشنهاد می‌شود قاعده عمومی معتبری بنهند که مایه نظم عمل مجلس باشد.»

وکلائی تجار عریضه‌ای هم به مظفرالدین میرزا نوشتند: «بنابر دستور اولیای دولت وکلای تجار مکلف هستند که به عمل تجارت و امور تجارتی این مملکت رسیدگی نمایند. این فقره خلاف میل حضرت مستطاب آقای مجتهد شده در مجالس عدیده به اسم و رسم از دعاگویان بد می‌گویند، و بعضی نجواها می‌کنند و صریح پیغام داده‌اند که مرخص نیستید به مجلس بروید. اگر حقیقتاً قصد مخالفت دارند، صریح اعلام نمایند تا ما پی کسب و کار رویم، به وکلای تجارت پایتخت هم استعفا بدهیم.»

تجار تبریز در تلگرافی به مجلس مرکزی آشکارا اعلام

دو روز بعد در چهاردهم شهریور نمایندگان تجار مقیم تبریز انتخاب شدند و سرانجام مجلس تجار تبریز در روز چهارشنبه ۲۰ شهریورماه ۱۲۶۳ با فرمان ولیعهد قاجار افتتاح گشت.

بودند که مجلس تجارت به قاعده جدید، حجره تجارت آنان را مهروموم کرده بود و آن‌ها به خانه حاج میرزا جواد، مجتهد شهر ملتجی شده بودند. سوم هم گروه دلالان بود که از نظام مجلس تجارت و نظارت سختی که این مجلس بر فعالیت آنان مقرر داشته بود، نارضایتی داشتند. مخالفان وقتی حمایت‌های مظفرالدین میرزای ولیعهد را از مجلس تجار دیدند، نامه‌های اعتراض به دربار تهران فرستادند. در این باره امین‌السلطان خطاب به امین‌الضرب نوشت:

«واقعاً عجب حکایتی است که در این مسئله، تجار خیر خودشان را نمی‌فهمند و به‌علاوه مردم هم دست بر نمی‌دارند. تا به حال ده عریضه در استدعای این کار نوشته‌اند. همه را بندگان همایونی دور انداخته‌اند، و باز دست بردار نیستند. ولی طرف مقابل هم خیلی سخت است، و ابداً اعتنا ندارد. آسوده باشید؛ به تجار هم از قول من ابلاغ کنید که اگر کسی عریضه فرستاده است، تنبیه و اخراج بلد خواهد شد.»

به دنبال آن تلگراف صدراعظم ناصرالدین‌شاه به ولیعهد در تبریز بود که نوشت:

«به قرار معلوم حاج محمدصادق دلال باشی آدم درستی نیست و در کار مجلس وکلای تجارت فساد و اخلال می‌کند. حسب‌المقرر او را باید از این حرکات

منتخبین اولیه مجلس وکلای تجار تبریز در سال ۱۲۶۳ خورشیدی

حاج محمدتقی طباطبایی ناظم‌التجار، حاج سیدمرتضی تاجر تبریزی، حاج محمدصادق مشیرالتجار، حاج میرزا ابراهیم امین‌التجار، حاج میرجعفر اسلامبولچی، حاج میرجعفر تاجر، حاج میرزا یوسف تاجر، حاج نصرالله شهباز، حاج قاسم تاجر، حاجی میرزا علی‌اکبر کاشی، حاج محمد تاجر الشهیر به بیت‌الله، حاج سیدمحمد تاجر، حاج کاظم طهرانچی، حاج اسدالله خطابی، حاج محمدرحیم اصفهانی، حاج میرهاشم تاجر، حاج سیدموسی تاجرخویی، حاج سیدحسین تاجر اصفهانی، حاج حسن ناصرالملک، حاج محمدحسین تاجر اردبیلی، حاج کریم تاجر، آقا میرزا احمد تاجر، سید محمد تاجر خونی، آقا میرزا حسن تاجر میلانی، حاج میراسماعیل صراف، حاج عبدالله صراف

کردند:

«چون با انعقاد این مجلس مداخل و بی حسابی حضرات قطع خواهد شد، جناب مجتهد بعضی عنوانات بد ناپسند در افواه انداخته و پاره‌ای بیانات صریحه تحریراً به بعضی از وکلا نموده است ما زور زد و خورد با این شخص را نداریم هر طور مجلس مرکزی صلاح میداند علاج واقعه قبل از وقوع بنماید.»

نه تنها بازرگانان از مجتهد می‌هراسیدند، ولیعهد هم زهره در افتادن با او را نداشت. همین اندازه به تجار امیدواری داد که:

«شفاهاً بعضی فرمایشات به جناب مجتهد خواهم کرد لکن گمان نمی‌کنم این حرف‌ها صدق داشته باشد. شما هم به آسودگی مشغول رسیدگی به کارهای تجارت باشید.»

بست نشستن ورشکستگان در سرای مجتهد، مسئله حساس تری بود. در تلگراف ولیعهد به صدراعظم آمده:

«حاج جعفر کهنمویی به قدر سی چهل هزار تومان ورشکست شده و به خانه جناب مجتهد بست رفته. طلبکاران او به وحشت و توهم اینکه شاید مردم دیگر که از آن طلب دارند تشدد کنند، چند در حجره خودشان را بسته‌اند. فرستادم ریش‌سفیدان وکلای تجار را حاضر نمایند، گفتگو با آن‌ها نموده قرار بدهم ختم عمل را نمایند. عجلتاً از مراتب اطلاع دادم که دیگر در آنجا اشتباه نکنند. من آنچه لازم است به وکلای تجار در اینجا تأکید خواهم کرد. جناب شما قرار بدهید نوعی دستورالعمل به وکلای تبریز در باب عمل این ورشکسته‌ها بدهند.»

حالا زمینه برپا شدن هنگامه‌ای فراهم می‌آمد. حاج محمد رحیم اصفهانی یکی دیگر از منتخبین مجلس تجار تبریز در تلگرافی به تهران نوشت:

«مجتهد و حاجیان ورشکسته عوام الناس را به صدا درآورده، امروز حاجی میرزا علی اکبر کاشی را که از

واقعاً عجب حکایتی است که در این مسئله، تجار خیر خودشان را نمی‌فهمند و به علاوه مردم هم دست بر نمی‌دارند. تا به حال ده عربضه در استدعای این کار نوشته‌اند. همه را بندگان همایونی دور انداخته‌اند، و باز دست بردار نیستند. ولی طرف مقابل هم خیلی سخت است، و ابداً اعتنا ندارد. آسوده باشید؛ به تجار هم از قول من ابلاغ کنید که اگر کسی عربضه فرستاده است، تنبیه و اخراج بلد خواهد شد.

وکلائی مجلس می‌باشد، طلبه‌های مدرسه برده زده‌اند. مفسده زیاد خواهد شد، از خانه بیرون نمی‌توانیم آمد. تلگراف‌های سخت متعدد معجلاً لازم است.»

دولت و مجلس تجارت چاره کار را از همان مجتهد خواستند. صدراعظم تلگراف زیر را به حاج میرزا جواد فرستاد:

«خدمت جناب مستطاب مجتهد سلمه الله، بندگان اعلیحضرت قراری در امور تجار مقرر فرموده‌اند که احدی مداخله نکنند. کسانی که بر شکست میشوند حساب آن‌ها را وکلای تجار باید رسیدگی نمایند، مال تجار را معلوم کنند چه کرده‌اند، بگیرند، برسانند. اگر بنا باشد هرکس مال مردم را بردارد، ملتی به حکام شرع بشود و حمایت از بر شکسته‌ها بکنند، راه تجارت مسدود می‌شود. قدغن بفرومایید گماشتگان جنابعالی حمایت از بر شکسته‌ها نکنند، خودشان و دفترهای آن‌ها را به محکمه تجارت تسلیم نمایند. و از قرار تلگراف، به جهت این گفتگوها، طلاب مدرسه يك نفر از وکلای تجار را بی‌احترامی نموده طلاب را باید تنبیه نمایند. خبر بدهید که از این حرکت طلاب خاطر خطیر همایونی روحانواده متغیر است، چرا باید این‌طور جهالت و خودسری از طلاب ظاهر شود.»

از مجلس تجارت دارالخلافه هم به آن جناب شریعتمدار بدین مضمون تلگراف شد:

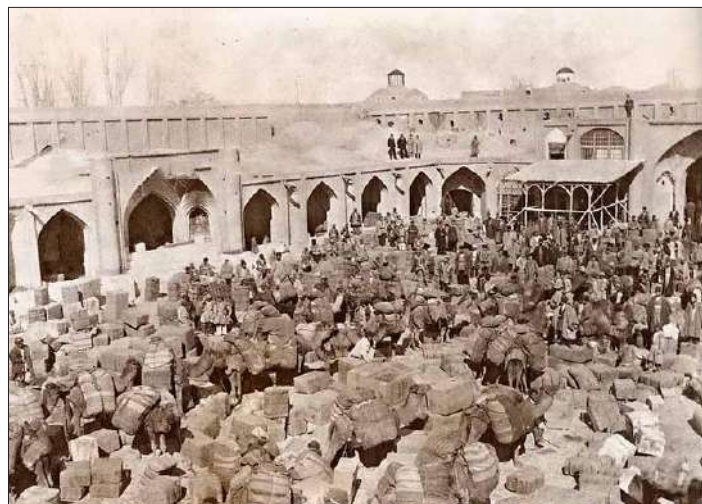
«جنابعالی می‌دانید فدویان اخلاص‌کیش هستیم، و معلوم است جنابعالی در نظم امورات مسلمین توجه می‌فرمایند. لیکن بعضی ارباب غرض و اهل طمع به جهت نفع خود، خدمت جنابعالی مشتبّه‌کاری می‌کنند. وکلای تجار با طلاب و اهل مدرسه هرگز طرف نبوده‌اند. معلوم است طلاب محرک داشته‌اند. روزنامه تلگرافی به خاک‌پای همایونی داده‌اند که طلاب چه کرده‌اند. البته تنبیه خواهند فرمود. استدعای حقیران این است که در امور وکلا تقویت و توجه بفرمایند، و اشخاصی که مفسد هستند اقوال آن‌ها را قبول نفرمایند.»

فردای آن روز مجتهد در جواب مجلس تجار تهران فوراً تلگراف کوتاهی فرستاد:

«انشاء الله رفع غائله میشود.»

و بلافاصله در تلگراف دیگری در همان روز مجدد توضیح داد:

«حضرات تجار عراق (یعنی غیرآذربایجانی) به جهت حرفی که میان چند نفر از ارباب عمایم و یکی از ایشان اتفاق افتاد، مدرسه حسن پاشا را غارت و دو نفر از طلاب را زخم زده و ارسی مدرسه را بکلی شکسته‌اند. داعی با هزار مرارت تا امروز اسکات نموده، می‌ترسم

ظل السلطان) را به اسم و رسم نام بردند که در توطئه‌چینی علیه مجلس تجارت مداخله داشتند و تنها از مظفرالدین میرزای ولیعهد به نیکی اسم بردند که با آن مجلس همراه بود. به ناچار و در اثر فشارها، امین‌الضرب از این مجلس کناره‌گیری کرد و عملاً مجلس وکلای تجار پس از یک سال پر کشاکش به پایان رسید.

مجلس وکلای تجار ایران نخستین تشکل اقتصادی با خصلت سیاسی بود که پیش از عصر مشروطیت از نمایندگان منتخب یکی از طبقات اصلی و فعال اجتماعی، به ابتکار و تلاش خود در درون نظام حاکم به وجود آمد. البته هستی مجلس وکلای تجار با نظام موجود تعارض ماهوی داشت؛ تصادم آن با دو دستگاه کهنه و کهن طبیعی بود یکی با قدرت سیاسی حکام که تجسم کامل عیار آن حکومت ظل‌السلطان در اصفهان و شیراز و بخش‌های وسیعی از ولایات مرکز کشور بود و دیگری با اقتدار شرعی ملایان. سرنوشت مجلس تجار از آغاز معلوم بود، با بساط ظل‌السلطانی بایستی واژگون گردد یا مجلس اهل تجارت برافند. وجود آن دو پهلوی هم خلاف منطق تاریخی بود، زیرا نوع دستگاه ظل‌السلطانی بالذات اصلاح‌ناپذیر بود. مجلس وکلای تجار با آن خصوصیات مترقی تعطیل گشت اما تشکلی با نام مجلس تجارت همچنان برقرار ماند بدون اینکه ماهیت رسمی مجلس وکلای تجار با آن اختیارات گسترده داشته باشد. این تجربه برای تجار تبریز آن قدر سخت شد که پس از صدور فرمان مشروطیت و در جریان تشکیل مجلس شورای ملی، نمایندگانی که از طبقه تجار آذربایجان به نمایندگی مجلس انتخاب شدند، هیچ‌یک از وکلای مجلس تجار تبریز نبودند. آن ۱۳ تن ترجیح دادند به دور از تنش‌های سیاسی و اجتماعی موجود به دنبال اداره کسب‌وکار خود باشند و این گونه هم‌اوردی‌ها را به دیگرانی واگذارند که روحیه‌ای سیاست‌ورز داشته باشند. ■

چون با انعقاد این مجلس مداخل و بی‌حسابی حضرات قطع خواهد شد، جناب مجتهد بعضی عنوانات بد ناپسند در افواه انداخته و پاره‌ای بیانات صریحه تحریراً به بعضی از وکلا نموده است ما زور زد و خورد با این شخص را نداریم هر طور مجلس مرکزی صلاح میدانند علاج واقعه قبل از وقوع بنمایند.

رشته از دست برود، خدای نخواستہ مفسده شود. آدم قابلی هم نیست که انسان دست بهم داده، کار را اصلاح نمایند. خسارت مدرسه و غارت طلاب را حضرات بدهند و ترصیه هم به عمل آورند تا این غائله رفع شود. جواب مرقومه آن جنابان را هم از چاپار فرستادم.»

آن تدابیر مؤثر نگشت وکلای تبریز در تلگرافی خبر دادند که:

«طلاب به تلگراف حضرت اجل صدراعظم آسوده نشدند. مجلس تبریز موقوف، وکلای تبریز آسوده نیستند، چاره‌ای بفرمائید.»

یک هفته بعد حاج محمدحسن امین‌الضرب، در تلگرافی وکلای تجار تبریز را به سبب سستی که به خرج می‌دادند، مورد سرزنش قرار دادند:

«چرا باید شماها این قدر سست‌عنصر باشید؟ دستخط‌های محکم این دو روزه شرف صدور یافته، با چاپار می‌فرستم. تلگراف‌ها و عریضجات که از تبریز نموده بودند، تماماً جواب سخت شنیدند. طلاب چه می‌توانند بکنند؟ مجلس موقوف نباید بشود، آسوده باشید.»

کشاکش با مخالفان ادامه داشت تا آخرین اطلاعی که نزدیک يك ماه و نیم بعد از تبریز به تهران رسید. مخالفت علما با مجلس تجارت شدت یافته بود و ناظم‌التجار رئیس هیئت وکلای تبریز مجبور به استعفا. او در ۴ دی‌ماه ۱۲۶۳ به امین‌الضرب اعلام داشت:

«علمای اعلام سلمه الله تعالی راضی به انعقاد مجلس تجارت نیستند. قبل از اینکه فتنه جدیدی بشود، بنده استعفا کرد، حاضر مجلس نمیشود. انشاءالله قبول خواهید فرمود.»

پایان زود هنگام مجلس تجار

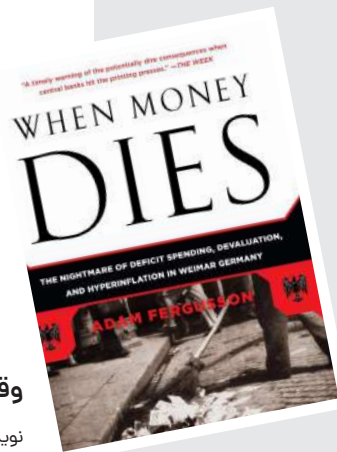
از این پس دستگاه مجلس وکلای تجار در تمام ولایات متزلزل گشت. هنوز مجلس تجارت تهران از پشتیبانی دولت مرکزی برخوردار بود و دلگرم به حمایت شاه. اما همدستی شریعتمداران با اغلب حکام ولایات که یکی از مظاهر همبستگی نفع آن دو گروه بود، دولت مرکزی را در تنگنای سیاسی قرار داد. از وزیران، کامران میرزا نایب‌السلطنه و مخبرالدوله وزیر تجارت نیز با دستگاه تازه مجلس وکلای تجارت مخالفت می‌ورزیدند. در بزرگه تصمیم، صدراعظم هم در حلقه مخالفان در آمد. در دل شاه تردید افتاد. حکمی به ولایات صادر شد که در معنی ناسخ تمام دستخط‌های مبارک بود و نظام مجلس تجار به مرحله سقوط افتاد.

وکلای مجلس مرکزی به امضای جمعی عریضه مفصلی به شاه نوشتند در انتقاد بر سیاست کلی دولت و در حمله بسیار تند بر حکام دو تن از پسران شاه (نایب‌السلطنه و

معرف
کتاب

اولدوز اقدسی ارسی

وقتی پول می میرد

نویسنده: ادام فرگوسن

حرف‌هایی با دخترم درباره اقتصاد

نویسنده: یانیس واروفاکیس
ترجمه: فرهاد اکبرزاده

تورم و اخلاق

نویسنده: اندرو دیکسون وایت
ترجمه: سید حسن دیباج
انتشارات: دنیای اقتصاد

فقر احمق می کند

نویسنده: الدار شیفر، سندیل میلانیتس
ترجمه: سید حسن دیباج
انتشارات: ترجمان

چگونه از تورم سود ببریم؟

نویسنده: کیم کیوساکی و رابرت کیوساکی
مترجم: ابوالفضل طاهریان
انتشارات: طاهریان

معرفی کتاب اخلاق تولید پول

نویسنده: یورگ گوئییدو هولسمن
مترجم: سید امیرحسین میرابوطالبی

باشد؛ هر بار که این روش مورد استفاده قرار گرفته، چنین بوده؛ و اینکه هیچ دلیل قابل دفاعی از نظر فنی، اقتصادی، قانونی، اخلاقی یا معنوی برای جلوگیری از کارکرد آن وجود ندارد. در مقابل، نکات متعددی وجود دارد که خصوصیات ناخوشایند و مضر تورم را اثبات می‌کند و در زمان ما این تورم بیش از هر زمانی پایا و لجام‌گسیخته شده، چرا که انواع مختلفی از تمهیدات وضع شده توسط دولت نهادهای پولی ایجادکننده این تورم را حمایت می‌کنند. تولید پول را از دو جهت می‌توان مسئله‌ای کاملاً مرتبط با عدالت دانست. از یک طرف نهادهای مدرن تولید پول، به نظم قانونی متداول بستگی داشته و به تبع آن با یکی از درونی‌ترین بخش‌های آنچه عدالت اجتماعی نامیده می‌شود، در ارتباط است. از سوی دیگر نظم قانونی متداول به خودی خود مشکلی اساسی است که باعث تورم مداوم می‌شود. انحصارات قانونی، قوانین پول رایج، تعلیق قانونی پرداخت اقساط و بدهی‌ها و دیگر قوانین این چنینی، به‌طوری سهوی به ابزاری برای بی‌عدالتی اجتماعی تبدیل شده‌اند. این ابزار موجب ایجاد تورم، بی‌مسئولیتی و توزیع نامشروع درآمد، آن هم اغلب از سمت فقرا به سوی ثروتمندان است. این چنین نهادهایی قابل تعدیل و اصلاح نیستند و باید به یکباره منسوخ شوند. به نظر می‌رسد چنین القایی مستلزم حذف نهادهای پولی غالب در عصر ماست؛ یعنی بانک مرکزی، پول کاغذی و بانکداری اندوخته‌کسری. چنین اتفاقی را می‌توان به عنوان بازایی سلامت پولی و همچنین شرطی اساسی برای داشتن یک اقتصاد به واقع انسانی دانست.

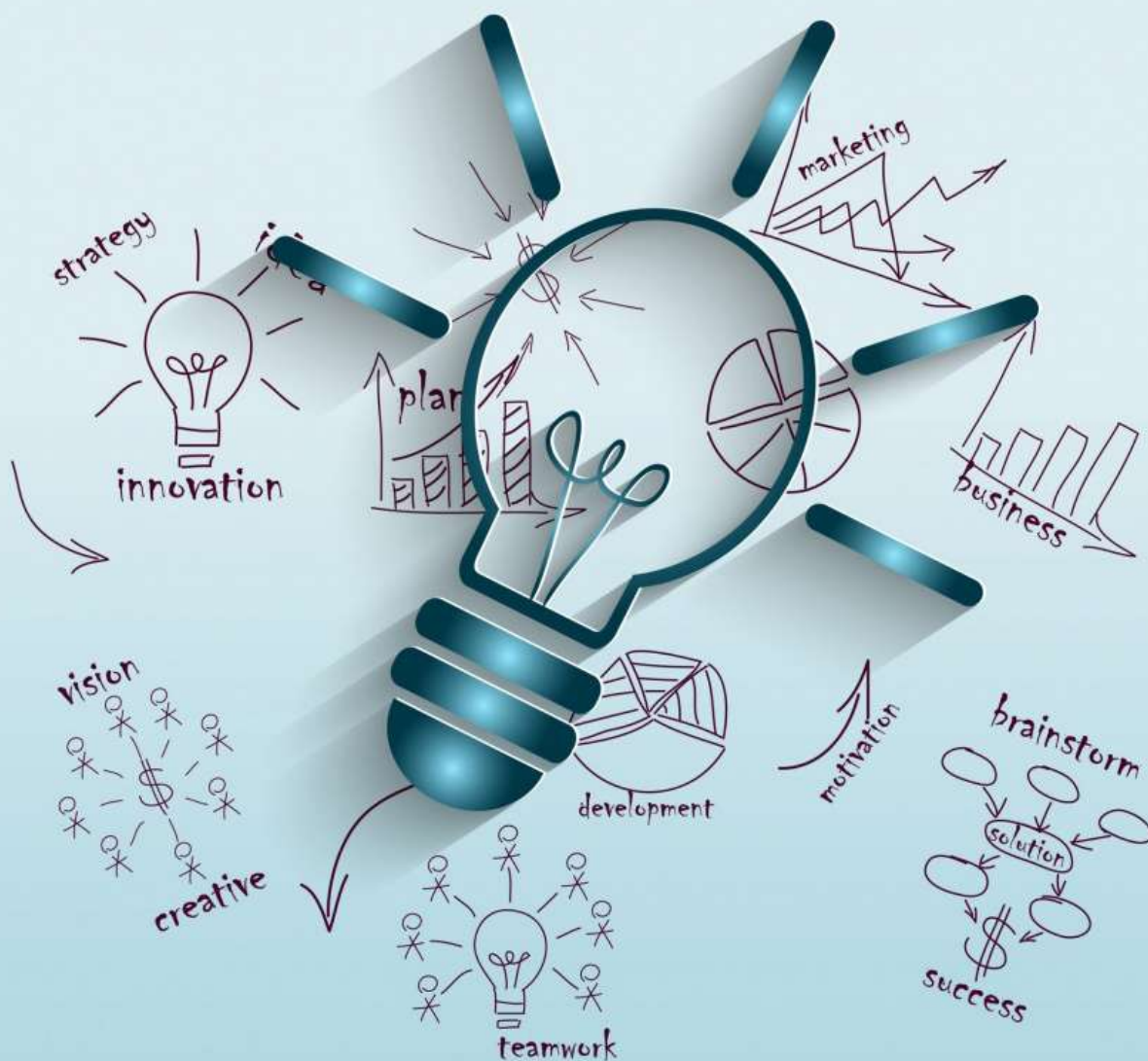
درست است که چنین نتیجه‌گیری‌هایی نسبتاً افراطی به نظر برسد. با این حال یک نفر به جای شانه خالی کردن باید مقابل شیطان بزرگ بایستد؛ و مشخصاً شیطان بزرگ همان چیزی است که در غالب نهادهای پولی امروزی با آن روبه‌رویم. البته هدف ما این نیست که یک برنامه چریکی ترتیب دهیم، بلکه صرفاً به دنبال آشنا کردن خواننده با واقعیت‌های اساسی مورد نیاز برای ارزیابی اخلاقی نهادهای پولی هستیم. | معجز ساعی‌نیا |

نویسنده در معرفی این کتاب این‌گونه می‌نویسد: در این کتاب ما به دنبال این هستیم که نشان دهیم، هزینه شکاف عدم توجه به نهادهای پولی دنیای مدرن از منظر اخلاق چقدر بالاست. توضیحات و تفسیراتی که در این کتاب ارائه می‌کنیم نیز همه در حول اقتصاد تولید پول خواهد بود. «آدام اسمیت» و بسیاری از پیروان او، اقتصاد را علم اخلاق نامیده‌اند. اقتصاد نه تنها با موجودات اخلاقی‌گرا (انسان‌ها) بلکه با سؤالات بسیاری روبه‌روست که ارتباط مستقیم با اخلاق دارد.

در موضوع مورد بحث ما بیش از هر چیز این سؤال مطرح است که آیا دخالت و دستکاری‌های سیاسی عرضه پول، دارای منافع اجتماعی است یا خیر؟ یا اینکه تورم چگونه وضعیت افراد را از نقطه نظر اخلاقی و معنوی تحت تأثیر قرار می‌دهد؟ اقتصاد، تولید پول ما را در مسیری قرار می‌دهد که به صورت خودبه‌خود با وجوه قضایی، اخلاقی، تاریخی و سیاسی این موضوع روبه‌رو می‌شویم. هدف ما در اینجا این نیست که تمام وجوه ممکن را به شکل جامع بررسی کنیم، بلکه می‌خواهیم تصویری کلی با جزئیات مکفی ترسیم کنیم.

در این کتاب ما ابتدا به سراغ موضوعی می‌رویم که آن را «تولید طبیعی پول» می‌نامیم (بخش اول). سپس به بحث درباره راه‌های ممکن برای اصلاح آن، زیر سایه اندیشه‌های اخلاقی می‌پردازیم. بعد از آن به تورم می‌رسیم و رابطه آن را با انحراف از تولید طبیعی پول بررسی می‌کنیم (بخش دوم). در این بخش بر تفاوت بین دو نوع تورم تأکید می‌کنیم. از یک طرف تورم خصوصی را داریم که خود به خود در هر جامعه انسانی به وجود می‌آید، اما قدرت دولت با آن مقابله می‌کند و در طرف دیگر با تورم دستوری (دولتی) مواجه هستیم که همان‌طور که از نامش پیداست، در واقع برای حمایت از دولت به کار می‌رود و بنابراین یک انحراف نهادی از تولید پول به حساب می‌آید. در بخش آخر (بخش سوم) به کاربرد این تمایزات با بهره‌گیری از تحلیلی مختصر بر سیستم‌های پولی غرب از قرن هفدهم به بعد می‌پردازیم.

در طول بحث نشان خواهیم داد که تولید طبیعی پول کاملاً می‌تواند کارا

دانش بنیان

در گفتگو با یک کارآفرین و فعال حوزه دانش بنیان مطرح شد؛

نقش پررنگ اتاق بازرگانی در راستای اعتمادسازی بین سرمایه گذار و صاحبان ایده

گفتگو: رعنا باقرزاده کریمی

جعفر صبحی، از کارآفرینان و اساتید رشته برق و الکترونیک و موسس صنایع صبح پارلار آسیا است. او از سال ۱۳۷۰ شروع به تحصیل در رشته برق الکترونیک در دانشگاه تبریز کرده و از سال سوم دانشگاه به صورت عملی در این حوزه فعالیت خود را آغاز کرده است. از سال ۱۳۷۵ تا سال ۱۳۸۵ همزمان با تحصیل در مقطع کارشناسی ارشد و دکتری در دانشگاه ارومیه، با تشویق یکی از اساتید دانشگاه به مدت ۱۰ سال در زمینه طراحی IC فعالیت داشته است و در طول این مدت، هم به صورت فردی و هم به صورت مشارکتی در پروژه های صنعتی مشارکت و از این طریق کسب درآمد کرده است. رساله دکتری او با موضوع طراحی IC و فروش لایسنس آن به یک شرکت ژاپنی که در آن زمان رکورددار جهان بود، باعث ایجاد انگیزه برای راه اندازی و توسعه کسب و کار او شد. در نهایت صنایع صبح پارلار آسیا، در سال ۱۳۷۹ در زمینه طراحی و تولید سیستم های الکترونیکی تأسیس گردید و در حال حاضر ۷۰ درصد پرد های الکترونیکی در حوزه ی لوازم خانگی توسط این شرکت تامین می شود. در ادامه با این کارآفرین در رابطه با چالش های شرکت های دانش بنیان گفتگو خواهیم داشت.

صنایع است. نیازسنجی فناوری های نوین از واحدهای صنعتی و تولیدی، برطرف ساختن نیاز از طریق معرفی آن ها به پارک های علم و فناوری، مراکز رشد و در نهایت شرکت های دانش، بنیان و ایجاد همکاری مشترک، گام مهمی در توسعه اقتصاد دانش بنیان به شمار می رود.

● اگر قرار باشد به صورت تخصصی تر به نقش حمایتی اتاق بازرگانی در حفظ و توسعه شرکت های دانش بنیان نگاه کنیم، چه عاملی بیش از همه در این زمینه تاثیرگذارتر خواهد بود؟

سالیان متمادی است که مشارکت بین سرمایه گذار و صاحبان ایده، شکل گرفته است. در این راستا ساختارهای حقوقی نیز وجود دارد، ولی به درستی تبیین نشده است. اتاق های بازرگانی به عنوان یک نهاد مورد اعتماد و به دلیل داشتن ارتباط نزدیک با صاحبان سرمایه و با استفاده از مشاوران حقوقی، می توانند با ایجاد بستر مناسب و هماهنگی بین شرکت های دانش بنیان با صاحبان سرمایه و صنایع بزرگ در راستای جذب سرمایه برای این شرکت های فن آور اقدام کرده و تسهیل گری کنند. با توجه به صنعتی بودن استان از یکسو و پتانسیل های اتاق تبریز، این اتاق می تواند نقش پررنگ تری در راستای اعتماد سازی بین سرمایه گذار و صاحبان ایده ایفا کند. به همین منظور نحوه ارائه ایده به سرمایه گذار و پرزنت کردن آن نقش اساسی دارد. با توجه به اینکه اتاق تبریز با زبان سرمایه گذار آشنایی بیشتری دارد، می تواند در این زمینه خدمات آموزشی لازم را به شرکت های دانش بنیان و صاحبان ایده ارائه کند. اگر چنانچه صاحبان ایده بتوانند به نحو درستی ایده خود را به صنایع و سرمایه گذاران ارائه دهند، در این صورت شرکت های بزرگ نسبت به خرید کل مجموعه یا سرمایه گذاری در بخشی از شرکت رغبت بیشتری پیدا خواهند کرد.

● سخن آخر!

در شرایط فعلی توسعه صادرات و ارزآوری توسط شرکت های دانش بنیان باید در اولویت قرار بگیرد. اتاق های بازرگانی نیز در کنار سایر ارگان ها و نهادهای دولتی، با بستر سازی برای ایجاد تقاضای محصولات دانش بنیان در سطح بین المللی، می توانند نقش پررنگ تری در راستای حمایت از این شرکت ها ایفا کنند.

● به عنوان فردی که سال ها در حوزه شرکت های دانش بنیان فعالیت دارد، بزرگترین چالش و دغدغه این بخش چیست؟

بزرگترین چالش واحدهای صنعتی، مسائل و مشکلات مربوط به تأمین مالی است. شرکت های دانش بنیان نیز از این قاعده مستثنی نیستند. محدودیت منابع مالی و عدم دسترسی به منابع مالی، از مهم ترین موانع رشد و توسعه شرکت های دانش بنیان است. باید توجه داشت که ماهیت و ساختار شرکت های دانش بنیان طوری است که نسبت به صنایع مشابه متمایز بوده و در لبه دانش حرکت می کنند؛ بنابراین می توانند با سرعت بیشتری رشد یابند. به نظر می رسد اگر چنانچه این شرکت ها بر اساس نوع صنعت و میزان پیشرفت اولویت بندی شده و متمایز از سایر بنگاه ها در نظر گرفته شود و نسبت به این اولویت بندی، جذب سرمایه صورت گیرد، بسیاری از مشکلات این شرکت ها حل شده و به تبع آن در مسیر پیشرفت و توسعه قرار خواهند گرفت.

● با توجه به توانمندی های شرکت های دانش بنیان، از دید شما بهترین حمایت از این مجموعه ها چیست؟

با توجه به وجود چنین پتانسیلی، به منظور افزایش سودآوری و درآمدزایی این نوع شرکت ها، حمایت و ارائه تسهیلات به شرکت های دانش بنیان بایستی در اولویت بانک ها و مؤسسات مالی و اعتباری قرار گیرد. در این راستا بایستی نهادهایی وجود داشته باشد که سطح دانش شرکت های دانش بنیان را ارزیابی کرده و در راستای توسعه آن ها، منابع مالی متناسب در اختیارشان قرار دهند.

● نقش اتاق بازرگانی در حوزه ی شرکت های دانش بنیان را چگونه ارزیابی می کنید؟

طی سال های اخیر اقدامات زیادی جهت پیشبرد اهداف توسعه ی اقتصاد دانش بنیان، توسط نهادها و دستگاه های متولی صورت پذیرفته است. با توجه به ساختار اتاق بازرگانی و به منظور جلوگیری از موازی کاری با ارگان ها و نهادهای مربوطه، بهترین کار، حضور و فعالیت اتاق بازرگانی تبریز، در کنار پارک علم و فناوری در راستای جذب سرمایه گذار است. از اقداماتی که اتاق بازرگانی در راستای توسعه اقتصاد با استفاده از بهبود عملکرد شرکت های دانش بنیان می تواند ایفا کند، احصاء نیازهای فناورانه

گفتگو

سرپرست تیم مهندسی شرکت بکو؛

خلاً سرمایه‌گذاری متمرکز و صحیح، اصلی‌ترین مانع دریافت استانداردهای اروپایی

گفتگو: ساناز شهابی

نیما مولانی، متولد شهرستان زنوز و فارغ‌التحصیل رشته مهندسی مکانیک است. او هفت سال سابقه مدیریت فنی شرکت زانوسی (Zanussi) در بخش یخچال صنعتی را در کارنامه کاری خود دارد و اکنون به‌عنوان سرپرست تیم مهندسی شرکت لوازم خانگی Beko، (پنجمین تولید کننده لوازم خانگی در جهان) مشغول فعالیت است. در ادامه با این فعال اقتصادی، به‌عنوان فردی که از دور به ایران و تحولات اقتصادی آن می‌نگرد، به گفتگو می‌نشینیم.

اقتصاد کشور را در مسیر پیشرفت و سازندگی پیش برد. به‌عبارتی با یک تلنگر کوچک، مدیریت و حمایت صحیح از یک مجموعه صنعتی، می‌توان هزاران خانواده را صاحب رزق و روزی کرد و در کاهش فقر و بزهکاری اجتماعی قدم‌های موثری برداشت.

به‌رغم تمام دغدغه‌ها و مشکلات، همچون تحریم‌های اقتصادی و سوء مدیریت، همچنان واحدهای تولیدی بسیار موفق در ایران مشغول فعالیت هستند. برای اینجانب تبریز به مثابه شهری است که همواره در حال مقاومت بوده و هست. در گذشته این مقاومت‌ها در میادین جنگ بوده اما اکنون این شرایط بحرانی در حوزه صنعت و اقتصاد دیده می‌شود و این یعنی امید به آینده بهتر برای کشورمان. مشاهده واحدهای صنعتی موفق در تبریز همواره موجب امیدواری به آینده درخشان کشورم و افتخار به مهندسين باسواد شهرم می‌شود.

● شما به عنوان کسی که در حال حاضر ساکن ایران نبوده و دورادور شاهد تحولات حوزه تولید و تجارت کشور هستید، آینده اقتصادی ایران را در حوزه صنعت چگونه ارزیابی می‌کنید؟

ایران کشوری وسیع، با امکانات و پتانسیل‌های عظیم بوده و همچنین دارای ذخایر گازی و معادن بزرگ است. به‌همین دلیل پیش‌بینی آینده ایران کار آسانی نیست. اما متأسفانه گاهی با صنعتگرانی مواجه می‌شویم که مجبورند به دلایل اقتصادی به کار خود خاتمه بدهند و باید به خاطر داشت که تعطیلی هر مجموعه صنعتی منجر به بیکاری و فقر صدها یا هزاران خانواده می‌شود.

گاهی شاهد نوساناتی در اقتصاد ایران هستیم که تأثیر این نوسانات عواقب جدی بر اکثریت واحد دارد. با این حال، همانطور که شاهد هستیم، هزاران واحد صنعتی در ایران با بازدهی بالا همچنان در حال فعالیت هستند. با این حال مسلم است که با مدیریت صحیح می‌توان

استاندارد در حال تولید انبوه است. این استاندارد دوگانه به هیچ وجه به نفع اقتصاد و صنعت کشور نیست. اگر بگوییم به صنعت و پتانسیل علمی و عملی کشورم افتخار می‌کنم اغراق نکرده‌ام، با این حال باید کیفیت تولیدات داخلی روز به روز افزایش یابد.

● کالاهای ایرانی در بازارهای جهانی تا چه حد مقبولیت دارند؟

زمانی که یک کالا وارد بازار اروپا می‌شود، نشان از آن دارد که استانداردهای لازم برای فروش در اروپا را دارا بوده است. بنابراین، کالاهای ایرانی در اروپا مقبولیت داشته و کیفیت قابل قبولی دارند. بنده نیز سابقاً در حوزه صنایع مسی از کالاهای ایرانی استفاده کرده و رضایت داشته‌ام اما روی هم رفته برای رسیدن به استانداردهای اروپایی، راه بسیار بسیار طولانی در پیش داریم. امروزه نمی‌توانیم به سادگی ادعا کنیم که کیفیت تمام کالاهای ایرانی در حد استانداردهای جهانی است و بزرگترین علت عدم کسب استانداردهای اروپایی، خلأ سرمایه‌گذاری متمرکز و صحیح است.

● مانع اصلی تجارت در ایران چیست؟

مسئله‌ها موانع عدیده فراوانی وجود دارد، اما به نظر من بزرگ‌ترین مانع تجارت در ایران، چیزی جز تحریم‌های اقتصادی نیست.

● چه راهکاری برای توسعه صنایع کشور و افزایش مبادلات تجاری پیشنهاد می‌دهید که عملی و به دور از شعار باشد؟

حمایت از شرکت‌های دانش بنیان، سرمایه‌گذاری در حوزه‌های علمی به خصوص دانشگاه‌ها، افزایش روابط بین صنعت و دانشگاه، سرمایه‌گذاری به خصوص روی شرکت‌های مشاوره و آموزش، و الگو برداری از واحدهای صنعتی موفق در خارج از ایران، به همراه مبارزه سختگیرانه با رانت‌خواری.

برای اینجانب تبریز به مثابه شهری است که همواره در حال مقاومت بوده و هست. در گذشته این مقاومت‌ها در میادین جنگ بوده اما اکنون این شرایط بحرانی در حوزه صنعت و اقتصاد دیده می‌شود و این یعنی امید به آینده بهتر برای کشورمان. مشاهده واحدهای صنعتی موفق در تبریز همواره موجب امیدواری به آینده درخشان کشورم و افتخار به مهندسین باسواد شهرم می‌شود.

● با توجه به تجربه فعالیت در خارج از کشور، اساسی‌ترین وجه تمایز صنایع ایران با سایر کشورها چیست؟

به عقیده من سرمایه‌گذاری در حوزه تحقیق و توسعه در ایران بسیار اندک است. در آمریکا حدود ۲ درصد از درآمد واحدهای صنعتی به فعالیت‌های تحقیق و توسعه اختصاص می‌یابد. این رقم در ترکیه حدود ۱۰.۱ درصد بوده و در ایران این حمایت بسیار کمتر از استانداردهای جهانی است. همچنین تجارت آزاد، قوانین سختگیرانه گمرکی و تحریم‌های کمرشکن باعث شده واحدهای صنعتی کشورمان در ایجاد روابط با کشورهای دیگر برای ایجاد تجارت دچار مشکل شوند. به رغم تمام این مشکلات واحدهای فعال و درآمدزا به ویژه واحدهایی با کالاهای ارزش افزوده بالا، توانسته‌اند صنعت ایران را سرپا نگه دارند.

● شعار سال «مهار تورم و رشد تولید» به نظر شما محقق شدنی است؟

به نظر من هیچ شعاری دور از دسترس نیست. کشور ما پتانسیل پیشرفت بالایی دارد. ایران شبیه یک صفحه شطرنج با مهره‌های متعدد و پرکفایت است و کافی است شطرنج باز ماهر در کشور داشته باشیم تا بتواند از داشته‌هایمان به بهترین نحو استفاده کند.

● آنچه از دور از اقتصاد و صنایع ایران دیده می‌شود، با آنچه که هست چقدر تفاوت دارد؟

به‌طور قطع دیدگاه من به عنوان شخصی که ساکن خارج از کشور است با دیدگاه کسی که داخل ایران زندگی می‌کند یا صنعتگر داخلی، متفاوت است. برای مثال، حدود ۲۰ سال پیش زمانی که برای اولین بار خودروی ملی ایران وارد خط تولید انبوه شد، هنوز در کشورهای همسایه شاهد تولید خودرو نبودیم. این موضوع حاکی از صنعت رو به رشد ایران بود، اما از نقطه نظر دیگر، متأسفانه در ایران همچنان خودروهای غیر

رویدادها و عملکرد اتاق بازرگانی، صنایع، معادن و کشاورزی تبریز

کسب رتبه کشوری «ا برتر» توسط واحد آموزش اتاق بازرگانی تبریز

در این لوح آمده است: «مسلمانان تلاش‌های شایسته‌تسحین در اعتلای دانش فعالان اقتصادی، که لازمه رقابت آنان با همتایان خارجی می‌باشد، و نهایتاً به پیشرفت اقتصادی کشور منجر می‌شود، تأثیر بسزا دارد و سهم شما در نیل به این مهم شایسته‌تسحین بسیار است.»

گفتنی است موسسه آموزشی و پژوهشی اتاق ایران پس از ارزیابی ۳۳ اتاق سراسر کشور با توجه به میزان فعالیت آموزشی، آنها را به ۵ دسته (۱ برتر، ۲ برتر، ۳ و ۴) تقسیم کرده است. در این ارزیابی، اتاق تبریز حائز بالاترین رتبه در میان اتاق‌های ۳۳ گانه کشور شده است.

واحد آموزش اتاق بازرگانی، صنایع، معادن و کشاورزی تبریز موفق به کسب رتبه «۱ برتر» کشوری در سال ۱۴۰۱ شد.

به گزارش روابط عمومی اتاق تبریز، موسسه آموزشی و پژوهشی اتاق ایران، طی لوحی که به امضای دکتر حسین میرمحمدصادقی رئیس این موسسه رسیده، ضمن تشکر از تلاش‌های وافر و شایسته‌تسحین دکتر یونس ژانله رئیس اتاق بازرگانی تبریز و بخش آموزش اتاق بازرگانی تبریز، در همکاری با این موسسه برای برگزاری سمینارهای آموزشی طی سال ۱۴۰۱، این اتاق را حائز بالاترین رتبه، یعنی رتبه «۱ برتر» در میان تمام اتاق‌های ایران دانست.

نماینده ولی فقیه در استان در دیدار با هیئت نمایندگان اتاق تبریز:

تصمیم‌سازی‌های اقتصادی استان باید بر عهده اتاق تبریز باشد

را به اهلیش بسیار.

حجت‌الاسلام سید محمدعلی آل‌هاشم ادامه داد: هیئت نمایندگان جدید و اتاق تبریز باید در تصمیم‌سازی‌های اقتصادی استان نقش ایفا کند و باید مسایل معیشتی و اقتصاد استان، با مشاوره‌ی اتاق تبریز انجام شود.

وی همچنین خاطرنشان کرد: امیدوارم در دوره‌ی جدید شاهد حضور نمایندگان اتاق تبریز در اتاق ایران باشیم. این امر می‌تواند بر اعتبار اتاق تبریز و پیشبرد اهداف بخش خصوصی استان بیفزاید.

وی بر همدلی هر چه بیشتر در بین اعضای هیئت نمایندگان اتاق تبریز

حجت‌الاسلام والمسلمین آل‌هاشم در دیدار با هیئت نمایندگان دوره نهم و دهم اتاق تبریز با تأکید بر اینکه دولت باید اقتصاد را به اهلیش بسپارد، گفت: اتاق تبریز باید نقش تصمیم‌سازی در حوزه‌ی اقتصادی استان را بر عهده بگیرد.

به گزارش روابط عمومی اتاق تبریز، نماینده ولی فقیه در آذربایجان شرقی و امام جمعه تبریز در این دیدار ضمن آرزوی موفقیت برای منتخبان دهمین انتخابات اتاق تبریز تأکید کرد: اگر سخنان مقام معظم رهبری در دیدار با کارآفرینان و فرمایشات ایشان در روز اول سال در مشهد مقدس را در نظر بگیریم بسیاری از مشکلات اقتصادی کشور حل می‌شود. طبق این رهنمودها، دولت باید اقتصاد

بین الملل و کمیسیون های تخصصی از جایگاه بسیار مناسبی برخوردار است، افزود: دفتر روابط عمومی نیز در این مدت توانسته با اقدامات مختلف از جمله راه اندازی استودیوی کسب و کار که برای نخستین بار در بین اتاق های ایران اتفاق افتاده، نظرات کارشناسی اعضای اتاق و مدیران اقتصادی را منعکس کند که با استقبال خوبی هم مواجه شده است.

ژانله تصریح کرد: مطابق وعده ها، پنجره ی واحد کسب و کار از مردادماه ۱۳۹۹ در اتاق تبریز راه اندازی شد و طی ۳ سال گذشته با استقبال صعودی متقاضیان مواجه شده است. همچنین نماینده ی منطقه ی آزاد ارس و مشاوه بخش دانش بنیان نیز در سال اخیر در اتاق تبریز مستقر شده اند تا به اعضای محترم اتاق خدمات لازم را ارائه دهند.

رئیس اتاق بازرگانی تبریز همچنین از برگزاری مناسب دهمین دوره انتخابات اتاق تبریز خبر داد و گفت: هیئت نمایندگان جدید اتاق از تشکل ها و صنوف مختلف تشکیل یافته اند و برنامه ی اتاق در سال جدید تقویت مهارت آموزی و بخش آموزش و از سویی افزایش تعاملات بین المللی برای توسعه ی صادرات بخش خصوصی استان است.

گفتنی است در این دیدار تعدادی از اعضای هیئت نمایندگان نظرات و پیشنهادات خود را در حضور نماینده ولی فقیه در استان مطرح کردند.

تاکید کرد و گفت: امیدوارم در دوره ی جدید، ارتباطات تجاری بین المللی اتاق با کشورهای منطقه افزایش یابد و باید روحیه ی تولید و افزایش صادرات را تقویت کنیم.

رئیس اتاق بازرگانی تبریز نیز در این دیدار به بیان گزارشی از عملکرد اتاق تبریز در دوره ی چهار ساله نهم پرداخت و گفت: اتاق بازرگانی تبریز به عنوان نخستین اتاق بازرگانی کشور به شمار می رود. در حال حاضر تعداد اعضای اتاق تبریز به ۲۳۰۰ نفر رسیده است و از این لحاظ جزو اولین هاست.

یونس ژانله یادآور شد: برای نخستین بار در تاریخ اتاق تبریز، دفتر بناب راه اندازی شد تا فعالان اقتصادی این شهرستان بتوانند خدمات مورد نیاز خود را بدون نیاز به مراجعه به تبریز کسب کنند. شعبه جلفا نیز با درخواست فعالان اقتصادی حوزه منطقه آزاد ارس آماده راه اندازی شد که با استقبال اعضای محترم اتاق در این منطقه مواجه شده است.

ژانله اضافه کرد: شورای گفتگوی دولت و بخش خصوصی اتاق در دو سال اخیر، با عملکرد و مناسب و تعداد قابل توجه پیشنهادهای ملی، رتبه ی اول کشوری را کسب کرده است. در حوزه ی آموزش و افزایش مهارت آموزی نیز طی سال های اخیر رتبه ی نخست کشوری را کسب کرده ایم.

وی با بیان اینکه اتاق تبریز در امور کارنهی، صدور گواهی مبداء، امور

در جلسه کمیته انرژی اتاق بازرگانی تبریز؛

موانع سرمایه گذاری جهت احداث نیروگاه های خورشیدی در استان بررسی شد

انتخاب شده و دستورالعمل ها و حمایت های قانونی با حضور معاون وزیر نیرو و رئیس سازمان انرژی های تجدیدپذیر و بهره وری برق (ساتبا) در اردیبهشت ماه سال جاری در تبریز برگزار خواهد شد و در این همایش بوروکراسی های اداری که از دید صنعتگران، مانع سرمایه گذاری در بخش تولید انرژی می شود بررسی خواهد شد.

فرج نیا افزود: محورهای اصلی این همایش را مواردی از جمله تبادل تفاهم نامه مابین استاندار آذربایجان شرقی و معاون وزیر نیرو و رئیس سازمان انرژی های تجدیدپذیر و بهره وری برق (ساتبا)، بررسی موانع سرمایه گذاری در تولید برق، بررسی نحوه اجرای تفاهم نامه وزارتین نیرو و صمت در زمینه ایجاد حداقل ۱۰ هزار مگاوات ظرفیت جدید نیروگاهی عنوان کرد.

همایش صنایع و احداث نیروگاه های خورشیدی در تبریز برگزار خواهد شد. به گزارش روابط عمومی اتاق تبریز، جلسه کمیته انرژی اتاق بازرگانی تبریز با حضور مدیرعامل شرکت توزیع نیروی برق استان و نمایندگان سازمان جهاد دانشگاهی، سازمان صمت، شرکت شهرک های صنعتی و اتاق بازرگانی با موضوع هماهنگی برگزاری همایش صنایع برای احداث نیروگاه های خورشیدی برگزار شد. اکبر فرج نیا، مدیرعامل شرکت توزیع نیروی برق استان در این جلسه گفت: همایش صنایع برای احداث نیروگاه های خورشیدی با مشارکت شرکت توزیع نیروی برق استان، سازمان جهاد دانشگاهی، اتاق بازرگانی و تشکل های صنعتی و معدنی استان جهت نزدیک کردن افکار هر دو بخش دولتی و خصوصی و استفاده از ظرفیت های موجود و ارائه بسته های سرمایه گذاری و مکان های

می شود، گفت: تعرفه سوخت تحویلی به شبکه سراسری در ساعت اوج مصرف (به شرط وجود کنتور مجزای گاز یا اعلامی توسط وزارت نیرو) باید به صورت تعرفه نیروگاهی محاسبه شود اما علی رغم تعیین تکلیف قانونی در این خصوص (بند و تبصره ۱۵ قانون بودجه سال ۱۴۰۱)؛ این تعرفه سوخت به صورت نیروگاهی محاسبه نمی شود.

وی اضافه کرد: همچنین در خصوص برق تحویلی به شبکه در زمان غیرپیک و یا برق مصرفی در محل، تکلیف قانونی مربوطه (دستورالعمل بند ۴۸ ماده ۴۸ قانون برنامه پنج ساله ششم توسعه و ماده ۵۶ قانون اصلاح الگوی مصرف) نیز لازم است اجرایی شود تا بر اساس آن، تعرفه سوخت تمام برق تولیدی بر اساس راندمان الکتریکی ۴۲ درصد یا مجموع راندمان الکتریکی و حرارتی ۷۰ درصد به صورت نیروگاهی محاسبه شود و مازاد گاز مصرفی مولد نسبت به میزان محاسبه شده فوق بر اساس تعرفه صنعتی اعمال شود که در این خصوص از طرف کمیته انرژی اتاق بازرگانی تبریز درخواست طرح موضوع را در شورای گفتگوی دولت و بخش خصوصی استان داریم.

در ادامه، نمایندگان سازمان جهاد دانشگاهی، صمت و شهرک های صنعتی استان به بیان اقدامات و خدمات سازمان متبوع خود در تولید انرژی پرداختند. در این جلسه مقرر شد کمیته انرژی اتاق بازرگانی تبریز، دومین جلسه هماهنگی برگزاری همایش صنایع و احداث نیروگاه های خورشیدی را با حضور روسای انجمن های صنعتی و معدنی استان و روسای سازمان های دولتی مربوطه جهت تبیین موضوعات همایش و مشارکت تشکله ها و تدوین برنامه همایش برگزار کند.

مدیرعامل شرکت توزیع نیروی برق استان ادامه داد: یکی از محورهای اصلی همایش که برای صنایع بسیار حائز اهمیت است، الزام صنایع دارای یک مگاوات مصرف برق به تولید برق از طریق احداث نیروگاه تجدیدپذیر مقیاس کوچک در طی ۵ سال می باشد. مطابق تصویب نامه شماره ۹۴۳۹۵/ت/۶۰۲۷-هـ مورخ ۱۴۰۱/۶/۲ هیئت وزیران، صنایعی که مصرف برق بالای یک مگاوات دارند ملزم هستند طی ۵ سال، هر سال به اندازه یک درصد برق مصرفی خود را از طریق احداث نیروگاه تجدیدپذیر مقیاس کوچک تولید کنند که در این همایش حمایت های قانونی و راهنمایی های لازم به صنعتگران و سرمایه گذاران ارائه خواهد شد.

مسئول امور کمیسیون های مشورتی اتاق تبریز با اشاره به اینکه اتاق تبریز برنامه های مدونی جهت ورود به سرمایه گذاری در تولید برق صنایع آماده کرده است، گفت: از جمله این برنامه ها می توان به تشکیل کنسرسیوم تولید پنل های خورشیدی، پیگیری مشکلات سرمایه گذاری در تولید انرژی مشتمل بر تامین گاز، مشارکت شبکه بانکی، تامین زمین مناسب و امکان خودمصرفی برق تولیدی این واحدها اشاره کرد.

وی خاطرنشان کرد: اتاق بازرگانی ضمن استقبال از برگزاری همایش صنایع و احداث نیروگاه های تجدیدپذیر و تولید انرژی، از هر اقدام مجموعه وزارت نیرو و شرکت های تابعه که موجب تسهیل گری و رفع مشکلات تولید بشود استقبال می کند و آمادگی برای مشارکت در اجرای برنامه های مشترک را دارد. وحید کوچه مشکی از فعالان حوزه انرژی نیز در خصوص تعرفه سوخت برق تولیدی در کارخانجات که در ساعات اوج مصرف به شبکه سراسری تحویل

مجمع عمومی موسسین انجمن شرکت های دانش بنیان تشکیل شد

بر این اساس جعفر احمدی، جعفر صبحی، محمد آرازش، نادر آقازاده و مسعود محجل امامی به ترتیب با کسب اکثریت آرا به مدت سه سال به عنوان اعضای اصلی هیئت مدیره انتخاب شدند. همچنین اشکان شمالی به مدت یکسال به عنوان بازرس انجمن انتخاب گردید.

هیئت مدیره انجمن شرکت های دانش بنیان با حضور اعضا مشخص شدند. به گزارش روابط عمومی اتاق بازرگانی تبریز، مجمع عمومی موسسین انجمن شرکت های دانش بنیان با حضور ۲۹ نفر از اعضا و نماینده اتاق بازرگانی تبریز صبح امروز برگزار گردید. در این مراسم اعضا، ترکیب هیئت مدیره و بازرس انجمن شرکت های دانش بنیان را مشخص کردند.

در نخستین جلسه میز تجاری روسیه در اتاق بازرگانی تبریز مطرح شد

حمایت اتاق بازرگانی تبریز از اعضای میز تجاری روسیه

علاوه بر این، اتاق با استقرار نماینده حقوقی در این میز، با ارائه حمایت‌های حقوقی و ارائه نظرات کارشناسی شده و مشورتی، زمینه‌ساز افزایش میزان تجارت با روسیه خواهد شد.

وی ضمن تأکید بر افزایش روابط تجاری بین آذربایجان شرقی و روسیه گفت: ما نباید هدف خود را تنها بر روی صادرات قرار دهیم، بلکه می‌توانیم با واردات محصولات روسی به کشور، به افزایش حجم تجاری و گسترش رابطه دوسویه کمک کنیم.

فعالیت ۹ میز تجاری در آذربایجان شرقی طاهر روحی، مدیرکل دفتر هماهنگی امور اقتصادی استانداری نیز در این دیدار با اشاره به سفر آتی رئیس جمهور به آذربایجان شرقی، از انعکاس موارد و چالش‌های مطرح شده در این نشست به رئیس جمهور خبر داد.

وی همچنین با اشاره به فعالیت ۹ میز تجاری در آذربایجان شرقی تحت نظر سازمان صمت استان، اعلام کرد که با استقرار دبیرخانه مشترک میزهای تجاری استان در اتاق بازرگانی تبریز، از این به بعد مسئولیت مدیریت این میزها بر عهده اتاق خواهد بود و تغییراتی در چارچوب میزها ایجاد خواهد گردید.

مدیر امور بین الملل اتاق تبریز نیز گفت: با حمایت هیئت رئیسه و رئیس اتاق، دبیرخانه مشترک میزهای تجاری استان در اتاق بازرگانی تبریز مستقر شده و امیدواریم با این اقدام، شاهد بروز اتفاقات خوبی در این زمینه باشیم.

لازم به ذکر است، تجار حاضر در جلسه میز تجاری روسیه، به بیان مسائل پیش‌روی تجارت با این کشور از قبیل لجستیک، عدم آشنایی با بازارهای CIS، عدم ارتباطات بین‌المللی مطلوب، عدم حضور شرکت‌های استانی در تصمیمات اتاق مشترک ایران و روسیه، مشکلات مربوط به عدم آشنایی با قوانین کشور روسیه و همچنین مشکلات مربوط به عدم آشنایی با زبان روسی، ضرورت ارتباط تجاری راهبردی به جای ارتباط تاکتیکی، مشکلات مربوط به رفع تعهدات ارزی، ضرورت ایجاد پایانه‌های صادراتی در استان و ایجاد دبیرخانه اتحادیه اقتصادی اوراسیا در استان پرداختند.

به گزارش روابط عمومی اتاق بازرگانی تبریز، در این نشست که با حضور طاهر روحی، مدیرکل دفتر هماهنگی امور اقتصادی استانداری، یونس ژائله، رئیس اتاق، سیدیوسف حسینی، دبیر میز روسیه و جمعی از صادرکنندگان و واردکنندگان فعال در روسیه برگزار شد، موانع و چالش‌های موجود بر سر راه تعامل با روسیه مطرح گردید.

رئیس اتاق بازرگانی، صنایع، معادن و کشاورزی تبریز در این جلسه با تأکید بر اینکه بازار روسیه، بازاری نامحدود و وسیع است، یکی از راه‌های گسترش حضور آذربایجان شرقی در این بازار را رفع اشکالات موجود در محصولات داخلی عنوان کرد.

یونس ژائله با بیان اینکه در حال حاضر چندین شرکت فعال از استان در بازار روسیه حضور دارند، بر ضرورت پرهیز از فعالیت‌های انفرادی و افزایش حضور تیمی در بازارهای بین‌المللی تأکید کرد.

وی اعمال تحریم‌های بین‌المللی علیه روسیه را فرصت مناسبی برای گسترش مبادلات تجاری با این کشور دانست و آن را منوط به بهبود کیفیت محصولات از یک سو و کاهش قیمت نهایی محصولات از سوی دیگر عنوان کرد.

ژائله یکی از مهمترین چالش‌های موجود در راه مبادله با روسیه را عدم آشنایی تجار با قوانین این کشور اعلام کرد و افزود: بر این اساس اتاق بازرگانی تبریز در صدد است تا با برگزاری دوره‌های آموزشی در رابطه با افزایش مهارت در تجارت با روسیه، صادرکنندگان و واردکنندگان استان را توانمندتر کند.

رئیس اتاق تبریز، عدم تسلط به زبان روسی را از دیگر مسائل مهم در زمینه تجارت با این کشور دانست و از اعلام آمادگی اتاق تبریز برای برگزاری دوره‌های آموزش زبان برای فعالان تجاری در این کشور خبر داد.

وی با بیان اینکه هزینه حضور در روسیه برای تجارت هنگفت است، ادامه داد: اگر تاجری به صورت انفرادی در این کشور اقدام به تأسیس شعبه کند، با مشکلات عدیده‌ای مواجه خواهد شد، به همین منظور اتاق تبریز در نظر دارد با تشکیل مقر و میز مشترک در روسیه و ایجاد فضای مناسب برای بازاریابی شرکت‌های استان، هزینه‌های جاری این واحدها را تا حد زیادی کاهش دهد.

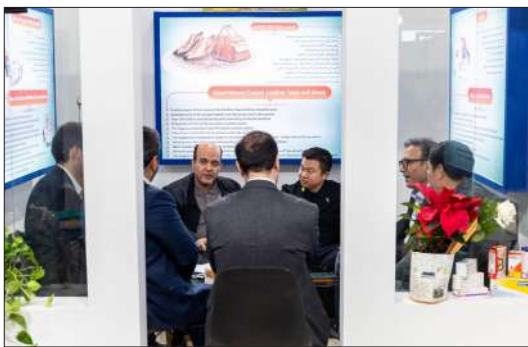
هیئت رئیسه دهمین دوره اتاق بازرگانی تبریز انتخاب شد

عنوان رئیس اتاق بازرگانی صنایع و معادن و کشاورزی تبریز، مسعود بنایان و جمشید برزگر به عنوان نواب، قاسم خلیل نژاد قوبیل به عنوان خزانه دار و رضا جعفری به عنوان منشی انتخاب شدند. براساس این گزارش صمد حسن زاده، سید احمد فتاح زاده، بشیر جعفری، سید باقر شریف زاده، احد عظیم زاده، سید یوسف حسینی، مهدی امینی، یونس اکبرپور پایدار، نوید امجد و امید اسمعیل ظفر دیگر اعضای هیات نمایندگان اتاق بازرگانی تبریز در دهمین دوره اتاق بازرگانی تبریز می باشند.

لیست هیئت رئیسه دهمین دوره انتخابات اتاق بازرگانی، صنایع، معادن و کشاورزی تبریز مشخص شد. به گزارش روابط عمومی اتاق بازرگانی تبریز، رئیس هیئت نظارت بر دهمین انتخابات اتاق بازرگانی، صنایع، معادن و کشاورزی تبریز با بیان اینکه نخستین جلسه هیئت نمایندگان اتاق بازرگانی تبریز در سال ۱۴۰۲ در محل اتاق برگزار شد، گفت: در این جلسه طی انتخاباتی، هیئت رئیسه جدید همگی با رای کامل ۱۵ نفر هیئت نمایندگان انتخاب شدند. صابر پریشان افزود: بر اساس نتایج انتخابات صورت گرفته، یونس ژالته به

حضور فعال اتاق بازرگانی تبریز در نمایشگاه ایران اکسپو ۲۰۲۳

بین المللی تولیدکنندگان و صادرکنندگان استان گام برداشته است. همچنین انجمن فولاد استان آذربایجان شرقی و بیش از ۱۰ واحد تولیدی و صنعتی استان در حوزه های مختلف از جمله صنایع غذایی، فولاد، قطعه سازی، داروسازی، محصولات شیمیایی و پتروشیمی به طور فعال در این نمایشگاه حضور یافته اند. گفتنی است پنجمین نمایشگاه توانمندی های صادراتی ایران «ایران اکسپو ۲۰۲۳» طی روزهای ۱۷ تا ۲۰ اردیبهشت ماه سال جاری میزبان یک هزار و ۲۵۰ فعال اقتصادی خارجی از ۶۵ کشور دنیا شامل کشورهای اروپایی، اوراسیا، آفریقا، جنوب شرق آسیا و آمریکای لاتین بوده و بیش از ۶۰۰ رویداد و نشست دوجانبه برای این نمایشگاه در نظر گرفته شده است.

اتاق بازرگانی تبریز در راستای فراهم سازی فرصت های صادراتی برای تولیدکنندگان و صادرکنندگان استان، در نمایشگاه ایران اکسپو ۲۰۲۳ حضور دارد. به گزارش روابط عمومی اتاق بازرگانی تبریز، پنجمین نمایشگاه توانمندی های صادراتی ایران «ایران اکسپو ۲۰۲۳»، که با حضور تجار ایرانی و خارجی برگزار می شود، فرصت مناسبی برای عرضه محصولات صادراتی فراهم کرده است. اتاق بازرگانی، صنایع، معادن و کشاورزی تبریز با توجه به استقرار غرفه توانمندی های صادراتی استان آذربایجان شرقی در سالن شماره ۴۱ پاپیون استان ها در نمایشگاه بین المللی تهران، به طور فعال در این غرفه مشارکت داشته و در راستای انجام وظایف ذاتی خود و بستر سازی برای افزایش مبادلات

چتر حمایت هیئت نمایندگان اتاق تبریز بر سر ۱۴ هزار و ۳۰۰ نفر از ایتام استان

هیئت نمایندگان اتاق تبریز بهره‌مند شدند. لازم به ذکر است، هیئت نمایندگان اتاق تبریز، طی سال‌های متمادی، به شیوه‌های متفاوت در راستای کمک به اقشار کم‌برخوردار، آسیب‌دیده یا در معرض آسیب گام‌های بزرگی برداشته‌اند و همواره به عنوان حامی در کنار هم‌استانی‌های خود بوده و هستند. یادآور می‌شود، طرح حامی‌یابی کمیته امداد امام خمینی (ره) در راستای اکرام و توانمندسازی ایتام و محسنین اجرا می‌شود و حامیان می‌توانند از طریق تکفل یک یا چند کودک و نوجوان نیازمند، به‌صورت مستقیم، کمک‌های مالی خود را به حساب این افراد واریز کنند.

رئیس و هیئت نمایندگان اتاق بازرگانی، صنایع، معادن و کشاورزی تبریز، در راستای ایفای وظایف اجتماعی خود ۱۴ هزار و ۳۰۰ نفر از فرزندان ایتام محسنین را به سرپرستی گرفتند. به گزارش روابط عمومی اتاق بازرگانی تبریز، به این ترتیب هیئت نمایندگان و جمعی از اعضای اتاق بازرگانی تبریز با مشارکت در این امر خیر بیش از ۱۴ هزار نفر از ایتام را به سرپرستی گرفتند که ۱۰ هزار نفر از این ایتام تحت تکفل و حمایت مستقیم یونس ژانله؛ رئیس اتاق قرار گرفتند. با انجام این عمل نوع‌دوستانه که پیرو درخواست کمیته امداد امام خمینی (ره) آذربایجان شرقی، برای کمک مالی سالانه به‌منظور سرپرستی فرزندان ایتام محسنین صورت گرفت، بخش عظیمی از ایتام استان، از حمایت مادی و معنوی

توسط امور کارنه‌تیر و حمل و نقل بین‌المللی
اتاق بازرگانی تبریز صورت گرفت؛

**صدور بیش از ۲۱
هزار فقره کارنه تیر
در سال ۱۴۰۱**

فرانسه، ایتالیا، اتریش، لهستان، مقدونیه، آلبانی، هلند، بوسنی، استونی، کرواسی، اسلونی، رومانی و چک بوده است. گفتنی است با توجه به تلاش‌های انجام یافته در طول سال‌های گذشته در خصوص توسعه حمل و نقل بین‌المللی در استان، اتاق بازرگانی تبریز به عنوان دومین اتاق به لحاظ میزان مصرف کارنه‌تیرهای صادره در کشور، سال گذشته به ۴۰ شرکت حمل و نقل بین‌المللی از شرکت‌های عضو، خدمات ارائه داده است.

امور کارنه‌تیر و حمل و نقل بین‌المللی اتاق بازرگانی، صنایع، معادن و کشاورزی تبریز، در طول سال ۱۴۰۱ تعداد ۲۱ هزار و ۱۲۱ فقره کارنه‌تیر، به‌همراه یک هزار و ۲۵۵ فقره گواهی قبولی، جهت استفاده ناوگان شرکت‌های حمل و نقل بین‌المللی صادر کرده است. به گزارش روابط عمومی اتاق بازرگانی تبریز، کارنه‌تیر و گواهی‌های قبولی صادر شده در اتاق در مسیر ترانزیت محموله‌های صادرات و واردات از آذربایجان شرقی به کشورهای ترکیه، گرجستان، روسیه، بلغارستان، بلاروس، صربستان، آلمان،

در کمیسیون صنایع اتاق بازرگانی تبریز مطرح شد:

ضرورت ارتقای جایگاه صنعت آذربایجان شرقی

از بازارهای سایر کشورها ندارند، بر لزوم آشنایی بیشتر با ظرفیت‌های صادراتی از طریق برگزاری همایش‌ها، تعامل با رایزن‌های بازرگانی نمایندگی‌های ایران در سایر کشورها و انجام مذاکرات B2B با بازرگانان خارجی و هم چنین از بهبود فرایندهای توسعه و بهبود تولیدات داخلی از طریق بسترهای الکترونیکی، و سامانه‌های طراحی شده از جمله ISPX تاکید کرد.

وی ضمن قدردانی از فعالیت‌های چشمگیر مسعود بناییان؛ رئیس سابق کمیسیون صنایع در راستای پیشبرد اهداف، استفاده از تجربیات وی در این کمیسیون را مغتنم شمرد.

اتاق بازرگانی تبریز، پرچم صنعت استان است

صابر پرنیان؛ رئیس سابق سازمان صمت در آذربایجان شرقی نیز در این نشست از اتاق بازرگانی تبریز به عنوان پرچم صنعت استان یاد کرد و کمیسیون صنایع اتاق بازرگانی تبریز را از فعال‌ترین کمیسیون‌های اتاق دانست.

وی با بیان اینکه ترکیب هیئت مدیره دوره دهم اتاق بازرگانی تبریز، یک ترکیب قوی و کاربلد است، ابراز امیدواری کرد که این کمیسیون بتواند در رفع دغدغه‌های صنایع استان کوشا باشد.

در این نشست، روسای تشکلهای مختلف صنایع استان بر لزوم تدوین استراتژی و چشم‌انداز یک ساله در کمیسیون و بررسی چالش‌های مشترک صنایع تاکید کردند.

ارتباط مستمر با مرکز پژوهش‌های اتاق تبریز، آسیب شناسی صنایع استان و ارائه راهکار در راستای رفع موانع و تسهیل فرایندها و ضرورت مستندسازی و شناساندن پتانسیل‌های صنعتی استان از دیگر موارد مطرح شده در این جلسه بود.

در پایان این جلسه از تلاش‌های رئیس، نواب رئیس، دبیر، مسئول کمیسیون‌های مشورتی و مشاوران کمیسیون صنعت و معدن دوره نهم توسط رئیس کمیسیون صنایع تقدیر به عمل آمد.

جلسه مشترک کمیسیون صنایع اتاق بازرگانی تبریز با انجمن‌های صنعتی استان با حضور نمایندگانی از صنایع مختلف بخش خصوصی استان در اتاق تبریز برگزار شد.

به گزارش روابط عمومی اتاق بازرگانی تبریز، مسعود بناییان؛ نائب رئیس اتاق تبریز در نخستین جلسه کمیسیون صنایع در دوره دهم، با اشاره به پیشینه صنعت و تجارت در تبریز گفت: این شهر از دیرباز به عنوان شهری صنعتی و بازرگانی شناخته می‌شود و همین امر مسئولیت این کمیسیون را سنگین‌تر می‌کند.

پیشینه صنعتی استان مسئولیت کمیسیون صنایع را سنگین‌تر می‌کند

رئیس کمیسیون صنعت و معدن دوره نهم اتاق تبریز با اشاره به شعار اتاق بازرگانی در دوره دهم (اتاقی برای همه) گفت: سعی ما این است تا جایگاه کمیسیون صنایع، متفاوت‌تر از ادوار گذشته باشد.

بناییان اصلی‌ترین وظیفه این کمیسیون را تامین خوراک فکری برای شورای گفتگوی بخش خصوصی و دولت و هیئت رئیسه اتاق تبریز دانست.

وی در ادامه ضمن ابراز خرسندی از تشکیل شرکت مس آذربایجان، همزمان با سفر اخیر رئیس جمهور، خواستار توجه ویژه به صنایع پایین دستی مس که از مصوبات سفر اخیر رئیس جمهور به تبریز بود، شد.

نائب رئیس اتاق تبریز در پایان سخنان خود، حکم رئیس کمیسیون صنایع اتاق را به یونس اکبرپور پایدار اعطا کرد.

ارائه راهکارهایی در راستای پیشرفت تمامی صنایع استان

یونس اکبرپور پایدار؛ رئیس کمیسیون صنایع اتاق تبریز در نخستین جلسه این کمیسیون در دوره جدید، بر ضرورت ارتقای جایگاه صنعت استان تاکید کرد.

وی اولویت اصلی این کمیسیون را ارائه راهکارهایی در راستای پیشرفت تمامی صنایع استان اعلام کرد و افزود: ما باید با نگاهی زیربنایی، در کنار چالش‌ها، نقاط قوت را نیز شناسایی کرده و برای شکوفا شدن توانمندی‌ها تلاش کنیم.

اکبرپور پایدار با بیان اینکه واحدهای تولیدی و صنعتی استان شناخت چندانی

در اولین جلسه کمیسیون گمرک، حمل و نقل و لجستیک مطرح شد؛

بررسی چالش‌های بخش گمرک و حمل و نقل در آذربایجان شرقی

اولین جلسه کمیسیون گمرک، حمل و نقل و لجستیک با حضور رئیس کمیسیون، هیأت مدیره انجمن کارگزاران گمرکی و اعضای انجمن شرکت‌های حمل و نقل بین‌المللی استان برگزار شد.

به گزارش روابط عمومی اتاق بازرگانی تبریز، احمد فتاح‌زاده؛ رئیس کمیسیون گمرک، حمل و نقل و لجستیک در این نشست با اشاره به مشکلات فعالان این حوزه از قبیل صف‌های طولانی در مرزها، نبود قوانین واحد و... گفت: این کمیسیون در صدد است تا در ابتدا خواسته‌های اعضای اتاق تبریز، شرکت‌ها و انجمن‌های مرتبط با بخش لجستیک را جمع‌آوری و در جلسات بعدی با حضور مسئولین تأثیرگذار، به صورت تخصصی مطرح کند.

وی با اشاره به بحث قاچاق از مرزهای استان گفت: بسیاری از قوانین برای جلوگیری از قاچاق در مرزها و گمرک اجرایی شده و موجب افزایش فرایندهای شونده نمی‌توان بر آن ایرادی گرفت، به همین منظور یکی از خروجی‌های این کمیسیون باید ارائه راهکار برای رفع موارد این چنینی در راستای تسهیل شرایط گمرک و حمل و نقل باشد.

سیدضیاء رضوی؛ دبیر کمیسیون گمرک، حمل و نقل و لجستیک، هدف کمیسیون را هم‌افزایی بیشتر بین اعضای و بررسی موضوعات فعالان اقتصادی استان در حوزه گمرک و حمل و نقل ذکر کرده و ارائه پیشنهادات و راهکارهای لازم در این حوزه را خواستار شد.

وی محور اصلی این جلسه را تعیین اهداف، سیاست‌ها و خط مشی کمیسیون و اولویت‌بندی موضوعات برای جلسات آتی عنوان کرد.

رضوی با اشاره به اینکه نتیجه اقدامات کمیسیون در دوره‌های قبلی، رفع برخی از مشکلات حمل و نقل، گمرک یا حوزه راه‌آهن و... بود، افزود: برخی از مسائل فعالان این حوزه از طریق کمیسیون در استان قابل طرح و پیگیری است، اما تغییر یکسری از امور می‌بایست با ریزنی‌های لازم از طریق نمایندگان استان در مجلس شورای اسلامی و مدیران استانی صورت پذیرد و تلاش ما این است که بتوانیم با شناسایی مشکلات و دغدغه‌های فعالان این حوزه، تا حد امکان موانع را برطرف کنیم.

در ادامه این جلسه، شرکت‌کنندگان به بیان دغدغه‌های خود از قبیل صف‌های طولانی هفت روزه کامیون‌ها برای عبور از مرز بازرگان، رفتارهای سلیقه‌ای در گمرکات و مشکلات صنفی پرداختند.

ضرورت مبارزه با قاچاق کالا، ساماندهی رانندگان و برخورد قانونی با رانندگان متخلف، برخورد قاطع با دلالان، توانمندسازی انجمن‌های تخصصی حمل و نقل و تشکیل کمیته‌های تخصصی برای ارزیابی مشکلات و برگزاری دوره‌های آموزشی از موارد مطرح شده در این کمیسیون بود. همچنین بر لزوم حذف فرایند تخلیه بار و بازگرداندن گمرک‌ها از حالت اجرایی به گمرک‌های ترانزیتی، به‌منظور عدم معطلی کامیون‌ها در مرزها تأکید شد.

در این نشست علی‌اکبر ذاکری و مهرداد ایرانی به مدت ۲ سال به عنوان نواب رئیس کمیسیون معرفی شدند.

اولین جلسه کمیسیون گمرک، حمل و نقل و لجستیک با حضور رئیس کمیسیون، هیأت مدیره انجمن کارگزاران گمرکی و اعضای انجمن شرکت‌های حمل و نقل بین‌المللی استان برگزار شد.

به گزارش روابط عمومی اتاق بازرگانی تبریز، احمد فتاح‌زاده؛ رئیس کمیسیون گمرک، حمل و نقل و لجستیک در این نشست با اشاره به مشکلات فعالان این حوزه از قبیل صف‌های طولانی در مرزها، نبود قوانین واحد و... گفت: این کمیسیون در صدد است تا در ابتدا خواسته‌های اعضای اتاق تبریز، شرکت‌ها و انجمن‌های مرتبط با بخش لجستیک را جمع‌آوری و در جلسات بعدی با حضور مسئولین تأثیرگذار، به صورت تخصصی مطرح کند.

وی با اشاره به بحث قاچاق از مرزهای استان گفت: بسیاری از قوانین برای جلوگیری از قاچاق در مرزها و گمرک اجرایی شده و موجب افزایش فرایندهای شونده نمی‌توان بر آن ایرادی گرفت، به همین منظور یکی از خروجی‌های این کمیسیون باید ارائه راهکار برای رفع موارد این چنینی در راستای تسهیل شرایط گمرک و حمل و نقل باشد.

سیدضیاء رضوی؛ دبیر کمیسیون گمرک، حمل و نقل و لجستیک، هدف کمیسیون را هم‌افزایی بیشتر بین اعضای و بررسی موضوعات فعالان اقتصادی استان در حوزه گمرک و حمل و نقل ذکر کرده و ارائه پیشنهادات و راهکارهای لازم در این حوزه را خواستار شد.

وی محور اصلی این جلسه را تعیین اهداف، سیاست‌ها و خط مشی کمیسیون و

رئیس اتاق بازرگانی تبریز در دیدار با سرپرست وزارت صمت؛

تبریز مکتب اقتصادی خاص خود را دارد

ژائله با اشاره به بیانات رهبر معظم انقلاب در خصوص حمایت از تولید داخلی، مهم‌ترین خواسته بخش خصوصی از دولت را ایجاد اعتماد بین بخش خصوصی و دولتی عنوان و بر ضرورت استفاده از نخبگان اقتصادی و ظرفیت‌های ایرانیان خارج از کشور تأکید کرد.

وی با اشاره به اینکه ناوگان حمل و نقل عمومی استان از قدیمی‌ترین ناوگان‌های حمل و نقل در کشور محسوب می‌شود، بر ضرورت تقویت این بخش تأکید و خواستار راه‌اندازی خط آهن جلفا-نخجوان برای دسترسی بهتر به بازارهای چین و روسیه شد.

ژائله کمبود منابع بانک‌های استان، ناترازی در تامین برق، آب و گاز و مشکلات لجستیکی را از چالش‌های صنعتگران در آذربایجان شرقی دانست.

رئیس اتاق بازرگانی تبریز در دیدار سرپرست وزارت صمت با فعالان بخش خصوصی با اشاره به قدمت استان آذربایجان شرقی در حوزه تجارت و صنعت گفت: اتاق بازرگانی تبریز اولین اتاق بازرگانی کشور است و تبریز مکتب اقتصادی خاص خود را دارد.

به گزارش روابط عمومی اتاق بازرگانی تبریز، یونس ژائله با بیان اینکه ۹۰ درصد اقتصاد استان در دست بخش خصوصی است، افزود: در حال حاضر چهار هزار واحد صنعتی فعال در استان وجود دارد و استان ما در حوزه‌های مختلف صنعتی، کشاورزی، معادن و گردشگری پتانسیل‌های بالایی دارد و موقعیت استراتژیک استان و قرارگیری آن در مسیر جاده ابریشم، جایگاه ویژه‌ای به آن داده است.

در کمیسیون معادن و فلزات اتاق بازرگانی تبریز مطرح شد:

اهتمام برای حل مشکلات صاحبان صنایع فلزی و بهره‌برداران معادن

همچنین در جلسه کمیسیون معادن و فلزات اتاق بازرگانی تبریز که رابطه با پرداخت به مشکلات این حوزه تشکیل شد، مواردی از جمله پروسه طولانی اخذ مجوز یا فعال سازی مجدد معادن و واحدهای راکد، نبود پشتوانه قانونی و ضمانت اجرایی برای تصمیمات کمیسیون‌ها و نبود انگیزه فعالیت در این بخش اشاره گردید. در این جلسه، درگیری بین دستگاه‌ها و نبود وحدت رویه بین سازمان‌ها به خصوص ادارات کل منابع طبیعی و محیط زیست، به عنوان یکی از چالش‌های اساسی صاحبان معادن در استان اعلام شد. مشکلات مرتبط با دارایی، بیمه و تامین اجتماعی، ذهنیت سهم خواهانه جامعه نسبت به معادن، تفسیر به رای قوانین، ضرورت جذب سرمایه‌گذاران بزرگ استان به حوزه معدن، کمبود تسهیلات در بخش معادن، تسهیل فرایند واردات ماشین‌آلات صنعتی، عدم واگذاری معادن به افراد غیر متخصص و بدون اهلیت، بحث معارضه محلی، نبود دانش کافی فعالان این حوزه و نبود ماشین‌آلات جدید و مطابق با علم روز از دیگر موارد مطرح شده در این نشست بود. در این جلسه همچنین بر ضرورت استفاده از ظرفیت شورای گفتگوی بخش خصوصی و دولت و حضور نمایندگان بخش دولتی در جلسات کمیسیون به منظور هم‌افزایی بیشتر تاکید شد. تهیه و تدوین اطلاعات جامع در بخش معادن در استان و استفاده از ظرفیت اتاق بازرگانی در راستای حمایت از صادرات از دیگر موارد مطرح شده در این کمیسیون بود.

جلسه کمیسیون معادن و فلزات اتاق بازرگانی تبریز با هدف تعیین سیاست‌ها و خط مشی کمیسیون، به‌منظور پیشبرد اهداف، احصاء و رفع مشکلات صاحبان صنایع فلزی و بهره‌برداران معادن تشکیل شد. به گزارش روابط عمومی اتاق بازرگانی تبریز، رئیس کمیسیون معادن و فلزات اتاق تبریز در این نشست که با حضور نمایندگان از صنایع، معادن، بخش دانشگاهی، اعضای هیئت مدیره خانه معدن و اعضای نظام مهندسی معدن استان برگزار شده بود، سیاست اصلی کمیسیون را هم‌اندیشی با سازمان‌های مردم نهاد اعلام کرد. امید ظفر گفت: این کمیسیون در قالب دو کمیته معادن و کمیته فلزات فعالیت خواهد کرد و امید است با بهره‌گیری از پتانسیل بخش خصوصی از یکسو و همراهی مسئولان دولتی و نمایندگان مجلس، دغدغه فعالان این حوزه احصاء و راهکارهای مناسب برای رفع آنها ارائه شود. وی با اشاره به اینکه ۱۸ درصد معادن کشور در آذربایجان شرقی قرار دارد، گفت: صنعت فولاد با چالش‌های عدیده‌ای از قبیل تامین مواد اولیه مواجه است و باید چاره‌ای برای این مشکل اندیشیده شود. در ادامه این نشست شرکت‌کنندگان به بیان نظرات خود در رابطه با نحوه فعالیت کمیسیون پرداخته و راهکارهایی نیز ارائه دادند که از آن جمله می‌توان به تدوین استراتژی واحد و جامع در کمیسیون به‌منظور احصاء چالش‌های حوزه فولاد، فلزات و معادن و ارتباط کمیسیون با واحدهای دانشگاهی اشاره کرد.

در جلسه خوشه نساجی استان مطرح شد:

ضرورت احیای انجمن نساجی آذربایجان شرقی

هر چه بیشتر این صنعت کمک کند؛ اما این امر نیازمند تشکیل یک صنف قوی است. ژانله از اعلام آمادگی اتاق برای تشکیل مجمع عمومی و انتخابات انجمن نساجی در اواخر تیر ماه خبر داد. در ادامه این دیدار جمعی از فعالان صنعت نساجی به بیان مشکلات، و دغدغه‌های خود در این عرصه پرداختند. رقابت‌پذیر کردن صنعت نساجی کشور با رقبای منطقه‌ای از طریق اصلاحات مقرراتی، تامین ارز نهاده‌ها و قیمت تمام شده مواد اولیه، اعضای اتحادیه تولیدکنندگان و صادرکنندگان محصولات نساجی استان و تاکید بر نقش تشکل‌ها در توسعه صنایع و تشویق به عضویت واحدهای نساجی در تشکل‌های مربوطه از مباحث مطرح شده در جلسه بود.

جلسه خوشه نساجی آذربایجان شرقی با حضور فعالان صنعت نساجی و پوشاک استان اتاق بازرگانی تبریز تشکیل شد. رئیس اتاق بازرگانی، صنایع، معادن و کشاورزی تبریز در این جلسه با اشاره به اینکه صنعت نساجی و پوشاک از مهمترین صنایع کشور و این استان است، بر ضرورت احیای این صنعت و انجمن نساجی در استان تاکید کرد. یونس ژانله با تاکید بر ضرورت فعال سازی مجدد انجمن و اتحادیه فعالان نساجی و پوشاک استان گفت: صنعت نساجی استان، در صورت اتحاد بیشتر اصناف و فعال شدن تشکل در اتاق تبریز، می‌تواند همچون صنعت غذا، حرف اول را در کشور بزند. وی ادامه داد: فعال سازی ظرفیت‌های انجمن نساجی، می‌تواند به شکوفایی و رشد

در جلسه کمیسیون بانک، مالیات، کار و تامین اجتماعی اتاق تبریز مطرح شد؛

استیفای حقوق قانونی کارفرمایان از سازمان‌ها

مالیاتی، کار و تامین اجتماعی است، محور اصلی برنامه‌های این کمیسیون را بر پایه استیفای حقوق قانونی کارفرمایان از سازمان‌ها دانست و افزود: در این راستا، مشاوران کمیسیون از مدیران اسبق و مجرب اجرایی استان و آشنا با قوانین، مقررات و رویه‌های اجرایی هستند تا به بهترین نحو مسائل رصد و بررسی شود.

رئیس کمیسیون بانک، مالیات، کار و تامین اجتماعی اتاق بازرگانی تبریز گفت: مشکل تامین نقدینگی از مهمترین مشکلات واحدهای تولیدی است، به نحوی که اکثر واحدها از آذرماه سال گذشته موفق به اخذ تسهیلات نشده‌اند و اکنون که در اواخر خرداد ماه قرار داریم، منابع تسهیلات از محل تبصره ۱۸ قانون بودجه تخصیص نیافته است و شاهد عدم توازن منابع و مصارف بانک‌ها و همچنین عدم اجرای مقررات بانکی از جمله تخلف برخی بانک‌ها در مسدود کردن بخشی از تسهیلات هستیم.

یادآور می‌شود، در این جلسه مباحثی از قبیل عدم افزایش منابع بانکی همپای نیازهای صنعت، نحوه توزیع تسهیلات، نبود رویه یکسان در اجرای مقررات بانکی در بانک‌های خصوصی، لزوم واکاوی علت قیمت تمام شده بالای پول در استان، وجود رفتارهای سلیقه‌ای در دریافت مالیات بر ارزش افزوده، لزوم پیگیری استفاده از سقف اختیارات قانونی توسط مدیران امور مالیاتی، لزوم آموزش و آشناسازی هرچه بیشتر قوانین کار و تامین اجتماعی به کارفرمایان، پیگیری اصلاح قانون کار با رعایت منافع کارگر و کارفرما، لزوم عدم دریافت حق بیمه از بئن کارگری، کم‌رنگ شدن معافیت‌های حق بیمه سهم کارفرما در پیش نویس قانون برنامه هفتم توسعه، خطر مالیات محور شدن پرداخت حق بیمه به نحوی که حق بیمه در قالب مالیات پرداخت و خدمات تامین اجتماعی از طریق خزانه تامین شود، شرط سنی در بازنشستگی مشاغل سخت و زیان آور، توسط مشاوران کمیسیون و اعضای جلسه مطرح شد.

گفتنی است در پایان این جلسه احکام رئیس، نواب و مشاوران کمیسیون بانک، مالیات، کار و تامین اجتماعی اتاق بازرگانی تبریز توسط نائب رئیس اتاق اعطا شد.

اولین جلسه کمیسیون بانک، مالیات، کار و تامین اجتماعی دهمین دوره اتاق بازرگانی تبریز برگزار شد.

به گزارش روابط عمومی اتاق بازرگانی تبریز، اولین جلسه کمیسیون بانک، مالیات، کار و تامین اجتماعی در دوره دهم اتاق بازرگانی تبریز با موضوع هم‌اندیشی در راستای تعیین سیاست‌ها، اهداف، خط مشی و برنامه‌ریزی به‌منظور برگزاری جلسات و پیشبرد اهداف کمیسیون، با حضور تعدادی از رؤسای تشکله‌ها و مدیران واحدهای تولیدی برگزار شد.

مسعود بناییان؛ نائب رئیس اتاق بازرگانی تبریز با اشاره به اینکه در دوره جدید هیئت نمایندگان، کمیسیون‌ها از محورهای اصلی برنامه‌های اتاق هستند، گفت: کمیسیون‌ها بهترین کانال ارتباطی اتاق با اعضا هستند و هیئت نمایندگان این دوره از بخش‌های مختلف اقتصادی تشکیل شده‌اند و بر خلاف ادوار قبلی، جوانان کارآفرین و صنعتگر نیز در ترکیب هیئت نمایندگان این دوره حضور دارند و با توجه به یکدست بودن ترکیب هیئت نمایندگان جدید، قطعاً امور به شکل بهتر و منسجم‌تری در راستای تحقق اهداف اتاق و رشد و توسعه اقتصاد استان انجام خواهد گرفت.

وی با اشاره به دستاوردهای سفر اخیر رئیس جمهور به آذربایجان شرقی و بازدید از «چرم شهر» ادامه داد: صنعت چرم و کفش تبریز، قدیمی‌ترین صنعت استان بوده و در حال حاضر تبریز ۸۰ درصد چرم کشور را تبریز تامین می‌کند، با این حال در سال‌های اخیر با تعطیلی یا فعالیت کمتر از ظرفیت اسمی برخی واحدها مواجه بودیم که رئیس جمهور در سفر اخیر خود به استان، دستورات ویژه‌ای برای احیای واحدهای راکد و موارد مرتبط با تصفیه خانه شهرک صادر کرد.

مهدی امینی؛ رئیس کمیسیون بانک، مالیات، کار و تامین اجتماعی اتاق بازرگانی تبریز هم در این جلسه تأکید کرد: این کمیسیون در راستای ایجاد فرصت هم‌اندیشی بخش خصوصی و دولتی، به منظور رشد و ارتقای موقعیت بخش خصوصی در اقتصاد کشور حرکت خواهد کرد.

وی با اشاره به اینکه مشکلات واحدهای تولیدی عمده‌تر از چهار حوزه بانکی،

چالش های زیست محیطی دریاچه ارومیه بررسی شد

که این گردو غبار، از نمک خالص خطرناکتر است. از سوی دیگر مشاهدات نشان می دهد که شدت نمک در شرق دریاچه ارومیه بیشتر از دیگر مناطق است و این برای تبریز از همه جا خطرناکتر است.

خشکی دریاچه ارومیه موجب قهر ایدئولوژیک شده است

ساری صراف به تشریح اثر تغییر اقلیم در برنامه احیای دریاچه ارومیه پرداخت و اذعان کرد: در حالیکه برآوردها و برنامه ریزی برای افزایش درجه هوا در کشور در سال آینده یک تا دو و نیم درجه است، در محدوده شمال غرب ایران فرض و برآوردها حاکی از افزایش دما به میزان ۵ درجه است.

وی گفت: خشکی دریاچه ارومیه اقلیمی ایجاد کرده است که حوالی دریاچه را گرم تر کرده است و اثرات آن بسیار مخرب است. این تغییرات اقلیمی که در اثر خشکی دریاچه به وجود آمده است، اجازه بارندگی مطلوب را به حوزه دریاچه ارومیه نمی دهد. ساری صراف در ادامه به مقایسه تغییرات بارش حوضه آبریز بانوسانات تراز آب دریاچه پرداخت و عنوان کرد: زمانی که وضعیت دریاچه ارومیه مناسب بود به مقدار کافی بارش ها را این منطقه شاهد بودیم، اما سالها است که با خشکی آن، قهر ایدئولوژیک روی داده و حجم بارش ها بسیار کمتر شده است.

وی با بیان اینکه میزان گرم شدن پهنه سرزمینی حوضه دریاچه بسیار محسوس و قابل ملاحظه است، اضافه کرد: وضعیت دریاچه در خرداد ۱۴۰۲ نسبت به خرداد ۱۴۰۱ بدتر است.

ضعف مشارکت جوامع محلی در بحران دریاچه ارومیه

حسن عزیزاده پروین در این نشست به بررسی اهمیت و نقش مشارکت آحاد جامعه به ویژه جوامع محلی در احیا و گذار از بحران دریاچه ارومیه پرداخت و عنوان کرد: ضعف مشارکت جوامع محلی در بحران دریاچه مشهود است و جوامع محلی در روستاهای حاشیه دریاچه باید در احیا آن مشارکت داشته باشند. وی افزود: با حضور مردم در کنار دولت ضرر و زیانها کنترل می شود، اطلاعات درست و حقایق به جامعه اعلام می شود، راه حل ها سریع تر به نتیجه می رسند و عمل محوری حاکم می شود.

ضرورت ایجاد تعادل بین سدسازی و برداشت آب

مهدی ضرغامی، به بیان نقشه راه احیای دریاچه ارومیه مبتنی بر حکمرانی تعالی گرای داده محور پرداخت و گفت: علاوه بر تهدیدات مهم نمکی باید ذکر کرد که ارزش دریاچه که یک منطقه ثبت شده جهانی است به حدود ۸۰۰ گونه زیستی در حوضه دریاچه وابسته است. همچنین باید بین سد سازی و برداشت آب، بالانس و تعادل ایجاد کرد.

وی در تاکید کرد: آنچه که دریاچه ارومیه را به وضعیت کنونی دچار کرده است، مرکزگرایی حاکم در کشور و بی توجهی به آن است.

«میزگرد احیای دریاچه ارومیه؛ بایدها و نبایدها»، همت خانه توسعه آذربایجان در اتاق بازرگانی تبریز برگزار شد.

به گزارش روابط عمومی اتاق بازرگانی تبریز، سبحان الهی؛ استاندار سابق آذربایجان شرقی در این نشست گفت: امروز دریاچه ارومیه به یکی از حیاتی ترین مسائل کشور و منطقه تبدیل شده است که اگر به آن توجه نشود، کل منطقه آذربایجان شرقی، غربی و استان های اطراف آسیب می بینند و دیگر این مناطق محل مناسبی برای سکونت نخواهند بود.

پیشنهاد جایگزینی ۵ محصول آبر

در ادامه عباس کشاورز به تشریح الگوی کشت پیشنهادی کمک به احیای دریاچه ارومیه پرداخت و گفت: بنده در سال ۱۳۸۸ و قبل از تشکیل ستاد احیای دریاچه ارومیه، طی مقاله ای از وضعیت دریاچه ارومیه ابراز نگرانی کرده بودم اما گوش شنوایی نبود. اکنون نیز معتقدم راه حل بحران ها از جمله بحران آب از طریق گفت و گو قابل حل است. وی افزود: معتقدم کشور در حال حاضر با دو ابرچالش مواجه است که یکی بحث اشتغال و دیگری آب است. در اطراف دریاچه ارومیه بیشتر از ظرفیت اکولوژی آبی تقاضا ایجاد شده است. همچنین به دلیل عملکرد ما، میزان افزایش درجه دما در چشم انداز صدساله، دو سه برابر روند جهانی است.

کشاورز گفت: با وجود این معضلات در الگوی کشت، پیشنهاداتی از جمله جایگزینی ۵ محصول آبر، جهت کمک به دریاچه ارومیه تدوین و تنظیم کرده ایم تا بتوانیم دریاچه را بدون آسیب به بخش کشاورزی آباد کنیم. همچنین پیشنهاد تمرکز بر تولید سیب و انگور در منطقه مطرح شده است.

تبریز آسیب پذیرترین شهر ایران در برابر گرد و غبار نمکی

فاخری فرد به بررسی اثرات متقابل اقلیمی خشکیدگی دریاچه ارومیه و شبیه سازی انتشار نمک پرداخت و عنوان کرد: در اولین آزمایش با بررسی های صورت گرفته متوجه شدیم هر چه دریاچه ارومیه بیشتر دچار یس روی شده، در مناطق همجوار آن از جمله آذرشهر نیز میزان رطوبت هوا کمتر شده است اما در مناطقی که فاصله زیادی با دریاچه ارومیه دارند، برای مثال در لیقوان و میکوه حاجی، تأثیری در میزان رطوبت هوا نداشته است.

وی افزود: همچنین میزان تبخیر آب در آذرشهر کمتر شده اما در لیقوان تأثیری نداشته است. دمای هوا در آذرشهر افزایش داشته است اما در لیقوان خشکی دریاچه ارومیه تأثیری روی دما نداشته است. در آزمایش بعدی یعنی آزمایش تونل باد انتشار نمک متوجه شدیم، متأسفانه چه زود و چه دیر، در منطقه شاهد انتشار نمک در هوا خواهیم دید.

فاخری فرد گفت: طبق آزمایشات انجام شده مشخص شد که هوای تبریز، آذرشهر و دیگر شهرها بسیار با سرعت بالا نمک دریافت می کنند و وضعیت بسیار هشدار دهنده است. همچنین خاک منطقه به شوری گرایش دارد که باعث ایجاد گرد و غباری می شود.

در دیدار سفیر آفریقای جنوبی با رئیس اتاق تبریز مطرح شد؛

بررسی زمینه فعالیت‌های مشترک تجاری بین آفریقای جنوبی و آذربایجان شرقی

برای افزایش همکاری در حوزه‌ی واردات و صادرات خبر داد. «ویکا کومالو» با بیان این مطلب گفت: آفریقای جنوبی از ظرفیت بالایی در بخش معادن برخوردار بوده و با استفاده از تکنولوژی‌های نوین در این حوزه همواره در جهان مطرح است.

وی با تأکید بر حضور متخصصان و مشاورانی از آفریقای جنوبی در کشورهای مختلف جهان و ایران در حوزه‌ی معدن ادامه داد: کشورهای جهان سوم همواره مواد اولیه‌ی معدنی را استخراج کرده و به کشورهای توسعه‌یافته می‌فروشند، سپس دوباره همان محصولات را به صورت فرآوری شده با قیمت گزاف خریداری می‌کنند. بنابراین ما دنبال راهکاری برای حل این موضوع هستیم.

ویکا کومالو در خصوص تبادل دانش و اطلاعات در حوزه‌ی معدن با معدنکاران آذربایجان شرقی اعلام آمادگی کرد.

وی در ادامه به بحث ساختمان‌سازی در آفریقای جنوبی اشاره کرد و گفت: در این حوزه ما نیازمند همکاری شرکت‌های ایرانی هستیم و امیدواریم از ظرفیت‌های شرکت‌های ساختمان‌سازی آذربایجان شرقی نیز در این زمینه استفاده کنیم.

در پایان این دیدار مقرر شد، زمینه‌های فعالیت‌های مشترک تجاری بین آفریقای جنوبی و آذربایجان شرقی از جمله در بخش محصولات کشاورزی و دامی، معادن، راه و ساختمان و... در قالب یک مجموعه تدوین شود.

سفیر آفریقای جنوبی با رئیس اتاق تبریز و جمعی از هیئت نمایندگان این اتاق دیدار کرد.

به گزارش روابط عمومی اتاق بازرگانی تبریز، رئیس اتاق تبریز در این دیدار با اشاره به قدمت تبریز در زمینه‌ی تجارت گفت: شهر تبریز مکتب اقتصادی خاص خود را دارد.

یونس ژائله با بیان اینکه در حال حاضر بیش از پنج هزار واحد تولیدی در آذربایجان شرقی در عرصه‌های ملی و جهانی مشغول فعالیت هستند، افزود: فعالان اقتصادی استان با کشورهای متعددی از جمله کشورهای اروپایی، ترکیه، کشورهای حوزه CIS و روسیه و... مبادلات تجاری دارند.

وی گفت: آفریقای جنوبی دارای ظرفیت‌های بسیاری است و در موارد متعددی می‌توانیم با این کشور در حوزه‌ی صادرات و واردات همکاری داشته باشیم.

ژائله با اشاره به وجود معادن در آفریقای جنوبی و همچنین ظرفیت بالای

آذربایجان شرقی در حوزه‌ی معدن به خصوص معادن مس افزود: بهره‌گیری از تجربیات متخصصان و خرید تجهیزات و ماشین‌آلات در این حوزه از این کشور، می‌تواند به غنی‌تر شدن دانش ما در بهره‌برداری از معادن کمک کند.

سفیر آفریقای جنوبی در ایران نیز در این دیدار با اشاره به وجود اشتراکات مختلف در حوزه‌ی تجارت با ایران و استان آذربایجان شرقی، از اعلام آمادگی

در دیدار شهردار با هیئت نمایندگان اتاق تبریز مطرح شد؛

ضرورت شناسایی و معرفی ظرفیت‌های استان و جذب سرمایه‌گذار داخلی و خارجی

ساختمان هرچه سریع‌تر آغاز شود. یعقوب هوشیار، شهردار تبریز نیز در این دیدار با اشاره به اهمیت جذب سرمایه‌گذار در استان، از برگزاری همایش بین‌المللی سرمایه‌گذاری در مهر ماه سال جاری در تبریز خبر داد. وی ضمن تأکید بر اهمیت جذب سرمایه‌گذار برای توسعه تبریز، بر ضرورت همکاری مشترک بین اتاق تبریز و شهرداری در راستای شناسایی و معرفی پتانسیل‌های استان و جذب سرمایه‌گذار داخلی و خارجی تأکید کرد.

هوشیار گفت: راهبری موضوع سرمایه‌گذاری باید توسط متخصصان این حوزه صورت گیرد. وی در رابطه با مساعدت و همکاری‌های لازم در زمینه صدور مجوز ساختمان جدید اتاق تبریز اعلام آمادگی کرد.

در پایان این دیدار اعضای هیئت نمایندگان اتاق به تبادل نظر در رابطه با موانع و چالش‌های سرمایه‌گذاری در استان پرداختند و مقرر شد تا کارگروه مشترک سرمایه‌گذاری بین شهرداری و اتاق تبریز تشکیل گردد.

در دیدار رئیس اتاق و هیئت نمایندگان اتاق تبریز با شهردار تبریز بر ضرورت همکاری مشترک بین اتاق و شهرداری در راستای شناسایی و معرفی ظرفیت‌های استان و جذب سرمایه‌گذار داخلی و خارجی تأکید شد.

به گزارش روابط عمومی اتاق بازرگانی تبریز، رئیس اتاق تبریز در این دیدار از همکاری اتاق چه در حوزه مشورتی و چه در رابطه با جذب سرمایه‌گذار در پروژه‌های تبریز خبر داد و گفت: جذب سرمایه‌گذاری داخلی و خارجی راهگشای اشتغال و تولید است و در این مسیر اتاق تبریز و شهرداری می‌توانند گام‌های مثبتی را با معرفی ظرفیت‌های استانی بردارند.

یونس ژانله در ادامه با اشاره به اینکه مکان فعلی اتاق، متناسب با ظرفیت‌های توسعه‌یافته بخش خصوصی استان نیست، از شهردار تبریز خواستار رفع موانع موجود در خصوص اخذ مجوز ساختمان جدید اتاق شد. وی افزود: امیدواریم در اسرع وقت این موضوع در شورای شهر مطرح شده و با مساعدت اعضای شورا، عملیات اجرایی

در کمیسیون کشاورزی اتاق بازرگانی تبریز مطرح شد؛

ضرورت به حداقل رساندن ضایعات محصولات کشاورزی

پژوهشی استان عنوان کرد. در ادامه این جلسه رضا جعفری؛ دبیر هیئت رئیسه اتاق بازرگانی تبریز، کمیسیون کشاورزی را یکی از اولویت‌های مهم در اتاق بازرگانی دانست.

وی با اشاره به قدمت کشاورزی در استان به عنوان رکن اقتصادی و تجاری گفت: قطعاً اتاق بازرگانی محدودیت‌ها و اختیاراتی دارد و در قالب این چهارچوب می‌تواند مطالبه‌گر خواسته‌های فعالان این بخش باشد. جعفری بر لزوم تمرکز به یک موضوع واحد به جای پراکنده‌گویی تأکید کرد.

در ادامه شرکت کنندگان به بیان نظرات خود در رابطه با چالش‌های کشاورزی استان از قبیل شناخت تعارضات بخش خصوصی و دولتی در این حوزه، تشکیل کمیته‌های تخصصی محیط زیست و منابع طبیعی، منابع غذایی و تبدیلی در کمیسیون، ریشه‌یابی نقاط ضعف، ضرورت مدیریت صحیح در زمینه محصولات دیم، لزوم نوسازی ماشین‌آلات کشاورزی، توجه به پتانسیل استان در فرآوری، توجه به بحث مدیریت یکپارچه منابع آب و... مطرح شد.

عدم اجرایی شدن خروجی‌های فعالیت‌های پژوهشی و نبود مدیریت صحیح در بخش کشاورزی در عرصه‌های تولید، توزیع و تجارت از دیگر مباحث ذکر شده در این نشست بود.

اولین جلسه کمیسیون کشاورزی اتاق بازرگانی تبریز با حضور جمعی از اساتید دانشگاه، فرماندار شهرستان اسکو، فرماندار شهرستان خداآفرین، نمایندگان از سازمان جهاد کشاورزی، شرکت آب منطقه‌ای استان، سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی و هم‌چنین فعالان بخش کشاورزی استان در محل اتاق تبریز تشکیل شد.

به گزارش روابط عمومی اتاق بازرگانی تبریز، بشیر جعفری؛ رئیس کمیسیون کشاورزی در این نشست هدف اصلی کمیسیون را ارائه راهکارهای عملی در خصوص بهبود کیفیت محصولات کشاورزی و افزایش بازدهی این بخش و انتقال پیشنهادات به شورای گفتگوی بخش خصوصی و دولت و اتاق بازرگانی ایران اعلام کرد.

وی با تأکید بر اینکه بخش کشاورزی به عنوان رکن اساسی امنیت غذایی در کشور از اهمیت زیادی برخوردار است، افزود: ما در این حوزه با سه چالش اساسی آب، خاک و محیط زیست مواجه هستیم و باید در تمامی تصمیمات به این نکات توجه شود.

جعفری ادامه داد: علیرغم اینکه چندین هزار نفر به عنوان اعضای هیئت علمی در مراکز تحقیقاتی بخش کشاورزی استان فعالیت دارند، تاکنون موفق به تأمین نیازهای پژوهشی برای خروج از بحران نشده‌اند.

وی با اشاره به اینکه ضایعات محصولات کشاورزی در استان زیاد است، فرآوری این ضایعات و تبدیل آن به دیگر فرآورده‌های مورد نیاز جامعه را از ضرورت‌های مهم

در نود و پنجمین جلسه شورای گفتگوی بخش خصوصی و دولت مطرح شد؛

ضرورت هم‌افزایی بخش خصوصی و دولتی در راستای تحقق شعار سال

سعی داریم تا بخش خصوصی با کمترین مانع حرکت کند و طی این دو سال نیز حرکت‌های خوبی در این زمینه صورت گرفته است، اگر هم مشکلاتی وجود دارد، باید برطرف شود.

وی با اشاره به اینکه مشکل تورم یک مشکل ملی است و به سیاست‌های دولت مربوط می‌شود، افزود: در این زمینه شاید کاری در استان‌ها نتوان انجام داد، اما می‌توانیم با فراهم کردن زمینه‌ی رشد تولید و مدیریت تقاضا و عرضه در بازار به نوعی به ایجاد تعادل در قیمت‌ها کمک کنیم.

خزَم یادآور شد: چرا باید استان ما جزو استان‌های گران باشد، در حالی که از ظرفیت‌های بالایی در حوزه‌ی تولید برخوردار است.

تحقق رشد ۶ درصدی در استان

معاون هماهنگی امور اقتصادی استاندار آذربایجان شرقی در این جلسه هدف کلی دولت را از طرح شعار سال، توجه ویژه به بخش صنعت در کنار کنترل تورم دانست.

محمد کلامی، تحقق رشد ۶ درصدی در راستای رسیدن به افزایش تولید و کاهش میانگین تورم استان را از اولویت‌های استان عنوان کرد.

عدم همخوانی حقوق کارگران با هزینه‌ها

نائب رئیس اتاق بازرگانی تبریز در این جلسه عدم همخوانی حقوق کارگران با هزینه‌ها را یکی از عوامل موثر در کاهش رغبت برای فعالیت در حوزه‌ی صنعت عنوان کرد.

جمشید برزگر گفت: واقعیت جامعه این است که این درآمدها، کفاف زندگی را نمی‌دهد.

وی در ادامه به بحث بیمه و مشکلات مربوط به تامین اجتماعی اشاره کرد و خواستار رفع قوانین مخل در این زمینه شد.

در زمینه‌ی نیروی کار ساده با کمبود مواجه هستیم

دبیر هیئت رئیسه اتاق بازرگانی تبریز با اشاره به تربیت دانشجو بدون توجه به نیاز بازار گفت: علی‌رغم وجود فارغ‌التحصیلان بی‌کار در جامعه، ما در زمینه‌ی نیروی کار ساده با کمبود مواجه هستیم.

رضا جعفری گفت: در حال حاضر حدود هشت هزار نفر در استان، بیمه بی‌کاری دریافت می‌کنند که با قطع این بیمه حداقل نصف آنها دوباره به بازار کار باز خواهند گشت.

در نود و پنجمین جلسه شورای گفتگوی بخش خصوصی و دولت بر ضرورت هم‌افزایی بخش خصوصی و دولتی در راستای تحقق شعار سال تاکید شد.

به گزارش روابط عمومی اتاق بازرگانی تبریز، نود و پنجمین جلسه شورای گفتگوی بخش خصوصی و دولت با حضور نمایندگان از بخش خصوصی و دولتی در اتاق بازرگانی تبریز برگزار شد.

مهارت در تجارت را از دست داده‌ایم

رئیس اتاق بازرگانی تبریز در این نشست گفت: ما مهارت در تجارت را از دست داده‌ایم و به‌خاطر برخی محدودیت‌ها، زنجیره‌های تولید دچار مشکل شده است، همین امر در کیفیت کارها تاثیر گذاشته است و در نتیجه قیمت تمام شده‌ی محصول افزایش یافته است.

یونس ژائله، سوء مدیریت در حوزه‌ی واردات را یکی از مشکلات موجود در کشور دانست و افزود: در شرایط تحریمی، اگر حوزه‌ی واردات به‌درستی مدیریت نشود، مشکلات ما دو چندان خواهد شد.

وی بر ضرورت حمایت از بخش خصوصی به عنوان پیشران اقتصادی تاکید کرد و گفت: با حذف سیاست‌های اقتصاد دستوری، فرصت رقابت در منطقه و بازارهای بین‌المللی برای بخش خصوصی افزایش یافته و به تبع آن زنجیره ارزش در کشور تولید می‌شود.

ژائله خواستار اصلاح مدیریت صادرات غیر نفتی نیز شد و افزود: خواهش ما از دولت این است که امور کشتی‌رانی ایران را به بخش خصوصی واگذار کند و در کنار آن با تقویت ناوگان حمل و نقل کشور، زمینه فعالیت بخش خصوصی را مهیا کند.

وی در ادامه با اشاره به نتایج پایش ملی در حوزه فضای کسب و کار گفت: متأسفانه طی سال‌های اخیر شاهد افول شاخص‌های متعددی در حوزه فضای کسب و کار هستیم.

رئیس اتاق تبریز، کمبود نیروی کار در استان را یکی دیگر از چالش‌های پیش رو در حوزه‌ی صنعت دانست.

چرا آذربایجان شرقی باید جزو استان‌های گران باشد؟

استاندار آذربایجان شرقی با اشاره به شعار سال «مهار تورم و رشد تولید» گفت: این شعار کاملاً معنادار و مرتبط با شرایط امروز جامعه است و بخش خصوصی می‌تواند در کنار حمایت‌های دولتی این شعار را محقق کند. عابدین خزَم از حمایت کامل دولت از بخش خصوصی خبر داد و گفت: ما

ارزش افزوده معادن، بالاتر از صنایع است

عضو هیئت نمایندگان اتاق بازرگانی تبریز در این نشست، وجود معادن را یکی از ظرفیت‌های استان دانست و افزود: متأسفانه این پتانسیل هنوز مغفول مانده است.

صمد حسن‌زاده تأکید کرد: ارزش افزوده معادن برای استان و کشور، بالاتر از صنعت و تولید است.

وی با اشاره به وجود تورم در جامعه گفت: در کنار این چالش، ما با مشکل شبکه‌ی توزیع نیز در استان مواجه هستیم و باید در این حوزه کنترل و نظارت بیشتری صورت گیرد.

ضرورت افزایش مراودات تجاری اتاق تبریز با اتاق‌های بازرگانی سایر کشورها

نماینده کلیبر، هوراند و خداآفرین در مجلس شورای اسلامی در این نشست بر ضرورت افزایش مراودات تجاری اتاق تبریز با اتاق‌های بازرگانی سایر کشورها تأکید کرد.

حسین حاتمی افزود: ارزش افزوده تجارت خارجی در اقتصاد کشور و ایجاد چرخش مالی، موثرتر از مبادلات داخلی است.

وی خواستار توجه ویژه به پتانسیل مناطق آزاد و تقویت جایگاه آن در حوزه‌ی اقتصاد شد.

عدم ورود اداره استاندارد به بحث نظارت بر هتل‌ها و اماکن گردشگری

رئیس جامعه هتل‌داران آذربایجان شرقی با اشاره به مشکل موازی‌کاری

بین دو مجموعه استاندارد و میراث فرهنگی در رابطه با نظارت بر تأسیسات گردشگری گفت: هتل‌ها و اماکن گردشگری هم به‌هنگام اخذ پروانه کسب و کار و هم در زمان تمدید پروانه، ملزم به رعایت استاندارد در تمام بخش‌ها هستند و میراث فرهنگی به‌طور دقیق و مداوم بر عملکرد هتلداران نظارت دارد.

کریم رسول‌زاده ادامه داد: ورود و نظارت اداره استاندارد به این حوزه، در شرایطی که نظارت مستمر از سوی میراث فرهنگی صورت می‌گیرد، نه تنها موجب صرف وقت و هزینه اضافی می‌شود، بلکه به دلیل عدم تعریف الگوی واحد بین این دو مجموعه، هتلداران را با مشکل اساسی مواجه خواهد کرد. وی خواستار تفویض تمامی اختیارات نظارتی به تأسیسات گردشگری از جمله آسانسور به اداره کل میراث فرهنگی استان شد.

مدیر کل استاندارد آذربایجان شرقی نیز در این دیدار گفت: این اداره کل بر اساس الزامات قانونی موظف به نظارت بر تأسیسات گردشگری است.

بابک بدلی افشرد افزود: نظارت بر رعایت استاندارد‌ها در اماکن گردشگری به دلیل حضور و تجمع مردم ضروری است.

وی گفت: این اداره کل مطابق با استانداردهای میراث فرهنگی، فرم ارزیابی طراحی کرده است تا مانع از موازی‌کاری بین دو مجموعه شود.

احمد حمزه‌زاده، مدیر کل میراث فرهنگی، صنایع دستی و گردشگری استان نیز در این جلسه گفت: صدور پروانه بهره‌برداری اماکن گردشگری، نیازمند اخذ گواهی استاندارد است و بدون رعایت موارد مربوطه، هیچ واحد گردشگری از اداره کل میراث فرهنگی، مجوز فعالیت دریافت نمی‌کند. با این حال در موارد تخصصی نظارت بر تأسیسات بر عهده میراث فرهنگی است، اما در موارد ایمنی از جمله آسانسور یا سیستم گرمایشی و سرمایشی، ورود اداره کل استاندارد ضرورت دارد.

عملکرد واحد امور بین الملل اتاق تبریز در سه ماهه اول ۱۴۰۲

امور بین الملل اتاق تبریز به عنوان یکی از بازوهای مهم این اتاق جهت تعامل و ارتباط اعضای اتاق با هیئت های خارجی طی سه ماه نخست سال ۱۴۰۱ فعالیت های متنوعی انجام داده است که در زیر می آید:
رصد آخرین اخبار سایت سازمان توسعه تجارت ایران، سایت کمیته ایرانی اتاق بازرگانی بین المللی، سایت معاونت دیپلماسی اقتصادی وزارت امور خارجه و بخش بین الملل سایت خبرگزاری رسمی جمهوری اسلامی (همه روزه).
تهیه خبر جهت درج در وبسایت و کانال اطلاع رسانی تلگرامی اتاق تبریز (۳۳ مورد).
بررسی، طبقه بندی و پاسخگویی به ایمیل های وارده (۶۷ مورد).
پاسخگویی و ارائه مشاوره و راهنمایی به ارباب رجوع به شکل حضوری و تلفنی (۴۹۷ مورد).
انجام مکاتبات جاری و اقدامات لازم برای نامه های ارجاع شده به این واحد.
حضور در جلسات: جلسه اول استانداری در خصوص اعزام هیات به فدراسیون روسیه (۱۴۰۲/۰۱/۲۴)، جلسه دوم استانداری در خصوص اعزام هیات به فدراسیون روسیه (۱۴۰۲/۰۲/۰۵)، جلسه ایرانیان مقیم خارج در استانداری (۱۴۰۲/۰۲/۳۱)، جلسه سوم در خصوص اعزام هیات به فدراسیون روسیه در استانداری (۱۴۰۲/۰۳/۰۲)، جلسه چهارم در خصوص اعزام هیات به فدراسیون روسیه در استانداری (۱۴۰۲/۰۳/۲۳)، جلسه نمایندگان رابط کمیته ایرانی ICC در اتاق ایران (۱۴۰۲/۰۳/۰۹)، جلسه کارگروه توسعه صادرات غیر نفتی استان در سازمان صمت (۱۴۰۲/۰۳/۲۲)
تهیه لیست مورد نیاز وزارت امور خارجه.
تهیه لیست مورد نیاز اداره کل امور اقتصادی و دارایی استان.
تهیه اطلاعات مورد نیاز اداره کل امور اقتصادی و دارایی جهت اعزام هیات به فدراسیون روسیه.
اقدامات لازم در خصوص تشکیل میز تجاری روسیه در اتاق تبریز و برگزاری جلسه اول میز روسیه.
اقدامات لازم در خصوص میزبانی از هیات بلاروس.
اقدامات لازم در خصوص اعزام هیات استان به فدراسیون روسیه.

■ هیئت های اعزامی:

اعزام هیات پیشران به فدراسیون روسیه (۱۴۰۲/۰۲/۱۰) تا ۱۴۰۲/۰۲/۱۵: برقراری روابط اتاق تبریز با اتاق بازرگانی و صنایع تاتارستان / برقراری روابط اتاق تبریز با اتاق بازرگانی و صنایع مسکو / برقراری روابط اتاق تبریز با اتاق بازرگانی و صنایع لنینگراد / تحکیم روابط اتاق تبریز با سرکنسولگری ج.ا. ایران در کازان / تحکیم و گسترش روابط اتاق تبریز با سفارت ج.ا. ایران در مسکو / معرفی توانمندی های استان آذربایجان شرقی در خصوص تجارت با فدراسیون روسیه / آشنایی با توانمندی های فدراسیون روسیه در خصوص تجارت با استان آذربایجان شرقی.

■ هیئت های پذیرشی:

سفیر کرواسی در تهران (ایران) (۱۴۰۲/۰۲/۲۵): برقراری روابط اتاق تبریز با سفارت کرواسی در تهران / معرفی توانمندی های استان آذربایجان شرقی و اتاق تبریز در خصوص تجارت با کرواسی / آشنایی با توانمندی های کرواسی در خصوص تجارت با استان آذربایجان شرقی. سفیر آفریقای جنوبی در تهران (ایران) (۱۴۰۲/۰۳/۱۰): برقراری روابط اتاق تبریز با سفارت آفریقای جنوبی در تهران / معرفی توانمندی های استان آذربایجان شرقی و اتاق تبریز در خصوص تجارت با آفریقای جنوبی / آشنایی با توانمندی های آفریقای جنوبی در خصوص تجارت با استان.

گزارش شورای گفتگوی دولت و بخش خصوصی

در سه ماهه اول ۱۴۰۲

طی سه ماهه نخست سال ۱۴۰۲، جلسات کارگروه و نشست شورای گفتگوی دولت و بخش خصوصی استان آذربایجان شرقی با موضوعات زیر تشکیل شد:

استانداردسازی تاسیسات گردشگری

ضرورت انجام آن تأکید کرد. وی ریشه این مساله را کمبود دانش و گفت: قضیه استانداردسازی تاسیسات گردشگری باید در سطح ملی مطرح گردد و استان‌ها نباید با این چالش مواجه شوند. مسئول دبیرخانه شورای گفتگوی دولت و بخش خصوصی استان با جمع‌بندی نظرات مجموعه‌های درگیر در خصوص استانداردسازی تاسیسات گردشگری، بیان کرد: مشکل اصلی موازی‌کاری بین دو ارگان استانداردسازی و میراث فرهنگی بوده و این موازی‌کاری در سطح ملی است. تدوین دستورالعملی جامع با محوریت جلوگیری از موازی‌کاری بین سازمان ملی استاندارد و وزارت میراث فرهنگی، صنایع دستی و گردشگری نه تنها حمایت از صنعت گردشگری را بدنبال خواهد داشت، بلکه با ایجاد وحدت رویه، افزایش بهره‌وری دو دستگاه مربوطه را نیز فراهم نموده و از اتلاف هزینه‌های غیرضروری جلوگیری خواهد نمود.

بررسی چالش‌های طرح مالیات بر عایدی سرمایه

«بررسی چالش‌های طرح مالیات بر عایدی سرمایه» با حضور نمایندگان از اداره کل امور مالیاتی استان، اداره کل اقتصاد و دارایی، انجمن انبوه‌سازان استان و اتحادیه طلا و جواهر با هدف بررسی مزایا و معایب این طرح برگزار شد.

در این جلسه، مسئول دبیرخانه شورای گفتگوی دولت و بخش خصوصی استان با اشاره به اهمیت بررسی ابعاد مختلف طرح مالیات بر عایدی سرمایه گفت: اگر تورم در حالت نرمال باشد، قطعاً اخذ مالیات بر عایدی سرمایه موجب کاهش سفته‌بازی و سوق سرمایه‌ها به سمت تولید می‌شود، ولی در عمل چنین شرایطی در جامعه وجود ندارد. بر اساس نظرات فعالان اقتصادی چندین ایراد بر این طرح وارد است که از جمله آن می‌توان به عدم در نظر گرفتن شرایط تورمی، استهلاک مسکن و خودرو، عدم توجه به سفته‌بازی در بورس کالا، مشروعیت و رسمیت دادن به خرید و فروش ارز و خروج سرمایه از کشور و ... اشاره کرد.

دبیر انجمن انبوه‌سازان استان آذربایجان شرقی در این کارگروه گفت: مالیات بر عایدی سرمایه، به نوعی مالیات بر سوداگری است، اصل طرح خوب است، اما یک سری اشکالات دارد و نیاز به چکش‌کاری دارد. به عنوان مثال در حوزه مسکن و بحث خرید و فروش، هرچه فاصله زمانی فروش با خرید نزدیکتر باشد، میزان مالیات اخذ شده بین ۴۰ تا ۶۰ درصد افزایش می‌یابد. در این بین تعدادی پروژه مشارکتی و پیش‌فروش وجود دارند که سازمان راه و شهرسازی، پس از انجام مراحل قانونی، سند را به نام خریداران منتقل می‌کند و در این صورت پیش‌خریداران مشمول مالیات بر عایدی سرمایه می‌شوند، در حالی که هنوز نقل و انتقالی صورت نگرفته است.

نماینده اداره کل امور مالیاتی استان با بیان اینکه هدف اخذ مالیات بر عایدی سرمایه، کمک به بخش تولید و جلوگیری از سوداگری است، گفت: این طرح تمام سرمایه‌ها را شامل نمی‌شود، در حقیقت فعالیت‌های سوداگرانه در حوزه طلا، ارز، رمز ارز، مسکن و خودرو مشمول این مالیات می‌شوند و پس از

«ضرورت پرهیز از موازی‌کاری بین سازمان ملی استاندارد و وزارت میراث فرهنگی» با محوریت استانداردسازی تاسیسات گردشگری با حضور نمایندگان از اداره کل میراث فرهنگی، صنایع دستی و گردشگری آذربایجان شرقی، رئیس جامعه هتلداران استان و اداره کل استاندارد استان برگزار شد.

در این جلسه رئیس جامعه هتلداران آذربایجان شرقی به طرح مشکل موازی‌کاری بین دو مجموعه استاندارد و میراث فرهنگی پرداخته و بیان کرد: هتل‌ها و اماکن گردشگری هم به‌هنگام اخذ پروانه کسب و کار و هم در زمان تمدید پروانه، ملزم به رعایت استاندارد در تمام بخش‌ها هستند و میراث فرهنگی به‌طور دقیق و مداوم بر عملکرد هتلداران نظارت دارد و ورود و نظارت اداره استاندارد به این حوزه، نه تنها موجب صرف وقت و هزینه اضافی می‌شود، بلکه به دلیل عدم تعریف الگوی واحد بین این دو مجموعه، هتلداران را با مشکل اساسی مواجه خواهد کرد. هتلداران در اصل چوب اختلاف نظر بین این دو ارگان دولتی را می‌خورند.

نماینده اداره کل میراث فرهنگی، صنایع دستی و گردشگری آذربایجان شرقی با تأکید بر اینکه این اداره تمامی امور مربوط به استانداردسازی اماکن گردشگری را تحت عنوان «عامل تطبیق» بررسی می‌کند، گفت: صدور پروانه بهره‌برداری اماکن گردشگری، نیازمند اخذ گواهی استاندارد است و بدون رعایت موارد مربوطه، هیچ واحد گردشگری از اداره کل میراث فرهنگی، مجوز فعالیت دریافت نمی‌کند. در این مجموعه بر اساس شیوه‌نامه واحد، استانداردهای لازم برای اماکن گردشگری، هتل‌ها، مراکز گردشگری بین‌راهی و ... مشخص گردیده و بر اساس آن، تاسیسات گردشگری درجه‌بندی می‌شوند، بنابراین میراث فرهنگی به‌طور جدی پیگیر رعایت استانداردهای لازم هست و نیاز به نظارت مجدد از سوی سازمان استاندارد احساس نمی‌شود.

نماینده اداره کل استاندارد آذربایجان شرقی، نظارت و بازرسی از اماکن گردشگری و هتل‌ها را الزام قانونی از سوی سازمان استاندارد عنوان کرد و بر

تک‌نرخ شدن ارز، مسدودی پول در بانک‌ها به دلیل عدم تامین به‌موقع ارز و تعطیلی کارگاه‌ها به دلیل نبود مواد اولیه از جمله موارد مطرح شده در این کارگروه بود.

در ادامه، نمایندگان بانک‌های استان نیز به بیان دغدغه‌های خود در رابطه با چرایی تأخیر در ثبت سفارش‌ها و صف طولانی تخصیص ارز پرداختند و عامل اصلی بروز این مشکلات را ناشی از کمبود ارز در کشور عنوان کردند، نه خود بانک‌ها.

در پایان این نشست راهکارهای جایگزین برای کاهش مشکل واحدهای تولیدی و تجاری برای تامین ارز یا ثبت سفارش برای ارائه در شورای گفتگوی بخش خصوصی و دولتی استان مطرح گردید.

نود و پنجمین نشست شورای گفتگوی دولت و بخش خصوصی استان

نود و پنجمین نشست شورای گفتگوی دولت و بخش خصوصی استان مورخ ۱۴۰۲/۰۳/۰۶ در اتاق تبریز برگزار شد.

موضوعات زیر در این جلسه بررسی شد:

- بررسی تبیین راهکارهای تحقق شعار سال ۱۴۰۲ "مهار تورم و رشد تولید"
- ارائه گزارش عملکرد شورای گفتگوی دولت و بخش خصوصی
- بررسی مشکلات جامعه هتلداران در خصوص موازی کاری اداره استاندارد و اداره میراث فرهنگی و گردشگری
- نهائی سازی تقویم برگزاری جلسات شورای گفتگوی دولت و بخش خصوصی

جلسه کارگروه شورای گفتگوی دولت و بخش خصوصی استان آذربایجان شرقی

جلسه کارگروه شورای گفتگوی دولت و بخش خصوصی استان آذربایجان شرقی مورخ ۱۴۰۲/۰۳/۲۲ با حضور نمایندگانی از معاونت هماهنگی امور اقتصادی استانداری، اداره اقتصاد و دارائی استان، سازمان صمت استان، اداره راه و شهرسازی استان، اداره کل منابع طبیعی استان، اداره کل میراث فرهنگی گردشگری و صنایع دستی استان، اداره فرهنگ و ارشاد اسلامی استان، سازمان سرمایه‌گذاری و مشارکت‌های مردمی شهرداری تبریز، مدیرعامل صنایع کاشی تبریز، شرکت توسعه سرمایه‌گذاری پاد، مجموعه سایالند، مجتمع ستاره باران، انجمن انبوه‌سازان استان، شرکت آهن فولاد جهان، الماس آذربایجان، آهن و فولاد جهان، مجموعه رویال پالاس تبریز؛ با موضوع "بررسی فرصت‌ها و چالش‌های سرمایه‌گذاری در حوزه مدیریت شهری استان" در اتاق تبریز برگزار شد.

اجرای این طرح، مبالغ قابل توجهی به بخش تولید تزریق می‌شود. اولین ملکی که فروخته می‌شود، معاف از مالیات است، خودرو یا طلائی (تا سقف ۲۰۰ گرم) که بیش از سه سال از زمان خرید آن‌ها بگذرد برای هر فرد و همچنین اراضی کشاورزی معاف از مالیات هستند. هدف این طرح جلوگیری از ساخت و ساز مسکن نیست، اما درصدد هستیم تا مانع از جولان بنگاهداران و دلالان که قیمت واقعی مسکن را ۳۰ الی ۴۰ درصد بالا می‌برند، شویم. نماینده امور اقتصادی و دارائی استان، هدف دولت از طرح مالیات بر عایدی سرمایه را جلوگیری از احتکار سرمایه، قطع زنجیره دلالی و هدایت آن به سمت تولید دانست و بیان کرد علیرغم اینکه دولت می‌خواهد با نظارت و کنترل بر سرمایه‌ها، جلوی افزایش سوداگری در جامعه را بگیرد، با اجرای این طرح عملاً تنها سرمایه‌ها را حبس می‌کند. همه می‌دانیم ما در جامعه با بحران مدیریتی و بحران ساختار مواجه هستیم. متخصصان در حال خروج سرمایه‌های خود از کشور هستند و دست دولت هم از لحاظ مادی و معنوی خالی است، در این شرایط اخذ مالیات بر عایدی سرمایه اقدام معقولی به نظر می‌رسد، اما باید این سوال را پرسید، زمانی که مردم می‌توانند از سرمایه‌های خود در بخش‌هایی که نیاز به تخصص ندارند، و سود بیشتری نیز می‌دهد، استفاده کنند چرا باید به بخش پر ریسک تولید ورود کنند؟! آیا فردی که در ایجاد پول تخصصی ندارد، با اخذ مالیات بر سرمایه، به سمت تولید هدایت خواهد شد؟!

رئیس اتحادیه طلا و جواهر آذربایجان شرقی گفت: گفته می‌شود با اجرای این طرح، دست سوداگران از بازار قطع و سرمایه‌ها به سمت تولید خواهد رفت، اما واقعیت این است که مجرم جای دیگری است و ما برای فرد دیگری حکم صادر می‌کنیم. ریشه تورم از تقدینگی است و همه ما می‌دانیم منشأ آن چیست، پس با اخذ مالیات بر عایدی سرمایه، در اصل قضیه هیچ اتفاقی نخواهد افتاد. تورم همچنان باقی می‌ماند و حتی شاید تشدید نیز شود. در علم اقتصاد پول به سمتی می‌رود که سودآور باشد. در این شرایط اقتصادی من روزی را می‌بینم که قیمت کالاهای اساسی به طرز وحشتناکی بالا می‌رود. مشاور حقوقی اتاق بازرگانی تبریز در این کارگروه گفت: این طرح بیشتر جنبه توجیهی دارد که شامل کاهش تورم، جلوگیری از سوداگری و کسب درآمد برای دولت می‌شود. وی نگرانی اصلی بخش خصوصی را اجرای این طرح بر اساس مدل ایرانی دانست و افزود: ما در بیشتر موارد در قوانین مشکل نداریم، بلکه در اجرای آن به مسئله برمی‌خوریم. به همین دلیل قبل از آزمون و خطا باید به تجربیات کشورهای دیگر در این زمینه نگاه کرده و از آنها بهره ببریم.

جلسه کارگروه شورای گفتگوی دولت و بخش خصوصی استان آذربایجان شرقی

جلسه کارگروه شورای گفتگوی دولت و بخش خصوصی استان آذربایجان شرقی مورخ ۱۴۰۲/۰۳/۰۳ با حضور نمایندگانی از دادگستری کل استان، کمیسیون هماهنگی بانک‌های استان، مدیریت شعب بانک پارسیان استان، مدیریت شعب بانک تجارت استان، مدیریت شعب بانک شهر استان، شرکت تولیدی امیرنیا، شرکت قافلان ماشین احسان، شرکت پترو ماد کیمیا، شرکت سایا آذربایجان، شرکت آرکون، شرکت نیرو موتور بناب، شرکت آرتا شیمی ارس و با موضوع "بررسی چالش‌های ناشی از تأخیر در تامین ارز نیمایی از بانک مرکزی فعالین اقتصادی برای واردات مواد اولیه، ماشین آلات و نهاده‌های تولید" در اتاق تبریز برگزار شد.

در این جلسه، نمایندگان واحدهای تولیدی به بیان مشکلات خود در زمینه تامین ارز پرداختند؛ صرف زمان طولانی برای ثبت سفارش ارز نیمایی، انتظار چند ماهه برای دریافت ارز با نرخ دولتی، عدم رغبت در بازارهای جهانی به همکاری با تجار ایرانی به دلیل تأخیر در پرداخت وجوه معامله، ضرورت

عملکرد کمیسیون‌های مشورتی اتاق بازرگانی تبریز در ۳ ماهه اول سال ۱۴۰۲

پس از انتخاب و استقرار هیئت محترم نمایندگان اتاق بازرگانی، صنایع، معادن و کشاورزی تبریز در دوره دهم، بنا بر وظایف اتاق، هیات محترم نمایندگان در جلسه خرداد ماه ۱۴۰۲، تعداد ۸ کمیسیون با عناوین زیر مصوب نموده است:

کمیسیون بانک، مالیات، کار و تامین اجتماعی

کمیسیون کشاورزی، آب و محیط زیست

کمیسیون صادرات و مدیریت واردات

کمیسیون فرش، صنایع دستی و گردشگری

کمیسیون صنایع (صنعت، احداث و انرژی)

کمیسیون معادن و فلزات

کمیسیون حمل و نقل، گمرک و لجستیک

کمیسیون کارآفرینی، اقتصاد دانش بنیان و بهبود محیط کسب و کار

فعالیت کمیسیون‌ها با تصویب هیات نمایندگان، مشخص شدن روساء و انتخاب اعضای کمیسیون‌ها توسط روسای مربوطه آغاز خواهد شد. لیکن دبیرخانه کمیسیون‌های مشورتی- تخصصی اتاق بازرگانی تبریز در سه‌ماهه اول سال ۱۴۰۲ بنا به ضرورت اقدام به تشکیل چندین جلسه به شرح زیر کرده است:

جلسات کمیته انرژی

تولید کنند و وزارتخانه‌های راه و شهرسازی و جهاد کشاورزی موظفند تشریفات قانونی اراضی مورد نیاز این طرح را برای واحدهایی که زمین لازم برای اجرای نیروگاه را ندارند بر اساس اعلام وزارت نیرو و مصوبه کارگروه مربوطه در اختیار متقاضیان قرار دهند. در غیر این صورت، معادل این مقدار از انرژی را بایستی از بورس انرژی تامین نمایند.

● نحوه اجرای تفاهم‌نامه همکاری وزارت نیرو و وزارت صنعت، معدن و تجارت در زمینه ایجاد حداقل ۱۰ هزار مگاوات ظرفیت جدید نیروگاهی از طریق احداث نیروگاه جدید و تکمیل سیکل نیروگاه‌های موجود توسط شرکت‌های صنعتی و معدنی.

● تفاهم نامه مابین استاندار آذربایجان شرقی و رئیس سازمان انرژی‌های نو ایران (ساتیا) که جهت اجرایی نمودن آن در حوزه نیروگاه‌های گازی و تجدیدپذیر، همکاری بیش از پیش اتاق بازرگانی، صنعتگران و سرمایه‌گذاران ضروری می باشد.

● نزدیک کردن افکار هر دو بخش دولتی و خصوصی و استفاده از

کمیته انرژی اتاق بازرگانی تبریز در فروردین ماه، ۲ جلسه با موضوع بررسی مشکلات سرمایه‌گذاری در احداث نیروگاه‌های تجدیدپذیر و برنامه ریزی برای برگزاری همایش صنایع و احداث نیروگاه‌های تجدیدپذیر برگزار شد.

اهم عناوین موضوعاتی که توسط مدیرعامل شرکت توزیع برق استان، اکبر فرج نیا، نائب رئیس اتاق تبریز، مسعود بناییان و نمایندگان بخش خصوصی در این جلسات عنوان شده است به شرح زیر است:

● ناگزیری جهت حرکت به سمت تولید انرژی‌های تجدیدپذیر: الزام صنایع مشمول به اجرای تصویب نامه شماره ۹۴۳۹۵/ت۶۰۰۲۷-هـ مورخ ۱۴۰۱/۶/۲ هیئت وزیران (در خصوص آیین نامه اجرایی ماده (۱۶) قانون جهش تولید دانش بنیان مرتبط با الزام واحدهای تولیدی با مصرف برق بالای یک مگاوات به احداث نیروگاه‌های تجدیدپذیر مقیاس کوچک) به نحوی که این واحدها باید در طی ۵ سال، هر سال به اندازه یک درصد برق مصرفی خود را از طریق احداث نیروگاه تجدیدپذیر مقیاس کوچک

ظرفیت های موجود و شناسایی بوروکراسی های اداری که از دید صنعتگران مانع سرمایه گذاری در بخش تولید انرژی می شود و در این راستا با همکاری اتاق بازرگانی، تلاش خواهد شد تا بخشی از سرمایه گذاری های صنعت به بخش تولید انرژی هدایت شود تا در جهت رفع محدودیت ها در تامین انرژی اقدام شود.

● بر اساس اصل ۴۴ قانون اساسی، دولت اجازه احداث نیروگاه و تولید برق را ندارد و بخش خصوصی باید عهده دار تولید انرژی شود. شرکت توزیع نیروی برق استان در فاز سوم ۶۰۰ مگاواتی توسعه نیروگاه هریس از واحدهای بزرگ صنعتی و سرمایه گذاران دعوت کرده تا نسبت به سرمایه گذاری در این فاز اقدام کنند و در این شرکت واحد جذب مشارکت ها و معاونت بهره برداری و دیسپاچینگ و مدیریت دفتر بازار برق مستقیماً مسئولیت جذب و هدایت سرمایه گذاری ها در بخش تولید برق را بر عهده دارند.

● شرکت توزیع نیروی برق استان، بسته های سرمایه گذاری و مکان های انتخاب شده و دستورالعمل های خود را ارائه خواهد داد و موانع و مشکلات سرمایه گذاری تولید برق با معاون وزیر نیرو و رئیس سازمان انرژی های نو ایران (ساتپا) مطرح خواهد شد. لازم به ذکر است که موانع موجود در سرمایه گذاری، روز به روز کاهش می یابد و اختیارات لازم به استان ها تفویض می شود.

● علیرغم محدودیت های تولید برق، در سال گذشته، رشد مصرف برق در استان نسبت به کشور رشد بالاتر بوده است به نحوی که رشد مصرف برق در سطح کشور، ۵/۶ درصد و در استان ما ۶/۵ درصد بوده است.

● ولی زاده، مسئول امور کمیسیون های اتاق بازرگانی تبریز با اشاره به اینکه اتاق تبریز برنامه های مدونی جهت تولید برق صنایع آماده نموده از جمله تشکیل کنسرسیوم تولید پنل های خورشیدی و پیگیری مشکلات سرمایه گذاری در تولید انرژی از جمله تامین گاز، مشارکت شبکه بانکی، تامین زمین مناسب و امکان خود مصرفی برق تولیدی این واحدها؛ اظهار کرد: اتاق بازرگانی ضمن استقبال از برگزاری همایش صنایع و احداث

نیروگاه های تجدیدپذیر، از هر اقدام مجموعه وزارت نیرو و شرکت های تابعه که موجب تسهیل گری و رفع مشکلات تولید بشود استقبال می کند و آمادگی برای مشارکت در اجرای برنامه های مشترک را دارد.

● مقرر شد که کمیته انرژی اتاق بازرگانی تبریز دو موضوع مرتبط با تعرفه گاز برای تولید برق توسط کارخانجات (به شرح زیر) را از شورای گفتگوی دولت و بخش خصوصی استان پی گیری کند:

● موضوع تعرفه سوخت برق تولیدی در کارخانجات که در ساعات اوج مصرف به شبکه سراسری تحویل می شود تعرفه سوخت تحویلی به شبکه سراسری در ساعات اوج مصرف (به شرط وجود کنتور مجزای گاز یا اعلامی توسط وزارت نیرو) باید به صورت تعرفه نیروگاهی محاسبه شود اما علیرغم تعیین تکلیف قانونی در این خصوص (بند و تبصره ۱۵ قانون بودجه سال ۱۴۰۱)، این تعرفه سوخت به صورت نیروگاهی محاسبه نمی شود.

● در خصوص تعرفه برق تولیدی کارخانجات، تحویلی به شبکه در زمان غیرپیک و یا برق مصرفی در محل، تکلیف قانونی مربوطه (دستورالعمل بندت ماده ۴۸ قانون برنامه پنجساله ششم توسعه و ماده ۵۶ قانون اصلاح الگوی مصرف) نیز لازم هست اجرایی شود تا بر اساس آن، تعرفه سوخت تمام برق تولیدی بر اساس راندمان الکتریکی ۴۲٪ یا مجموع راندمان الکتریکی و حرارتی ۷۰٪ به صورت نیروگاهی محاسبه گردد و مازاد گاز مصرفی مولد نسبت به میزان محاسبه شده فوق بر اساس تعرفه صنعتی اعمال شود.

● پیشنهاد شد زیرپورتال کمیته انرژی در سایت اتاق بازرگانی تبریز ایجاد شود و کمیته با همکاری شرکت توزیع برق استان، تمام قوانین، مقررات، بخشنامه ها، فرآیندهای اجرایی انجام سرمایه گذاری ها در تولید انرژی و مستندات قانونی لازم، آمار، اطلاعات و را در زیرپورتال مربوطه بارگذاری کند.

● با پیشنهاد علی اصغر فاتحی فر، رئیس سازمان جهاد دانشگاهی استان مقرر گردید کمیته ی ویژه ای در استان جهت تمرکز بر موضوعات انرژی با حضور بخش خصوصی و دولتی تشکیل شود.

جلسه مشترک دبیرخانه کمیسیون ها و مرکز آموزش اتاق تبریز با مرکز آموزش و پژوهش های توسعه و آینده نگری سازمان مدیریت و برنامه ریزی استان

اتاق را بعمل آورده است که دبیرخانه کمیسیون ها با توجه به ضرورت های اعلام شده از طرف بخش خصوصی در جلسات کمیسیون ها، برگزاری مشترک ۹ عنوان نشست های آموزشی و تخصصی را به شرح زیر پیشنهاد نموده است:

این مرکز در راستای تبیین، سیاست گذاری و تصمیم سازی در خصوص تحقق شعار سال ۱۴۰۲ ((مهار تورم، رشد تولید)) و بهره گیری از ظرفیت علمی دانشگاه ها، مراکز علمی، پژوهشی و نخبگان بخش دولتی و خصوصی در این راستا درخواست برگزاری برنامه های آموزشی مشترک با

۱- کارگاه آموزشی مدیریت اقتصادی بنگاه با رویکرد مدیریت بهره وری (ویژه مدیران ارشد) - (با همکاری مرکز مدیریت بهره وری ایران).

۲- کارگاه آموزشی عمومی بهره وری با رویکرد اقتصادی (ویژه کارشناسان) - (با همکاری مرکز مدیریت بهره وری ایران).

۳- کارگاه آموزشی روش های تامین بار صنایع و مدیریت بهینه مصرف انرژی در کارخانجات

۴- کارگاه آموزشی مدیریت کربن و انرژی - (با همکاری انجمن مدیریت سبز ایران)

۵- بررسی استراتژی های مورد نظر بخش خصوصی در مبارزه با خام فروشی مواد معدنی و توسعه فرآوری مواد معدنی در راستای افزایش تولید و ارزش افزوده در بخش معدن

۶- نشست بررسی امکان سنجی اجرای طرح UBI (در آمد پایه همگانی) جهت مهار تورم و رشد تولید بصورت همزمان

۷- سلسله نشست های بررسی ناترازی های اقتصادی و تورم

۸- نشست بررسی لزوم اصلاح نظام مالیاتی در راستای حمایت از رشد تولید

۹- نشست بررسی اصلاح ساختار بانکی در راستای مهار تورم و حمایت از رشد تولید

اولین جلسه از سلسله نشست‌های شناسایی قوانین و مقررات و رویه‌های اجرایی و قضایی محل تولید و منجر به تعطیلی واحدهای تولیدی

قرار گیرد.

۵- موضوع عدم تمکین برخی سازمان‌ها به مصوبات کارگروه تسهیل مطرح و از طرف نمایندگان سازمان‌های دولتی تاکید گردید که عدم تمکین، ناشی از تناقض و تضاد موجود در مقررات می‌باشد که مدیران سازمان‌های دولتی با در نظر گرفتن تبعات احتمالی اجرای مصوبات، تن به اجراء می‌دهند. مقرر گردید موضوع در دستور کار دبیرخانه کمیسیون‌ها قرار گیرد.

۶- موضوع عدم وجود ضمانت اجرای مصوبات کارگروه تسهیل علیرغم الزام اجرای آن تاکید و مقرر گردید موضوع در دستور کار دبیرخانه کمیسیون‌ها قرار گیرد.

۷- بر لزوم پیگیری موضوع عدم تشکیل دادگاه‌های تجاری و عدم تدوین آیین دادرسی تجاری علیرغم تصریح ماده ۱۹ قانون بهبود محیط کسب و کار و گذشت ۱۰ سال از تصویب این قانون تاکید شد.

۸- موضوع لغو بخشنامه مرتبط با "امکان پرداخت مالیات بر ارزش افزوده واردات ماشین آلات و مواد اولیه واحدهای تولیدی از طریق چک" و الزام اخذ ضمانت نامه بانکی جهت ترخیص مطرح و مقرر شد پیگیری برقراری بخشنامه قبلی انجام گیرد.

۹- موضوع ممنوعیت ارائه خدمت به واحدهای تولیدی در دستگاههای اجرایی، به دلیل وجود بدهی یا تعهد بنگاه در سایر دستگاه‌ها (به عنوان نمونه، مشکل بدهی مالیاتی و تامین اجتماعی در اخذ کارت بازرگانی و استعلام‌های ۱۵ گانه آن) مطرح و مقرر شد پیگیری‌های لازم جهت تسهیل گری انجام پذیرد.

۱۰- با تاکید بر اینکه در تدوین قانون تسهیل اعطای تسهیلات بانکی، جامع‌نگری لازم انجام نیافته و مبنای تدوین قانون، افزایش آمار واحدهای تولیدی و احیای واحدهای راکد بوده و منافع بانک‌ها در نظر گرفته نشده است مقرر گردید پیگیری اصلاح قوانین مربوطه در دستور کار قرار بگیرد.

۱۱- به موضوع جانشینی بانک‌ها در صورت عدم انجام تعهدات و بازپرداخت تسهیلات توسط واحدهای تولیدی اشاره و بر موضوع عدم امکان بنگاه داری توسط بانک‌ها تاکید و مقرر شد موضوع پیگیری اصلاح قوانین مربوطه در دستور کار قرار گیرد.

۱۲- موضوع وجود تناقض در قوانین در مرحله تدوین قوانین و عدم توجه به قوانین موجود و عدم قید شدن لغو قوانین متعارض و متناقض در متن قوانین موخر (از جمله در قانون ورشکستگی) مطرح و مقرر گردید موضوع در دستور کار قرار گیرد.

۱۳- موضوع بررسی طرح حمایت از کارخانجات و واحدهای صنعتی و تولیدی که در صحن مجلس شورای اسلامی طرح و تنها با یک رای کم، تصویب نشده بود، مطرح و مقرر شد با بررسی نقاط ضعف این قانون، پیشنهاد طرح دوباره آن در مجلس پیگیری شود. و در نهایت مقرر شد با توجه به اینکه احصای قوانین و مقررات و رویه‌های قضایی و اجرایی محل تولید و منجر به تعطیلی واحدهای تولیدی در یک جلسه مقدور نیست دبیرخانه کمیسیون‌های اتاق بازرگانی تبریز با تدوین برنامه زمانی با ذکر اولویت‌ها و جزئیات موضوعات، با هماهنگی دبیر اتاق، نسبت به تشکیل جلسات اقدام کند.

اولین جلسه از سلسله نشست‌های شناسایی قوانین و مقررات و رویه‌های اجرایی و قضایی محل تولید و منجر به تعطیلی واحدهای تولیدی با حضور نمایندگان استانداری، دادگستری، امور اقتصادی و دارایی، امور مالیاتی، کمیسیون هماهنگی بانک‌ها، سازمان مدیریت و برنامه ریزی، انجمن مدیران صنایع و مدیران امور کمیسیون‌ها و امور حقوقی و مرکز دآوری اتاق بازرگانی تبریز برگزار گردید.

علی ولی زاده، مدیر امور کمیسیون‌های اتاق بازرگانی در مورد شان تشکیل این جلسات گفت: این نشست‌ها بر اساس نظرخواهی یکی از مراجع قضایی مرکز در خصوص آسیب شناسی قوانین، مقررات و رویه‌های قضایی و اجرایی آسیب زای منجر به تعطیلی بنگاه‌ها و واحدهای اقتصادی و ارائه راهکارهای اجرایی و همچنین بررسی راهکارهای جایگزین و منطبق با قوانین و مقررات برای دستورات و اقدامات قضایی (بازداشت، ممنوع الخروجی، مسدودی حساب‌های بانکی مدیران واحدهای تولیدی و توقیف وسائل و تجهیزات واحدهای اقتصادی و ...) جهت جلوگیری از اخلال در روند تولید و توزیع مناسب برگزار می‌گردد.

اهم موضوعاتی که در این جلسه مطرح گردید:

۱- موضوع نقض قوانین دآوری توسط شرکت شهرک‌های صنعتی در صورت بروز اختلاف با واحدهای صنعتی مستقر مطرح و عنوان شد شرکت شهرک‌های صنعتی در صورت بروز اختلاف با واحد تولیدی و سرمایه‌گذار داور را از بین کارکنان دولت انتخاب می‌کند که این امر مغایر با قوانین مرتبط با دآوری می‌باشد مقرر گردید موضوع در دستور کار دبیرخانه کمیسیون‌های اتاق بازرگانی تبریز قرار گیرد.

۲- بر نقش ستاد تسهیل و رفع موانع تولید در حل مشکلات واحدهای تولیدی از طریق امهال و فرصت دهی به بخش خصوصی از جمله فرصت ۵ ساله در پرداخت دیون مالیاتی (اداره کل امور مالیاتی اختیار اعطای فرصت ۳ ساله را دارد) و همچنین در بخشودگی جرائم مالیاتی که مدیرکل امور مالیاتی بر اساس مصوبات این کارگروه بخشودگی‌ها را اعمال می‌نماید تاکید شد و پیشنهاد گردید:

- با توجه به وجود نهادهای متعدد در بررسی و رفع مشکلات واحدهای تولیدی (ستاد تسهیل و ستاد اجرای سیاستهای اقتصاد مقاومتی دادگستری و ...)، ادغام این نهادها و بررسی مشکلات واحدهای اقتصادی در یک مجرای واحد در دستور کار دبیرخانه کمیسیون‌های اتاق بازرگانی تبریز قرار گیرد.

۳- موضوع لزوم حضور نماینده دستگاه قضایی در ترکیب اعضای ستاد تسهیل و رفع موانع تولید مطرح و عنوان شد در پرونده‌های کارگروه تسهیل، بخشی از مشکلات واحدهای تولیدی که مربوط به حوزه قضایی می‌باشد، کارگروه نمی‌تواند به مسائل رسیدگی کند و مدیر واحد تولیدی به ستاد اجرای سیاست‌های اقتصاد مقاومتی مراجعه می‌کند و اطاله رسیدگی و حل مشکلات را شاهد هستیم. موضوع در دستور کار دبیرخانه کمیسیون‌ها قرار خواهد گرفت.

۴- مشکل پرونده‌های تعزیراتی در جلسه مطرح و عنوان شد که برخلاف پرونده‌های قضایی دیگر، امکان اعاده دادرسی پس از صدور حکم در دادگاه بدوی و تجدید نظر و تنفیذ حکم برای این پرونده‌ها وجود ندارد و مقرر شد موضوع در دستور کار دبیرخانه کمیسیون‌ها

چکیده مصوبات جلسات خردادماه کمیسیون بانک، مالیات، کار و تامین اجتماعی

۱- مقرر گردید کمیته مالیاتی کمیسیون، موضوع مطالبه تقویض سقف اختیارات قانونی به مدیران امور مالیاتی استان ها را بررسی و گزارش لازم را ارائه دهد تا جهت طرح در شورای گفتگوی دولت و بخش خصوصی استان اقدام شود.

۲- مقرر گردید کمیته مالیاتی کمیسیون در خصوص موضوع رفتارهای سلیقه ای کارشناسان امور مالیاتی در مالیات ستانی (مالیات بر ارزش افزوده) بررسی های کارشناسی را انجام و گزارش مربوطه را ارائه دهد تا جهت جهت طرح در شورای گفتگوی دولت و بخش خصوصی استان اقدام شود.

۳- مقرر گردید کمیسیون جهت حضور نمایندگان واحدهای تولیدی در هیات های تشخیص و هیات های حل اختلاف (موضوع مواد ۱۵۷ و ۱۶۰ قانون کار) اقدامات لازم را انجام دهد.

۴- مقرر گردید کمیته تامین اجتماعی کمیسیون موضوع تقلیل معافیت ۲۰ درصدی حق بیمه سهم کارفرما در قانون برنامه هفتم توسعه کشور (معافیت های مذکور در مواد ۴۹، ۸۰ و ۱۰۳ قانون برنامه چهارم توسعه) را بررسی و گزارش مربوطه را ارائه دهد تا جهت طرح در شورای گفتگوی دولت و بخش خصوصی اقدام شود.

۵- مقرر گردید کمیته تامین اجتماعی کمیسیون، موضوع مالیات محور شدن حق بیمه های تامین اجتماعی در قانون برنامه هفتم توسعه کشور (واریز حق بیمه به خزانه و وابسته شدن تامین اجتماعی به دولت) را بررسی و پیشنهادهای اصلاحی را جهت طرح در شورای گفتگوی دولت و بخش خصوصی ارائه دهد.

۶- مقرر گردید کمیته تامین اجتماعی کمیسیون در خصوص شرط سنی بازنشستگی مشاغل سخت و زیان آور که در پیش نویس قانون برنامه هفتم توسعه آمده (شرط سنی ۴۵ سال برای بانوان و ۵۰ سال برای آقایان) و لزوم برقراری و عدم حذف این شرط سنی که احتمال می رود با لابی تشکلات کارگری حذف شود، گزارشی آماده کند تا جهت طرح در شورای گفتگو اقدام شود.

۷- مقرر گردید کمیته تامین اجتماعی کمیسیون با هماهنگی واحد آموزش اتاق در راستای آموزش کارفرمایان در خصوص موضوع نحوه تنظیم قراردادهای کار جهت عدم شمول حق بیمه برای مزایای رفاهی (بن کارگری و ...) اقدام کند.

۸- مقرر گردید کمیته تامین اجتماعی کمیسیون موضوع اجرای سلیقه ای و ناقص ماده ۴۷ قانون تامین اجتماعی (لحاظ نمودن قبول مدارک و مستندات تحویلی کارفرما به بازرسان در حین بازرسی از دفاتر) را بررسی و به کمیسیون گزارش کند تا جهت طرح در شورای گفتگو اقدام شود.

۹- مقرر گردید دبیر کمیسیون ضمن ارتباط با اعضای جلسه، مراتب علاقه مندی آنها را جهت حضور در یکی از ۴ کمیته کمیسیون (بانک، مالیات، کار و تامین اجتماعی) جویا و لیست مربوطه را به مسئولین کمیته ها (مشاورین کمیسیون) ارجاع دهد.

دومین جلسه کمیته تامین اجتماعی کمیسیون با موضوع مراتب اعتراض واحدهای تولیدی به رفتار سلیقه ای بازرسان تامین اجتماعی در بازرسی دفاتر برگزار و مقرر گردید:

۱- رفتار سلیقه ای و مغایر با قانون بازرسان دفاتر از جمله:

- مشمول نمودن حق بیمه بر فاکتورهای خرید شرکت ها در موارد (نصب، راه اندازی و حمل و نقل)

- مشمول نمودن حق بیمه بر سند افتتاحیه

- بازرسی دفاتر به غیر از آخرین سال مالی و تسری به سنوات قبل

- درخواست غیر قانونی سازمان تامین اجتماعی مبنی بر بارگذاری اطلاعات دفاتر مالی سال قبل در سامانه تامین اجتماعی در تیرماه امسال و عدم رعایت مهلت قانونی یکساله برای حسابرسی و همچنین عدم رعایت مهلت شهریور ماه هرسال در این خصوص،

در شورای گفتگوی دولت و بخش خصوصی استان طرح و پیگیری شود.

۲- در راستای حفظ حقوق کارفرمایان، کمیسیون نسبت به تعیین افراد خبره به عنوان نمایندگان اتاق بازرگانی در هیئت های بدوی و تجدید نظر تشخیص مطالبات در برخی شعب تامین اجتماعی که ضرورت باشد اقدام کند. (از جمله شعبه ممقان به دلیل استقرار شهرک صنعتی سلیمی در حوزه این شعبه).

۳- موضوع افزایش ۳۰ برابری حق بیمه تامین اجتماعی کارگران ساختمانی در صدور پروانه ساختمانی در سال ۱۴۰۲ که مانعی در احداث واحدهای تولیدی خواهد بود در شورای گفتگوی دولت و بخش خصوصی مطرح و پی گیری شود.

چکیده مصوبات جلسات خردادماه کمیسیون معادن و فلزات

اولین جلسه کمیسیون، جهت هم اندیشی برای تعیین سیاست ها، اهداف، خط مشی و برنامه ریزی برگزاری جلسات و پیشبرد اهداف کمیسیون (با انجمن فولاد استان) برگزار و مصوبات جلسه به شرح زیر می باشد:

۱- تمرکز کمیسیون بر آینده نگری صنایع معدنی علی الخصوص واحدهای فولادی و ایجاد امکان تامین مواد اولیه در داخل استان و رقابت پذیری واحدها در بازار داخلی و خارجی باشد. (با توجه به اینکه مواد اولیه ۱۸ واحد نوردی و ۱۴ واحد ذوبی استان از استان های مرکزی تامین می شود و هزینه های حمل و نقل و مشکلات تامین این مواد در ادامه فعالیت این واحدها مشکل را خواهد بود).

۲- ارتباط کمیسیون با دانشگاه ها در راستای اجرای مواد قانونی از جمله اجرای تبصره های ۵ و ۱۰ ماده ۱۴ قانون معادن و بهره مندی معدنکاران از مزایای آن
از مزایای اجرای این تبصره می توان به صرفه های اقتصادی ناشی از اجرای روشهای نو در اکتشاف، استخراج و فرآوری مواد معدنی، بومی سازی و انتقال دانش فرآوری مواد معدنی، تولید و استحصال عناصر معدن خاکی، استفاده بهینه از ضایعات و باطله های معدنی (به عنوان نمونه استحصال مواد معدنی دیگر از باطله ها)، بهینه سازی مصرف انرژی، ساخت و بومی سازی تجهیزات معدنی و بومی سازی و فرآوری مواد معدنی و... را نام برد.

۳- نگاه استانی کمیسیون و تشکیل جلسات در شهرستان های محل استقرار معادن و صنایع معدنی، با توجه به اینکه اغلب معادن و صنایع معدنی در شهرستان ها واقع شده اند.

۴- تمرکز کمیسیون بر تقویت سرمایه گذاری، جذب سرمایه گذاران و رفع موانع صدور مجوزها در حوزه معادن و صنایع معدنی و فلزی

۵- اتخاذ تدابیر اساسی جهت ضمانت اجرائی پیشنهادهای اجرایی کمیسیون (استفاده از ابزارهای استدلال، مفاهمه و اقناع) و هماهنگی با استانداری، سازمان صمت و سایر دستگاه ها در پیگیری پیشنهادهای.

۶- تمرکز بر مسائل تامین پایدار مواد اولیه و بحث حامل های انرژی (سرمایه گذاری در زنجیره های ارزش، علی الخصوص زنجیره فولاد و مس و همچنین تولید برق با توجه به تکالیف قانونی مرتبط با تولید برق توسط صنایع و معادن انرژی بر).

۷- حرکت در راستای تکمیل زنجیره فولاد در استان؛ به دلیل اینکه معادن مرتبط با زنجیره آهن و فولاد در استان ما وجود دارد از استانداری و وزارت کشور بخواهیم در برنامه تکمیل زنجیره های ارزش راهبردی استان، زنجیره آهن و فولاد نیز گنجانده شود.

۸- تلاش در راستای تشکیل کنسرسیوم توسط شرکت های فولادی و معدنی استان در راستای:

- سرمایه گذاری برای احداث نیروگاه برق
- سرمایه گذاری برای تکمیل زنجیره فولاد (استخراج سنگ آهن و تولید گندله، آهن اسفنجی، شمش فولاد و ... جهت تامین نیاز مواد اولیه ۱۸ واحد نوردی و ۱۴ واحد ذوبی استان و افزایش قدرت رقابت پذیری آنها)
- سرمایه گذاری در رشته های معدنی و فولادی کشور سوریه

۹- پی گیری رفع مشکلات قیمت گذاری دستوری محصولات فولادی؛

- رعایت قیمت گذاری منصفانه و توجیه دار محصولات فولادی، کمیسیون به موضوع مارجین تولیدات فولاد ورود کرده و از طریق کارشناس رسمی دادگستری، درخصوص بخشنامه صادره توسط وزارت صمت شکایت کند.
- همچنین در خصوص موضوع امکان صادرات محصولات فولادی که پس از عرضه در بورس کالا و نبود مشتری، صادرات ممکن بود اما با بخشنامه اخیر، کلمه عرضه به فروش تغییر یافته و عملاً صادرات محصولات فولادی را تحت الشعاع قرار خواهد داد، کمیسیون پیگیری لازم را انجام دهد.

۱۰- تعیین میزهای فولاد، مس، سنگ های تزئینی و سایر مواد معدنی مزیت دار استان با تعیین مسئول مربوطه

۱۱- حرکت کمیسیون در راستای کاهش بحث خام فروشی مواد معدنی در استان و توجه به فرآوری و تکمیل زنجیره های ارزش

۱۲- حرکت کمیسیون در راستای تقویت نگاه فراسرزمینی متناسب با نیاز جامعه جهانی درخصوص معدن، صنایع و ... ؛
(به طور مثال اگر بتوانیم فسفات کشور سوریه را از طریق مسیر ترکیه وارد ایران کرده و به اسیدفسفریک تبدیل کنیم می توانیم بیشترین بهره وری و حاشیه سود را داشته باشیم).

چکیده مصوبات جلسات خردادماه کمیسیون معادن و فلزات

۱۳- توانمندسازی و آشناسازی مدیران بخش صنعت و معدن نسبت به قوانین و مقررات تجارت بین الملل، فنون مذاکره، تحلیل بازار و تغییر نگاه و عملکرد آنها.
۱۴- تعیین یک مسئول در کمیسیون جهت رصد و اطلاع رسانی آخرین تغییرات مقررات، بخشنامه ها، فرآیندها و رویه های اداری و اجرایی و اشتراک گذاری با اعضای کمیسیون و اعضای اتاق.
۱۵- پیگیری تشکیل بورس کالا در استان
۱۶- تمرکز کمیسیون بر ضرورت بازسازی و نوسازی و تکنولوژیکی واحدهای فولادی و استفاده از ظرفیت های قانونی در این راستا.
دومین جلسه کمیسیون معادن و فلزات، جهت هم اندیشی برای تعیین سیاست ها، اهداف، خط مشی و برنامه ریزی برگزاری جلسات و پیشبرد اهداف کمیسیون (با اعضای هیئت مدیره های خانه معدن و سازمان نظام مهندسی معدن استان) برگزار و مصوبات جلسه به شرح زیر می باشد:
۱- تمرکز کمیسیون بر آینده نگری بخش معدن استان
۲- کمیسیون معادن و فلزات نسبت به تعریف اهداف و سپس استراتژی های خود در طرح و پیگیری مسائل معدن استان اقدام کند.
۳- کمیسیون در جهت حرکت در راستای افزایش ارزش افزوده بخش معدن استان با سه راهبرد سرمایه گذاری زیر حرکت کند: ۱-۳- پیگیری سرمایه گذاری در تکمیل زنجیره های ارزش مواد معدنی مزیت دار استان. ۲-۳- پیگیری سرمایه گذاری در بهره وری استحصال مواد معدنی و استحصال مواد معدنی دوم و سوم از باطله های معدنی ۳-۳- پیگیری سرمایه گذاری در ایجاد واحدهای خردایش و نرمایش مواد معدنی در استان جهت عدم ارسال مواد معدنی به سایر استان ها و افزایش قدرت رقابت پذیری
۴- استفاده از ظرفیت مراکز دانشگاهی در راستای اجرای مواد قانونی از جمله اجرای تبصره های ۵ و ۱۰ ماده ۱۴ قانون معادن و بهره مندی معدنکاران از مزایای آن از مزایای اجرای این تبصره می توان به صرفه های اقتصادی ناشی از اجرای روشهای نو در اکتشاف، استخراج و فرآوری مواد معدنی، بومی سازی و انتقال دانش فرآوری مواد معدنی، تولید و استحصال عناصر معدن خاکی، استفاده بهینه از ضایعات و باطله های معدنی (به عنوان نمونه استحصال مواد معدنی دیگر از باطله ها)، بهینه سازی مصرف انرژی، ساخت و بومی سازی تجهیزات معدنی و بومی سازی و فرآوری مواد معدنی و.... را نام برد. استفاده از ظرفیت شرکت های دانش بنیان و مراکز رشد و نوآوری
۵- کمیسیون معادن و فلزات، مشکل نحوه اخذ یک درصد از فروش معادن و فعالیت های صنایع معدنی به خسارت های احتمالی اهالی ساکن (بند (۵) ماده (۴۳) قانون برنامه ششم توسعه اقتصادی) را در شورای گفتگوی دولت و بخش خصوصی استان طرح نماید.
۶- کمیسیون در راستای عضویت خانه معدن استان و نظام مهندسی معدن استان در شورای سرمایه گذاری استان پیگیری لازم را انجام دهد.
۷- اتاق بازرگانی تبریز موضوع اجرای تبصره ۳ ماده ۱۹ قانون معادن (ضرورت برخورد نیروی انتظامی با معارضین معدن بدون حکم قضایی) را پی گیری کند.
۸- اتاق بازرگانی تبریز، موضوع ضرورت صدور مجوز موردی برای واردات ماشین آلات معدنی (بدون نیاز به کارت بازرگانی) را پیگیری کند.
۹- کمیسیون پیشنهادهای اجرایی خود را جهت کاهش بروکراسی اداری و ایجاد انگیزه برای جذب سرمایه گذار در بخش معدن استان را ارائه دهد.
۱۰- تمرکز بر اثر بخشی کمیسیون و تعیین اولویت ها و توجه به ترکیب اعضا و حضور نخبگان علمی، اجرایی و فعالان اقتصادی پیشگام .
۱۱- ایجاد دیتابیس معادن جهت ارائه اطلاعات لازم برای سرمایه گذاران از جمله تعداد معادن موجود، ذخیره معادن و کیفیت معادن
۱۲- توانمند سازی معدنکاران و آشناسازی آنها با حقوق و تکالیف قانونی با ارائه آموزشهای لازم

چکیده مصوبات کمیسیون صنایع در خردادماه

اولین جلسه کمیسیون، جهت هم اندیشی برای تعیین سیاست ها، اهداف، خط مشی و برنامه ریزی برگزاری جلسات و پیشبرد اهداف کمیسیون (با حضور روسای انجمن های صنعتی استان) برگزار و مصوبات جلسه به شرح زیر می باشد:

۱- در راستای بسترسازی برای حضور انجمن های صنعتی در کمیسیون صنایع، روسای انجمن های صنعتی استان به عنوان مسئول حوزه صنعت خود در کمیسیون تعیین شدند و موظف به تشکیل جلسات منظم ماهانه و احراز مشکلات صنایع تشکل متبوع جهت ارجاع موضوعات به شورای گفتگو و سایر نهادها و دستگاه ها و همچنین شناسایی وضعیت فعلی صنعت خود و ارائه گزارش به اتاق تبریز شدند.

۲- پیشنهاد شد موضوع تشکیل سرمایه های ثابت در استان که روندی نزولی دارد مورد بررسی کارشناسی قرار گیرد.

۳- پیشنهاد شد موضوع صنایع پایین دستی مس در اولویت کار کمیسیون صنایع قرار گیرد.

۴- مقرر شد روسای انجمن و تشکل های مربوط، ماهانه جلسه ای برگزار و تاریخچه، تعداد اعضا و واحدهای تولیدی، میزان تولید، میزان صادرات، نقاط قوت و ضعف و مشکلات را به کمیسیون صنایع گزارش نماید.

۵- پیشنهاد شد کمیته ای به نام استاندارد ایجاد شود تا موضوعات این حوزه صنایع به شکل تخصصی تر پیگیری شود.

۶- پیشنهاد شد طرح مکتب صنعتی تبریز و طراحی استراتژی، هدف و مسیر بر اساس آن در جلسه آتی کمیسیون مطرح شود.

چکیده مصوبات کمیسیون گمرک، حمل و نقل و لجستیک در خردادماه

اولین جلسه کمیسیون، جهت هم اندیشی برای تعیین سیاست ها، اهداف، خط مشی و برنامه ریزی برگزاری جلسات و پیشبرد اهداف کمیسیون (با حضور روسای انجمن های کارگزاران گمرکی و شرکت های حمل و نقل بین المللی استان) برگزار و مصوبات جلسه به شرح زیر می باشد:

۱- کمیسیون بازدید میدانی اعضا از گمرکات اجرایی و سایر سازمان های همجوار را جهت ارتباط مستقیم و تشکیل جلسه با مسئولان مربوطه انجام دهد.

۲- کمیسیون در اسرع وقت نسبت به پیگیری مساله صف های طولانی در مرزها از مراجع مربوطه اقدام کند

۳- کمیسیون موضوع مشکلات موجود در دریافت و تمدید پروانه فعالیت را در دستور کار قرار دهد.

۴- کمیسیون در جهت توانمند سازی فعالان حوزه حمل و نقل، نسبت به برگزاری دوره های آموزشی اقدام کند. (از جمله آموزش رانندگان در مباحث: کالای خطرناک، کارنه تیر، اسناد و).

طی ۳ ماه نخست سال ۱۴۰۲ ۱ هزار نفر ساعت در اتاق بازرگانی تبریز آموزش دیدند

ردیف	نام دوره	روز برگزاری	نفر	ساعت	نفر ساعت
۱	آشنایی با قوانین و مقررات تأمین اجتماعی برای نمایندگان اتاق تبریز در هیئت‌های تشخیص مطالبات	سه شنبه ۱۴۰۲/۰۱/۲۲	۳۵	۲	۷۰
۲	آشنایی با قوانین و مقررات امور مالیاتی برای نمایندگان اتاق تبریز در هیئت‌های حل اختلاف مالیاتی	سه شنبه ۱۴۰۲/۰۱/۲۹	۳۴	۳	۱۰۲
۳	آشنایی با قوانین و مقررات پایانه‌های فروشگاه‌های برای اشخاص حقوقی	شنبه ۱۴۰۲/۰۲/۰۹	۴۰	۴	۱۶۰
۴	آشنایی با قوانین و مقررات پایان‌های فروشگاه‌های برای اشخاص حقوقی	یکشنبه ۱۴۰۲/۰۲/۱۰	۴۰	۴	۱۶۰
۵	کلاس آموزشی برای متقاضیان کارت بازرگانی	سه شنبه ۱۴۰۲/۰۲/۱۲	۳۷	۶	۲۲۲
۶	آشنایی با قوانین و مقررات پایانه‌های فروشگاه‌های برای اشخاص حقوقی	سه شنبه ۱۴۰۲/۰۲/۱۲	۱۲۰	۴	۴۸۰
۷	آشنایی با قوانین و مقررات پایانه‌های فروشگاه‌های برای اشخاص حقوقی	چهارشنبه ۱۴۰۲/۰۲/۱۳	۱۰۰	۴	۴۰۰
۸	آشنایی با قوانین و مقررات پایانه‌های فروشگاه‌های برای اشخاص حقوقی	شنبه مورخ ۱۴۰۲/۰۲/۱۶	۱۰۰	۴	۴۰۰
۹	آشنایی با قوانین و مقررات پایانه‌های فروشگاه‌های برای اشخاص حقوقی	یکشنبه ۱۴۰۲/۰۲/۱۷	۱۰۰	۴	۴۰۰
۱۰	آشنایی با قوانین و مقررات پایانه‌های فروشگاه‌های برای اشخاص حقوقی	دوشنبه ۱۴۰۲/۰۲/۱۸	۱۱۰	۴	۴۴۰
۱۱	آشنایی با قوانین و مقررات پایانه‌های فروشگاه‌های برای اشخاص حقوقی برای شرکت‌های مستقر در شهرک چرم	سه شنبه ۱۴۰۲/۰۲/۱۹	۴۰	۴	۱۶۰
۱۲	آشنایی با قوانین و مقررات پایانه‌های فروشگاه‌های برای اشخاص حقوقی	سه شنبه ۱۴۰۲/۰۲/۱۹	۱۰۰	۴	۴۰۰
۱۳	آشنایی با قوانین و مقررات پایانه‌های فروشگاه‌های برای اشخاص حقوقی	چهارشنبه ۱۴۰۲/۰۲/۲۰	۱۱۰	۴	۴۴۰
۱۴	آشنایی با قوانین و مقررات پایانه‌های فروشگاه‌های برای اشخاص حقوقی	یکشنبه ۱۴۰۲/۰۲/۲۴	۱۱۰	۴	۴۴۰
۱۵	آشنایی با قوانین و مقررات پایانه‌های فروشگاه‌های برای اشخاص حقوقی	دو شنبه ۱۴۰۲/۰۲/۲۵	۱۱۰	۴	۴۴۰
۱۶	آشنایی با قوانین و مقررات پایانه‌های فروشگاه‌های برای اشخاص حقوقی	چهارشنبه ۱۴۰۲/۰۲/۲۷	۱۰۰	۴	۴۰۰
۱۷	کلاس آموزشی برای متقاضیان کارت بازرگانی	سه شنبه ۱۴۰۲/۰۳/۰۲	۳۷	۶	۲۲۲
۱۸	آشنایی با قوانین و مقررات پایانه‌های فروشگاه‌های برای اشخاص حقوقی و شرکت‌های تعاونی مستقر در شهرستان‌های بناب و مراغه	یکشنبه ۱۴۰۲/۰۳/۱۱	۱۶۰	۴	۶۴۰
۱۹	سمینار آموزشی تجارت با اتحادیه اقتصادی اوراسیا با تأکید بر بازار روسیه	پنجشنبه ۱۴۰۲/۰۳/۱۸	۱۱۷	۴	۴۲۸
۲۰	آموزش جامع تجارت بین‌الملل به مدت ۷۲ ساعت (اینکوئترمز)	شنبه ۱۴۰۲/۰۳/۲۰	۵۴	۴	۲۱۶
۲۱	آموزش جامع تجارت بین‌الملل به مدت ۷۲ ساعت (ثبت سفارش ۱)	یکشنبه ۱۴۰۲/۰۳/۲۱	۱۱۷	۴	۴۶۸
۲۲	آموزش نحوه تنظیم و تسلیم اظهارنامه مالیاتی برای اشخاص حقوقی	یکشنبه ۱۴۰۲/۰۳/۲۱	۱۸۰	۴	۷۲۰
۲۳	آموزش جامع تجارت بین‌الملل به مدت ۷۲ ساعت (ثبت سفارش ۲)	دوشنبه ۱۴۰۲/۰۳/۲۲	۹۱	۴	۳۶۴
۲۴	آشنایی با قوانین و مقررات پایانه‌های فروشگاه‌های برای اشخاص حقوقی و شرکت‌های تعاونی مستقر در شهرستان‌های اهر و تابعه	سه شنبه ۱۴۰۲/۰۳/۲۳	۵۵	۴	۲۲۰
۲۵	آشنایی با قوانین و مقررات پایانه‌های فروشگاه‌های برای اشخاص حقوقی و شرکت‌های تعاونی مستقر در شهرستان‌های هشترود و تابعه	چهارشنبه ۱۴۰۲/۰۳/۲۴	۷۵	۴	۳۰۰
۲۶	آموزش جامع تجارت بین‌الملل به مدت ۷۲ ساعت (حمل و نقل)	شنبه ۱۴۰۲/۰۳/۲۷	۹۶	۴	۳۸۴
۲۷	آموزش جامع تجارت بین‌الملل به مدت ۷۲ ساعت (بیمه و بازرسی کالا)	یکشنبه ۱۴۰۲/۰۳/۲۸	۸۴	۴	۳۳۶
۲۸	آموزش جامع تجارت بین‌الملل به مدت ۷۲ ساعت (اعتبارات اسنادی)	دوشنبه ۱۴۰۲/۰۳/۲۹	۸۳	۴	۳۳۲
۲۹	کلاس آموزشی برای متقاضیان کارت بازرگانی	چهارشنبه ۱۴۰۲/۰۳/۳۱	۴۵	۶	۱۸۰

عملکرد روابط عمومی اتاق بازرگانی تبریز

در ۳ ماهه اول سال ۱۴۰۲

برنامه و گفتگو با فعالان بخش خصوصی، مدیران ارشد استانی مربوط به حوزه‌های اقتصاد و صنعت و اساتید اقتصاد دانشگاه از دیگر اقدامات روابط عمومی بوده است.

تولید ۲ کلیپ و تیزر در حوزه معرفی توانمندی‌های صادراتی به زبان انگلیسی و فارسی، تهیه و چاپ سه جلد کتاب به زبان‌های روسی، انگلیسی و فارسی ویژه هیئت اقتصادی اعزامی به روسیه، طراحی و چاپ ۲۰ استند و بنر اطلاع‌رسانی و آموزشی، و ارسال نزدیک به ۱۷۰۰۰ پیامک در حوزه اطلاع‌رسانی و آموزش از دیگر فعالیت‌های دفتر روابط عمومی اتاق بوده است.

در کنار این فعالیت‌ها، دفتر روابط عمومی اتاق بازرگانی تبریز، اقدام به ثبت الکترونیکی تمامی ادوار همایش‌های صادرات غیرنفتی و صحافی مجدد آنها و چاپ کارنامه عملکرد ۴ ساله اتاق و تهیه اقلام مختلف تبلیغاتی و ... کرده است.

واحد روابط عمومی اتاق بازرگانی تبریز، به عنوان حلقه واصل و رابط بین دفاتر، امور مختلف اتاق، سازمان‌های دولتی و اعضای اتاق، وظیفه هماهنگی، اطلاع‌رسانی و فرهنگسازی را بر عهده دارد. این واحد طی سه ماهه نخست سال ۱۴۰۲ بیشترین فعالیت را طی سال‌های اخیر داشته است، به طوریکه طی این سه ماه بیش از ۷۷ مورد خبر مربوط به جلسات و رویدادهای مهم اتاق را تولید کرده است. همچنین ۹۳ مورد اعلان مربوط به آخرین اتفاقات حوزه بخش خصوصی از قبیل برگزاری نمایشگاه‌های داخلی و بین‌المللی قوانین، بخشنامه‌ها و اطلاعیه‌ها منتشر کرده است. ۲۰۹ مورد تولید محتوا در شبکه‌های اجتماعی اتاق شامل تلگرام و واتس‌آپ و تولید ۶۴ پست و ۶۷ استوری در شبکه اجتماعی اینستاگرام از دیگر اقدامات روابط عمومی طی این مدت بوده است.

حضور فعال استودیو کسب و کار اتاق تبریز و ضبط و پخش ۱۴

ردیف	عملکرد	فروردین	اردیبهشت	خرداد	مجموع
۱	خبر و اعلان منتشر شده در سایت	۲۸	۶۹	۷۳	۱۷۰
۲	تولید محتوای کانال تلگرام	۳۹	۸۶	۸۴	۲۰۹
۳	تولید محتوای کانال واتس‌آپ	۳۹	۸۶	۸۴	۲۰۹
۴	تولید محتوای اینستاگرام	۱۸	۴۰	۷۳	۱۳۱
۵	استودیو و کلیپ و تیزر	۰	۲	۱۴	۱۶
۶	چاپ و انتشارات	۰	کارنامه عملکرد ۴ ساله (۵۰۰ نسخه)	کتابچه فرصت‌های سرمایه‌گذاری (به زبان روسی) ۱۵۰ جلد کتابچه فارسی دیپلماسی اقتصادی (به زبان فارسی) ۱۰۰ جلد کتابچه اعزام هیئت اقتصادی (به زبان انگلیسی) ۲۰۰ جلد	
۷	ضبط جلسه استودیو		۱ جلسه ضبط ۱۱ برنامه	۳ جلسه ضبط ۱۶ برنامه	۴-۲۷

آمار عملکرد امور کارنتیر در ۳ ماهه اول سال ۱۴۰۲

در فروردین ماه ۱۴۰۲، تعداد ۱۶۳۱ جلد کارنتیر، شامل ۱۳۱۱ جلد کارنتیر ۶ برگی و ۳۲۰ جلد کارنتیر ۱۶ برگی ثبت و صادر شده است. هم‌چنین در اردیبهشت ماه سال ۱۴۰۲، تعداد ۱۶۴۳ جلد کارنتیر، شامل ۱۳۲۳ جلد کارنتیر ۶ برگی و ۳۲۰ جلد کارنتیر ۱۶ برگی ثبت و صادر شده است.

جمعا در دو ماهه فروردین و اردیبهشت‌ماه، تعداد ۳۲۷۴ جلد کارنتیر ثبت و صادر گردیده است. هم‌چنین در خرداد ماه، ۱۴۰۲ تعداد ۱۶۳۱ جلد کارنتیر، شامل ۱۳۱۱ جلد کارنتیر ۶ برگی و ۳۲۰ جلد کارنتیر ۱۶ برگی ثبت و صادر شده است.

آمار صدور و تمدید کارت بازرگانی اتاق تبریز در ۳ ماهه اول سال

اتاق بازرگانی، صنایع، معادن و کشاورزی تبریز در راستای عمل به وظایف خود در سه ماهه نخست سال جاری، اقدام به صدور و تمدید ۹۴ فقره کارت بازرگانی و کارت عضویت در فروردین ماه و ۱۴۱ فقره کارت بازرگانی و کارت عضویت در اردیبهشت‌ماه و ۱۵۵ فقره کارت بازرگانی و کارت عضویت در خرداد ماه کرده است.

کارت های عضویت	
۱۶	حقیقی صدور
۱۰	حقوقی صدور
۱۱	حقیقی تمدیدی
۱۸	حقوقی تمدیدی

کارت های بازرگانی	
۲۵	حقیقی صدور
۸۱	حقوقی صدور
۴۹	حقیقی تمدیدی
۱۸۰	حقوقی تمدیدی

عملکرد پنجره واحد کسب و کار طی ۳ ماهه اول سال ۱۴۰۲

تعداد کل شرکت های ثبت شده	تعداد شرکت سهامی خاص	تعداد شرکت با مسئولیت محدود	تعداد پلمپ دفاتر
۶۱	۱۵	۴۶	۲۵

پنجره واحد کسب و کار در اتاق بازرگانی، صنایع، معادن و کشاورزی تبریز در سه ماهه نخست سال ۱۴۰۲، تعداد ۶۱ شرکت به ثبت رسانده است که از این تعداد ۱۵ شرکت سهامی خاص و ۴۶ شرکت با مسئولیت محدود را شامل می‌شود.

آمار صدور گواهی مبدأ در ۳ ماهه اول سال ۱۴۰۲

گواهی مبدأ صادر شده		ارزش کالاهای صادراتی (دلار)	وزن ناخالص کالاهای صادره (کیلوگرم)
مرکز خدمات صادرات	۴,۳۰۲	۴۲۲,۶۴۶,۸۹۰	۱۶۳,۷۰۴,۴۸۵
گمرک سهلان	۲۱۶		
جلفا	۳۷		
بناب	۵۷		
جمع	۴,۶۱۲		

بررسی مسائل و مشکلات جاری نمایندگان اتاق تبریز
در هیئت‌های حل اختلاف مالیاتی استان

دیدار رئیس اتاق تبریز با مدیر کل
زندان‌های استان آذربایجان شرقی

نشست مشترک اعضای هیئت حل اختلاف اتاق تبریز
با ریاست و معاونین سازمان تامین اجتماعی

دیدار رئیس اتاق تبریز با کارکنان
در سال جدید

دیدار با رئیس و مدیران بیمارستان رازی
و مجتمع باباباغی تبریز

ثبت ۴۷۳ شرکت در
پنجره واحد فیزیکی آذربایجان شرقی

دیدار رئیس اتاق با سرپرست
بانک صادرات آذربایجان شرقی

دیدار فرمانده بسیج اقشار سپاه استان
با نایب رئیس اتاق تبریز

برگزاری نخستین جلسه میز تجاری روسیه
در اتاق بازرگانی تبریز

برگزاری کارگاه توجیهی و آموزشی طرح تضمین کانتینر
در اتاق بازرگانی تبریز

تشکیل مجمع عمومی انجمن جوانان کارآفرین
استان آذربایجان شرقی

حضور فعال اتاق بازرگانی تبریز
در نمایشگاه ایران اکسپو ۲۰۲۳

دیدار سفیر کرواسی با رئیس اتاق بازرگانی تبریز

مجمع عمومی انجمن صنایع غذایی، بهداشتی و
دارویی استان آذربایجان شرقی تشکیل شد

بررسی فرصت ها و چالش های سرمایه گذاری
در حوزه مدیریت شهری

نشست مشترک نمایندگان اتاق تبریز در هیئت های
بدوی، تجدید نظر و تشخیص مطالبات تامین اجتماعی

دیدار شهردار تبریز با هیئت نمایندگان اتاق تبریز

دیدار رئیس اتاق تبریز با سفیر آفریقای جنوبی

نود و پنجمین جلسه شورای گفتگوی
بخش خصوصی و دولت

دیدار رئیس اتاق بازرگانی تبریز با هیئت مدیره
انجمن جوانان کارآفرین استان

افتتاح دفتر بسیج تجار در اتاق بازرگانی تبریز

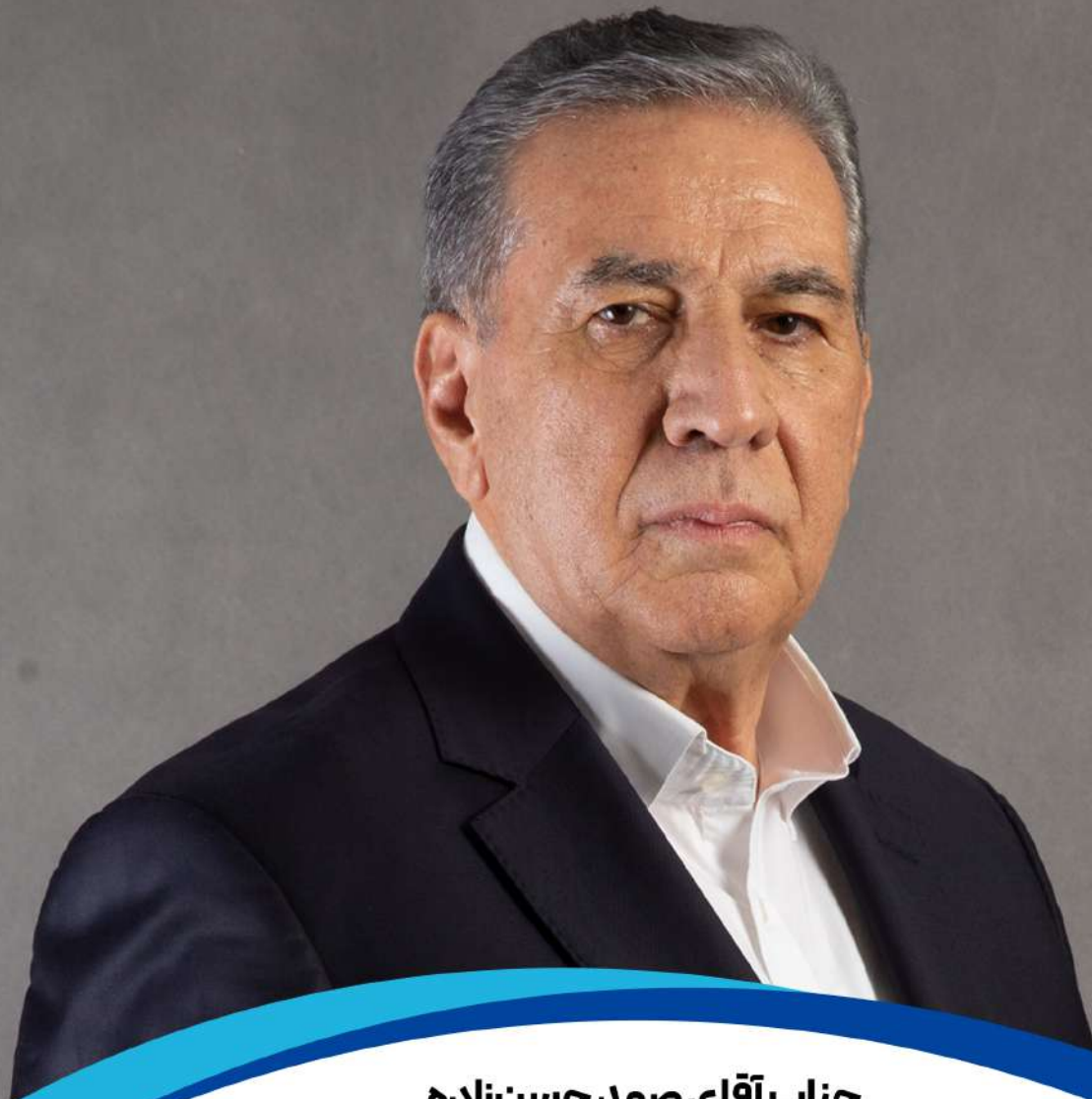
دیدار مدیرکل آموزش فنی و حرفه‌ای آذربایجان شرقی
با رئیس اتاق بازرگانی تبریز

دیدار سرپرست وزارت صمت
با فعالان اقتصادی اتاق تبریز

ضرورت تکمیل زنجیره‌های ارزش استان
در منطقه آزاد ارس

جناب آقای صمد حسن زاده

انتخاب بجا و شایسته جنابعالی را به سمت

نائب رئیس اتاق بازرگانی صنایع، معادن و کشاورزی ایران

که نشان از لیاقت، درایت و توانمندی شما دارد، به مردم تبریز و آذربایجان و بخصوص فعالان اقتصادی و بخش خصوصی و اعضای محترم اتاق تبریز تبریک و تهنیت عرض می‌نماییم. از درگاه ایزد منان، برای شما در مسند جدید آرزوی توفیق و سربلندی در جهت رشد و شکوفایی بخش خصوصی استان و کشور مسئلت داریم.

روابط عمومی اتاق بازرگانی، صنایع، معادن و کشاورزی تبریز

شرکت سوت ایچ تبریز
SUTICH DAIRY COMPANY

تبریز - کیلومتر ۳۵ جاده آذرشهر
شهرک صنعتی شهید سلیمی
۹ - ۳۴۳۲۹۱۵۱ - ۰۴۱
sutich.tabriz@gmail.com

